WAGEN ISRAËLS EN ZIJN RUITEREN

De Profeet Elia

Een vuurbaak in die levensbranding

DOOR

J.C. SIKKEL

www.christelikemedia.org

I. BAÄL EN ASTARTE [1 Kon. 16:30-33]

> En hij richtte voor Baäl een altaar op in het huis van Baäl, dat hij te Samaria gebouwd had. Ook maakte Achab een bosch.
>
> 1 Koningen 16:30-33.

Eén is meer dan duizend.

Of is er geen plaats meer in ons hart en in ons leven voor het lied, dat één dag beter is dan duizend andere?

Is het woord van den Prediker geen teeken van wijsheid meer, als hij zegt, dat hij uit duizend één man gevonden heeft?

Kiest nog niet telkens weer, ieder op zijn beurt, één eenige boven alle anderen?

Is alles eenerlei, evenveel of even weinig van waarde? Neen, één is meer dan duizend.

Wij moeten keuren; wij moeten onderscheiden; wij moeten kiezen.

Wat is waarlijk goed en begeerlijk? Wat is waard, om er voor te leven? Wat zijn de ware schatten? Wat is werkelijk macht? Wat is echt geluk?

Wie is iemand? Waarvoor leef ik? Waarheen moet ik? Welke weg is de rechte?

Het zijn éénlingen geweest, die het hoogste in het leven gegrepen hebben. Zij hebben de keuze der menigte van den dag versmaad; zij hebben het waarachtige gezien, gekozen en genoten; en — zij zijn de helden geweest, die in de eeuwen een lichtspoor achterlieten voor duizenden en duizenden.

Hunner is de macht des levens. Zij zijn de waarlijk groote mannen en vrouwen. En zij roepen en wekken weer velen en velen, om te keuren, om te kiezen, één uit duizend.

Eén Eénige, de Eénige, is God alleen! De eenige, de levende de waarachtige God. *Hem* waarlijk te kennen, te kiezen met heel het hart, dat is het eeuwige leven.

Eén Eenige is de Christus, de eenige Naam onder den Hemel gegeven tot redding. En in Hem te *gelooven.* Hem te volgen, dat is de ware levenskeus.

Eénig is het waarachtige Woord van God, een licht over alle duisternissen. En dat Woord als *het licht* voor heel het leven te zien, te kiezen, dat is waarlijk wijsheid.

Hiermee zijn de helden des geloofs gekarakteriseerd, de helden der gehoorzaamheid, die zich Gode gewijd hebben, om getuigen te zijn voor Hem, voor Zijn Naam en Woord. *Zij* hebben het leven verlicht en gericht. Zij zijn de machtigen geweest, en zij zijn het nog, ondanks alle geweldigheden van grooten en menigten, van vleesch en stof.

Wij moeten hen kennen, kiezen, volgen.

Neen, die zachte rijke kleederen dragen; die bekoren door wereldsche kracht, of door wat in hun zijn en doen zinnelijk boeit en treft, — die zijn het allicht niet. De helden Gods, die de waarachtige helden der menschheid zijn, de helden des Woords, zij komen in andere kenmerken uit. Noem Paulus, noem Jeremia, noem Mozes, noem Abraham, — en zoek deze helden te kennen, opdat gij één uit duizend kiezen moogt.

Is Israël uw keuze onder de volken, omdat dit volk het Woord Gods in de wereld der volken draagt? Kent gij Israël zóó?

En wat en wien kiest gij in Israël?

Zie een glanzend hof rondom het elpenbeenen paleis in de lusttuinen van het bekoorlijk en weelderig gelegen Jizreël. Zie in de vorstelijke hoofdstad Samaria een prachtigen Oosterschen tempel, verheerlijkend de jonge bouwwerken. Zie een breede schare van

priesters en profeten zich bewegen in de nieuwe straten tusschen den tempel en het weeldebosch, ginds tegen de heuvelen opklimmend. Zie ze, geëerd en gevierd, aan het Aziatisch schitterende hof. Zie een koningin, een wereldsche schoonheid, wier gunst of ongunst over ieder en alles beslist. Zie een koning, die, haar ten believe, zich en zijn volk wijdt aan den weelderigen dienst in tempel en bosch, bij dagen en nachten. Zie een steeds groeiende menigte ingaan tot den lustdienst, die heel Azië aangreep en die heel het leven beheerschen zal.

En zie dan een eenig man, forsch van gestalte, een ruw kleed om de leden, een huidengordel om de lendenen, in afkeer van al dien glans, eenzaam over de wegen gaan. Zie hem in de hut eener arme weduwe een schamel stuk brood eten. Zie hem overnachten in een spelonk. Zie hem knielend zich bukken in het stof. Zie hem staan tegenover heel het leven van zijn tijd, hij alleen, de hand opgeheven naar den levenden God, roepend getuigend voor den eenigen Waarachtige, wiens Naam en Woord voor heel het menschdom op aarde geldt.

Wat, wien kiest gij?

De hofglans is vergaan; de hofwierook is in stank veranderd en de eer in schande. Maar *Elia's* weg gaat voort in goddelijk en heilig licht; Ela's gestalte wordt verheerlijkt. Hij heeft overwonnen op aarde; het leven heeft hij in den Naam des Heeren aan het verderf ontscheurd en gebonden aan het Woord Gods. Elia gaat heen in heiligen glans; hij gaat heen als overwinnaar; zijn spoor verliest zich in het eeuwige licht.

Het deel der historie van Israël onder de regeering zijner koningen, dat met het optreden van Achab als koning van het Tienstammenrijk in de eerste helft der 9e eeuw vóór Christus aanvangt, en dat bepaalt ook den levensarbeid van de profeten Elia en Elisa tot inhoud heeft, is in de boeken der Koningen bizonder breed beschreven. Aanvangende in het einde van het zestiende hoofdstuk van het eerste boek, loopt het door tot het twee-en-twintigste en verder in het tweede boek tot in het tiende hoofdstuk. Het omvat alzoo zestien van de zeven-en-veertig hoofdstukken, waaruit de twee boeken der Koningen samen bestaan, meer dan een derde dus van heel den inhoud dier boeken.

In deze zestien hoofdstukken van de boeken der Koningen loopt de historie van het optreden van Achab tot het optreden van Jehu echter slechts over een tijdperk van een goede dertig jaar, terwijl de voorafgaande zestien hoofdstukken een eeuw omvatten en de volgende vijftien hoofdstukken meer dan drie eeuwen.

Uit deze verhoudingen blijkt reeds, dat we hier niet slechts met een bizonder bedrijvig, maar ook met een bizonder beteekenend stuk in Israëls historie te doen hebben, en dat het de bedoeling is van den schrijver van dit deel der Heilige Schrift, de bedoeling van Gods Woord, om op de groote beteekenis van den tijd van Achabs huis en van het optreden der profeten Elia en Elisa te wijzen, en die beteekenis te laten uitkomen. De historie van andere tijden wordt in deze boeken vaak in zeer korte aanteekeningen meegedeeld; ook gewichtige gebeurtenissen worden vaak zeer kort vermeld; zelfs de ontzaglijke jaren en dagen van den ondergang en de verwoesting van Jeruzalem worden in weinige woorden geteekend. Zóó had de heilige schrijver ook de dagen van Achab en Elia kunnen geven. Dat hij dit niet deed, had zijn reden in de bizondere beteekenis van die dagen, waarin het licht des Heeren, dat God door Zijn Woord laat schijnen, uitblinkt.

Ook in de boeken der Koningen heeft de Heilige Schrift haar eigen gang, haar eigen opvatting, verdeeling en verwerking der stof, haar eigen hoog en laag. Zij geeft ons niet allerlei wetenswaardigheden, allerlei interessante gebeurtenissen, voorvallen en menschelijke levenservaringen. Zij geeft ons het Woord Gods; en daarom geeft zij ons de historie geproportionneerd in haar verhoudingen naar haar eigenlijken grooten inhoud; zij geeft ons de historie van de Zelfopenbaring des Heeren in het menschelijk geslacht, de bizondere openbaring des Heeren in de historie der menschheid, in de volkenwereld, in Israël.

De boeken der Koningen hebben daarom hun groote hoogten, die heel het terrein beheerschen en er beteekenis aan geven. Zij vangen aan in de hooge glorie van Israël,

van het koninkrijk Davids onder Salomo, van Salomo zelf, van Jeruzalem en van den tempel des Heeren. Hierin blinkt de Naam des Heeren in Israël uit. Dan valt de schaduw in Salomo's gruwelijke afgoderij te Jeruzalem, waardoor in beginsel het oordeel des Heeren tegen Israël opkomt en de Naam des Heeren zich tegenover Israël stelt. Na Salomo scheurt het rijk. Het licht valt dan breed tegen Jerobeam en diens kalverenaltaar te Bet-el. Daarna loopt de beschrijving der historie in smaller pad voort; te Jeruzalem blijft nog de lamp des Heeren branden, en het Tienstammenrijk blijft het teeken en het oordeel dragen der zonde van Jerobeam. Dan volgt breed de historie van Achabs tijd in het tienstammig koninkrijk Israëls. Hierin breken met den gruweldienst der afgoden Israëls worstelingen met het Noorden door, die reeds in Baësa's dagen dreigend opkwamen, maar thans door Syrië's aanvallen tot in Samaria gedurig Israëls kracht verteren. De Heere openbaart daarin Zijn oordeel, maar ook Zijn Naam en kracht, waardoor Hij ook nog telkens Israël ruimte maakt. Na Achabs tijd gaat het oordeel door en eindigt met de wegvoering der tien stammen naar Assyrië. Het licht valt dan verder op Jeruzalem, op de worsteling om Jeruzalem tusschen den gruweldienst der afgoden en den Naam des Heeren, die daar vooral met Atalia's komst aanving; het licht kampt in Jeruzalem met de duisternis, ook na Atalia, reeds in Joas en Amazia; zwart worden de schaduwen in Achaz; om de figuur van Hiskia valt echter breed het licht. Hier is weer een crisis, waaruit Jeruzalem nog opkomt. Na Manasse en Amon komt Josia als Davidszoon en knecht des Heeren nog uit. Dan daalt over Jeruzalem de nacht van den ondergang naar het Woord des Heeren; en het licht van den Naam des Heeren schijnt over Jeruzalems ruïnen en over Israëls overblijfsel.

In deze groepeering van de historiestof over meer dan vier eeuwen komt Achabs historie als in het centrum breed en levendig uit. *Achter* ligt Jeruzalems glorie en het licht des Heeren, waartegen de walm der ongerechtigheid opkomt; en de *toekomst* geeft Jeruzalems nacht in de verwoesting des oordeels, waarover de morgenster der Profetie licht. De *crisis* der historie ligt in den kring en de tegenstelling van Achab en Elia.

Wat heeft Achab gedaan, waardoor zijn optreden en zijn tijd zoo veelbeteekenend werden?

Hij heeft gedaan, wat kwaad was in de ogen des Heeren *meer* dan allen, die hem voorgingen. Niet slechts toch volhardde hij als voorganger, als koning Israëls door het bestel des Heeren, in de zonden van Jerobeam, maar hij nam zich ter vrouw Izebel, de dochter van Etbaäl, koning der Sidoniërs. Deze Etbaäl, ook bij de historieschrijvers van de volken der oudheid welbekend, was een opperpriester van Baäl; hij vermoordde den koning in Sidon en zette zich als priester van Baäl op Sidons troon. Izebel, de drieste fanatieke dochter van den Fenicischen koningsmoorder en Baaipriester, werd Achabs vrouw.

Met en door Izebel werd *Baäls* dienst in het koninkrijk Israël ten troon verheven; Achab, de koning Israëls, werd een werktuig in de hand zijner snoode vrouw. Achab diende persoonlijk en als koning Baäl. Hij bouwde voor Baäl een tempel te Samaria; hij stelde daar een altaardienst voor Baäl in; en hij maakte dezen dienst tot rijksreligie van Israël. En met den Baälsdienst vereenigde Achab ook in Israël den dienst van het bosch, dat is de dienst van *Astarte* of Astarot.

Izebel heerschte in Israël, en door haar heerschte de dienst van Baäl en Astarte. Zij roeide de profeten des Heeren in Israël uit, de mannen, die opgeleid en geoefend waren, om voor den Heere en Zijn Woord te spreken en Israël te bewaren bij de kennis van den levenden God. Maar vierhonderdvijftig priesterprofeten van Baäl en vierhonderd van Astarte onderhield Izebel met koninklijke hand.

Baäl was nu god in Israël; de Heere, Jehova, was geen God meer. Alle knie moest voor Baäl buigen, en alle mond moest hem kussen.

Het hof van Achab te Samaria en te Jizreël, waarin Baäl glorie vierde, trok om politieke redenen helaas machtig Jeruzalem, de heilige stad in Juda's koninkrijk aan. Josafat, die in Jeruzalem als koning, als zoon van David, na Asa den Heere diende, kwam door

valsche overleggingen, nadat Achab om Elia's optreden weer plaats scheen te geven aan de profeten des Heeren, naar Samaria; hij werd vriend en bondgenoot van Achab.

En Atalia, Izebels dochter, werd de vrouw van Josafats zoon en opvolger Joram.

Wel viel Achab naar het Woord des Heeren, dat Elia gesproken had, maar in Atalia, Achabs dochter, kwam de slang in Jeruzalem; de vrouw, die in snooden hartstocht haar moeder Izebel evenarende, aanstonds Josafats zoon Joram overheerschte, zoodat deze zijn broeders, Davids zaad, doodde en Israël dreef tot den snooden dienst, dien Izebel in Israël bracht. Elia's woord is toen, ofschoon Elia reeds ten hemel gevaren was, in schrift ook tegen Joram en Atalia te Jeruzalem, gelijk tevoren tegen Achab en Izebel te Samaria en Jizreël uitgegaan (2 Kron. 21:12). Na Jorams smadelijk einde en de korstondige regeering van Ahazia onder de goddelooze overheersching zijner moeder Atalia en van Achabs huis (2 Kron. 22:3, 4), heeft Atalia echter gezegepraald en al het koninklijke zaad van Davids huis uitgeroeid; — alleen is Joas door de genade des Heeren gered.

Zoo regeerde dan Achabs huis in Jeruzalem. Daar stond toen ook Baäls tempel, zijn altaar en zijn beeld, en daar woonden zijn priesters in eere; ja alle heilige dingen werden in Baäls dienst overgebracht (2 Kon. 11:18; 2 Kron. 24:7).

Wel is ook Atalia te Jeruzalem gevallen, gelijk haar zoon Ahazia met Achabs zoon Joram in Jizreël getroffen was door het wraakzwaard des Heeren in de hand van Jehu; en gelijk in Jizreël haar moeder Izebel was gevallen, die door de honden verslonden werd. Maar reeds onder Joas herleefde in Jeruzalem de afgodsdienst; ook Amazia week af; en Achaz bracht Baäls dienst in Israël weer tot heerschappij en ontheiligde des Heeren heiligdom.

Zoo worstelt sinds Achabs dagen Jeruzalem met de zonde, die door Achabs huis machtig werd.

In Hizkia en Josia blinkt wel de Naam des Heeren uit, maar zij kunnen het bederf in Davids huis en in Jeruzalem niet overwinnen; de *Profetie* brandt sinds Elia als een heldere fakkel voor den Naam en het Woord des Heeren; maar Jeruzalem wordt verdorven en valt eindelijk onder het oordeel des Heeren door Babel.

Is Baäl god of is de *Heere God?* — dat is de groote vraag, die door Achabs regeering en Izebels optreden in Israël gesteld wordt en die over Israël en daarmee over alle geslachten der aarde beslissen zal.

Het is niet slechts de vraag, of de god van Sidon in Israël zal worden vereerd, maar of Baäl *god* is, dan wel of de Heere, Jehova, de eenige waarachtige levende God is. Die vraag is de brandende vraag in de groote gebeurtenis op den Karmel en in heel de groote tegenstelling van Achab en Elia, van Elia en Izebel, de vraag voor en in de historie van Israël (1 Kon. 18:21, 24, 30). Het is de vraag tusschen Israël en de volken der oudheid.

Baäl was een afgod der Kanaänieten, wiens dienst en eere Israël en de eere van den Heere, den levenden God, reeds bedreigde van de dagen der Richteren af (Richt. 2:13; 6:25; 10:6; 1 Sam. 7:3, 4; 12:10). Hij was de god der Kanaänieten, die in Sidon en Tyrus, in Fenicië, hun sterkte hielden (Gen. 10:15). Maar Baäl was ook dezelfde afgod, die immer in Babylonië als Bel gediend werd; dezelfde, die ook door de Grieken sinds hun opkomen werd aangebeden, en die als Jupiter door de Romeinen werd vereerd. Baäl was de zonnegod van heel het Oosten, bij de volken der oudheid onder verschillende naamvormen hoog geprezen; hij werd door hen vereerd in den weelderigsten tempeldienst, waarvan de tempelruïnen nog de teekenen dragen, die bewondering wekken. Baäl was de hooge natuurmacht, de vergoddelijkte creatuur, door menschengedachte verbeeld, schitterend van den hemel in den zonneglans, bliksemend van boven, levenwekkend en alle leven beheerschend.

Met Baäl was *Astarte* verbonden (ook genoemd Aschera, Astoret of Astarot), de Istar des Assyriërs, waarschijnlijk reeds in het eerste, Chamitische, Babelrijk gediend; de vrouwgod, in de maan vereerd, aan wie sinds geheel Azië godsdienst bewees; die later ook in de Diana der Efeseren werd verheerlijkt, en die de Afrodite der Grieken was; de

Venus. Astarte was de godin, die het ontvankelijke, het vrouwelijke, het vruchtbare, het wellustige in de creatuur verbeeldde. Zij vordert het leven op, om zich te geven en zich te genieten; harer zijn de nachten, de groene bosschen, waarin zij bij maanglans gediend werd, de wijding tot de prostitutie van den wellust. Zij heeft na de oude wereldrijken haar troon gehouden in Efese en Korinte; Alexandrië heeft zij verheerlijkt door haar hoerenglans, en in Rome's schaamteloosheid heeft ze gezegevierd.

Baäl en Astarte vertegenwoordigen den afgodsdienst, het Heidendom, gelijk het opgekomen is als vereering en verheerlijking der blinde Natuur, als vereering van het schepsel en zelfverheerlijking van den mensch, van het natuurlijke zondig-zinnelijke leven, van het geëmancipeerde vleesch.

Tegen het vleesch had de Heere, de levende God, die alleen door Zijn schepsel, door de menschheid, aangebeden en als God verheerlijkt moet worden, Zijn Naam gesteld en geopenbaard, en die openbaring had Hij gegeven aan Abraham en diens zaad, aan Israël. De Heere kwam daarmee zelf als God in de geslachten der menschheid, om te verlossen; om licht en vrede, waarheid en heerlijkheid te brengen door verzoening en geestelijke vrijmaking van het menschelijke leven.

Nu dreigen steeds weer, bepaald ook in Israël, sinds Salomo een hoogte voor Astarte bij Jeruzalem bouwde, die tot in Josia's dagen stand hield (1 Kon. 11:5, 33; 2 Kon. 23:13), maar bizonder door Achabs regeering in het Noorderrijk, de Naam des Heeren, Zijn Woord en belofte en dienst, verzwolgen te worden door den stroom van menschenleven, dat in den Oosterschen afgodsdienst, in de schepselverheerlijking en vleeschvergoding, in den dienst van Baäl en Astarte, overweldigend baan brak.

Toch moet over Israël blinken de Naam des Heeren, als van den eenigen waarachtigen God, den God Israëls. Die Naam moet uitblinken tegen de leugen, die voor Baäl en Astarte jubelt en die het leven prijsgeeft aan het verderf.

Daarom komt *Elia* op tegenover Achab en Izebel *voor den Naam en het Woord des Heeren;* de Heere wordt daarmee bij vernieuwing in Israël geopenbaard als de waarachtige levende God, die hemel en aarde regeert; een lichtkrans van wonderen des Allerhoogsten breidt zich om de namen, om het leven, den weg en het werk van Elia en Elisa uit. En bij Israëls ondergang en Jeruzalems smaad blijft sinds de Naam des Heeren gehandhaafd door het Woord der *Profetie.*

Baäl en Astarte worden met die namen niet meer verheerlijkt in de wereld van de volken der beschaving. Maar nog wel verlustigt zich de beschaving onzer eeuw bij toeneming in de Grieksche gedachte, in de verheerlijking der Natuur, in de vergoddelijking der Kunst, in de emancipatie des vleesches. De hartstocht van Oud-Azië laait weer op en dringt naar den weg van het Babylonisme, van het Chamisme, van het Kanaänisme. Pantheïsme en Materialisme huwen zich en vieren in de verheerlijking van de stof en van het schepsel een schier alles overweldigenden triomf. En Afrodite bekoort daarin weer machtig en roept om aflegging der schaamte.

Hoe beeft, wie den Heere, den levenden God, in Christus Jezus kent en liefheeft, bij den eeuwzang om het altaar des vleesches.

Trooste dan Elia's gestalte allen, wier knie voor Baäl zich niet buigt, en wier mond hem niet kust.

En grijpe Elia's optreden nog de conscientiën. Maar wekke het optreden van Elia ook nog bezieling, om tegen den afval der eeuw te roepen: "de Heere is God, de Heere is God!"

II. ELI JEHOVA [1 Kon. 17:1]

> En Elia, de Tisbiet, van de inwoners van Giliad, zeide tot Achab: [Zoo waarachtig als] de Heere, de God Israëls, leeft, voor wiens aangezicht ik sta, indien deze jaren dauw of regen zijn zal, tenzij dan naar mijn v/oord!
>
> 1 Koningen 17:1.

Tegen Achab, den koning van Israël, die onder Izebels machtigen invloed den Heidenschen natuurdienst, de schepselvergoding en vleeschvereering in Baäl en Astarte gesymboliseerd, in Israël verheerlijkte en zijn volk verleidde, trad Elia als profeet des Heeren op.

Baäl en Astarte, de verzinnelijkte natuurmachten, de afgoden der Oostersche volkenwereld, bizonder door Kanaäns zaad weelderig vleeschelijk vereerd tot verderving van het menschelijke leven, tartten in Israël den Heere, den eenigen waarachtigen levenden God, die Zich Abrahams zaad had uitverkoren, om Zijn Naam onder de volkeren te bewaren en Zijn zegen door verzoening en verlossing vrijmakend in het leven der menschheid te brengen.

Jerobeam had reeds als koning van het Tienstammenrijk de eigenwilligheid in de religie voor Israël verheven, door zijn hoogten-dienst en zijn tempel te Bet-el met Jeruzalems eeredienst gelijk te stellen. Hij had daarbij den beeldendienst der kalveren in de vereering van Jehova gebracht, verachtende het oordeel des Heeren, dat eenmaal Israël bij Sinaï trof. En Jerobeams zonde bleef na hem het Tienstammenrijk gevangen houden.

Door Izebel en Achab werd nu echter de Naam des Heeren zelf versmeten. De Heere mocht niet meer als de eenige waarachtige God in Israël erkend worden. Israëls afzondering was de doode vlieg, die de zalf van het wereldleven stinkende maakte. Dat wereldleven moest verheerlijkt worden. De mystieke natuurmacht, waarmee het Heidenleven worstelde, moest ook in Israël gezocht, gediend, vereerd worden; de natuurmacht, die van buiten menschheid en wereld beheerschte, en die in den mensch zelf vlamde, in het menschenbloed, in het vleesch, om daarin genoten en verheerlijkt te worden. Israël moest zoo den Naam des Heeren verwerpen, verspotten; het moest in den rei der volken met den van God gevloekten Kanaän dansen om het altaar van Baäl, en den kus geven in den dienst van Baäl en Astarte.

Izebel vervolgde reeds de profeten des Heeren, alle geoefende getuigen voor den God van Israël; de ontvluchte profetenzonen, voor wie straks Obadja redding zocht, zouden zich moeten verschuilen in spelonken. In Samaria, de opkomende stad voor Israëls nieuwe glorie, glansde de tempel van Baäl in het zonnelicht, en het aan Astarte gewijde bosch sprak in dagen en nachten van den bekorenden natuurdienst. Nu zouden hemelglans en aardeweelde Israël zegenen, en het verzoenen met de wereld.

En nu trad tegen Achab en Izebel en voor de conscientie en het oog van Israël *Elia* vooruit.

Elia.

Zijn naam zegt zijn beteekenis. Die naam is samengesteld uit Eli en Ja. *El* beteekent *God,* gelijk uit de namen Bet-el, Pniël, Joël, enz. wel bekend is; *Eli* is ook uit het vierde kruiswoord van den Heere Jezus Christus bekend; het beteekent "mijn God"; en *Ja* is de samentrekking van den naam Jehova, de Heere, een samentrekking, die wij in tal van Hebreeuwsche namen, b.v. Jesaja, Obadja, enz. terugvinden. De naam Elia zegt alzoo: "mijn God is Jehova, de Heere", of "Jehova, de Heere, is mijn God".

Of Elia dezen naam van zijn geboorte af droeg of bij zijn optreden tegen Achab aannemen moest, is ons niet bekend. Het doet er ook niet toe. Zeker is, dat mee in dien

naam het getuigenis in Israël uitging, dat Elia brengen moest, een getuigenis, dat na het offer op den Karmel, door duizenden monden herhaald, weergalmd heeft in grooten omtrek tegen allen naam en dienst van Baäl: "de Heere is God, de Heere is God!" (1 Kon. 18:39).

Elia was Tisbiet; hij kwam van de inwoners van Gilead.

Tisbe, hier als de geboorteplaats van dezen gezant des Heeren genoemd, weet niemand in de historie en in Gilead aan te wijzen. Slechts weten we, dat Elia uit de landstreek Gilead naar Achabs hof kwam, uit het Overjordaansche, dat in Achabs dagen al meer dan tevoren het achterland van Israëls stammenrijk was. De Schriftwoorden zeggen ook niet, dat Elia inwoner van Gilead was; hij was de Tisbiet, die laatstelijk onder de bewoners van Gilead vertoefd had, en van wien men wist, dat hij uit Gileads landstreek naar Samaria en Jizreël kwam.

Heeft Elia, als profeet des Heeren aan het Woord en den Naam des Heeren gewijd, zich tevoren uit Israëls centrum naar Gilead moeten terugtrekken, en heeft hij daar een tijd lang, gelijk later Johannes de Dooper in de woestijn, geleefd, totdat de bizondere roeping des Heeren, die hem tot Achab zond, tot hem kwam? Wij weten het niet.

Sommige Schriftverklaarders hebben gemeend, dat Elia geen Israëliet was, maar uit een volk buiten Israël door den Heere tot Zijn kennis en dienst is geroepen, Israël tot beschaming. Wij vinden voor die bewering in de Schrift geen genoegzamen grond gegeven; integendeel, het aanroepen van den Heere als den God Abrahams, Izaks en Jacobs doet ons in Elia den getrouwen Israëliet zien (1 Kon. 18:36). Toch is het zeer opmerkelijk, dat Elia als een tevoren in de Schrift niet genoemde plotseling in 1 Kon. 17 in het Baai-dienend Israël verschijnt en voor Achab staat.

Ja, Elia is als een verschijning in Israël; zoo verschijnt hij, en zoo verdwijnt hij weer. Zoo is heel Elia's optreden in Israël, als een bliksemstraal in donkeren nacht. Israël weet niet, vanwaar hij komt en waar hij heen gaat. Elia is in de Schrift een openbaring in Israël, niet zichtbaar opkomend uit Israëls leven, maar veeleer in zekeren zin buiten dat leven staande, en over dat leven lichtende.

Eenig is Elia; een profeet, zelf als een wonder des Heeren verschijnend, door wonderen omringd, en zijn loopbaan eindigend in den bliksemenden wagen, die hem ten hemel voert. In dit alles is Elia een openbaring des Heeren in en aan Israël; een openbaring des Heeren tegen de Baäl-leugen, die dit verkoren volk ten verderve grijpt en waaraan Elia het ontrukt.

Elia gelijkt hierin Mozes, die aan Faraö en Egypte, maar ook aan Israël zelf in zijn dienstbaarheid verscheen als een openbaring des Heeren, dragend het Woord, het getuigenis, den eisch en het wonderteeken van den Naam des Heeren tegenover de vleeschelijke macht en de valsche religie, die het zaad der verkiezing dreigde te verstikken en de waarheid van den levenden God hoonde. Als Mozes verkeerde Elia eenzaam met den Heere tusschen Horebs rotsen; als Mozes trad Elia op met macht; als Mozes beschikte Elia in den Naam des Heeren door zijn Woord over de aarde en den hemel; ja in zeker opzicht ging Elia's optreden, in het opwekken van den doode en in zijn hemelvaart, boven Mozes uit.

Dat Elia met Mozes als bizonder geroepen en begenadigd gezant des Heeren in Israëls historie, in de historie der wereld staat, komt dan ook bizonder uit in de verheerlijking van den Heere Jezus Christus op den berg in Galiléa vóór Zijn lijden en sterven, als Mozes en Elia in de wolk der heerlijkheid met den Heere Jezus spreken over Zijn uitgang te Jeruzalem.

Deze Elia nu schijnt vóór zijn optreden tegenover Achab, mogelijk ook reeds van zijn geboorte of vroege jeugd af, te zijn afgezonderd van zijn volk. Uit een profetenschool kwam Elia, voor zooveel wij weten, niet op. Hij komt in de Schrift niet op uit koninklijk of priesterlijk zaad. Hij komt niet op uit Jeruzalem of Juda. Hij komt niet op uit de omstandigheden in Samaria of Jizreël, die hem het woord over de lippen halen. Hij komt

niet tot Achab voor eenig belang van stad of streek of stand. Hij staat bij zijn optreden tegen Achab buiten alle politiek of menschelijk bedoelen van den dag. Gelijk Mozes tevoren, en gelijk later Johannes de Dooper, wiens voorbeeld Elia was, zoo komt Elia op als uit de woestijn, als onmiddellijk gezant des Heeren, als persoonlijk vertegenwoordiger van den Heere, den levenden God, in den Naam en met het Woord des Heeren.

De groote tegenstelling, die in Elia's optreden tegenover Achab in Israël spreekt, is niet Davids huis of Omri's geslacht, Jeruzalem of Samaria, het tempelaltaar of de bergtop, Israël of de volken; neen, de tegenstelling is thans de afgodische natuurgodsdienst of de dienst van den levenden God, die hemel en aarde gemaakt heeft. Baäl of Jehova. In die tegenstelling komt Elia op, als de persoonlijk geroepen dienstknecht des Heeren, *die voor des Heeren aangezicht staat,* om in zijn persoon, in zijn verschijning, in zijn getuigenis, en in de teekenen, die hij brengt, het licht te doen schijnen van den Naam des Heeren als den eenigen waarachtigen levenden God. Daarbij is het dan ongetwijfeld Israël en Juda en Jeruzalem tot beschaming, dat deze man als een onbekende of althans ongerekende, komt uit Gilead, een landsdeel door niemand van groote beteekenis geacht; — en dat hij daarna zijn schuilwoning en levensonderhoud vindt bij de beek in de rotskloven, waar slechts de raven hem vinden, en bij de weduwe in Sarepta-Sidonis, het armelijke vlek over de verheidenschte grenzen Israëls. Ook hierin is Elia openbaring Gods, gelijk de Heere Jezus Christus in de synagoge te Nazaret met nadruk aanwees (Luk. 4:25, 26). Neen, van de overwinning des Heeren draagt Israëls vleesch de glorie niet. Elia is openbaring van den *Naam des Heeren* alleen.

Baäl en Astarte, glanzend van den hemel en de levensmacht beheerschend in het zinnelijk schepsel, zouden nu Israël, gelijk de volken rondom, moeten zegenen.

Daartegenover stelde zich Elia in zijn persoon en getuigenis, met uitdrukkelijke verklaring, dat hij komt in den Naam des Heeren, als de gezant, de dienstknecht des Heeren, voor wiens aangezicht hij staat. Elia stelde zich tegenover Achab met het woord: *"de Heere de God Israëls leeft,* voor Wiens aangezicht ik sta, — daarom zal er in jaren dauw noch regen zijn, tenzij dan naar mijn woord!"

Toen verdween Elia weer uit Achab's en Israëls gezichtskring.

Hierin heeft Elia de groote tegenstelling gesteld van den Naam des Heeren tegenover Baäl. Hij heeft die tegenstelling niet pas gesteld op Karmel; hij heeft die aanstonds bij zijn optreden tegenover Achab en Israël gesteld in zijn verschijning en in zijn eerste woord: Baäl god of de Heere God. Op Karmel heeft Elia gevorderd, dat Baäl door hemelvuur het offer ontsteken zou, gelijk daarna de Heere voor Israëls oog deed. Maar in het regenvraagstuk heeft Elia jaren lang Israël verplicht, om de tegenstelling tusschen Baäl en den Heere te overwegen en te beproeven.

Laat nu Baäl, de aangebeden natuurmacht, den hemel ontsluiten en regen geven! Laat nu Astarte, de vruchtbaarmakende, de nachtelijk leven ontsluitende, den dauw doen opkomen en het gewas doen uitspruiten!

De Heere zal den hemel sluiten en de aarde doen verdorren. En dauw en regen zullen niet weerkeeren dan op Elia's woord in den Naam van den Heere, den levenden God, gesproken.

Zóó had de Heere Zijn wondermacht gesteld tegen Egypte's goden, Zóó had Hij Zich als de levende God geopenbaard tegenover Jerobeams altaar. Zóó ook laat Hij Zich gelden tegenover den leugendienst van Baäl.

Hoe zullen in jaren de offers voor Baäl in Samaria vermenigvuldigd zijn om regen, regen van den hemel op aarde te ontvangen! Hoe zal de Baäldienst al zijn vermogen, al zijn middelen hebben uitgeput! Hoe zal het offer des vleesches aan Astarte zijn gebracht in vele, vele nachten om den dauw over het verstervend gewas!

Heel Israël heeft er van gewaagd. Heel de omtrek heeft er van geweten, Kanaän en Sidon. Uit Fenicische bronnen meldt Menander, een Heidensch geschiedschrijver der

oudheid, hoe onder de regeering van Etbaäl, den vader van Izebel, de hemel den regen inhield en de brandende droogte alles verschroeide en verteerde. Ja, geen land of volk rondom is er geweest, waarheen Achab niet gezonden heeft, om de ellende te verklaren, waaronder vooral Israël zuchtte, en hulp te zoeken om Elia te vinden (1 Kon 18:10).

Maar Elia was weg, en hij bleef weg. En de hemel bleef gesloten. En de nacht weigerde zelfs lafenis der dauwdroppelen. En elke dag verkondigde aan eiken nieuwen dag, de nacht aan den nacht, dat Baäl machteloos is, en dat de Heere, de God Israëls, leeft. Geen zegen, geen leven zou er voor Israël zijn dan door het *Woord des Heeren.* Geen regen zou van den hemel nederdalen dan nadat het van Elia's lippen geklonken had: "zeg aan Achab: de regen komt!"

Wij gelooven in God, den Vader, den Almachtige, Schepper des hemels en der aarde.

Hij alleen beschikt alle dingen. Geen ding geschiedt er zonder het hoog bevel van Zijn mond. Hij is God, de levende God; Hij alleen.

Hoe ver moet het ook in onze eeuw komen met de vermetele vereering van natuur en schepsel, van natuurkracht en vleesch, van menschenvermogen en zinnelijk leven, — ten spot en hoon voor den Heere en Zijn Woord?

O, het getal vermenigvuldigt met den dag, het getal dergenen, die den god der eeuw vereeren. Het neemt met alles doorbrekend en overwinnend geweld toe, het driest vereeren van de stof, van de Creatuur, van het vleesch.

Toch is God, de waarachtig levende God, die Zich in Zijn Woord geopenbaard heeft, de eenige Almachtige, die alleen over alle dingen beschikt en beslist, en die ook in het natuurlijke leven geëerd moet worden.

Toch is Jezus Christus de Heer, de van God gezalfde Koning, die alle ding regeert aan de rechterhand des Vaders.

Zeker, de Creatuur moet als Gods maaksel door ons erkend worden en gewaardeerd, — maar alleen, zooals God het ons leert in Zijn Woord; en opdat Hij, Hijzelf, de levende God, daardoor worde erkend, geëerd en gediend.

Voor het Woord, voor den *Naam des Heeren* moet daarom het getuigenis des geloofs worden opgeheven tegen den geest des afvals.

Versterve, verstomme het geslacht niet dergenen, die zich wijden aan den levenden God en die het leven terugroepen onder het Woord des Heeren. Jeruzalem spreke en zwijge niet! Het wake op, om oprecht en waarachtig te leven en te getuigen voor den levenden God door het geloof in Jezus Christus, dien Hij gezalfd en gezonden heeft.

Maar zoo Jeruzalem zwijgt, — het Woord *des Heeren* zal ook zonder Jeruzalem blijven roepen.

Ja, de macht van het schepsel, zoo hoog vereerd, zal beschaamd worden door den levenden God.

Dan zal alle vleesch, alle natuurmacht, machteloos blijken om te verlossen.

En als de bliksemstraal en de donderslag langs den nachtelijken hemel, zoo zal het licht doorbreken en het getuigenis weer opgaan: "de Heere is God!"

III. BIJ DE RAVEN VERBORGEN [1 Kon. 17:2-6]

> Daarna geschiedde het Woord des Heeren tot hem, zeggende: Ga weg van hier, en wend u naar het Oosten en verberg u aan de beek Krit, die voor aan den Jordaan is. En het zal geschieden, dat gij uit de beek drinken zult; en Ik heb den raven geboden, dat zij u daar onderhouden zullen.
>
> 1 Koningen 17:2-6.

Elia heeft als gezant van den Heere, den eenigen, waarachtigen levenden God, den God Israëls, over Achabs rijk, waarin Baäl en Astarte gediend worden, het oordeel des Heeren gesproken: noch dauw noch regen zal zegenend over den landsbodem en het gewas dalen, tenzij dan op het uitdrukkelijk woord, dat de Heere door Zijn dienstknecht te Zijner tijd geven zal.

Elia heeft tot Achab gesproken en is heengegaan.

De dagen volgen nu elkander, en ze brengen zonneschijn, — maar regen nooit. De nachten dalen onder wisselenden maanglans, — maar zonder verkoelenden dauw. In den zonnegloed moge Baäl toegejuicht worden, in den maanglans moge de zinnelijkheid zich aan Astarte wijden, — noch regen noch dauw komen zegenen en vruchtbaar maken.

Hoe profeteeren nu de priesterprofeten van Baäl en Astarte van regen en zegen! Hoe vermenigvuldigen zij hun offeranden, als mensch en beest en plant en bodem in Achabs rijksgebied benauwend gaan zuchten om hemelwater! Maar de hemel blijft gesloten, en de verkoeling, die den dauw moet brengen, blijft verre, — wachtend op het Woord des Heeren, dat gesproken moet worden door Zijn gezant Elia.

Toen heeft Achab naar Elia omgezien; naat hem gevraagd en gezocht. Die man zal toch te vinden zijn! Hij *moet* te vinden zijn. Hij moet weerkeeren of teruggebracht worden tot Achab. Hij moet spreken het woord, dat regen zal brengen. Er moeten middelen zijn, om dien man te bewegen, dat woord te spreken; indien niet Achab, Izebel zal die middelen weten te bedenken. Neen, Elia moet thans niet gedood worden; dat komt later, als de regen er eerst is. Thans moet Elia leven; hij moet levend komen en spreken, opdat er regen kome; hij moet tot spreken overgehaald of gedwongen worden.

Daarom heeft Achab Elia gezocht (1 Kon. 18:10 v.v.).

Maar Elia is weg, en hij is niet te vinden.

De Heere heeft Elia weggezonden, opdat niemand in Israël een woord van zijn lippen zou opvangen, of een poging zou kunnen doen, om hem tot spreken te bewegen.

Achab zal ondanks al zijn macht en inspanning Elia niet zien, voordat de Heere Elia tot Achab terugzendt door Zijn woord: "Ga heen, vertoon u aan Achab, want Ik zal regen geven op den aardbodem" (1 Kon 18:1).

Niet alleen de regen, maar ook het woord der waarachtige Profetie, het woord van Zijn knecht Elia, die voor des Heeren aangezicht staat, staat enkel ter beschikking van den Heere, den levenden God; geen schepsel grijpt daarbij in. En niet alleen op den regen, maar ook op het Woord, ook op den profeet, op den man Elia, zal Israël met Achab, tot beschaming van alle menschelijke macht, tot beschaming aller valsche profeten en van Baäl en Astarte, in toenemende benauwing moeten wachten. Zij moeten wachten op het believen van den Heere, den levenden God, den God Israëls.

Daarom beveelt de Heere Elia, zich te *verbergen.* En de Heere zelf verbergt Elia. Hij sluit hem eerst bij de beek Krit van alle aanraking met menschen af; en Hij onderhoudt daar Elia, zonder menschenhulp, door Zijn wonderdadige beschikking; hij gebiedt daar aan de raven, Elia te onderhouden. En daarna verbergt de Heere Elia, als niemand meer diens

spoor kan vinden, in het afgelegen en ongezochte Sarepta, in Sidons rijk zelf, waar Hij Elia wonderdadig onderhoudt uit de schamele meelkruik der weduwe.

De Heere *verbergt* Elia; Hij beveelt hem, zich te verbergen en Hij verbergt hem zelf.

Maar Hij verbergt Elia niet, om diens leven te beschermen tegen Achab. Juist was Elia door den Heere rechtstreeks tot Achab gezonden; en hij wordt telkens weer rechtstreeks tot Achab gezonden (1 Kon 17:1; 18:1; 21:18). Neen, niemand kan Elia kwaad doen; op zijn woord daalt vuur van den hemel en verteert zijn belager (2 Kon. 1:10). Elia moet juist alleen en onschendbaar als de gezant des Heeren tegenover Achab en al diens valsche profeten ten aanschouwen van Israëls menigte staan (1 Kon. 18:19-20). Als Elia Obadja ontmoet en aan deze last geeft, zijn komst aan Achab te berichten, dan is Obadja niet beducht voor gevaar, dat Elia kon dreigen, maar hij beeft alleen bij de gedachte, dat de Geest des Heeren Elia weer zal wegnemen en verbergen zal; hij moet gerustgesteld worden door de herhaalde stellige verzekering, dat Elia zich waarlijk thans aan Achab zal vertoonen (I Kon. 18:12-15).

Heel Elia's weg en leven staat in het teeken, dat *de Heere alleen* over Elia beschikt; Hij neemt Elia weg naar Zijn believen, en niemand krenkt dezen gezant des Heeren een haar van het hoofd. Gelijk de Heere Henoch wegnam, hem ontrukte aan alle dreiging van het Kaïnisme zijner dagen, zoo nam Hij in het eind Elia weg, hem door den vlammigen bliksemwagen Zijner heilige engelen opnemende in den hemel. Dan wil men wel weer Elia zoeken, maar de Heere heeft hem nu voor goed weggenomen (2 Kon. 2). Dat Elia onder de dreiging van Izebel na het machtig feit van den Karmel "om zijns levens wil" naar Berseba en in de woestijn vlucht, moge ten deele een teeken zijn van Elia's menschelijke zwakheid, waartegen het Woord des Heeren dan mede opkomt: "wat doet gij hier, Elia?" (1 Kon. 19:2, 3, 9). Niettemin, gevaar dreigt Elia nooit; hij is niet minder dan Elisa omgeven door de vurige strijdwagens des Heeren; die met hem is, is meer dan die tegen hem zijn (vgl. 2 Kon. 6:16, 17).

Neen, Elia wordt aan de beek en bij Sarfats weduwe door den" Heere niet verborgen, omdat Elia anders niet te beveiligen is, maar omdat de Heere *Zijn Woord aan Israël onttrekt* tot op den tijd van Zijn believen. Alle onderhandeling met Elisa, alle gemeenschap met Elia, wordt aan Achab en Israël afgesneden, tot op den tijd, dat de Heere regen zal geven door Zijn vrijwillig Woord.

Eén woord slechts heeft Elia in den Naam des Heeren tot Achab voor Israël en de volken rondom mogen spreken; noch dauw noch regen zal zijn, tenzij dan alleen op het Woord van den Heere, van Israëls God, die leeft! De koperen hemel en de dorre aarde moeten nu dag aan dag en nacht na nacht dat woord herhalen, zonder dat Achab en Israël of ook de volken in den omtrek hieraan ook slechts zouden kunnen raken. Dat woord moet in de stomme stilte rondom Israëls leven en Achabs innerlijke overleggingen, zonder redeneeringen of pogingen tot ontspanning toe te laten, machtig drukkend neerpersen en verootmoedigen, totdat niet alleen zuchtkreten uitbreken naar den regen, maar allereerst naar het terugkeeren van het *Woord* des Heeren, van den profeet des levenden Gods.

Zóó doet de Heere nog met Zijn Woord. Zóó leert Hij ook nog Zijn knechten.

Na de Profetie komen de eeuwen der verstomming, tot op Johannes den Dooper, de stem des roependen in de woestijn.

Er zijn toestanden in het menschenleven, waarin het Woord des Heeren met nadruk gezegd moet worden; maar dan trekt de Heere het wel terug van den onbekeerlijke; dan moet het Woord Gods worden teruggetrokken, — voor een tijd, of voor altijd. Redeneeren over het Woord Gods zou dan schaden. Het Woord Gods, dat gesproken *is,* moet dan met wien het geldt alleen gelaten worden, om als de machtige hamer te slaan. Het moet dan branden als een vuur zonder blussching. Totdat er niet alleen onder benauwing een roepen komt om uitredding, maar ook een honger naar het Woord des Heeren.

De Heere sluit, en niemand opent; — totdat Hij opent, en niemand sluit.

Ja, er zijn tijden, waarin des Heeren knechten als Ezechiël moeten spreken, hetzij dat men hoort of niet hoort; — maar om daarna te zwijgen. Dan gaat nochtans het Woord des Heeren door. Dan *doet* de Heere Zijn Woord, terwijl Hij het verbergt. En de zuivere scherpe pijl van Zijn Woord, lang verborgen in Zijn pijlkoker en onder Zijn hand, die haar terugtrekt op de pees van Zijn boog, vliegt straks te krachtiger uit tot overwinning (Jes. 49:2).

Elia verbergt zich dus aan *de beek Krit, een* beekje, waarvan we niet meer met zekerheid weten, dan dat het één der beekjes is, die zich in den Jordaan storten. Men meent het terug te vinden in de wilde Wadi Kelt bij Jericho, waar diepe ravijnen tusschen de rotsen lang het water bewaren, en schier onvindbare wijkplaatsen bieden; en waar ook nòg de raven rondwaren. Stellig was de beek Krit een gering beekje, dat dan ook na een jaar uitdroogde, terwijl b.v. de beek Kison nog lang daarna water had (1 Kon. 18:34, 40).

Juist bij dat geringe beekje was voor Elia de plaats der verberging. Water kon Elia ook en duurzaam wel uit den Jordaan scheppen; maar hij mocht in de Jordaanvlakte niet verkeeren; Elia moest zich *verbergen.* En hij moest zich dan ook niet aan den mond van het beekje in het lagere dal neerzetten, maar opklimmen langs de beekbedding in de woeste bergeenzaamheid, tot waar niemand het beekje benutte en geen menschenvoet een pad zocht; tot waar Elia aan de beek Krit *verborgen* was.

Daar, waar het beekje, van hooger druppelend en in straaltjes huppelend, zacht ruischend schuimend naar beneden speelde tusschen de ravijnen, daar in de eenzaamheid van de bergspleten, waar de raven woonden, daar moest Elia zich ophouden en zich verbergen. Daar heeft Elia eenzaam "gewoond" (vs. 5). Daar heeft hij gewoond naar het Woord des Heeren, verborgen voor de menschen, en in gemeenschap met den levenden God.

Elia woonde eenzaam in de bergkloven.

Maar het licht des Heeren viel tusschen de rotsen en in de berglijnen, op het gesteente en het mos van de beekbedding, en in de springende, ritselende, fonkelende waterdroppels, die Elia verkwikten.

Dit is in natuurlijk opzicht waar; en het is in dien zin ook genoten door velen, die in de eenzaamheid der bergkloven de stralen van dat licht Gods hebben opgevangen. Maar het is in zooveel hoogeren zin genoten door Elia; en het licht des Heeren heeft in zooveel hoogeren zin voor Elia geschenen in heel den omtrek van het beekje, waarbij Elia zijn schuilwoning hield.

Voor hem, die aan een eenzaam verborgen leven met den Heere, zijn God, wel gewoon was, scheen daar in zijn vereenzaming het waarachtige licht des Heeren; bij hem was en sprak daar des Heeren Woord, en des Heeren gunst en trouw.

En de hand des Heeren onderhield daar Elia; de Heere onderhield daar Elia door de raven.

Die *raven* aan de verborgen rotsbedding van de beek Krit, -— hoe hebben ze door hun geluid en beweging, door hun druk gedoe in de woeste omgeving, waar geen mensch hen ooit stoorde, Elia in zijn vereenzaming verkwikt en bekoord! En de Heere heeft hen tot Zijn boden gemaakt. De Heere heeft den raven geboden Elia te onderhouden.

Op allerlei wijzen en telkens opnieuw, gelijk altoos weer en ook in onzen tijd menschelijk overleg lang niet altoos onschuldig poogt, heeft men het wonder der raven zoeken weg te verklaren, Die "raven" zijn dan "Arabieren" geweest. Of zij zijn menschen geweest, die daar ook in de bergkloven wegscholen. Of ja, raven grepen daar klein wild, en Elia ontrukte dat aan de raven; — het brood liet men bij het "verklaren" dan los.

Voor ons is dit alles gebazel. Zeker, we behoeven hier juist niet aan gebraden vleesch te denken, dat de raven neerlegden op den geïmproviseerden disch van Elia. Zóó behoefde

het niet te gebeuren, en zoo zal het ook wel niet geweest zijn. Elia kan ook zijn werk gehad hebben aan de spijze, die hem gebracht werd; daar was die spijze niet minder om; en ook dit werk was dan een zegen voor Elia.

Maar het feit der Schrift zullen we als een wonderbeschikking des Heeren onaangetast laten: de raven hebben Elia brood en vleesch gebracht, — waar zij het dan ook vandaan gehaald hebben. Zij hebben hem brood en vleesch gebracht eiken morgen en eiken avond, zoolang hij in de beekstreek in de woeste bergkloven heeft gewoond. De spijziging van Elia tijdens zijn verblijf bij het verscholen beekje is niet minder een eigen wonderwerk des Heeren geweest dan zijn spijziging bij Sarfats weduwe en later in de woestijn (1 Kon. 17:16; 19:6-8), al hebben de raven natuurlijk brood en vleesch gegrepen, waar zij het vinden konden, en het onbewust, en zooals zij het vonden, in Elia's nabijheid gebracht.

Het Woord en de hand des Heeren, in zekeren zin uit Israël teruggetrokken, bleven bij Elia in de woeste eenzaamheid; de wonderglans der waarheid en der trouw van den levenden God bleef daar over Elia stralen, gelijk in heel den weg van dezen Godsgezant. De Heere leeft, die den hemel over Israël sluit; Hij leeft voor Zijn dienstknecht. En terwijl in Israëls stamgebied, ondanks de Baälvereering, het leven smachtte naar hemellafenis en de honger machtig opkwam, dronk Elia uit de beek, en spijzigde de Heere hem met brood en vleesch.

Wij mogen niet vergeten, dat deze wonderdadige verzorging Elia ten deel viel, omdat hij als profeet des Heeren en op het uitdrukkelijk bevel Gods daar aan de beek in de eenzame woestheid verborgen moest zijn.

Dit feit zegt ons niet, dat wij het leven ontvluchten moeten, en als kluizenaars moeten gaan leven in natuureenzaamheid, bij het wild en de roofvogels. In geenen deele. Onze levensroeping is voor het menschenleven. Trouwens voor dat leven was ook de roeping van Elia. Gelijk later Johannes de Dooper in de woestijn, zoo moest Elia eenzaam bij de beek verborgen zijn, juist *om* zijn roeping voor het menschelijk leven.

Maar indien de hand des Heeren ons pad in vereenzaming leidt; indien getrouwheid aan den Heere en Zijn Woord ons een vreemdeling op aarde doet worden of ons als bannelingen uit het leven uitstoot; — ja, dan is er nog licht van boven. Dan wordt er nog vroolijkheid op het pad der rechtvaardigen gezaaid. Het aangezicht des Heeren verlaat niet wie Hem vreezen en dienen, ook niet in tijden, waarin zij verlaten van menschen hun weg moeten gaan. En Zijn hand onderhoudt hun lot. Zijn Naam is rondom hen een lichtglans, ook op het woeste pad en in de kloven van de steenrotsen des levens.

Zoo zijn arme gevangenen om den Naam des Heeren verkwikt door een spin in hun kerker. Zoo weten wij uit de vervolging der geloovigen in den reformatietijd van den armen vluchteling, in wiens schuilhoek, waar hij dagen en nachten toefde, eiken dag een kip een ei kwam leggen, zonder te kakelen. Zoo hebben zoovele beproefde geloovigen verhaald van de wonderbaar uitreddende hand des Heeren, die hen bezocht in hun nood en hen bij het leven hield in den honger.

Om Elia glanst, in de bergeenzaamheid bij de beek, het heerlijk licht des Heeren.

Zij het tot beschaming van ons ongeloof en tot sterking van ons geloof in de levensworsteling, die ook onze eeuw ons oplegt voor den Naam en het Woord des Heeren.

IV. IN SAREPTA-SIDONIS [1 Kon. 17:7-9]

> Toen geschiedde het woord des Heeren tot hem, zeggende: Maak u op, ga heen naar Sarfat, dat bij Sidon is, en woon aldaar; zie, Ik heb daar een weduwvrouw geboden, dat zij u onderhoude.
>
> 1 Koningen 17:7-9.

Ook de beek Krit, waarbij Elia, de profeet des Heeren, in eenzaamheid verborgen leefde, droogde uit in den regenloozen tijd. Toen verzond de Heere Elia vandaar naar Sarfat bij Sidon, naar Sarepta-Sidonis. Daar zou de Heere nu Zijn dienstknecht verborgen houden tot op den dag, dat Elia tot Achab met het Woord des Heeren moest wederkeeren, om den regen aan te kondigen, gelijk hij tevoren de droogte aangekondigd had. En daar zou de Heere Elia nu onderhouden door een weduwvrouw, gelijk Hij hem aan de beek door het water, dat van de bergen leek, en door de raven onderhouden had.

Voor dit wegzenden van Elia van de beek Krit naar Sarepta-Sidonis had de Heere een bizondere reden.

Het uitdrogen der beek was wel de aanleiding, maar kan de reden niet geweest zijn. De meelkruik en de olieflesch der weduwe, waaruit Elia nu voortaan leven moest, waren toch evengoed ten einde als het water van de beek Krit; en de Heere kon evengoed dat water in de beek laten voortduren als het meel en de olie. De spijziging van Elia door de raven was ook een wonderwerk des Heeren bij de beek; wat zou den Heere verhinderen, daar ook water te geven aan Zijn dienstknecht? Hij gaf Zijn volk Israël in de woestijn toch water te drinken uit de steenrots; en ook voor Zijn knecht Simson kloofde de Heere den dorren bodem en laafde hem zoo met water.

Neen, de Heere zond Elia niet naar de weduwe in Sarepta-Sidonis enkel om Zijn dienstknecht in het leven te houden.

In de jaren der droogte sprak de waarachtigheid van het Woord des Heeren over Israël in den ongesluierden hemelgloed, in den opkomenden honger. Dat was de ééne zijde van het Woord des Heeren. De andere zijde, waardoor licht en vroolijkheid, zegen en weldadigheid, getrouwheid en gunst uitgingen, was van Israël teruggetrokken en toefde te komen.

Die andere zijde was echter bij Elia en straalde als een licht om hem heen in de bergeenzaamheid, in de zegenende waterdruppelen en in den dienst der raven. Dat licht straalde in de verberging van Elia tusschen de rotsmuren der bergen.

Welnu, dat licht trad thans eenigermate tusschen de bergen uit en daalde met Elia over Israëls hoogten naar de zeekust af, waar Sarepta in Sidons rijksgebied lag.

Hier heerschte Izebels vader, de goddelooze opperpriester van Astarte. En hier, in Sidons rijk, zou de Heere nu Elia verbergen tusschen de menschen, gelijk Hij hem bij de beek tusschen de bergen verborgen had. Hier kwelde ook de honger, die Israël als een oordeel des Heeren drukte; hier had Achab stellig zijn speurlingen gehad, om naar Elia te zoeken; hier heetten Baäl en Astarte hun macht te hebben als de landsgoden; en *hier* heeft de Heere Zijn dienstknecht gezonden, verborgen en bewaard; hier heeft de Heere tegenover de gruwelgoden Zijn licht om Elia doen glanzen en Zijn heerlijkheid geopenbaard, die althans voor een enkel oog niet verborgen bleef.

Gelijk de Naam des Heeren op Karmel tegen Baäls priesterschaar uitscheen, zoo blonk die Naam in Baäls land door Elia's verblijf in Sarepta-Sidonis. Zóó schijnt het licht des Heeren in de duisternis. Satan en alle godvergetelen ten spijt. Het Woord de dienst en het volk des Heeren zijn onvernietigbaar in de wereld, en worden telkens weer Zijn wederpartijder in het aangezicht gevoerd. Ook in de donkerste tijden, in den grootsten

afval, in de bangste benauwing der eeuw, breekt het licht des Heeren door en bestaat Zijn Woord, Zijn dienst, Zijn volk. Dit profeteert ons het groote gericht, dat komt en niet achterblijft. Alle afvalligen zullen in dat gericht beschaamd worden, maar wie den Heere vreest, die zal bestaan. En de vertroosting dezer waarheid moet ook doorbreken tot de zielen, die in benauwing leven door het geweld van den weerpartij der. Zij moet doorbreken tot de zielen van hen, die schier eenzaam het Woord des Heeren bewaren en dienen, terwijl de god der eeuw allen voor zich doet buigen en bukken.

Dit is een lichtstraal, die wij hier uit het Woord Gods opvangen. Wij voegen aanstonds een andere daarbij.

Die andere heeft zoowel betrekking op Elia als op de weduwe van Sarfat.

Leven en eten in de gemeenschap, de nabijheid en den dienst des Heeren is voor des Heeren knechten en voor wie Hem vreezen niet genoeg. Zij moeten er wel tevreden mee zijn, indien de Heere hun weg in verlatenheid op aarde leidt; en immers indien dit voor een tijd noodig is voor de eer, den Naam en het Woord des Heeren, voor hun geloof en voor hun ziel. De eere en de genade van zulk een verlatenheid is dan zoo groot!

Maar, indien het wezen mag, hunkert hun ziel ook naar *gemeenschap onder de menschen,* naar uitstraling van het licht, dat de Heere hun gunt, en naar het deelen met anderen van de gunst des Heeren.

Vooral in donkere tijden en in zware diepe geloofswegen is dit waar. Ja, onze Heere Jezus Christus Zelf heeft in Zijn ziele-nood in Getsémané tot Zijn discipelen gesproken: "bliijft hier en waakt met Mij". En ook Elia was aan zoodanige zielsbehoefte niet vreemd.

De Heere heeft Elia dan ook van de beek geleid naar Sarepta-Sidonis, opdat hij bij de weduwvrouw menschelijk verkeer zou hebben, hoogschatting, verzorging door vrouwenhand, en geloofsgemeenschap. En opdat het licht des Heeren daar van zijn leven, weg en roeping uit zou stralen en er één oog althans zou zijn, om het te zien, één mond om te belijden: "nu weet ik, dat het Woord des Heeren in uw mond waarheid is" (vs. 24).

Niet slechts Elia maar ook *de arme weduwe te Sarfat* gold deze gunst, deze genadige gezegende beschikking des Heeren. Het woord van den Heere Jezus Christus in Nazarets synagoge heeft op deze genade met nadruk gewezen (Luk. 4:25, 26). Deze weduwvrouw in Sarepta-Sidonis is van den Heere begenadigd boven alle weduwen in Israël in de dagen van Elia.

Uit de woorden der weduwe bij haar eerste ontmoeten van Elia blijkt, dat de Naam des Heeren haar niet onbekend was, of althans dat zij, nadat Elia haar dien Naam genoemd heeft, dien Naam heeft erkend. Zij roept toch bij haar antwoord den Heere als den God van Elia aan (vs. 12).

Hebben we in deze weduwe te doen met een vrouw, die in Sarfat, in het Baäl-en-Astarte-verheerlijkend rijk van Sidon, verscholen den Heere vreesde, zij het in veel gebrek en zwakheid? Of met een vrouw als Rachab vroeger en de Kananeesche later, tot wie het licht van den Naam des Heeren in het Heidensch leven machtig doordrong? Of heeft met Elia's komst de Naam des Heeren beslag op deze weduwe in Sarepta-Sidonis gelegd?

Wij weten het niet. Wel weten we, dat deze weduwe in het land van Baäl en Astarte een groot geloofswerk heeft gewrocht in het herbergen van Elia, en in de spijze, waarmee zij den profeet des Heeren uit haar laatste schamele bete gevoed heeft. Ook weten we, dat deze weduwe in Sarepta-Sidonis daarna onder zware beproeving in haar geloof dreigde te wankelen, en dat pas door het groote wonderwerk aan haar zoon geschied het licht van den Naam des Heeren vol tot haar doordrong. Maar we weten ook, hoe de Heere Jezus met welgevallen blikte op het feit, dat Elia tot deze weduwe in Sarepta-Sidonis gezonden werd, en dat onze Heiland tegenover de openbaring van het ongeloof in Zijn vaderland, Zijn ziel met dit teeken der begenadiging van de verlatene in het Heidenland heeft verkwikt.

Ja, hier was een ziele, in wie de Heere Zich verheerlijken wilde; hier was een verarmd en vereenzaamd menschenleven van een zwakke vrouw, een weduwe, een verlatene, over wie de glans der genade des Heeren door Elia moest opgaan. De Heere had haar verkoren, en, zonder dat zij het nog wist of denken kon, haar "geboden", gelijk te voren aan de raven (vs. 9, vgl. vs. 4), om Elia te onderhouden. In haar heeft de Heere Zich en Zijn Woord verheerlijkt in de donkere dagen der versmading van Zijn Naam. Zij is door Elia toegesproken, toen niemand in Israël zijn stem mocht hooren. Zij heeft hem met water mogen laven. Zij heeft op de belofte des Heeren haar meel en haar olie mogen geven, om hem spijze te bieden. Zij heeft den zegen ontvangen, dat de Heere met Elia ook haar en haar zoon onderhield van dezelfde wonderspijze. En zij heeft eindelijk mogen aanschouwen de opwekking van haar verstorven kind uit den dood door het Woord des Heeren.

Deze arme weduwvrouw was in Sidons rijksgebied geestelijk en natuurlijk in de schaduwen des doods gezeten. Zij wachtte slechts haar sterven. Toch heeft daar op haar een oog gezien, dat, als het straalt van welgevallen, leven doet en in het leven doet bloeien. Elia's heerlijkheid, de heerlijkheid van zijn dienst, van zijn geloof, van zijn wonderleven, van zijn gemeenschap met den Heere, den levenden God, de heerlijkheid van den Naam en het Woord des Heeren, die Elia droeg, heeft nergens in het menschenleven voor menschenoog schooner, teederder, zielverkwikkender geblonken dan in de stulp der weduwe te Sarepta-Sidonis, Zij, *zij* heeft mogen leven en mogen deelen met Elia, den uitverkoren en hoogbegenadigden knecht des Heeren.

Is dit geen dierbare lichtstraal van het Woord Gods, als Elia van de beek naar Sidons rijksgebied gezonden wordt? In de donkerste dagen, in de grootste benauwing en versmading, verwaarloozing en verdonkering van het Woord en den dienst des Heeren, ziet de Heere toch het benauwdste leven van den armste, van den geringste, van de ziel, die onbewust zelfs hongert naar het licht, naar het leven, naar wat alleen in den Naam en het Woord des Heeren haar redden kan en eere over haar kan brengen. In die vereenzaming doet Hij naar Zijn believen elkaar ontmoeten, die het Woord moet meedeelen en die er naar hongert. Hij laat nog uit den rotssteen honig vloeien voor wie dreigt te vergaan in de woestijn. Hij verkwikt nog de zielen door gemeenschap. Hij geeft ze nog genade, om te gelooven en te gehoorzamen. En Hij verheerlijkt Zich nog in hen op een wijze, die hun begrip verre te boven gaat.

Ach, wat is de wereld en wat is haar glans! .... Eén lichtstraal

van het goddelijk oog, die over Zijn duive valt, doet haar vleugelen glanzen van zilver en goud, van lichtzilver en lichtgoud, het zilver en het goud van het aangezicht des Heeren, van Zijn Woord, Zijn Naam, Zijn genade en liefde, — aller heiligen sieraad en rijkdom.

Wie deze genade mede deelachtig zijn mag, die roeme in aanbidding met de nederige maagd uit het verachte Nazaret, waar de engel Gabriël verscheen, die voor God staat: "Groote dingen heeft aan mij gedaan, Hij, die machtig is en heilig is Zijn Naam! (Luk. 1:49).

V. MEEL EN OLIE [1 Kon. 17:10-16]

> Want zoo zegt de Heere de God Israëls: het meel van de kruik zal niet verteerd worden, en de olie der flesch zal niet ontbreken, tot op den dag, dat de Heere regen op den aardbodem geven zal.
>
> 1 Koningen 17:10-16.

De Heere had tot Elia gesproken: "ga naar Sarfat; Ik heb daar een weduwe geboden, dat zij u onderhoude".

De weduwe van Sarfat was arm. Dit blijkt niet slechts uit den geringen leeftocht, waarover zij beschikte, maar ook uit het feit, dat Elia haar bij den ingang van haar woonplaats ontmoette, hout lezende langs den weg, om de schamele spijze voor haarzelf en haar zoon te kunnen bereiden. Door deze arme weduwe wilde de Heere Elia onderhouden.

Elia moest thans onderhouden worden door *menschenhand.* Zoo wilde het nu de Heere. De Heere had Elia kunnen onderhouden, door hem spijze en drank te doen toekomen zonder tusschenkomst van menschen. De Heere had Elia ook de beschikking over spijze en drank kunnen geven zóó, dat niet de weduwe Elia onderhield, maar Elia de weduwe. Door Elia had de Heere heel Sarepta en heel Israël kunnen spijzigen, — gelijk Hij door den dienst van Zijn knecht later regenstroomen over heel den landsbodem gaf.

Ook had de Heere Elia kunnen onderhouden door grooten en aanzienlijken in Israël, of door den godvruchtigen hoveling Obadja. Heel Israël was schuldig, voor den dienst des Heeren elk offer te brengen, en daarom voor het Woord des Heeren, dat de profeet Elia droeg, zich aan het leven van dezen man Gods dienstbaar te stellen. Ja, Achab was, als Israëls koning, van Gods wege in bizonderen zin schuldig en verplicht, om den dienst en den dienaar des Heeren te eeren en te verzorgen.

De dienst van de weduwe van Sarfat zegt daarom allerminst, dat niemand met Elia te maken had, en dat Israël zich over den profeet niet behoefde te bekommeren. Neen, Elia moest door menschen en bizonder door Israël onderhouden worden; maar het behaagde den Heere thans, Elia te onderhouden door Sarfats arme weduwe alleen. Israël *mocht* het thans niet doen, zoo min als Israëls koning. De Heere had een *twist* met Israël. Het Woord des Heeren sloot door den dienst van Elia den hemel voor Israël toe. Dit was een oordeel des Heeren. En het Woord des Heeren werd daarna met Elia aan Israël onttrokken, tot op den tijd van des Heeren welgevallen. Israël mocht Elia thans de hand niet reiken. Nochtans wilde de Heere Elia door menschenhand onderhouden, en Hij verkoos daarvoor Sarepta's arme weduwe (Luk. 4:25, 26).

Zoo is vaak des Heeren weg met Zijn Woord, als het door de menschen versmaad is.

Het is de roeping der volken en der Overheden, de roeping aller menschen, om God naar Zijn Woord te dienen, wijl de Heere *God,* de eenige en waarachtige God is, de God aller volken en aller menschen. Het is daarom de roeping van alle volken en Overheden, om naar het Woord des Heeren te hooren; om er onder te bukken en er zich dienstbaar aan te stellen. Ja, de Heere roept in Zijn Woord als een gunst en een eere heel het menschenleven, Overheden en volken en ieder in wiens hand vermogen is, op, om in de vreeze Gods Zijn Woord te eeren en zich dienstbaar te stellen aan den gezalfden Christus Gods en aan Zijn Gemeente en dienst op aarde.

Waar echter doorgaande afval en godvergetelheid den Heere en Zijn Woord versmaad heeft, daar kan de Heere Zijn Woord tot een oordeel uitspreken; Hij kan dan door Zijn Woord sluiten en toesluiten, en afsluiten alle gemeenschap tusschen het menschenleven en Zijn Woord. Dan onttrekt Hij Zijn Woord aan het menschelijk gemeenschapsleven, aan maatschappij en volk, Zijn Woord staat dan als een ban tegenover het leven, totdat

het gezocht werd, en het den Heere belieft, het weder te doen keeren tot ontsluiting en tot gemeenschap.

Maar tot zoolang is er dan ook geen vermenging, geen aanraking meer tusschen den dienst des Heeren en het leven, dat onder den ban ligt. Eenerzijds het leven door het Woord Gods met den ban slaan, en anderzijds zich er toch in gemeenschap aan overgeven en er de plaats der eere in zoeken, — dat is onheilig en met de Heilige Schrift in lijnrechten strijd. Neen, waar het Woord des Heeren komt en nog erkend wordt, daar *vordert* het ook eer en dienst; en waar het met den ban slaat, daar onttrekt de Heere het ook aan het leven, en daar *vergunt* Hij het leven niet meer, Zijn Woord te verzorgen.

Het lot van den profeet Elia en zijn verhouding tot de menschen, was in dezen met het Woord Gods één.

Dienaren des Woords en allen, die den Heere vreezen, belijden en dienen, staan hierin zeker niet met Elia gelijk. Toch is er overeenkomst. En alle kinderen Gods moeten dan ook hierin den weg des Heeren leeren onderscheiden en aanbidden. De Heere onderhoudt hun aller lot. En, zeker, zij hebben *rechten* van den Heere tegenover de menschen. Al wat mensch is, heeft een gewichtvolle roeping tegenover het volk en den dienst des Heeren. De discipelen en discipelinnen van den Heere Jezus Christus zijn het zout der aarde, het licht der wereld; zij zijn de gezegenden des Heeren en zij zijn een zegen. En de Heere Jezus Christus zal in den dag des gerichts allen oordeelen naar wat zij aan Zijn minsten gedaan hebben. Zoo het echter den Heere belieft. Zijn Woord en volk en dienst tot een oordeel te doen staan tegenover het leven; zoo het Hem belieft, de eere, om Zijn volk en dienst te zegenen, slechts te gunnen aan de geringsten, aan de armen en verlatenen, — zoo zal het exempel van den grooten Elia ons dringen, om deze beschikking en dit believen des Heeren te aanbidden en te zegenen.

Hierin moeten het volk en de dienst des Heeren klein, onderworpen en gewillig blijven, al is daarmee de veroordeeling des Heeren over alle menschen, die Zijn Woord en dienst versmaden in plaats van die te zegenen, niet teniet gedaan. Groot moeten het geloof en het karakter des geloofs zijn daarin, dat wij met Elia onze hand willen uitstrekken, op Gods Woord en beschikking, naar de geringen en verlatenen, aan wie de Heere de genade gunt om te leven in de gemeenschap van Zijn Woord, ook door het te onderhouden.

De Heere gaf echter Elia niet over aan armoede en gebrek.

Ja, de groote profeet moest van de arme weduwe, die langs den weg hout oplas, een dronk waters vragen, en daarna van haar hand een bete broods vorderen, een kleinen koek, dat is een handvol deeg in heete asch of op het vuur gebakken, met een weinig olie bestreken.

Elia mocht en moest deze lafenis van de weduwe *vorderen,* zij het ook op bescheiden vriendelijke wijze. Hij moest het brood voor zich als des Heeren dienstknecht vorderen als een spijze, die de weduwe hem bereiden moest, vóórdat zij zichzelf en haar zoon voedde. Hij moest die spijze vorderen in den Naam des Heeren, als een gave des geloofs en der eere van Sarfats weduwe voor den Heere, den God Israëls, den levenden God.

Maar Elia mocht en moest daarbij optreden als profeet; hij mocht en moest over de arme weduwe van wie hij spijze vorderde, en over haar meel en olie, de profeteerende *belofte van het Woord des Heeren* spreken. Hij mocht en moest die belofte spreken als het Woord van den almachtigen God, die over alle dingen beschikt; die zelf alleen alle menschen, alle schepselen onderhoudt, en die ook alleen het leven der weduwe en van haar zoon zou onderhouden gelijk dat van den profeet, uit hetzelfde meelvat en uit dezelfde olieflesch.

Men heeft gezegd, dat het Woord des Heeren het brood meebrengt; en dat is ongetwijfeld waar. Dat is waar voor geheel de aarde en voor heel de menschheid. Zonder het Woord Gods was er geen brood meer op aarde, voor niemand.

Zonder het Woord Gods zoeken dwazen en blinden ook thans oplossing der noodvragen

van het sociale menschenleven, dat worstelt om het brood. Helaas, helaas! zoo zij, die Gods Woord hebben, meenen, die vragen op te kunnen lossen zonder het Woord Gods! Er *is* geen brood op aarde zonder het Woord Gods en zonder de Gemeente van den levenden God, die Zijn Woord in het leven der menschheid draagt. En er is daarom ook geen hope voor meelvat en oliekruik, voor akkerbouw en nijverheid, voor handel en welvaart, voor landen en volken, zonder het Woord des Heeren.

Het Woord Gods vordert daarom ook het brood op, allereerst voor zich en daarna voor heel het leven. Maar het doet dit in den Naam des Heeren alleen. Het vordert in het broodvraagstuk allereerst erkenning van den levenden God; het vordert geloof. En het profeteert daarbij in de gunst des Heeren over meelvat en olieflesch en over heel het menschenleven.

Neen, het Woord des Heeren deelt niet zelf het brood uit milden overvloed aan het leven toe. Dan zou heel de wereld liggen aan de voeten van den profeet; al wat worstelt om brood, en wat juicht in weelde, al wie geroepen zijn tot zorgen en regeeren, tot leiden en leeren, zouden dan het Woord Gods toejubelen, het zegenend inhalen, en met tienduizend stemmen roepen, dat de erkenning en de eere van het Woord Gods de eerste plicht is van allen, die met het brood en het leven te maken hebben. Maar dit alles zou dan geschieden zonder geloof, zonder de eere der erkenning van den levenden God. En het Woord des Heeren zou daardoor verijdeld worden.

Neen, het Woord des Heeren *vordert* eerst het brood in eigen ledige hand, gelijk de Heere Jezus Christus, die over het levende water beschikte, smachtend vroeg om een dronk uit Sichars bron, door- de hand der Samaritaansche geput. Het Woord des Heeren vordert erkenning, onderwerping, toewijding ook van het brood der aarde; het vordert de eere, het offer des geloofs.

Maar ja, het spreekt daarbij ook de *belofte* des Heeren; het zegt alle dingen toe, die de Heere noodig keurt; het heeft en geeft de belofte, niet alleen voor het toekomende maar ook voor het tegenwoordige leven; ook voor het brood.

Het Woord des Heeren is en blijft koninklijk. Al vordert het ook des Heeren knechten en dienstmaagden, al Zijn volk op, om in de voetstappen van den Heere Jezus hun spijze te willen eten door wie de Heere hun daarvoor beschikt, zelfs door den geringste op aarde, het is daarom niettemin het Woord des Heeren, dat onafhankelijk en heerlijk boven aller lot en leven den Naam des Heeren verkondigt, wiens ook het brood is, en die allen hun spijze geeft. Het profeteert zegenend over het leven; het doet zoo zichzelf kennen als het beloftenrijke Woord des Heeren, dat alleen het brood voor allen zegenen en vermenigvuldigen kan.

Elia bracht in Sarfat tot de weduwe en in haar huis het Woord des Heeren. En zóó zijn meelvat en olieflesch der weduwe niet ledig geworden; zóó hebben deze weduwe en Elia en de zoon der weduwe, ja haar huis, haar maagschap (let op de volgorde in vs. 15), gegeten en geleefd al de dagen van droogte en hongersnood.

Men heeft het wonder in Sarepta verklaard daardoor, dat sedert de komst van den profeet de weduwe rijkelijk gezegend werd, zoodat immer weer haar meelvat en haar oliekruik gevuld werden, en zij geen gebrek meer kende. De woorden der Schrift verbieden deze verklaring niet volstrekt; en aan de zaak zelf zou zoodanige vorm der beschikking des Heeren niets veranderen. Waar het op aankomt is vóór alles, dat *de Heere* en Hij alleen sinds Elia's komst brood gaf in het huis der weduwe, en dat Hijzelf het gebrek daar van haar geweerd heeft in al de donkere dagen van den honger. En dat Hij dit gedaan heeft, gelijk Hij het gesproken en beloofd had door Zijn profeet. Dat deze zegen des Heeren aan Zijn *Woord* gebonden was.

Indien men echter dit wonderwerk des Heeren zoo verklaren wil, dat het wonder des Heeren als *wonder* wordt teniet gedaan, het onmogelijk achtende, dat het meel en de olie niet verminderden in den meelpot en de olieflesch der weduwe, dan moeten wij ons daartegen met alle kracht verzetten. Neen, op het wonder komt het hier juist aan, gelijk later bij Elisa (2 Kon. 4:1-7), en gelijk ook bij de opwekking van den zoon der weduwe

van Sarfat. Het wonder des Heeren vergezelde Elia; het *wonder* vergezelde het Woord des Heeren.

Maar overigens is het ontwijfelbaar, dat de *zegen* des Heeren Zijn Woord vergezelt. Het Woord des Heeren brengt Zijn zegen in schuur en baktrog, in huis en veld, in bedrijf en handel.

Zoo heeft dan Elia met de weduwe te Sarepta-Sidonis het wonderbrood van den zegen des Heeren gegeten door het Woord des Heeren.

En zoo wordt nog het brood van denzelfden zegen des Heeren gegeten, misschien door velen onopgemerkt.

O, bij het Woord des Heeren, zoo het waarlijk het levende Woord Gods is, leven immers vele weduwen, vele weezen, vele armen met des Heeren Gemeente; wonderlijk schoon zijn hier ook de Dienst des Woords en de Diakonie samengevoegd.

En deze zegen des Heeren, die Zijn Woord vergezelt, gaat verder, veel verder. Bij het Woord des Heeren gaat de zegen over het brood alom uit. Bij het Woord des Heeren leven het brood en de olie ook zelf; het brood wordt er voedend en zoet bij, en de olie dringt bij het Woord des Heeren zegenend door ook tot de ziel. Brood en olie worden bij het Woord des Heeren gezegend en tot een zegen.

Wie waarlijk zijn brood bij het Woord des Heeren gegeten, geproefd heeft, die weet daarvan te spreken. Die heeft, — hij moge rijk of arm zijn naar de wereld, sterke man of zwakke verlaten weduwvrouw, — die heeft gegeten, geproefd den Elia-zegen in zijn huis of hut, in zijn meel en in zijn olie.

O, *die* spijze is goed en zoet. Die spijze is uit Sion gezegend, en die spijze zegent Sion. Die spijze keert tot den Heere weer in aanbidding en lof: "Gij richt de tafel toe voor mijn aangezicht! Gij maakt mijn hoofd vet met olie! Mijn beker is overvloeiende!"

Ja, die spijze is een zegen, en zij doet den zegen uitkomen van het Woord des Heeren, ook daarin, dat wie leven mogen bij het Woord en door de gunst des Heeren, hun zoete spijze niet alleen voor zichzelf alleen eten, maar ze ook samen eten, proevende en smakende, dat de Heere goed is.

VI. GEDOOD EN LEVEND GEMAAKT [1 Kon. 17:18-24]

> En zij zeide tot Elia: Wat heb ik met u te doen, gij man Gods? Zijt gij bij mij ingekomen, om mijn ongerechtigheid in gedachtenis te brengen, en om mijn zoon te dooden?
>
> –
>
> Toen zeide die vrouw tot Elia: Nu weet ik dit, dat gij een man Gods zijt, en dat het Woord des Heeren in uw mond waarheid is.
>
> 1 Koningen 17:18-24.

In Sarepta-Sidonis heeft niet slechts Elia onderhoud des levens gevonden bij de arme weduwe, en zij heeft maar niet door de profeteerende belofte van het Woord des Heeren door den zegen van het wonder des Heeren, met den profeet en met haar zoon immer weer uit meelvat en olieflesch dagelijksche spijze mogen genieten, — neen, behalve dit alles zijn er tijdens Elia's verblijf ontzaglijke dingen gebeurd in Sarfat en in het huis der weduwvrouw.

De zoon der weduwe is krank geworden tot den dood toe.

Toen heeft de weduwe met hartstochtelijke woorden den profeet zijn komst verweten als de oorzaak van haar ongeluk.

Elia heeft, diep ontroerd, haar kind van haar schoot genomen, het gedragen naar het vertrek, dat hij zelf bewoonde, en het op zijn bed neergelegd. Daar heeft Elia bij dat bed tot den Heere geroepen over den slag, waarmee de Heere de weduwe, die zijn profeet herbergde, trof: "Heere, mijn God! hebt Gij zelfs deze weduwe, bij wie ik herberg vind, zoo kwalijk gedaan, dat Gij haar zoon gedood hebt?"

Elia heeft zich daarna tot driemaal toe over het lichaam van het kind uitgestrekt, smeekend tot den Heere: "Heere, mijn God! laat toch de ziel van dit kind in hem wederkomen!"

En de Heere heeft in het eind Elia verhoord; het kind herleefde.

Toen bracht Elia den herleefden zoon tot zijn moeder weer; en Sarfats weduwe heeft juichend beleden de gewisheid van haar geloof, dat Elia een man Gods was en dat *het Woord des Heeren,* door Hem gesproken, waarachtig was.

Sommigen meenen, dat de woorden der Schrift niet bepaald de verklaring vorderen, dat de zoon der weduwe gestorven is, maar dat haar hartstochtelijke uitval tegen den profeet opkwam, toen haar kind voor dood op haar schoot lag en alle hoop op zijn behoud wegzonk.

Anderen gaan nog verder en zien in de volgende handeling van Elia, dat de profeet ook als *geneesheer* optrad en op het verstervende kind een soort geneeskundige behandeling toepaste, zoodat het medisch optreden van Elia eerst recht het prestige van zijn profetisch ambt bij Sarfats weduwe gevestigd heeft; — gelijk nog sommige Dienaren des Woords ondersteuning aan hun waardigheid zoeken te geven door allerlei medische adviezen, en de Medische Zending naar sommiger meening eigenlijk de harten der Heidenen voor het Evangelie winnen moet.

Wat dit laatste aangaat, men zie toch wel toe, dat men *het Woord Gods* niet verijdele. Het medisch optreden als zoodanig zegt voor het Woord des Heeren niets. Den zegen der medische behandeling kunnen en zullen ook zij brengen, die zich met Gods Woord niet bemoeien, ja die het verwerpen. De conscientie der Heidenen zou dat spoedig onderscheiden en dan leed het Woord Gods voor die conscientie ernstig schade, indien de erkenning van het Woord Gods gevorderd was om de zegeningen, die de Medische

dienst bracht. Indien de geneeskundige behandeling op de Heidenen den indruk van een *wonder* maakte, zou zij zeker aan den eerbied voor het Evangelie ten goede moeten komen; maar de Zending *mag* niet den indruk vestigen, dat de prediker des Evangelies door medische middelen wonderen doet. Daarom moet, als het even kan, *niet* de prediker maar bepaald een geneesheer als geneesheer in den Medischen dienst der Zending optreden. Maar daarom moet ook bij de geneeskundige behandeling, die zich aan de prediking van het Evangelie in de Zending dienstbaar stelt, vooral *het gebed* om den *zegen* des Heeren op den voorgrond treden, opdat den Naam van den Heere, den levenden God, die het gebed hoort, en die Zijn genadigen *zegen* schenkt, eere ontvange in de genezing. En voorts moet de Medische Zending niet zoozeer in de geneeskundige behandeling als zoodanig maar vooral in de *wijze* van optreden, in de Christelijke *barmhartigheid,* den glans van het Christelijk leven doen uitkomen voor de conscientiën; en bovenal zich dienstmaagd betoonen door heen te wijzen, naar het Evangelie, naar het *Woord Gods,* dat alleen het licht des Heeren draagt.

De barmhartigheid is ongetwijfeld samengevoegd met de prediking van het Woord Gods, bovenal in het optreden van den Heere Jezus Christus Zelf. Zijn genezingen waren echter *wonderen,* teekenen, die het Woord Gods voorgingen en volgden en die het bevestigden, maar die ook zelf weer terugtraden, om alleen de eere te laten aan het Woord des Heeren; — gelijk dit ook in het huis van Sarfats weduwe geschied is.

Wij hebben dan ook in de herleving van den zoon der weduwe op de smeeking van Elia, — al heeft de profeet ook met zijn vleesch het lichaam van het kind verwarmd, zijn uiterlijke handeling dienstbaar stellende aan het werk Gods, waarom hij smeekte, — zonder eenigen twijfel met een *wonder des Heeren* te doen. De tekst zegt ons beslist, dat Elia smeekt om herleving van het kind, dat de Heere *gedood* heeft; en dat de Heere Elia's smeeking verhoorde, zoodat *de ziel van het kind in hem wederkeerde.* Voor ons staat hierin vast, dat de zoon der weduwe *gestorven* was en op Elia's smeeking weer *levend* is geworden.

Het sterven en het herleven van den zoon der weduwe, die Elia herbergde, is de ontzaglijke gebeurtenis, die *het Woord Gods,* dat met Elia als profeet des Heeren in Sarfat kwam, aldaar vergezeld heeft.

De weduwe van Sarepta-Sidonis heeft dit verstaan en uitgesproken. Zij wijt het sterven van haar kind aan de komst van den profeet als man Gods. In die komst heeft zij met den Heere te doen, en zij wordt als moeder nu getroffen in haar kind om haar ongerechtigheid. En als haar kind door Elia levend weer-gebracht wordt, dan juicht zij, dat Elia een man Gods is, en dat het Woord des Heeren waarachtig is in zijn mond.

Nu is in de hartstochtelijke klacht der beroofde weduwe over haar eenigen lieveling, dien de Heere doodde, velerlei te onderscheiden; haar uitdrukkingen drukken de waarheid allerminst zuiver uit, en zij drukken ook zelfs niet zuiver uit het geloof dezer vrouw.

Hoe menigmaal is, ook vaak uit mannenmond, maar vooral van vrouwenlippen, bij het scheuren der dierbare echtelijke banden door den dood of bij het wegscheuren der kinderen van het vaderen moederhart, de bittere klacht gehoord: "de Almachtige heeft mij bitterheid aangedaan! wijk van mij weg met uw troost! de waarheid Gods is een roede, die mij treft! — En waarom mij, waarom mij! Omdat ik *het Woord Gods* ken! O kende ik het niet!"

Hierin is hartstocht, opvlammend natuurlijk gevoel, zieleverbittering, die meer zegt dan waar is, en die meer doet zeggen, dan het hart gelooft. Hierin is uitvlammende hartstocht van zielesmart, die de waarheid ten deele verzwijgt, vergeet, voorbijziet en van zich zet, van zich stoot; en waardoor de gescheurde ziel in zelfmisleiding twistend zoekt naar het antwoord op de vraag, waarom nu die slag dit huis, dit hart moest treffen, en welke toch wel de bepaalde zonde is, waardoor die slag komen moest. O, de houding kan in zulke zielebranding zelfs driest opstandig zijn tegen den Heere, en Hem en Zijn Woord in vermetele vijandschap afwijzen!

Sarfats weduwe, bij den dood haars zoons zoo staande in vlammen van moedersmart,

had toch den profeet des Heeren geloovig ontvangen en geherbergd, hem verzorgd en geëerd. Zij eerde het Woord des Heeren, en zij diende het. Het Woord Gods is in haar huis, en daar leeft zij bij. O, de brand der smart, die de ziel dezer vrouw in vlammen zet, zal voorbijgaan, en het zal weer geloovig aanbiddend juichen worden in haar hart. Maar thans is het Woord des Heeren voor deze diep getroffen weduwe, aan wie haar zoon, haar eenige, ontscheurd werd, in zijn glans geheel verduisterd, ja het is haar hatelijk. Het Woord Gods is thans voor haar doorboorde ziel zwart, enkel zwart; het is voor haar het vreeselijk doodzwaard; het heeft haar zoon *gedood!*

Toch is deze klacht der weduwe van Sarfat in haar kern allerminst geheel onwaar. Het gevoel der vrouw tast hier niet enkel verkeerd, al slaat het door. Als Elia in eenzaamheid is, roept hij tot den Heere met de belijdenis: "Gij hebt het gedaan! *Gij hebt den zoon dezer weduwe gedood!* Gij hebt gedood den zoon dezer weduwe, die mij herbergt!" Ook de profeet erkent dus, dat de Heere hier dezen slag geslagen heeft, en dat die slag in verband staat met het verblijf van den profeet des Heeren.

En was het zoo niet? Is het niet nog zoo?

Zeker, er is een verkeerde verklaring der slagen des Heeren, niet slechts bij de blinde wereld maar ook bij hen, die het Woord des Heeren erkennen en liefhebben; een verklaring van kortzichtigheid, van eigenwijsheid, die alle verband in botte oppervlakkigheid grof wil aangeven; er is een verklaring als die bij den blindgeborene gezocht werd. Er is ook een verklaring van de slagen des Heeren bij betraande oogen, voor welke het licht verduisterd is; een verklaring enkel van smartgevoel, van hartstocht, in lijden en nood; er is een verklaring als met den rug naar het heiligdom, gelijk we van Asaf in Psalm 73 beluisteren.

Dit neemt niet weg, dat de blindheid van den blindgeborene wèl in verband stond met de komst van den Zoon van God in de wereld; en dat het Woord des Heeren, het Evangelie van den Heere Jezus Christus, waar het waarachtig komt, ook van de teekenen van Gods oordeel vergezeld gaat. Rondom den Heere zijn wolken en donkerheden en een vuur gaat voor Zijn aangezicht heen.

Neen, de Zending is geen spel van vriendelijke handjes en voetjes, die geschenkjes brengen, van schoone liederen en zonnestralen alleen. Het Woord Gods is levend en krachtig; het *redt,* waar het komt, maar het *slaat* ook. De prediking van Gods Woord, waar die waarachtig doorbreekt tot openbaring van den Naam en het licht, de genade en de vreeze des Heeren, gaat van slagen vergezeld. En waar dat Woord ook in het persoonlijke leven zich levend en krachtig openbaren zal, daar ontbreken de kastijdingen des Heeren niet, die alle kinderen Gods deelachtig worden. Wat kan het leven zwaar en moeilijk, benauwd en ondragelijk worden door getrouwheid aan het Woord des Heeren! En al wordt ons het bitterst wee ook gespaard, toch dringt het goddelijk licht richtend en slaande door in onze ziele, dat wij roepen gaan: "O, mijn *ongerechtigheden,* mijn ongerechtigheden!"

Zoo heeft ook Sarfats weduwe het Woord Gods verstaan, dat het haar ongerechtigheden trok in het licht. En daarin heeft zij het Woord Gods niet misverstaan.

Tegen de donkerheden der ongerechtigheden, die het Woord Gods ontdekt, en tegen de donkerheden van het oordeel van den Heilige, met wien wij te doen hebben, laat de Heere dan echter het reddend en troostend licht van Zijn Naam en Woord ook uitkomen, èn in de Heidenwereld, waar Hij Zijn Woord zendt, èn overal, waar de Dienst van het Woord Gods twistend staat tegenover het verduisterd en onheilig menschenleven. De Heere laat het licht uitkomen van Zijn reddenden, van Zijn troostenden Naam over wat ten doode gegrepen en geslagen werd en wat in rouwe bloedend dreigt te bezwijken.

Dit is juist het Evangelie; dit is het lichtende Woord van God, verheerlijkend den Naam van Hem, die alleen wonderen doet en bij Wien uitkomsten zijn *tegen den dood;* — ja verheerlijkend den eenigen Naam van onzen Heere Jezus Christus, in Wien alle beloften Gods ja en amen zijn, en in Wien alle vertroostingen Gods overvloedig zijn. De Heere doodt, en Hij *maakt levend!*

O, wat is dan voor de geslagen ziel schoon van witten glans het Woord des Heeren.

Zoo werd het voor Sarfats weduwe, toen op de armen van den profeet het wonder des Heeren in haar herleefde kind haar werd toegedragen. Dan juichte zij over het *Woord des Heeren.*

Heel Elia's dienst, en heel het optreden van het Woord des Heeren in de wereld der menschen, is in deze ontzaglijke gebeurtenis in het huis der weduwe van Sarfat geteekend.

En hierin is geteekend het werk der genade Gods bij allen, die de Heere waarachtig bezoekt door Zijn Woord.

VII. TWIST OM HUT EN TROON [1 Kon. 18:1]

> En het gebeurde [na] vele dagen, dat het Woord des Heeren geschiedde tot Elia, in het derde jaar, zeggende: Ga heen, vertoon u aan Achab; want Ik zal regen geven op den aardbodem.
>
> 1 Koningen 18:1.

Het verblijf van Elia als de profeet des Heeren in Sarepta-Sidonis onder het dak en in den levenskring der arme weduwvrouw vormt een schoon, een kleurvol en beteekenisvol tusschen-tafereel in de historie van Elia's leven en arbeid.

Dit tafereel staat met die historie in nauw verband. Het straalt hetzelfde licht der openbaring Gods uit, dat in heel het optreden van Elia blinkt, en het symboliseert dat groote optreden in de vormen van het stille eenvoudige persoonlijke leven.

De Heere openbaart Zich *in de wereld der menschheid.* Hij voert in die wereld Zijn Raad uit, en doet in haar Zijn welbehagen, maar Hij spreekt ook in haar Zijn *Woord,* waarin Hij Zijn wegen betuigt en wijst, en waarin Hij roept tot erkenning van Zijn Naam en weg, tot bekeering en tot geloof. Toen de Heere Abraham riep, en toen Hij Israël verwekte en uit Egypte uitvoerde, om het volk Zijns eigendoms te zijn, geschiedde dit met het oog op alle geslachten der aarde. In Abraham en Israël stelde de Heere Zich als de waarachtige levende God, Wiens weg op de aarde is, in het midden der volken, lichtend over heel den wereldomtrek, openbarend het pad, waarin alleen heil is voor het menschenleven. Dat pad baande en ging Hij, om het menschenleven te redden en te richten. Hij stelde daarin Zijn Naam en Woord tegenover de valsche goden van menschengedachten en tegenover het ijdele menschenwoord. Het Woord des Heeren was in Israël op aarde; het stelde de vordering van den levenden waarachtigen God en het droeg Zijn belofte in het midden der volken, maar het had daarmee onder de volken ook een strijd, een twist. En sinds Christus' verhooging treedt het Woord des Heeren uit de vormen der oude in de verhoudingen der nieuwe wereld-bedeeling; door Zijn Woord stelt de Heere Zijn *vordering* in de menschheid, maar profeteert Hij ook Zijn *zegen;* en door Zijn Woord *twist* de Heere Zijn twist op aarde, ten doode of ten leven.

Maar zoo had ook het Woord des Heeren een twist in Abra*hams geslacht,* in Israël zelf, sinds Mozes en Jozua, onder richters en koningen. Tegenover de afgodische volken moest Israël staan met het Woord en in den weg des Heeren, zich Hem in geloof overgeven, Zijn Naam dragen als het licht. Daarom twistte het Woord des Heeren tegen het zondige en afvallige vleesch ook in Israël, dat in zichzelf wilde steunen; dat eigen weg wilde kiezen en aan de afgoden en de volken de hand wilde reiken met verzaking der heerlijkheid van den Naam des Heeren. En in Zijn twist openbaarde de Heere Zich als de levende God, die alleen over het leven beschikt; die sluit en niemand opent; die opent en niemand sluit; die nederwerpt en opheft naar Zijn believen; die doodt en herleven doet, en in Wien alleen heil is.

Zóó *twistte* het Woord des Heeren door Elia's dienst met *Israëls tienstammig rijk,* dat bij toeneming zijn grenzen naar het wereldleven der volken verflauwde; dat Baäl en Astarte der Kanaänieten uit Sidons rijk met Izebel aan Achabs hof inhaalde, en in Samaria ten smaad van den Naam des Heeren in tempel en bosch dag en nacht toejuichte, opdat Baäl en Astarte het leven zouden verheerlijken. Het Woord des Heeren sloeg door Elia Israël met den ban, wijl het volk van den Heere afviel. Het Woord des Heeren sloeg Achabs scepter met machteloosheid om welvaart over den bodem te gebieden; het deed al Israëls landouwen in droogte verdorren, en al het volk lijden onder honger en kommer. Maar datzelfde Woord des Heeren zegende Elia met spijs en drank, met veiligheid en eere.

Zóó nu ook heeft zich door Elia het Woord des Heeren opgesteld in Sidon, het rijk van

Baäls en Astartes glorie, in Sarfat. Dáár kwam het Woord Gods onafhankelijk, onaantastbaar, zegenend uit in de stulp der arme weduwvrouw. Maar daar ook was het een vlam, die den stoppel verteerde. Daar ook ontdekte het ongerechtigheid, waar de heilige spijze van het wonderbrood door den zegen van het Woord des Heeren gegeten werd. Toen sloeg het Woord des Heeren in het huis der weduwvrouw en doodde haar zoon. Maar toen ook bleef de Heere aan Zijn profeet en aan Zijn Woord getrouw als de eenige en waarachtige Redder; Hij redde van den dood; Hij bracht het leven van den gedoode uit den dood weer op.

In het tafereel van leven bij het Woord des Heeren onder het weduwdak op Sidons grondgebied is een miniatuurbeeld gegeven van heel de openbaring en van heel het werk des Heeren in de menschenwereld op aarde; van de openbaring des Heeren, die de belofte draagt voor het tegenwoordige en voor het toekomende leven, de profetie van dood en leven.

Maar daarom ook moet het Woord des Heeren met Elia weer uittreden uit de vereenzaming in de breedte des levens. Het heeft zijn doel en zijn glans, zijn strijd en zijn twist, *in de wereld der menschheid;* het heeft zijn plaats en taak in *Israël;* het moet voor *vorsten en koningen* gesteld worden; het moet grijpen naar de *volks*conscientie.

Elia moet in het derde jaar na zijn komst in Sarepta-Sidonis, drie-en-een-half jaar na de aankondiging van de droogte (vgl. Luk. 4:25; Jak. 5:17), Sarepta weer verlaten; hij moet naar het Tienstammenrijk terugkeeren en gaan tot Achab.

Op den dorrenden bodem Israëls, waarop Baäl en Astarte geëerd worden ten smaad van des Heeren Naam, — dáár moet nu in Elia het Woord des Heeren vrij en veilig en onaantastbaar uitkomen tegen den afval. Dáár vooral heeft het Woord des Heeren den strijd om meel en olie, om spijze en welvaart, om leven en dood. Dáár heeft het Woord des Heeren geslagen, en daar moet, daar zal het slaan. Maar dáár ook zal het Woord des Heeren door Elia's dienst op het gebed des geloofs den hemel ontsluiten, en regen, zegen geven op den aardbodem.

En dit alles moet daar geschieden voor de oogen, voor de ooren en voor de conscientie van gansch Israël, publiek, als een feit, een openbaring des Heeren, lichtend in heel den kring der volkerenwereld rondom.

Regen, zegen, zal de Heere geven op den aardbodem, Hij, die alleen over heel den aardbodem en over heel de menschheid beschikt. De Heere is niet een God voor enkele menschen in een afgesloten hoekje, voor een enkele meelkruik en olieflesch, voor de verscholen hut, waarin Hij aangebeden wordt; maar Hij is *God* voor heel het leven, dat op den aardbodem worstelt, voor heel het leven der menschheid op aarde. Over heel dat leven beschikt en beslist Hij alleen. En daarom, terwijl door Achab en diens hof Baäl en Astarte positie nemen in Israël tegen den Heere en tegen Zijn Woord, moet Elia nu heengaan tot Achab, met het Woord en in den Naam des Heeren zich voor Achabs oogen stellen, en het licht van des Heeren Naam en Raad en weg aan Achab en Israël in het aangezicht werpen: de Heere zal regen geven op den aardbodem.

Een zware en ontzaglijke taak heeft de Heere door Zijn Woord aan Elia opgelegd.

Die taak is echter nog steeds dezelfde, en zij zal tot het einde der tijden aan het Woord des Heeren verbonden blijven. Zij is van het Woord Gods niet af te scheiden, zoo waarlijk dit Woord het Woord van den levenden *God* is voor het leven der menschheid op aarde.

Zeker, het Woord des Heeren, dat in het Evangelie van den Heere Jezus Christus uitgaat, heeft voor den kleinen levenskring, voor het persoonlijke leven, voor het levensvraagstuk in huis en hut, voor het broodvraagstuk der weduwe en van wie onder benauwing en verdrukking moeten leven, hetzelfde licht als voor den grooten levenskring van het wereldleven; ja het heeft hetzelfde licht voor het verborgen zieleleven als voor het leven in lichamelijke nooden. Het ontdekt de duisternis en doet het licht blinken; het beschaamt en vertroost; het slaat ter neder en het redt. Het doet

wegkrimpen onder het licht van den Naam des Heeren, en het leidt in dit licht door het geloof juichend uit.

Zoo schijnt dezelfde zon Gods haar glansen wijd uit over heel den breeden Alpenketen, over de vlakte en de zee, en zíj doet haar zelfde lichtstralen in den enkelen bloemkelk vallen en in het hoekje op het krankenleger voor den vergeten lijder spelen.

Het Woord Gods moet daarom ook in zijn inhoud en beteekenis toegebracht worden aan het verborgen zieleleven en aan het zuchtend eenzaam worstelen, aan het persoonlijke leven dergenen, die dorsten naar God en die in den levensstrijd door den lichtstraal des Heeren vergezeld moeten worden. Maar het Woord des Heeren is ook hetzelfde licht voor heel het menschenleven in zijn breedte, voor de menschheid in heel haar levensworsteling. En het mag daarom evenmin aan de volken der wereld, aan de menschheid in haar geheel, onthouden worden.

Het Woord Gods moet daarom Zijn licht uitstralen als *het licht van den God der wereld en der menschheid,* der volken en der eeuwen; over volken en Overheden; over den levensstrijd van elke eeuw; over heel het worstelperk van het geestelijke en van het natuurlijke leven; over de groote levensvragen van waarheid en van recht, van religie en van brood. Het Woord Gods moet als het licht uitkomen over het publieke leven, slaande met het oordeel des Heeren tegen de ongerechtigheid en den afval, en uitstralende de beloften voor het toekomende en voor het tegenwoordige leven.

Zeker, hier is een zware taak voor hen, die de roeping van het Woord des Heeren mogen kennen en door die roeping zich gebonden weten. Maar het geldt hier ook het Woord van den levenden God. Het geldt hier ook het licht der waarheid voor de menschheid, die naar Gods beeld geschapen is. Het geldt hier het licht Gods voor het menschenleven, waarin Zich de Heere openbaart, waarin Hij Zijn Raad vervult en Zijn verlossingen werkt. Het geldt hier de eere van den Christus, den gezalfden Zoon van God, die den Naam draagt boven alle namen, en die alle knie moet opvorderen, om voor Hem te bukken en alle tong om Hem te belijden. Het geldt hier het onwankelbare, onoverwinlijke, heerlijke en alleen zegenbrengende *Woord des Heeren.*

Dat Woord des Heeren moet in den Naam des Heeren als het eenige waarachtige licht gebracht worden, gesproken worden met bedreiging en belofte tot de menschheid ook van onze eeuw, tot Overheden en volken. Het moet hun in den weg en in het aangezicht treden, gelijk Elia aan Achab. Zeker, het Woord Gods moet hen zoeken en tegentreden, om hun het oordeel des Heeren in den nood der eeuw voor de conscientie te leggen en te zeggen in hun aangezicht, maar ook, maar *ook,* om verlossing te verkondigen, om den zegen te profeteeren; om te doen lichten den weg des Heeren, den eenigen en waarachtigen weg des behouds, niet enkel voor het zieleleven en voor het persoonlijke leven, maar voor heel het menschenleven, voor het leven der volken en van de menschheid, voor het eeuwleven, waarmee de Heere twist.

Wie van deze zware roeping en taak het Woord Gods wil weerhouden, om het enkel aan de weduwe van Sarfat toe te eigenen, om het enkel toe te eigenen aan het persoonlijke leven en aan den afgezonderden kring der geloovigen, — die vergrijpt zich aan de heiligheden, aan de waarheid, de gerechtigheid en de ontfermingen des Heeren. En zoo wij uit vleeschelijke berekening de wereld de wereld willen laten, krielend in haar duisternis; zoo we voor onszelf slechts zoeken ons meel en onze olie, en het Woord Gods alleen aanwenden om licht en troost te genieten in eigen kring; — zoo we moedig vroom zijn in een afgesloten Kerk, begraven misschien onder eigenwillige menschenmacht of in persoonlijke eigenwilligheid en zelfbehagen, doof en blind voor de roeping Gods, die van boven is, te laf voor de taak om met het Woord Gods het menschenleven tegen te treden; — neen, dan zijn we tot deze roeping van het Woord des Heeren niet bekwaam.

Een Eliadienst is zwaar; en niemand is van zichzelf tot dezen dienst in staat of ook gezind. Toch is deze dienst de roeping van het Woord Gods in de wereld, de dienst, die voor het aangezicht des Heeren heengaat.

Ook wie voor zichzelf die dienst vreest, die zie daarom wel toe, dat Hij de conscientie

van de geroepenen des Heeren niet van deze roeping zoeke los te maken. En hij trede niet tusschen met vleeschelijke overleggingen, om Achab en Elia gescheiden te houden; hij moge zich wachten, ook in onze eeuwbeweging, van alle eigenwillige leer, waardoor het Woord des Heeren Overheid en volk niet in het aangezicht en in het geweten blinken zou.

Zeer bepaald ook is de roeping van het Woord des Heeren gewichtvol in het broodvraagstuk van het leven der menschheid, in den levensnood der eeuw op natuurlijk en sociaal gebied.

Neen, hier ook brengen geen gebroken bakken het water voor den dorst. Hier brengt geen vleeschelijk overleg licht en uitkomst. Hier moet *het Woord Gods* lichten. Hier moet de *Naam des Heeren* geopenbaard worden.

Samaria vergaat onder Achab van honger; het is in nood en gevaar in *alle* opzichten. Daarom moet Elia naar Achab heen.

En daarom moet het Woord Gods voor Overheden en volken spreken in de benauwing onzer eeuw; in de sociale benauwing, in de benauwing van het natuurlijke menschenleven. Het Woord Gods moet spreken van den Heere, die de eenige, de levende God is, de eenige Behouder aller menschen. Het moet spreken van Hem, die *God* is; tegenover alles, wat geen God is; en tegenover allen, die bij afgoden of zonder God leven willen, en die redding willen zoeken zonder den Naam en het Woord des Heeren.

Het Woord Gods moet spreken, om den twist des Heeren te ontdekken. Het moet het geding voor Hem aangaan en uitdagen. Maar het moet ook spreken, om den Naam en den weg des Heeren te leeren, Zijn beloften te zeggen, Zijn wegen te wijzen. Zijn zegen in te roepen, — totdat die zegen komt.

Ja, dan zal er beroering komen, een andere beroering dan van den strijd om vleeschelijke overmacht. Dan zal de geestelijke strijd op den voorgrond treden. Dan zal er benauwdheid dreigen en komen voor wie in den Naam des Heeren staat. Maar dan, ja dan alleen, zal de Naam des Heeren ook weer doorlichten, — en uitkomst brengen.

VIII. EEN HOVELING MET EERE [1 Kon. 18:2-4]

> En Obadja was den Heere zeer vreezende. Want het geschiedde, als Izebel de profeten des Heeren uitroeide, dat Obadja honderd profeten nam en verbergde hen bij vijftig man in een spelonk, en onderhield hen met brood en water.
>
> 1 Koningen 18:2-4.

Als de Heilige Schrift ons bericht geeft van Elia's gang uit Sarepta-Sidonis naar Achab en Israël, om het Woord des Heeren te zetten tegen den afval, en uitkomst te brengen voor het menschelijk leven door den Naam van den eenigen waarachtigen levenden God, voor wien alle knie zich moet buigen, — dan laat zij den natuurlijken en geestelijken toestand van Israël als donkeren achtergrond uitkomen, eer de ontmoeting van Elia met Achab ons geteekend wordt; en van den horizont komt dan niet alleen over Israëls verdorden bodem Achab op, maar komt allereerst de lichtende figuur van den *hoveling Obadja* naar voren.

Teedere Heilige Schrift!

Wat goeds is er nog in Israël, in het Noorderrijk der tien stammen, in het rijksgebied onder Achabs scepter, waarop de offervuren tegen den zonnegloed voor Baäl branden en het leven in lustensmarten onder de woudschaduwen bij maanglansen Astarte vereert?

O, *wij* zouden zoo licht, zoo haastig zeggen, dat er *niets* goeds meer in dat rijk van Achab kon zijn. Wij zouden, grof generaliseerend, allicht alles verwerpen en verdoemen, wat in en voor en met dit Israël nog leefde. Zóó werken wij meermalen de antithese tusschen goed en kwaad praktisch uit in ons oordeel en in onze houding, ondanks onze belijdenis van de gemeene genade en van de bizondere genade des Heeren; ondanks ons geloof, dat de aarde en haar volheid en al haar inwoners des Heeren zijn, en dat Hij Zijn Naam en Woord, Zijn Raad en eer. Zijn welbehagen en Zijn genade, in onsterfelijk zaad handhaaft tegen alle verdorvenheid en verdoemelijkheid van vleesch en bloed in.

Zoo zijn wij. Zoo oordeelen vleesch en bloed, en zoo zetten ze zich lichtelijk roekeloos in praktijk. Zelfs Elia ontkwam daar niet geheel aan, toen hij later klaagde: "ik ben alleen overgebleven, en zij zoeken mijn ziel!" zoodat hij niet alleen getroost maar ook beschaamd moest worden door het licht des Heeren, door Hem, die Zijn eer uit de wereldruïnen nog levend laat opglanzen: "Ik heb Mij in Israël nog zevenduizend knieën doen overblijven, die voor Baäl niet buigen!"

De Schrift, de Heilige Schrift, als het Woord Gods zoo absoluut ijverende voor den Naam des Heeren en niet voor eenig mensch, wiens adem is in zijn neusgaten, is zoo anders, zoo geheel anders dan wij; en zij is daarom juist het eenige licht op ons pad en voor onzen voet. Zij looft den Heere, die Zich in de wereld Zijner werken en wegen openbaart, en die Zijn wereld redt; die nooit van Zijn wereld scheidt; die nog goedertierenheid en daarom ook schoonheid en eere in al Zijn schepselen doet blinken, en die Zich nog vaten ter eere door Zijn verkiezing zelfs te midden van den afval bewaart.

Hoe oordeelt de Christus, onze Heiland en Meester, de Gezalfde Gods! Hoe is Zijn houding tegenover de schare, die de wet niet weet, tegenover tollenaren en zondaren, tegenover de overspelige en de Samaritaansche, tegenover de Kananeesche vrouw en den Heidenschen hoofdman, tegenover het Jeruzalem, dat Hem verwerpt, tegenover Pilatus en tegenover zijn kruisigers!

En heel de Schrift, ook des Ouden Testaments! Mordechai draagt onbuigbaar de eere Gods in Suzan, als alles Haman vleit. Cyrus geeft den Heere eere, en zelfs Nebukadnezer looft evenals Darius den almachtigen levenden God. Naäman de Syriër en de weduwe van Sarfat komen in schoonheid tegen Israëls donkere schaduwen uit. Jetro is een

lichtfiguur in Midian, en Egypte eert Jozef, dien zijn broeders versmaadden.

Absoluut slecht, volstrekt en geheel slecht en leelijk is er niets in deze wereld; — zóó zal het slechts in de buitenste duisternis zijn, maar op deze aarde des Heeren niet. Door Hem, door Hem alleen! Door Zijn eere, die uit Zijn wereld niet wijken kan, zelfs niet bij den meest zondigen toestand der menschheid; door Zijn zelfopenbaring en door Zijn genade; door Zijn gemeene genade en door Zijn bizondere genade, die beide waarachtig zijn. Daarom is er waarlijk nog schoonheid, nog wijsheid en deugd, en zijn er waarlijk kunst en wetenschap en levenseer in deze wereld der menschheid. Daarom is er veel goeds van God in de wereld, ook in de levensbeweging der menschheid in elke eeuw. En daarom ook schuilt te midden van o zooveel levensellende nog het onvergankelijke leven, dat uit God is.

De gemeenschap met Christus, de levendmaking des Heiligen Geestes, de waarachtige verlichting door het Woord Gods, het begenadigde leven des geloofs, — ze leeren ons *onderscheiden;* niet door slechts een scheidingslijn te trekken, gelijk de Joden en de Heidenen tusschen ons en de honden, tusschen Grieken en barbaren, tusschen onze groep en onze tegenpartijders, maar door de eenige waarachtige onderscheiding naar de keur van den Geest Gods, tusschen licht en duister, tusschen waarheid en leugen, tusschen wat uit God is en wat uit de zonde is, bij wien en waar en hoe dan ook.

De genade onzes Gods, het leven bij het Woord des Heeren, de kennis van den Heere Jezus Christus, de gemeenschap des Heiligen Geestes, ze ontsteken onze ziel in ijver voor den Naam en het Woord des Heeren; maar ze maken ons ook zachtmoedig en nederig van hart, en ze leeren ons zoo, zelfs in de benauwing van den afval, gevoelig onderscheiden, en *waardeeren.*

Wie zou *Obadja* gezocht hebben aan Achabs hof? Wie zou in dezen hoveling van Achab gezocht hebben een godvruchtig man, een dienstknecht des Heeren? Indien de Heere het niet alzoo besteld had, dat Obadja Elia moest ontmoeten, om diens komst aan Achab te berichten, waardoor de Schrift ons ook alzoo moest verhalen, zouden wij nooit van dezen Obadja geweten hebben, en zouden wij nimmer iets hebben vermoed of geloofd van die grotten, waarin de hoveling Obadje tweemaal-vijftig profeten des Heeren beveiligde en verzorgde, terwijl Izebel, de machtige en niets en niemand ontziende koningin, last gegeven had, ze uit te roeien.

De Schrift brengt Obadja naar voren als in het voorbijgaan, onderweg, en met weinig woorden, nochtans in zijn volle kwaliteiten.

Zijn naam is Obadja, dat is "dienstknecht des Heeren". Neen, de *profeet* Obadja is hij niet; hij werd niet tot profeet gevormd en door den Heere geroepen. Dan ook had Obadja wel niet Achabs hoveling kunnen blijven; hij zou dan ook stellig aan Izebels fanatisme op een of andere wijze ten offer gevallen of door den Heere verborgen zijn. Maar *"dienstknecht"* des Heeren heet deze Obadja; en dat *is* hij ook. Heet Obadja zoo van zijn jeugd af, of heeft hij dezen naam aan Achabs hof gekregen? Wij weten het niet. Wèl weten we, dat Obadja den Heere vreesde en diende, ook als hoveling van Achab. Nochtans werd deze Obadja Achabs "hofmeester", "hofmeier", "major domus", "hofmaarschalk" zouden wíj thans zeggen, of "intendant van het koninklijk paleis en hof", een hooge dienstbetrekking, waardoor Obadja met de verzorging van Achabs hofleven belast was.

De Schrift laat ons niet alleen uit Obadja's eigen mond hooren, dat hij den Heere vreesde van zijn jonkheid af, en wat hij voor des Heeren dienst gedaan heeft (vs. 12, 13); zij verklaart ook zelf bij het eerste noemen van zijn naam, dat Obadja den Heere zeer vreesde en wat hij voor des Heeren profeten deed; zij sluit allen twijfel aan de waarachtige en daadwerkelijke godsvrucht van Obadja uit: "Obadja was den Heere zeer vreezende; want het geschiedde, als Izebel de profeten des Heeren uitroeide, dat Obadja honderd profeten nam en verbergde hen bij vijftig man in een spelonk en onderhield hen met brood en water" (vs. 3, 4).

De Schrift keurt het echter ook allerminst af, dat Obadja, die den Heere zeer vreesde,

Achab als "hofmeester" diende. Ook uit Elia's mond hooren wij geen enkel woord van afkeuring over Obadja's dienen van Achab; integendeel, Elia spreekt Obadja als dienaar van Achab aan, en draagt hem op, Elia's komst aan zijn heer Achab te berichten. Zoo vreesde en diende dan Obadja, in zeer hooge hofbetrekking en in dagelijkschen dienst van Achab, den Heere. Voor Baäl boog hij de knie niet; integendeel, hij beschermde en verzorgde de profeten des Heeren. Obadja's heer en koning wist het stellig ook wel, dat Obadja de eere aan Baäl weigerde, maar den Heere diende. En ook Izebel kan hiervan niet geheel onkundig gebleven zijn. Nochtans was en bleef Obadja Achabs hofmeester.

Het is meer voorgekomen, dat wereldsche vorsten, die God niet eerden, maar veeleer des Heeren Naam en Woord weerstonden, zich lieten dienen, bepaald ook in hooge hofdiensten, door mannen die den Heere in waarheid vreesden. En het komt nog voor, ook in allerlei hoogere kringen en standen, dat wereldsche menschen zich laten dienen door godvruchtige mannen en vrouwen, en aan dezulken, gelijk Potifar aan Jozef, bizonder vertrouwen en bizondere eer schenken.

Bepaald ook in tijden van grooteren afval komt dit voor. En in onze dagen zijn in allerlei dienstbetrekkingen en in heel de arbeidsbeweging, zij, die waarlijk God vreezen, mits zij bekwaam, ijverig en nauwgezet zijn in hun taak, bij velen, die zelf vijanden zijn van God en Zijn Woord, nog eer gezocht dan geschuwd.

Hoe komt de eere des Heeren, de eere van Zijn Naam en Woord zóó ook nog uit in de donkerheid van den afval!

Maar hoe heilig is hierin daarom ook de roeping dergenen, die God vreezen; hun roeping tegenover hun meerderen en daarin ook tegenover hun gelijken, die de vreeze des Heeren niet kennen. De eere van den Naam en het Woord des Heeren hangt hier aan den dienst der geloovigen in de wereld. Bij hen, in hun dienst onder de menschen, is in dit opzicht het middel, dat de Heere in Zijn Woord aanwijst tot verlichting der conscientiën van hen, die het Woord Gods ongehoorzaam zijn. De versmaders van het Woord Gods worden toch nog in hun conscientie vastgehouden, zoo zij de goede werken in den dienst en de trouw der godvreezenden zien. Smaden de verwerpers van Gods Woord ook de ware geloovigen als "kwaaddoeners", als de verkeerde, de achterlijke, de blinde en dwaze menschen, — zij moeten dan toch in de erkenning van hun werk, in de waardschatting van hun dienst, God verheerlijken (1 Petr. 2:12; Mt. 5:16).

Achten wij daarom zulke Achabsdiensten, bizonder als de dagen boos zijn, voor degenen, die God vreezen, niet klein! Er kan zulk een groote genade in schuilen. Wij zijn ook niet geroepen om te verderven, maar om te behouden, en om door nederigen en getrouwen dienst het licht des Heeren uit ons leven te doen schijnen voor de menschen. Ook zóó zijn wij het licht der wereld.

Maar achten we onze roeping in dezen ook heilig en gewichtig en zwaar!

Niet in verbergen van ons geloof wordt deze heilige roeping beoefend. Niet in samenvloeien met de wereld, in conscientie-bevlekkend vleien en veinzen, in verslappen en uitslijten van ons leven met God, van onze overtuiging en ons beginsel, is hier onze taak; evenmin als in meesterachtige aanmatiging of hooghartige aanstellerij. Die lafheid en verwaandheid brengen ook geen eere maar veelmeer verachting; zij wekken geen vertrouwen maar juist wantrouwen. Wij zouden dan veeleer geduld worden dan gezocht.

Neen, ons geloof en onze trouw moeten juist voor de menschen de proef van waarheid en karakter doorstaan. Onze godsvrucht moet eerst in vastheid en nederigheid uitblinken; en onze dienst, onze eerlijke, ijvervolle, trouwe dienst moet juist in verband met ons beginsel vast blijken, soms na smaad en dreiging van de zijde der menschen of na afwijzing onzerzijds van het lokaas der verleiding, — dàn zijn menigmaal voor hen, die God vreezen, het vertrouwen, de waardschatting en de eere hunner meesters en meesteressen, en van al wat in hoogheid staat, gewaarborgd.

Wie niet weet vernederd te worden, die zal nooit waarlijk hoog worden gesteld door echte waardeering der menschen; zulk een wint de conscientie, de achting, den eerbied

der menschen niet. Maar hun, die nederig vast God vreezen en de menschen eerlijk trouw naar hun roeping en taak eeren en dienen, hun geeft de Heere genade, ook in de oogen der menschen; en ook zelfs wel te midden van den afval, ja bij het branden van het vuur der vervolging.

Verheerlijken wij God in de erkenning van de eere der godvruchtigheid, die Obadja droeg aan het hof in de onmiddellijke nabijheid en in den dienst van Achab.

Zijns was een andere roeping dan die van Elia; Ela's dienst was de zijne niet, en had hem niet gevoegd. Maar hoe groot was voor Obadja als dienstknecht des Heeren in Achabs paleis en hofkring het gevaar! Hoe teeder en gewichtvol was Obadja's dagelijksche taak! Vurige oogen van nijdige benijders zullen dagelijks op hem gericht zijn geweest. Vlammige tongen van laster en verleiding zullen rondom hem altoos weer gezocht hebben het vuur te ontsteken. Hoe zullen de priester-profeten van Baäl, die macht en eere hadden, Obadja's val en ongenade hebben gezocht. En wat heeft Izebel mogelijk wel tegen Obadja bedacht. Achab heeft echter Obadja gehandhaafd, en heel het hof, van de koningin af, heeft zich daarbij eindelijk, hoezeer dan ook in verkropten weerzin, moeten neerleggen.

O, hoe groot is hier de genade des Heeren, hoe heerlijk blinkt zij uit.

Wie zullen boven anderen blinken in het licht in de heerlijkheid des Vaders? Zijn het niet degenen, die op aarde in het midden der wereld, in den smeltkroes van den afval, in de hitte der verdrukking, bedroefd en beproefd zijn geweest? Neen, zij hebben geen lichte taak in deze wereld gehad; zij hebben ook de zware taak, om getrouw te dienen op aarde, om getrouw God en de menschen te dienen, ook in smaad en smart, niet versmaad. Hun loon zal daarom groot zijn in de hemelen.

Toch, niet in de hemelen alleen! Obadja's naam is ook op de aarde bewaard, en blijft hier tot aan het einde der eeuwen als een glanzende edelsteen bekoren, en licht, troostend licht ook, geven in de duisternis.

Obadja's positie moge eenerzijds hachelijk geweest zijn, anderzijds was die positie sterk, sinds ieder wist, wien hij in Obadja had, en sinds Obadja de gewilde hofmeester van Achab was en bleef. Wat heeft deze Obadja daardoor in den afval onder Achabs regeering en bij Izebels woeden tegen den dienst des Heeren kunnen doen en gedaan! Hij heeft gedaan, wat niemand had kunnen doen. De hoveling van Achab heeft honderd mannen, die in de profetenscholen gevormd waren, aan Izebels uitmoordende vervolging, welke tegen alle profeten des Heeren bevolen was, onttrokken. Zeker, Obadja heeft dit niet openlijk gedaan. Dat was ook niet noodig; het zou juist voor de profeten, die Obadja redden wou, noodlottig geworden zijn. Neen, Obadja heeft heimelijk deze profeten verborgen; Izebel wist er althans officiëel niet van, al hebben haar speurhonden ook naar die profeten gezocht, en mogelijk de hand van Obadja vermoed. Er ging zeker ook wel een gefluisterd gerucht van Obadja's zorg door het land, zij het onder de stille "zevenduizend"; een gerucht, waarvan Obadja veronderstellen kon, dat het ook tot Elia kon doorgedrongen zijn en dat het dezen man Gods had bemoedigd en vertroost (vs. 13). Maar Obadja heeft toch gehandeld zonder uitdagende openbaarheid, heimelijk; en daarom ook heeft hij de spelonken, de grotten onder de bergen, als schuilplaatsen voor zijn beschermelingen gekozen. Ondanks alle moeite, gevaren en kosten er aan verbonden, heeft Obadja die honderd profeten in de grotten beveiligd, bewaakt, en in den bangen tijd, in den hongersnood, onderhouden met spijs en drank tot op den tijd, waarin regen en bevrijding kwamen.

Wat een held Gods, deze Obadja! En wat had hij loon voor zijn getrouwheid, loon in dat gespaarde leven van honderd getrouwen, al waren het zwakke getuigen des Heeren.

Hoe kan zoo nog menigmaal de trouw dergenen, die God vreezen en die de menschen ook in afvallige tijden nederig, ijvervol en nauwgezet dienen, een groot loon hebben op aarde; wat kunnen zulken niet vaak in stilte en door veelvuldigen invloed met eerlijke middelen veel zijn voor den Naam en de zaak des Heeren, voor Zijn dienstknechten en voor Zijn volk. Ja, wat zijn zij *steeds* voor des Heeren volk en dienst! Zij wreken den

smaad van den Naam des Heeren in de wereld, en zij troosten daardoor allen, die Hem in benauwdheid, strijd en gevaar vreezen en dienen.

Vleierij voegt hier niet; die is ook uit den Booze. Maar gezegd moet het worden, want de Heere heeft het geopenbaard in Zijn Woord en Hij troost er de Zijnen mee: de eer, maar ook het loon, de vrucht, de waarachtige vrucht van het leven dergenen, die den Heere oprecht vreezen en nederig de menschen dienen, is *groot* reeds op de aarde, onder de geloovigen, maar ook onder de menschen in het gemeen.

Wat een schoonheid van heerlijk licht: Obadja, de dienstknecht des Heeren, dienstbaar aan het hof van Achab, in de dagen van den afval!

IX. HONGERDAGEN [1 Kon. 18:2-6]

> En de honger was sterk in Samaria.
>
> 1 Koningen 18:2-6.

Glanst in Obadja het gouden licht van den Naam en het werk des Heeren, van Zijn goedertierenheid en genade, van Zijn eere en Zijn trouw, nog van den donkeren bodem Israëls in den afval onder Achab op, — hoe droevig somber komt in de Schriftteekening *Israëls toestand* zelf daartegen uit, als Elia weer met het Woord des Heeren den vaderlandschen bodem betreden zal.

Elia heeft hier op den landsbodem vóór meer dan drie jaar tot Achab gesproken: "zoo waarachtig als de Heere, de God Israëls leeft, voor wiens aangezicht ik sta, indien in deze jaren dauw of regen zijn zal, tenzij dan naar mijn woord!" (1 Kon. 17:1). In dat zeggen van den profeet was het oordeel des Heeren afgekondigd over Achabs regeering en over Achabs rijksgebied, omdat de Heere, de levende God, de God Israëls, hier als God gesmaad werd door de publieke vereering en den dienst van Baäl en Astarte (1 Kon. 16:31-33).

Sinds heeft de hemel over Israëls bodem geen regen gegeven, en geen dauw heeft na den dorren dag het smachtend aardrijk verkwikt.

Toen is in den regenloozen tijd stellig de vereering van Baäl en Astarte in Samaria en in heel den omtrek nog toegenomen. De banden tusschen de priesters der hooggeroemde natuurgoden en het koninklijke hof zijn immers nog gesterkt; in 1 Kon. 16 berichtte de Schrift, dat Achab Baäl diende, zich voor hem boog en een tempel voor Baäl in Samaria bouwde; en in 1 Kon. 18 noemt zij ons 450 en 400 afgodische priesterprofeten, etende van Izebels tafel, terwijl Israël stom staat tegenover de vraag, of de Heere dan wel of Baäl God is. Bovendien wordt ons in dit Schrifthoofdstuk bericht, dat Izebel, sedert Elia's eerste optreden tegenover Achab, de profeten des Heeren heeft gedood en uitgeroeid, en dat Obadja een honderdtal getrouwen slechts in berggrotten heimelijk in het leven houden kon. Zoo heeft Izebel den strijd tegen den Heere vóór Baäl en Astarte ten bloede toe doorgezet.

Ook psychologisch moeten wij wel aannemen, dat het dreigwoord des Heeren van Elia's lippen gewerkt heeft als olie in het vuur van den Baäl- en Astartedienst. Wanneer, nadat nu jaren lang het land versmachtend gekermd heeft, Elia straks de afgodische priesters uitdaagt tot het geding tusschen den Heere en Baäl, dan geven deze priesters zich daaraan nog in vollen Heidenschen hartstocht en tot met hun vleesch en bloed toe. Zoo hebben ze dan ook het dreigwoord des Heeren tevoren stellig getrotseerd, en de offervuren te hooger doen opvlammen voor Baäl, de nachtelijke prostitutie voor Astarte te hooger opgedreven, om Jehova als den God des hemels en der aarde te beschamen. Wie zou regen op aarde geven dan Baäl alleen, de albeschikker, zoover de zon haar boog trok! Wie zou over den aardbodem den dauw doen uitwasemen dan alleen Astarte, de nachtelijke majesteit, die over het geheim van alle vruchtbaarheid beschikte!

Maar de daghemel bleef slechts gloeien, en de nacht weigerde den dauw.

Toen is waarschijnlijk in Israël door een klimmend getal profetische mannen aanvankelijk vrijmoediger getuigenis opgekomen tegen Baäl, voor den Heere. Maar toen is ook door Izebel het zwaard gewet tegen den Heere en tegen Zijn getuigen. Baäl en Astarte zwegen immers en antwoordden niet op offers van het altaar en van het zich prostitueerende vleesch; zij vorderden daarmee allereerst het offer van allen, die tegen hun eere en voor Jehova pleitten. En Izebel heeft zich gegeven, om, al was Elia niet te grijpen, de mindere getuigen des Heeren, die zij grijpen kon, uit te roeien. Zij heeft ze uitgeroeid, en Achab liet het toe.

Zoo is eindelijk de stem, die weer voor den Heere geroepen heeft in Israëls publieke

leven, geheel verstomd, al zuchtte die stem nog in de eenzaamheid en in het verborgen, ook tot aan Achabs hof, — en in de grotten, die aan Obadja bekend waren.

Nu zouden Baäl en Astarte zich laten vermurwen; nu zou het Woord des Heeren te schande worden en Zijn Naam zou vergaan!

Maar de daghemel bleef van koper, en de nacht weigerde de verkoeling door den waaienden sluier van den dauw. De bodem verdorde; de vrucht verging. Land en volk werden met ondergang bedreigd.

Toen eerst moet een ander geroep om Elia opgekomen zijn; een geroep om Elia, allerminst tot erkenning van het Woord des Heeren, maar ook niet allereerst om Elia's bloed. Neen, maar een geroep om Elia, die gedwongen moest worden het woord te spreken, dat den hemel zou onttooveren; dat den dauw zou weer-brengen en den regen. Zóó alleen ook is de ontmoeting van Elia en Achab te verklaren, een ontmoeting, waarbij Achab geen greep deed naar Elia's leven, maar de voorwaarden zich liet stellen voor de beslissing, die alleen door Elia komen kon. Om die beslissing had Achab bij den toenemenden landsnood Elia gezocht in heel zijn rijksgebied, van Noord tot Zuid; en over de grenzen in heel den omtrek. In alle rijken, bij alle volken, die hiervoor te noemen waren, heeft Achab naar Elia doen vragen en zoeken; en hij heeft alom den eed gevorderd, dat Elia gezocht maar niet gevonden was (vs. 10).

Neen, Elia is niet gevonden.

En de hemel bleef gesloten, en de bodem verging. Het zuchten ook, het roepen, het offeren zelfs om dauw en regen verstierf. Het zoeken om Elia hield eindelijk op. De *honger* had het woord.

De honger sprak; de honger alleen. De honger werd geweldig, en hij drong van het land tot in de hoogere kringen van Samaria door. De honger drong door tot rondom den tempel van Baäl in Samaria. De honger drong door tot in Achabs hof.

Van den nood der menschen aan Achabs hof spreekt de Schrift hier niet; voor Achab en diens hovelingen wordt allicht nog wel spijze gevonden; toch wordt reeds het hof door den hongersnood bedreigd: de paarden en muildieren en het vee dreigen te versterven en zoo uitgeroeid te worden. Van haver of gerst in schuren en stallen is reeds geen sprake meer; de hoop, om het uitsterven van het vee te keeren, moet zich klemmen aan gras en groensel, dat nog in het land wast, waar een fontein blijft opwerken en waar nog een beek blijft leven of een rivier zich handhaaft.

Het beraad om uitkomst is in het koninklijk paleis reeds doorgedrongen, niet slechts tot tusschen den "hofmeester" en diens voornaamste ondergeschikten, maar ook tot tusschen den koning zelf en zijn hofmeester. Achab zelf bezint zich om voorziening in den nood, opdat het vee niet uitsterve. En Achab zelf zal zich op weg begeven, om naar gras te zoeken, hij zelf zal zoeken met Obadja. Zij zullen zoeken al wat te vinden is in heel het land, om de paarden, de muildieren en het vee van het koninklijk hof voor uitsterven te behoeden.

Zóó gaan Achab en Obadja in de dagen van den hongersnood op weg, verdeelende de wegen onder zich.

En zóó heeft hen Elia ontmoet.

Droeve dagen in Israël, bitter droeve levenstoestand! een toestand, als waarvan ook een later profeet in zijn mate zal klagen: "Het land treurt, het verwelkt! want het land is bevlekt vanwege zijn inwoners; want zij overtreden de wetten, zij veranderen de inzetting, zij vernietigen het eeuwig verbond. Daarom verteert de vloek het land, en die daarin wonen zullen verwoest worden" (Jes. 24:4-6). De eere des Heeren is uit Israël geweken, en de eere van Israël is weggedaan. Het Woord des Heeren is verre, en de schande van den dienst der afgoden en des vleesches voert heerschappij. Van onder de aarde kermt en kreunt de versmoorde zucht: "hoe lange, Heere!" Met doorpijnde ziel, zwijgend dragend, trekt Obadja eenzaam voort, om het dorrende gras, waar hij het

vindt, voor zijn meester te doen verzamelen. En Achab zelf, — hij bukt onder de roede des Heeren niet tot verootmoediging en bekeering; hij zal althans zijn vee behouden, terwijl zijn regeering ten vloek is voor zijn volk, dat vergaat.

Droevige *verblindheid* en *verharding.*

Verblindheid en verharding, ze zijn ook in later tijden, in andere eeuwen te onderscheiden. Ze kwamen en komen met den afval telkens terug.

Zoo vaak is het leven op den aardbodem vergaan onder de roede van het Woord des Heeren. De vormen van het oordeel Gods kunnen daarbij verschillen, maar de twist des Heeren met het menschenleven op aarde keert telkens weer, waar het Woord Gods, dat tot volken en Overheden sprak, is versmaad en ver-smeten voor den dienst van de verzinningen en de lusten des vleesches. Valsche religie en ijdele dweeperij komen dan op in allerlei eigendunkelijke vormen van eeredienst en vleeschelijken godsdienst, van menschenwijsheid en verbeelding. De vlammen slaan dan op tegen de waarachtige vreeze Gods, en de getrouwen kwijnen weg. Ontrouw en trouweloosheid breken dan door; de banden van zeden en van levenskracht laten los. En het leven wordt geslagen met vele slagen van ellende, van kommer en nood. Wie zoekt er dan geen genezing der breuken — op het lichtst? Honger, levenshonger dreigt in verdeeldheid bij arbeid, in armoede ondanks kapitaalschatten, in machtige beweging zonder uitkomst, in geldnood en werkeloosheid, in een vreugdeloos leven en bitterheid der spijze, en eindelijk in de doorwerking van den vloek der aarde.

O, bitter, bitter leven van het hof af tot de hut toe onder de roede des Heeren!

En het antwoord blijft en wordt almeer een zoeken naar uitkomst voor het natuurlijke leven, een zoeken naar brood, naar brood alleen, naar brood en gras, naar behoud eindelijk van ieder voor zich en voor eigen bestaansmiddelen, opdat met het natuurlijk middel niet het eigen leven zelf verga.

Zoo is het in het leven van volken en in het particuliere leven.

Verharding weigert dan te bukken onder de slaande hand des Heeren, onder de roede en wie haar besteld heeft. En verblindheid sluit de oogen, opdat ze *niet* uitzien naar den eenigen weg des behouds — naar den Naam en het Woord, naar de genade en de vreeze des Heeren.

Toch droeg ook deze toestand in Israël *de eere van des Heeren Naam en Woord.* En toch draagt die toestand ook thans nog deze eere.

Heeft de Heere niet door Elia's mond gesproken: "noch dauw noch regen zullen zijn, tenzij naar mijn Woord!" En roept de honger niet in het Israël van Achabs dagen van Noord tot Zuid, roept heel het rondtrekken van Achab zelf, om gras voor de verstervende beesten te zoeken, niet voor heel Israël uit de waarachtigheid van des Heeren Woord?

Voorwaar, de Heere *twist* door Zijn Woord op aarde. De Heere heeft het gezegd en getuigd, overal, waar Hij Zijn Woord zond, aan volken en Overheden, aan standen en kringen der menschheid, in leven en arbeid: "Wendt u naar Mij toe, wordt gered, al gij einden der aarde, want Ik ben God en niemand meer! Ik heb gezworen bij Mijzelf, er is een Woord der gerechtigheid uit Mijn mond gegaan, en het zal niet wederkeeren, dat Mij alle knie zal gebogen worden, alle tong Mij zal zweren!" "Wie Mij eeren, die zal Ik eeren, maar wie Mij versmaden, die zullen licht geacht worden!" "Tot de Wet en tot de Getuigenis, indien zij niet zullen spreken naar dit woord, zij zullen geen dageraad zien!" "Er is onder den hemel geen anderen Naam onder de menschen tot behoudenis gegeven, dan de Naam boven alle namen, de Naam, waarin alle knieën moeten buigen!"

Is dan de eere van den Heere, den eenigen waarachtigen levenden God, de eere van Zijn Naam en Zijn Woord, niet geteekend in het levensongeluk, in het bange en schier wanhopige zoeken van allen, die God verlaten; die vleesch stellen tot hun arm; die zich afkeeren en hun nek verharden, belovende zichzelf behoudenis, in plaats van te vragen

en te zoeken en in verootmoediging wachtend te smeeken om het Woord des Heeren?

Terwijl Achab en Obadja over heel Israëls verstorven bodem speurend zoeken naar groensel voor de beesten van het koninklijke huis, overal aanrakend de waarachtigheid van het Woord des Heeren in de ellende van land en leven, — maar zonder dat Achab uitziet naar het alleen reddende Woord Gods, — werd Elia door den Heere van Sarepta Sidonis naar Israël gezonden om Achab te ontmoeten, wijl de Heere regen zal geven op den aardbodem: "Ga heen, vertoon u aan Achab, want Ik zal regen geven op den aardbodem" (vs. 1). Terwijl Achab de fonteinen en beken afzoekt, wijst het Woord des Heeren, profeteerend in rijke *belofte,* naar den hemel, waaruit de Heere zelf de fontein ontsluiten zal.

Wonderschoon, heerlijk, dierbaar Woord van God!

Ongevraagd, ongezocht, maar om de eere des Heeren, om Zijn barmhartigheden, die groot zijn, om Zijn ellendig volk, dat vergaat, ja om mensch en beest, zal de Heere regen geven op den aardbodem, en zendt Hij Elia met het Woord Gods den afvalligen Achab op den weg, waarin deze uitkomst zoekt, te gemoet. Zóó zullen Elia en Achab elkaar ontmoeten!

O, de fonteinen des levens springen nog daar boven voor den Heere, terwijl de aarde, die Hem verzaakt, verdort en vergaat. De fonteinen springen daar, die het verongelukkend leven van menschheid en volken, van volken en menschen, kunnen drenken en herwekken, verkwikken en vernieuwen en opheffen in kracht en heerlijkheid. De vinger des Heeren behoeft ze maar uit te zenden, en ze gieten over alle hoogten, ze huppelen door alle dalen uit, ze overzegenen alle levensvlakten. Het Woord des Heeren behoeft slechts van Zijn lippen te klinken, en de banden aller gebondenen, die verkommeren en versterven, gaan los.

Waarom, waarom wordt dan niet in ootmoed smeekend uitgezien, uitgegaan, naar het Woord des Heeren?

Want het Woord des Heeren, dat vrijmaakt, is niet verre; het is nabij. Het is uitgegaan, en het gaat uit, telkens weer. Het kruist nog den weg van heel het leven, dat den Springader der levende wateren versmaadt, en dat naar de gebroken bakken lekt om water. Anders verstierf toch de wereld elk jaar en eiken dag. Goddelijke deernis, ontferming van den eeuwig levenden maar door de menschen versmaden God, bezoekt nog het land, dat Hij begeerig maakte, en verrijkt nog heel de aarde en de menschheid, akker en heuvel, leven en arbeid, jaar op jaar, door Zijn zegenende druppelen; Hij zegent het uitspruitsel; Hij kroont het jaar Zijner goedheid; en Zijn voetstappen druipen van vettigheid! (Ps. 65).

Ook in den grootsten levensnood, dien de Heere tot een getuige der waarachtigheid van Zijn Woord, een roepstem tot verootmoediging en bekeering, over het afvallig geslacht verwekt, — is Hij nog niet verre. Integendeel. Hij zendt nog Zijn Woord uit naar het leven, dat Hij deed verdorren. Hij zendt Zijn Woord nog uit; niet slechts in goedertierenheden van den hemel, waardoor wij nog niet sterven en wegzinken in den eeuwigen afgrond; neen, maar Hij zendt ook nog Zijn Woord uit, om het pad van het in levenshonger voortjagend en speurend afvallig geslacht opzettelijk te kruisen, en dat geslacht staande te houden, wijl Hij, de Heere, de levende God, en Hij alleen, uitkomst, redding en eere aan het leven der menschen brengen kan en wil, en *zal.*

Och, dat er oogen mogen zijn, om uit te zien naar het sprekende en alleen beloftenrijke reddende Woord des Heeren! Dat er ooren mogen zijn, om er naar uit te luisteren, en harten om er naar te smachten!

De Heere komt ook tot het geslacht van onze eeuw; en Hij is nabij. Er zal regen en zegen zijn naar Zijn Woord en naar Zijn Woord alleen.

O, land, land! hoor des Heeren Woord!

En dat alle gebrokenen van hart en leven, alle melaatschen en kreupelen en blinden,

wien het levensgeluk en de levenshope vergaat, biddend uitspeuren over hun weg naar den Zone Davids, naar Jezus Christus, den Heere, die zoekt en redt de verlorenen en hun verloren leven.

X. IN DEN HOOGEREN WEG GELEID [1 Kon. 18:7-16]

> Als nu Obadja op den weg was, zie, zoo kwam hem Elia tegemoet; en hem kennende, zoo viel hij op zijn aangezicht en zeide: zijt gij mijn heer Elia?
>
> Hij zeide: ik ben het; ga heen, zeg uwen heer: zie, Elia is [hier].
>
> 1 Koningen 18:7-16.

Elia komt in Israëls rijksgebied terug, om naar den last des Heeren, dien hij ontving, zich voor Achab te stellen. Daarbij leidt de hand des Heeren het echter zoo, dat Elia allereerst Obadja ontmoet.

De overlegging van Elia behoeft hierbij allerminst buitengesloten te zijn. Zeer wel kan Elia vernomen hebben van het feit, dat de koning zelf met zijn hofmaarschalk het land doortrekt, om gras voor de beesten te zoeken; zeer wel kan Elia, die toch informeeren moest, waar Achab te vinden was, in de streek, waarin de koning zich ophield, hebben vernomen van de wijze, waarop Achab voor zich en voor Obadja de wegen verdeelde. En Elia zelf kan het gewenscht en noodig gekeurd hebben, zijn komst door Obadja aan Achab te doen berichten. Elia laat zich dan ook niet door Obadja inlichten over de richting, waarin hij Achab kan vinden, maar hij laat door Obadja Achab met zijn komst in kennis stellen, en hij wacht zoo de ontmoeting met Achab af.

Al is dus in de ontmoeting van Elia met Achab de overlegging van Elia, die hierbij Obadja tot een bizondere zending verplicht, niet buiten rekening te laten, nochtans mag het bizonder bestel des Heeren hier niet voorbijgezien worden. Deze twee sluiten elkaar allerminst uit. Niet Elia's beschikking was het, waardoor Achab en Obadja het land doortrokken en op den weg gescheiden waren; de hand des Heeren had, mede door middel der overlegging van de koning en van zijn hoveling, dezen vorm voor de ontmoeting van Elia met Achab voorbereid en gegeven; en ook de overlegging van den profeet was den Heere dienstbaar, zij het dat Elia in dezen een bizondere aanwijzing van den Heere ontving of niet.

Zoo ontmoette Elia dan allereerst Obadja. En het Woord Gods geeft ons daarvan bericht; het geeft ons daarin een afzonderlijk feit in het bestel des Heeren te kennen, dat het licht des Heeren over de wegen des levens werpt.

De *ontmoeting van Elia met Obadja* geeft ons de betrekking te kennen tusschen de vreeze *des Heeren,* die bij de geloovigen ook in de dagen van den afval bewaard wordt, en het *Woord des Heeren,* dat ook in den afval tot land en volk gezonden wordt.

Het Woord des Heeren is niet voor de geloovigen alleen; het is ook voor de menschheid in heel haar levensgang; het moet ook naar het afvallig geslacht blijven uitgaan; het moet spreken tot volk en Overheid en over heel de levensberoering. De terugtrekking van den profeet en van het Woord Gods in de hut der weduwe van Sarepta-Sidonis was in zekeren zin een abnormaal feit; het was een verbergen van des Heeren wege, tijdelijk, en om over Israël in donkerheid onder de benauwing van het oordeel Gods den honger te doen opkomen. Zoo is ook des Heeren weg geweest met de volken der aarde in de dagen van Israëls afzondering achter den "muur des afscheidsels", maar om daarna den zegen voor alle geslachten met het Evangelie van den Heere Jezus Christus naar alle volken te doen uitgaan. Het Woord Gods heeft een wereldpositie, zoo waarachtig als het is het Woord van den eenigen, den levenden God; het staat niet enkel in verband met de geloovigen in hun binnenkamer en in hun afzonderlijken levenskring, in hun godsdienstoefening en in hun persoonlijk zieleleven, dat vertroosting en verlichting en leiding behoeft; — het staat ook met het publieke leven in verband, en het moet daarin als het Woord Gods uitgaan en tot zijn recht komen, sprekende en roepende

voor den Heere, en lichtende over de wegen en voor de voeten aller menschen.

Evenwel bestaat er een bizonder verband tusschen het Woord des Heeren en de geloovigen. Het Woord Gods leeft in Israël allereerst en het is aan Israël toebetrouwd; en de Heere Jezus Christus wordt allereerst aan Israël gegeven en geopenbaard. Ook de prediking van het Evangelie door de apostelen richtte zich eerst tot de Synagoge en daarna tot de Heidenen. Nog steeds heeft de Gemeente des Heeren het Woord Gods te bewaren en allereerst voor zichzelf te hooren; de Dienst des Woords spreekt allereerst tot de Gemeente, en heeft in de Gemeente allereerst over het worstelend geloof te lichten, de treurigen Sions te troosten. Een bizondere band bestaat er tusschen den dienst van het Woord des Heeren en degenen, die de vreeze des Heeren bewaren; die in godvruchtigheid waken over het heilig pand.

Het komt er echter op aan, die beide zijden der strekking van het Woord Gods recht te erkennen; te waken, dat de ééne niet aan de andere opgeofferd worde, en naar den eisch voor beide de rechte praktijk te zoeken. Het Woord Gods is èn voor de geloovigen èn voor het publieke menschenleven. Het heeft Zijn licht en Zijn vordering voor de Gemeente des Heeren eenerzijds, en voor volk en Overheid, voor maatschappij en menschheid anderzijds. Het staat als de vuurbaak midden in de branding van het leven der geloovigen en der menschheid; zuchtend en roepend en haastend naar de wereldbeslissing in de komst van den Heere Jezus Christus, naar de verlossing van heel de Creatuur; en tegelijk bizonder aanrakend, koesterend, toefluisterend de aemechtige ziele, die schreit naar God, en in vreeze en beven zich in de wereldbenauwing verschuilen wil.

Elia's ontmoeting met Obadja moest zeker verkwikkend en bemoedigend zijn *voor beiden.*

Elia was voor Obadja geen onbekende; Achabs hoveling herkent Elia dan ook reeds als hij hem ziet aankomen, en hij nadert hem met grooten eerbied.

Sta hier even stil. Obadja's godsvrucht was niet eigenwillig; de vrome Obadja, en ook de hoveling Obadja, acht zich niet boven den profeet des Heeren verheven. Hij schaamt zich zijns ook niet, noch gaat hem met een hoofschen groet voorbij. Neen, de godsvrucht van Obadja is waarlijk en van heeler harte gebonden aan het Woord Gods en daarom aan den profeet des Heeren. Obadja herkent Elia met vreugde en hij buigt zich voor Elia met diepe vereering; hij erkent Elia, den nederigen profeet, als zijn "heer." Zoo spreekt Obadja ook voorts Elia toe. Aan het vrijmoedige woord ontbreekt het Obadja niet. Hij spreekt zijn gansche inzicht en zijn bedenking voor Elia uit met betrekking tot den last, dien Elia hem oplegt; maar hij noemt zich daarbij Elia's "knecht". En als Obadja ook verhalen mag van zijn godsvrucht, van zijn zorg voor de honderd profeten, die hij in de spelonken verborg en onderhield, dan vraagt hij daarbij, Elia erkennende als den man, voor wien deze dingen niet verborgen behooren te blijven: "is het mijnen heer niet aangezegd?"

Bemoedigend, zielverkwikkend is deze ontmoeting voor den profeet des Heeren en voor den godvruchtigen hoveling. Zij mogen voor elkander den Naam des Heeren uitspreken, dien Naam, door Baäls roem verhoond, door Izebel vervloekt, door Achabs scepter onteerd, in het leven van Israël verstomd en nog slechts gefluisterd in het verborgen, dien Naam mogen zij voor elkander uitspreken; spreken mogen zij met elkaar over den Heere en over Zijn dienst, over den weg en den wil des Heeren. En dat is toch immers zoo groote verkwikking voor de geloovigen in hun levensstrijd, en bizonder ook voor des Heeren dienstknechten, die hun leven aan den Naam en het Woord des Heeren hebben gewijd?

Hoe moet het *Elia* verkwikt hebben, den godvruchtigen Obadja te zien en te spreken; te hooren, te zien, dat Obadja den Heere niet verzaakte maar in den afval getrouw bleef ook als hoveling van Achab; dat Obadja getrouw bleef ook in erkenning en waardeering van den profetischen dienst, trotseerend het gevaar, en tot zware offers bereid, om de profetische getuigen te verbergen, te verzorgen en in het leven te houden. Hoe

verkwikkend moet ook voor Elia bij zijn zending tot Achab, bij het ontzaglijk en zielschokkend optreden tegenover Baäl, dat hem thans voor de oogen van geheel Israël wachtte, de ervaring geweest zijn, dat er nog een ontzien was van godvruchtigen in Israël, en dat er nog een standhouden was in de vreeze des Heeren, ook zelfs aan Achabs hof.

En wat moet deze ontmoeting geweest zijn voor *Obadja,* den getrouwen godvruchtige, die bij het versterven van den bodem en het wegdorren van het volk, de verstomde profeten in de grotten onderhield: Elia leefde nog; Elia was hier; Elia sprak hem toe; Elia kwam terug; Elia zou in Israël het pleit voor den Naam des Heeren weer opnemen? Ongelooflijk was dit voor Obadja. Elia zou niet slechts in Israël weerkeeren en blijven, maar zich ook vertoonen aan Achab, om het geding met den hemel, naar welken de aarde smachtte en schreeuwde, tot beslissing te brengen.

Ongelooflijk was het! Heeft de Heere Elia niet aan Israël ontroofd? Heeft Hij den profeet niet jaren lang onvindbaar verborgen? Obadja verhaalt Elia van Achabs gezanten, die in die jaren in de volken en rijken rondom alom hebben gesproken over Elia en over diens optreden in den Naam en met het Woord des Heeren; hij verhaalt, hoe die gezanten in de rijken rondom hebben gezocht, gejaagd naar Elia, naar Elia, die nergens, nergens te vinden was. Nu hier, ja waarlijk, verschijnt Elia aan Obadja; Obadja vergewist zich, dat geen gezichtsbedrog hem misleidt: "zijt gij mijn heer Elia?" Inderdaad, Obadja mag den onvindbaren profeet zien en aanraken!

Maar zou het wel mogelijk zijn, dat de Heere de ontmoeting van Elia met Achab zou toestaan? Voor het leven van Elia vreest Obadja niet; wèl ziet hij voor zichzelven het einde dreigen, indien hij tot Achab over Elia spreken moet, en aan zijn koning moet verhalen, dat hij Elia gezien heeft; maar wat Elia aangaat, spreekt Obadja slechts zijn vreeze uit: "de Geest des Heeren zou u wegnemen, ik weet niet waarheen!" Zóó ongelooflijk was het voor Obadja, dat Elia waarlijk weerkeerde, weerkeerde tot Achab, om het geding te beslissen tusschen den Heere en Baäl, en den zegen des Heeren weer te brengen over het bezwijkende Israël en den verstorven landsbodem. Aan deze stemming en overlegging van Obadja zullen we meten de zielsontroering van dezen godvruchtigen hoveling van Achab, die Elia niet schuwde, maar hoog vereerde, en die na jaren van eenzaam tobbend en worstelend geloofsleven den profeet des Heeren weerzag.

Hoe verkwikkend blijft de aanraking tusschen den dienst van het Woord des Heeren en het geloof der godvruchtigen in hun levensstrijd en levenslijden! Waarlijk, het eenvoudige, trouwe geloof, in hoogere en lagere levenskringen en in zwaren levensstrijd volhardend, reikt de gezanten des Heeren, die voor den levenden God en Zijn Woord tegen de goden der eeuw het geding moeten opnemen, den verkwikkenden beker koud water! En anderzijds, de trouwe getuige des Heeren, die volhardt voor het Woord Gods, onbewogen tegenover de dreigingen van den afval, is zoo dierbaar aan het oprecht godvruchtig, strijdend geloofsleven.

Dat ze elkaar toch hoog schatten; en dat ze toch genieten den zegen, de weldaad, die de Heere hun in elkander schenkt!

Maar hiermee is van de ontmoeting tusschen Elia en Obadja niet alles gezegd. Al mag de verkwikkende zegen, dien beiden hier genoten, niet ongevoeld door ons voorbijgegaan worden, toch moet hun ontroerende zielsgenieting weer op den achtergrond treden, gelijk die in het verhaal der Schrift wel doorschemert, maar toch achteruit wijkt. Elia ontmoet Obadja in hoofdzaak slechts, om daardoor tot zijn ontmoeting met Achab te komen; en Obadja ontmoet Elia vooral, om den profeet dienstbaar te zijn en *Achab tot Elia* te roepen. Heel deze ontmoeting van Elia en Obadja is er allermeest niet voor hen beiden, maar foor *het Woord des Heeren,* dat tot Achab en Israël in den afval komen moet.

Elia's woord tot Obadja is dan ook: "ga heen, zeg uwen heer: zie Elia is hier."

Dit woord van Elia brengt Obadja in hevige ontroering. Hij kan er niet inkomen. Hij kan

het niet verstaan en gelooven. Hoe? Obadja moet Elia's komst aan Achab melden, en dat terwijl de weg des Heeren met Zijn profeet zoo hoog ver is boven en buiten het gezicht van den hoveling? Maar dat zal Obadja het leven kosten! Obadja verhaalt daarom bevend aan Elia, in vurige woorden, van de jacht, door Achab om Elia gehouden; hij verhaalt ook, hoe hij van jongs af den Heere vreesde, en van zijn zorg voor de honderd godvruchtige mannen, die hij in het geheim onderhield. Hier ontsluit Obadja zijn hart en leven; zóó beoefende hij in nederigen getrouwen eenvoud het geloof en bewaarde hij des Heeren Woord, dat van zijn kinderdagen af zijn hart gebonden heeft. Maar nu, moet Obadja nu treden tusschen Elia en Achab? Moet hij nu intreden in den hoogen weg van des Heeren Woord, die door Achabs jacht en Izebels woeden eenerzijds en door Elia's onvindbaar verdwijnen anderzijds geteekend is? Dàt is Obadja te hoog; dat benauwt en beangstigt hem: dat zal hem het leven kosten! het leven!

Toen greep het Woord des Heeren door den grooten profeet Elia Obadja aan; en het heeft hem overmocht, het Woord van den *Heere der heirscharen,* door Zijn gezalfden gezant, die voor den Heere stond, gesproken: "Zoo waarachtig als de Heere der heirscharen leeft, voor wiens aangezicht ik sta, ik zal voorzeker mij heden aan Achab vertoonen!" Dit woord van Elia's lippen, *het Woord des Heeren,* in het geloof erkend en aangenomen, heeft Obadja overmocht, zoodat deze godvruchtige hoveling van Achab zich willig gegeven heeft voor den dienst van Elia.

Zeker, hier stelt het Woord Gods ons in het licht, hoe ook hooggeplaatste godvruchtige menschen en in het algemeen geloovigen, bij aanzienlijken in dienstbetrekking of aan hen ondergeschikt, soms veel liefde in hun hart kunnen dragen voor den Heere, voor Zijn Woord en dienst, en voor Zijn dienstknechten; hoe ze overvloedig kunnen zijn in stil goeddoen, in gebed en offers, moedig trouw in hun geloofsleven; — maar hoe ze toch tegelijk ook kunnen zijn onder allerlei overleggingen tegenover de goddelijke roeping, om Overheden en meesters, machtigen en grooten, te wijzen naar het Woord Gods, naar het getuigenis des Heeren, dat juist ook Overheden en machtigen om de eere Gods en het behoud van volk en leven moet ontmoeten. Volksvertegenwoordigers en lagere overheden kunnen terugdeinzen voor de taak, waartoe zij toch mede geroepen worden, om voor het Woord Gods als het Woord *Gods* bij Overheden en volken en in het publieke menschenleven plaats en recht te vorderen. Zij eeren en genieten dan wel voor zichzelf het Woord Gods en zoeken er ook wel alles voor te doen, wat zij kunnen; maar toch, dat wat eigenlijk aan het Woord Gods toekomt en er voor gevorderd moet worden, de plaats in het publieke leven, de plaats tegenover Overheid en volk, de plaats, die het vordert in het geding der eeuw, omdat het is *het Woord van den levenden God,* — daarvoor deinzen zij bevend terug; daarin kunnen zij niet komen. O, wat worstelt het geloof hier in de oprechten! En toch, als het moet, dan moer het! En dan moet het Woord des Heeren doorbreken, om dezulken te overmogen, opdat zij, *zij,* om de plaats die zij innemen, zich willig geven voor het Woord des Heeren!

Maar hiermee is ook de positie geteekend van heel de Gemeente onzes Heeren Jezus Christus voor het Woord Gods. Van het geopende graf des Heeren af dringt het licht van Gods Woord troostend de gewonde ziel der geloovigen in, maar om aanstonds tot hen te spreken: gaat heen! zegt het voort! Alle verschijningen van den Heere Jezus aan de Zijnen na Zijn opstanding, vorderen hen op, om getuigen te zijn voor het Woord des Heeren; en op den berg in Gallilea klinkt de vordering des Heeren: "gaat dan heen, onderwijst al de volkeren!" Neen, het Woord Gods en de Dienst des Woords zijn er niet slechts om de geloovigen te troosten en te stichten; de stelling en praktijk, dat de Gemeente van Christus het Woord Gods en den Dienst des Woords *slechts voor zichzelf* heeft en daarin enkel genieten moet, en dat de geloovigen hoogstens een groep moeten vormen in het publieke leven, in eigen licht hun weg gaande, maar zonder het Woord Gods voor dat leven, voor de consciëntie ook van volk en Overheid en van het afvallig geslacht te laten gelden, — neen, dat is geen Schriftuurlijke stelling en geen Schriftuurlijke praktijk. Wel neigt het geloofsleven daarheen, bizonder in tijden van afval; het is daarin allerminst onoprecht of trouweloos. Nochtans, wee zoo de Elia's-dienst zich tot zoodanig wegschuilen met de vromen laat bewegen! het Woord Gods zou

hiermee begraven worden en aan Zijn hooge, heilige roeping voor het leven ontscheurd. Neen, met teederheid en kracht moet het Woord Gods tegen deze Obadja-stemming in de Gemeente des Heeren ingaan; het moet de geloovigen in dit stuk in den Naam des Heeren overwinnen en winnen, opdat zij zich geven zonder vreeze of met vreeze, om dienstbaar te zijn aan het Woord van God, dat Zijn licht tegenover heel het leven der menschheid ook in den afval stellen moet, en dat in den Naam van den Heere Jezus Christus gesteld moet worden voor de volken en voor de Overheden, in het aangezicht van de goden der eeuw.

XI. BEROERDER ISRAËLS [1 Kon. 18:16-19]

> En het geschiedde, als Achab Elia zag, dat Achab tot hem zeide: zijt gij die beroerder Israëls?
>
> Toen zei hij: ik heb Israël niet beroerd, maar gij, en uws vaders huis; daarmede, dat gijlieden de geboden des Heeren verlaten hebt en de Baäls nagevolgd zijt.
>
> 1 Koningen 18:16-19.

Obadja heeft Elia's komst aan Achab gemeld en *Achab komt Elia te gemoet.*

Ontroerende ontmoeting.

Elia had zonder Obadja's bemiddeling tot Achab kunnen gaan. Hij had zich ook door Obadja tot Achab kunnen laten leiden, hetgeen ook wel door Obadja gewenscht werd, blijkens diens uitgesproken vreeze, dat Elia tijdens de afwezigheid van Obadja door den Geest weggenomen zou kunnen worden (vs. 12). Elia heeft echter gevorderd, dat Obadja zijn komst aan Achab zou berichten. En de profeet heeft dien vorm gekozen niet alleen ter wille van Obadja, die zich aldus aan het Woord des Heeren dienstbaar moest stellen, maar ook om den Heere, om het Woord des Heeren, om zijn eigen positie als profeet des Heeren; om van Achab, den koning Israëls, te vorderen, dat deze zelf tot Elia den profeet des Heeren komen zou.

Neen, het was geen hooghartigheid van den grooten profeet des Heeren, dat hij zijn ontmoeting met Achab dezen vorm liet aannemen. Heel de houding van Elia in het geding met Achab is met dezen vorm in overeenstemming. Elia stelt straks aan Achab den eisch voor de samenkomst op den Karmel, en ook daar bepaalt Elia den vorm en den loop van de handeling. En ook vóór den aanvang van den regenloozen tijd heeft Elia in den Naam des Heeren den vorm van het proces tegenover den snooden Baäldienst aan Achab opgelegd: "zoo waarachtig als de Heere de God Israëls leeft, voor wiens aangezicht ik sta, indien deze jaren dauw of regen zijn zal, tenzij dan naar mijn woord!" (17:1). Het was dezelfde vorm, waarin Elia aan Obadja afsneed alle recht van weigering, om naar den last van den profeet te handelen: "zoo waarachtig als de Heere der heirscharen leeft, voor wiens aangezicht ik sta, ik zal voorzeker mij heden aan Achab vertoonen!" (18:15).

Het geding tusschen Elia en Achab is het geding tusschen de valsche goden Baäl-Astarte en den Heere, den eenigen waarachtigen levenden God, den God Israëls.

Achab heeft zich toch slaafs overgegeven aan Izebel en in haar aan het Kanaänisme, aan de valsche religie der Kanaänieten en Sidoniërs, aan de natuur- en schepselvereering van de volken, die uit het oude Babel sproten.

Die volken zijn door des Heeren oordeel tegen Babel in de geestelijke splijting der taaiverwarring op hun eigen wegen uiteengedreven; en de Heere heeft het middelpunt van hereeniging gesteld alleen in *Zichzelf,* in Zijn versmade belofte en openbaring van ouds, in Abraham, dien Hij ten zegen voor alle geslachten uitverkoor; en in Israël, het volks Zijns eigendoms, waarin Hij Zijn Zelfopenbaring, Zijn Naam, Zijn Woord bewaarde en stelde; waarin Hij kwam tot voortgaande ontsluiting van Zijn Naam, tot vervulling van Zijn Raad, tot beslissing van het groote wereldgeding en daarin tot verlossing der wereld en tot verheerlijking van Zijn eeuwig Koninkrijk.

In de tegenstelling van den Heere en diens Woord tegenover Baäl en Astarte stond alzoo het groote wereldgeding voor heel de Historie en voor heel de menschheid, voor heel de Créatuur. En in dit geding moest *Israël* met den *Heere* en met diens *Woord* staan tegenover de volken, die den Heere en Zijn Woord verlaten hadden, terwijl ze toch de kennis des Heeren in Noach allen te zamen hadden bezeten.

Ook Israëls koningen hadden als herders en voorgangers van hun volk in Israëls roeping mede hun bizondere roeping; zij moesten aan het *Woord des Heeren* dienstbaar zijn in het regeeren van Israël.

En dezen eisch stelde de Heere in het Tienstammenrijk evenzeer als in Juda, waar Davids huis regeerde.

Hierin nu had Achab gezondigd boven heel de rij der koningen van het Noorderrijk, die sinds Jerobeam optraden. Achab had zich aan Izebel in zwakheid en lafheid verknecht; in de hand dier vrouw had hij zich, gelijk de Schrift met nadruk zegt en teekent, onkoninklijk en onmannelijk verkocht, verslaafd, zich dienstbaar gemaakt als man zonder overtuiging, zonder karakter en zonder trouw. Hij had zich verkocht, om te doen, wat kwaad is in de oogen des Heeren. Achab had den Heere "getergd"; sinds hij Izebel huwde had Achab voor den Baäl gebogen en hem gediend; hij had voor Baäl in Samaria een tempel gebouwd en voor Astarte een bosch geplant; de "drekgoden" had hij achterna geloopen, evenals de Amorieten, die de Heere voor Israëls aangezicht verdreef (1 Kon. 16:30-33; 18:18; 21:22-26.) Dit optreden van Achab was Israëls afval van den Heere; het moest leiden tot versmading van den Naam en het Woord des Heeren in de wereld en in Israël, en tot den ondergang van het Tienstammenrijk, tot verstooting van het zaad der tien stammen onder de volken.

Daartegen voert de Profetie, de profetische dienst, die voor het aangezicht des Heeren staat, het geding; om den Naam en het Woord des Heeren te bewaren in den afval, en, indien mogelijk, Israëls overblijfsel nog aan dien Naam en dat Woord te binden. Daarom heeft de Heere door Zijn profeet Elia Zijn Woord gesproken in Achabs aangezicht: "geen dauw of regen, tenzij dan naar mijn Woord" (17: 1). Sinds heeft de Heere Elia aan Achab en aan Israël onttrokken, opdat zij het zouden weten, wanneer het Woord des Heeren tot ontsluiting des hemels in beschaming van Baäl en Astarte komen zou. Baäl en Astarte zijn sedert in Israël gediend met vermenigvuldiging van offerdienst en prostitueering van het vleesch; de getuigen des Heeren zijn ter wille der valsche goden uitgeroeid; maar geen regen noch dauw zijn gekomen. Israëls bodem is verdord, verschroeid, verscheurd, en Achabs volk dreigt te bezwijken. Naar Elia is toen door Achab gevraagd, gezocht, gejaagd, maar te vergeefs. Thans, terwijl Achab zelfs naar gras voor zijn vee zoeken moet, heeft de Heere Elia bevolen, zich aan Achab te vertoonen. Elia is gekomen om in den Naam des Heeren het geding te voeren en het woord te spreken, dat den hemel zal ontsluiten en regen en dauw weerbrengen zal. Obadja moet daarom aan Achab Elia's komst berichten. En Achab moet tot Elia komen, wil hij den stervenden landsbodem gedrenkt zien. Achab moet tot Elia komen en den profeet des Heeren ontzien; en hij moet onder den eisch van het Woord des Heeren het geding aanvaarden, dat tusschen den Heere en Izebels drekgoden beslissen zal.

Achab komt tot Elia. Hij komt met of zonder zooveel dienaars, als hem belieft, tot den profeet des Heeren, die eenzaam en zonder eenig machtsmiddel tot verweer den koning Israëls afwacht.

Zeker, een ontzaglijk oogenblik. Naar het vleesch gerekend heeft Achab thans Elia geheel in zijn macht, en Elia staat tegenover Achab alleen *in den Naam en met het Woord des Heeren.*

Zóó staat inderdaad het geding tusschen Elia en Achab. Zóó zal straks het geding staan tusschen Elia en de profetenschaar van Baäl-Astarte, het geding tusschen Elia en Israël. Zoo moet het geding staan tusschen Israël en de volken, tusschen den Heere en het afvallig menschengeslacht met zijn natuurvergoding en zelfverheerlijking.

Zoo staat het geding tusschen den Heere, den Verlosser, den Christus, die den Naam en het Woord Gods op aarde geeft, en de wereld, die zonder Zijn verlossende genade, zonder het Woord Gods, zonder het geloof, verloren gaat. Zoo blijft het geding staan voor de Gemeente van Christus, die den Naam en het Woord des Heeren aan heel het geslacht der menschen moet toeroepen, niet het minst in dagen van afval. Er zal geen redding, geen uitkomst zijn voor de wereld en de volken, ook niet voor het natuurlijke

leven, tenzij dan door den Naam en naar het Woord des Heeren.

Dit geding *moet* gesteld worden in de geestelijke worsteling der menschheid, in elke eeuwcrisis, in elke levenscrisis, voor volken en Overheden. Door het oordeel des Heeren kan dan het Woord Gods, na met nadruk dit geding te hebben vastgesteld, zich voor een tijd terug moeten trekken, opdat de machteloosheid van den afval openbaar worde en de vrucht van den afval in asch gegeten worde. Maar dan moet het Woord des Heeren terugkeeren, om het geding uit te strijden. Wat de geest van den afval niet vermocht te geven en te doen, dat zal en dat moet in den Naam en met het Woord des Heeren gebracht en gegeven worden. De Gemeente des Heeren moet met zijn getuigen dat geding handhaven, de wereld, haar Overheden, haar leidslieden en haar volken er voor oproepen, aanvaarding van dit geding vorderen, en in de doorzetting van dit geding de heerlijkheid van den eenigen Naam, die onder den hemel tot redding des levens gegeven is, tot openbaring brengen.

Hoe stond Elia onversaagd tegenover Achab, die tot hem kwam! Hoe stelde hij zijn vordering voor de ontzaglijke samenkomst op den Karmel, waar hij alleen tegenover allen zou staan in den Naam des Heeren!

Zoo stonden al des Heeren profeten in beginsel tegenover Israël en zijn koningen. Zoo stond reeds tevoren Mozes tegenover Farao. Zoo stonden Henoch en Noach in het geding, dat over de eerste wereld besliste.

Zoo stond in de volheid des tijds de Christus Gods, de Zoon des Vaders alleen tegenover Israël en de wereld.

Zoo stonden Zijn apostelen en Zijn Gemeente tegenover het Jodendom en het Heidendom, de Gemeente van Christus tegenover het Romeinsche wereldrijk. Zoo stonden Luther en de hervormers en de martelaren tegenover Rome. En zoo moeten ook in de eeuwcrisis, die wij beleven, ook in de sociale en nationale levenscrisis van ons volk, de getuigen van het Woord Gods en daarmee heel de Gemeente des Heeren staan.

Vleesch en bloed zijn hiertoe niet bekwaam. De heerschappij der genade laat het echter aan die bekwaamheid niet ontbreken. Die bekwaamheid is uit God. Zij is het geloof, het geloof in Zijn hooge en heilige roeping en in Zijn oprechte en besliste overgegevenheid voor het Woord en den Naam des Heeren.

Achab bukt en komt tot Elia. Hij heeft geen uitweg meer. Hij moet het geding aanvaarden, gelijk de profeet des Heeren dat stelt; hij moet Elia's vordering voor den Karmel aannemen en hopen, dat er zóó uitkomst komen zal door den regen des hemels, — hetzij Baäl en Astarte door hun priester-profeten daarin zegepralen, hetzij de Heere zal overwinnen door Zijn profeet Elia.

Maar Achab komt tot Elia met wrokkend hart, en valt aanstonds uit tegen des Heeren profeet: "zijt gij daar, *beroerder Israëls!*" (Zoo is te vertalen).

Elia was voor Achab de beroerder Israëls.

Het is dezen man Achab, dezen koning Israëls, persoonlijk nooit ernst geweest met de vraag, of de Heere God was, en of Baäl God was. Wat kon het hem eigenlijk schelen; hij was koning; het andere was hem bijzaak. En minder nog: Achab was een laf koning; hij mocht een houding aannemen, toch was hij in den grond der zaak een laf man. Hij was vooral een werktuig. Hij boog ter wille van Izebel voor Baäl en Astarte en bouwde daarom in Samaria voor de goden des vleesches tempel en altaar. Hij liet in hoofdzaak Izebel gaan. Als Achab later, na Nabots dood door Izebels gruwelen, in Nabots wijngaard wandelt, dan komt zijn beeld uit; het is hem genoeg, zoo hij zijn begeerte heeft; zelf grijpt hij daartoe niet in, maar hij laat voor zich doen tot de laagste handelingen toe (1 Kon. 21).

Zoo is in zekeren zin ook Achabs houding tegenover den profeet des Heeren; hij is laf tegenover den profeet, al scheldt hij hem, en al raakt het Woord Gods zijn conscientie niet. Hier bij deze ontmoeting tusschen Elia en Achab, en op Karmel ook na de

beslechting van het lot der Baälsprofeten en bij de komst van den regen, laat Achab ook den profeet met zich doen; en als op Nabots erf het oordeel des Heeren over hem uitgesproken wordt, krimpt Achab benauwd ineen (1 Kon. 21:27).

Ook in zijn eersten strijd met Benhadad, Syrië's koning, en in zijn laatsten strijd, toen Josefat van Juda met hem toog, toonde Achab zich ondanks zijn aannemen van een houding, een laf man, een zwakkeling, die liefst voor en over zich liet beschikken, ook wel door profeten en door Juda's vorst (1 Kon. 20 en 22).

Achab is een puur wereldsch man, maar hij is een laf man. Hoofdzaak is voor Achab zijn levenslot, zijn vleeschelijke rust en lust, zijn land en zijn vee, en zijn ijdelheid. Daarom zijn Baäl en Astarte hem goed met hun vleeschelijken dienst, gelijk Izebel hem goed is. Maar daarom is Achab ook zeer getroffen door den hongertijd. En daarom valt hij thans zoo woest uit tegen Elia.

Dat er geen gras is; dat de bodem vergaat; dat de honger loeit; — dat maakt Achab woest. En die ellende heeft *Elia* over Israël gebracht met zijn geding voor den Heere tegen Baäl, waarvoor Achab persoonlijk vrijwel onverschillig is. Zeker, Achab haat den Heere, en hij haat diens profeet, maar enkel om die ellendige beschikking over den hemel, waardoor het leven vergaat. Niet uit persoonlijk fanatisme voor Baäl, waarvoor Achab geen hartstocht en ijver kende, maar om die *regenkwestie,* om heel dat *godengeding,* dat Elia opzette, was Achab woest tegen Elia en viel hij zoo heetbloedig, scheldend uit:.... *"beroerder Israëls!"*

Elia heeft echter Achab vrijmoedig geantwoord. Hij heeft hem de waarheid gezegd en daarin met grooten nadruk het geding gesteld, dat, ondanks Achabs ongevoeligheid en onverschilligheid in zake de religie, voor dezen vleeschelijken onmannelijken koning gelden moest; en dat gelden moest voor Israël; het geding, dat in den verstervenden landsbodem brandde: "Ik heb Israël niet beroerd, maar *gij* en uws vaders huis, daarmee, *dat gij de geboden des Heeren verlaten hebt en de Baäls nageloopen zijt!"*

Dàt en dat alleen is de oorzaak van Israëls ellende en beroering en daarom zal er geen uitkomst zijn dan in het *geding voor den Heere,* dat Elia aan Achab oplegt.

Neen, Achab is door het woord van Elia aan de grootheid zijner ongerechtigheid niet ontdekt. Hij wil, hij kan niet zien, dat hij zelf zijn land en volk verwoest. Het is er hem niet genoeg ernst voor. Die ellendige godenkwestie en profetenkwestie, — wat kan het hem schelen!

Nochtans, Elia heeft het Achab naar den last des Heeren aangezegd.

En bukken moet Achab, opdat er regen en uitkomst kome voor den bodem en voor het natuurlijke leven.

Zoo wordt Achab, zijns ondanks, dienstbaar aan de gebeurtenis op Karmel, waar de glorie van den Naam des Heeren zal opvlammen, hoog over heel den omtrek van het Kanaänisme.

"Beroerder Israëls!" — zoo zijn alle profeten des Heeren gescholden en aangeklaagd, omdat zij "het geheim van allen zegen" *alleen* hebben verkondigd in de erkenning van den levenden God, in Zijn Naam en Woord, in Zijn vreeze en in Zijn geboden. Zij hebben Israël en de wereld, heel het leven des volks en der volken, ook het natuurlijke leven ,onder *de kwestie van den levenden God en van Zijn Woord* gesteld. Dat verdroeg het vleesch niet, en daarom droeg het hen niet, maar het heeft hen gescholden en vervolgd tot op Johannes den Dooper toe: "beroerder Israëls!"

Maar zoo is *Israël zelf* gesteld onder de volken; zóó en niet anders. Israëls beteekenis is geen andere dan deze, dat in dit volk de kwestie van den eenigen waarachtigen levenden God gesteld is in de wereld der volken. En als Israël gehaat en gesmaad is, dan is het daarom en daarom alleen.

Heel de wereld staat onder de kwestie van den levenden God, van haar aanvang af. Onder die kwestie staat de wereld in haar eenheid en veelheid, in het geestelijk en in het

natuurlijk leven van menschheid en volken.

Hier en hier alleen is de hoogste beteekenis van den *Christus,* den Naam díe onder den hemel den menschen tot behoudenis gegeven is, en die Zich daarom als zoodanig voor heel de menschheid en voor alle volken, voor heel het leven, religieus en wetenschappelijk, sociaal en politiek, laat gelden.

Hier en hier alleen is de beteekenis van *het Woord Gods* en van heel de strekking der *Heilige Schrift.*

Om *die* pretentie van den levenden God, Schepper en Wetgever, Redder en Rechter der wereld en des levens, gaat de worsteling aller eeuwen en van elke eeuw door, in alle natiën bizonder, waarin het Woord Gods is geplant.

Wat kan het evenwel vleesch en bloed schelen. Wat scheelt het de volken en de Overheden! Wat scheelt het de menschheid in haar beweging! Men is boven die religie-kwestie verheven, liberaal, neutraal, onverschillig! Laat de Heilige Schrift, laat het Woord Gods en heel de godenkwestie voor de priesters, voor de Theologen en voor de vromen zijn! Zij moeten echter met God en Zijn Woord buiten het leven blijven; buiten de levensbeweging; buiten het natuurlijke en wetenschappelijke, buiten het sociale en politieke erf; buiten de volken als zoodanig en buiten hun zaken; buiten de overlegging der Overheden en buiten de ondernemingen voor de levenswelvaart en het levensgenot.

Wat heeft toch de religie, wat heeft de Schrift, wat heeft het Woord Gods, wat heeft God zelf toch te maken met den *regen,* en wat hebben de Christus en Zijn Gemeente toch te maken met het sociale *brood?*

Zeker, zoo stelt het vleesch de dingen, en het wijst smadelijk de pretentie af dergenen, die het Woord Gods en den Naam des Heeren voor heel het leven geldend verklaren: *"beroerders des volks!"* En zoo laat het vleesch, schijnbaar onverschillig, de vleeschelijke goden der eeuw alom heerschen tot versmading van den levenden God en den levenden Christus.

Wie het Woord Gods verstaan en dienen mag en door de genade des Heeren overgegeven mag zijn voor den Naam en de zaak des Heeren, die handhave daartegen in den Naam des Heeren het geding, en hij vreeze niet: Gij volken en Overheden, gij allen, die als natuurlijke en geestelijke leidslieden de conscientiën van menschheid en volken in de dingen van heel het leven op aarde losmaakt van den levenden God en van Zijn Woord en ze overlaat aan de goden der eeuw, gij, *gij* zijt de beroerders des levens, *gij* zijt de verantwoordelijke oorzaak van de levensellende, van de ellende der volken en der menschheid! Gij wilt de kwestie van den levenden God en van Zijn Christus, van Zijn Naam en Zijn Woord niet aanvaarden als *de* kwestie in heel den levensnood. Dàt geding doen wij u nochtans aan, en voor dat geding eischen wij u op!

XII. OP DEN BERG DER EERE [1 Kon. 18:20-24]

> Toen naderde Elia tot het gansche volk en zeide: Hoe lang hinkt gij op twee gedachten? Zoo de Heere God is, volgt Hem na, en zoo het Baäl is, volgt hem na!
>
> 1 Koningen 18:20-24.

Op den Karmel heeft Elia als profeet des Heeren het ontzaglijk historisch geding gesteld en tot beslissing gebracht, gelijk het in den tijd zijner roeping gesteld en beslist moest worden.

Op den Karmel had Elia van Achab gevorderd de verzameling van "geheel Israël", een samenroeping uit heel het volk van het Tienstammenrijk, met de meer dan achthonderd profeten van Baäl en Astarte.

Een groote menigte volks is nu ingevolge dezen oproep op de breede hoogte van den Karmel samen gestroomd, bij één der noordelijke koppen, waarin het gebergte Karmel zich hoog boven den landsomtrek in het Oosten en Zuiden en boven de verre vlakte der Middellandsche Zee in het Westen en Noorden verheft.

Aan den voet van de oostelijke berghelling vloeide hier de nog niet geheel uitgedroogde beek Kison in zee. De schoone golf van Akko buigt noordelijk van den bergtop in sikkelvorm in de landkust om. Hier schouwde het oog uit over de zuidelijk, oostelijk en noordoostelijk opgolvende vlakten van het gebied der stammen Issaschar, Zebulon en Naftali. De weelderige vlakte van Jizreël, verbreedde zich van hier uit in het hoogere stroomgebied van den Kison zuidoostwaarts; de vlakte van Jizreël, waarin Achabs en Izebels hof in de koninklijke lusthoven glansen moest in weeldegenieting, maar thans mede leed onder den hemelgloed en de aardeverdorring. Meer noordoostelijk boog het land van de zeekust op naar het Galilea der Heidenen, der noordervolken, waarover Jesaja in zijn profetisch gezicht het licht des Heeren zou zien rijzen. Thans zag het oog daarheen uit in het gebied, waarheen de zeekust wees, naar het land van Tyrus en Sidon, waarin Baäl en Astarte den roem van het Kanaänisme en van heel de zinnelijke natuurreligie der oude volkenwereld handhaafden, maar waarin ook Sarepta-Sidonis getuigde van den Naam des Heeren, die in kommer staande houdt; die in de donkerheid tot een licht is door Zijn waarachtig Woord; maar die ook, Hij alleen, beschikt over het leven en over den dood. Hier ook schouwde het oog uit over de wateren der zee en naar den verren horizont in het Noordwesten, Westen, en Zuidwesten, vanwaar de kusten der wereld van de volkeren der toekomst uitzagen naar den morgen uit het Oosten; — en van waar in opkomenden nevel en wolkenvorming het teeken moest rijzen van den regen, waarnaar Israëls bodem en Israëls leven met heel den verren omtrek versmachtend dorstten.

Hier, op één der vlakke hoogten van dezen Karmel, die als een natuurlijk wereldaltaar zich verheft in het midden der wereld, hier heeft Elia, die voor het aangezicht des Heeren stond, omringd door de menigte van Israël, tegenover Achab en de priesterprofeten van Baäl en Astarte, het aangrijpend historisch geding gesteld en tot beslissing gebracht, waarvoor hij van den Heere geroepen werd en last ontving, *het geding voor den levenden God* op de aarde, in de historie en in de wereld der menschen.

Het geding, door Elia hier gesteld en beslist, was ook het *levens*geding: Het ging hier om het leven, om het natuurlijke menschenleven, om het menschenleven in de Historie en in de Natuur, op den aardbodem; en daarmee om het leven in heel de Natuur. Het gold hier de *regen*kwestie, door Elia bij zijn optreden met grooten nadruk aan Achab gesteld. Het gold de kwestie van *regen en dauw op den aardbodem,* en daarmee van het *brood,* het dagelijksch brood voor het volk, van het gewas der aarde, van koren en most, van meel en olie, van spijs en drank voor mensch en beest, van heel den levensnood, de levenskracht en den levensgang, de kwestie van heel het natuurlijke leven, van leven en

dood.

Dat vraagstuk wilde de vleeschelijke menschheid slechts voor een bloot *natuurlijk* vraagstuk doen gelden, dat enkel het *schepsel* raakte en waarvan de bepaling en de oplossing enkel aan de Natuurkracht en aan de beslissing des menschen stond; buiten verband met de ware geestelijke *Religie;* met het geloof en de aanbidding van den Heere, die den hemel en de aarde gemaakt heeft; met het Woord en de genadige beschikking van den levenden God.

In dit vraagstuk gelden dan, gelijk ook onze eeuw het beschrijft, de aarde en de dampkring, de zon en de wolken en de bodem der aarde, zee en wind, bergen en dalen. En vooral geldt hier de mensch, zijn natuur en zijn kracht, zijn vernuft en zijn wetenschap, zijn arbeid en zijn overlegging; hier gelden de menschelijke gemeenschap en de menschelijke regeering, arbeid en kapitaal, volken en Overheden. Maar hier geldt *niet* de ware Religie, niet de aanbidding van den levenden God, niet de belofte der genade, niet de Naam, die onder den hemel tot behoudenis gegeven is, niet het Woord en de dienst des Heeren, niet de Zelfopenbaring, de beschikking en de eigen dadelijke inwerking van den eeuwig Levende, van den Heere, die Zijn Raad in de Historie en in de Schepping uitvoert.

Toch is door *het Woord Gods,* van het Paradijs af, het broodvraagstuk, het regenvraagstuk, heel het vraagstuk van het natuurlijke leven, bepaald en beheerscht, en gebonden alleen aan Hem, wiens de Fontein des levens is, en in Wiens licht alleen het licht voor het leven der menschen opgaat.

Door Zijn Woord heeft de Heere bij Zijn scheppen den zegen, maar ook, om der zonde wil, den vloek over de aarde gesproken; en weer heeft Hij door Zijn Woord in Zijn genade met Zijn belofte gewas aan den aardbodem en brood aan de menschheid toegezegd. De Heere, de levende God, heeft geen verwachting voor aarde en menschheid, voor brood en gras en water gelaten dan in Hemzelf alleen, in Zijn Zelfopenbaring, in Zijn Naam en Woord, in Zijn genade, in Zijn belofte, die Hij aan menschheid en aarde bond.

De Heere, de levende God alleen, heeft de aarde door den regen van den Zondvloed in den afgrond Zijner wateren doen vergaan door Zijn Woord, gelijk Hij haar in Zijn scheppen uit de wateren rijzen deed; en Hij heeft door Zijn Woord de aarde met Noach weer uit de wateren opgebracht en in het midden der wateren van boven en van beneden vastgemaakt. De Heere heeft door Zijn Woord zomer en winter, droogte en regen geordineerd. Hij heeft Zijn boog in de wolken gesteld als Zijn teeken bij Zijn Woord, en Zijn Verbond houdt hemel en aarde, regen en bodem, alle grassprietjes en alle aardvrucht, met mensch en beest te samen, in Zijn eigen hand vast.

Zonder de genadige inwerking, indaling van den Heere den levenden God, zonder Zijn machtig werkende Zelfopenbaring, zonder Hemzelf, vergaat alle leven ook na den Zondvloed in Zijn vervloeking.

En sinds den zondeval, sinds den Zondvloed ook, blijft het Woord des Heeren de menschheid roepen tot kennen en erkennen van den levenden God, van Zijn Verbond, van Zijn Naam en Woord, tot geloof en aanbidding. Opdat in het leven, in den arbeid, bij het brood en het gewas der aarde, bij den regen en bij den dauw, gelijk bij de zonnekoestering en de levensgenietingen, de eere van den levende God besta; en opdat boven alle schepsel de Fontein der wellusten gezocht worde in Hemzelf, die het leven geeft, en die het leven in Zijn genade verlost van den dood.

Sinds den Zondvloed, en bizonder sinds de verstrooiing uit Babel heeft de menschheid der oudheid echter den Naam des Heeren als de Fontein des levens verzaakt. Zij heeft zich goden en godinnen door eigen verzinning gebeeld, en die in de Natuur zelf vereerd, tegelijk met haar vereering der Natuur en van Zichzelf. Zij heeft dat gedaan tegen het Woord en tegen de Zelfopenbaring des Heeren in. In Baäl en Astarte heeft zij haar zinnelijke natuurreligie met versmading van den Heere geconcentreerd. En Israël heeft onder Achab nu mede gehoereerd met het Kanaänisme, meenende dat het natuurlijke

leven met den Heere niet te maken had. Toen heeft de Heere de melk en de honing, het meel en de olie van Kanaän verdord en verteerd door Zijn regen in te houden.

Thans staat het volk met de priesterprofeten van Baäl op den Karmel als voor het oog van hemel en aarde. Het regenvraagstuk, het levensvraagstuk, brengt deze menigte hier in den gang van de historie der volkeren samen. Om den regen heeft Achab Elia's vordering ingewilligd en is heel deze groote vergadering verschenen. En aller blikken zoeken nu Elia, den éénen man, hem alleen, om den regen voor het leven.

Ja, allen zoeken dezen man om den regen en om het leven. Geen koning, geen kapitalist, geen toovenaar is deze man, die het middelpunt vormt van de bewegelijke menschenmassa op Karmels hoogte; neen maar hij is Elia, de gezant, de profeet des Heeren, de man, die voor het aangezicht des Heeren staat. Deze man zal een woord spreken. Deze man zal bidden. En zóó, zóó alleen zal er regen komen. Regen zal er komen, maar alleen, *alleen van den levenden God,* die hemel en aarde bezit; die alleen over alle dingen beschikt en beslist, en die Zijn Naam en Woord onder de menschen gegeven heeft, opdat Hij op aarde in het leven der menschheid zou worden aangebeden, gezocht en gediend.

Het levensvraagstuk, het broodvraagstuk, het grasvraagstuk, het regenvraagstuk is allereerst een *religie*vraagstuk. Het is *het vraagstuk van den levenden God.* van Zijn zelfopenbaring en van Zijn levende inwerkende genadige beschikking op de aarde.

Zoo stelt Elia het. Hijzelf alleen; alleen in het midden der menigte op den Karmel; hij alleen hier voor het oog en oor van Israël en van de volken der wereld.

Zoo stelt Elia het vraagstuk; zoo legt hij het voor de conscientie van heel het volk in de tegenwoordigheid van zijn koning en van de dienaars der drekgoden.

Neen, Elia begint niet over den regen. Hij begint over de *zonde.* Hij begint over den stand van Israël tegenover den Heere, den levenden God. Hij grijpt in heftige zielsontroering daar op de hoogte van den Karmel, tegenover het leger van Baäls profeten, zijn volk aan, dat leven en werken, zaaien en oogsten en eten wil, terwijl het de traditie van den Heere den levenden God nog wel laat voortbestaan, maar met zich laat doen door de drijvers van den Baäldienst en ook meedoet in de feesten bij Baäls altaren en in het kussen van zijn beeld.

Elia grijpt zijn volk bij het smachten om regen en het zuchten in den broodnood in de conscientie en hij roept het op voor den Heere, den levenden God. Hij vordert van Israël in het levensvraagstuk, in het regenvraagstuk allereerst *beslissing tusschen den Heere en Baäl:* "Hoe lang hinkt gij op twee gedachten? Zoo de Heere *God* is, volg Hem dan na in heel uw leven, wijd dan Hem uw religie, leef dan bij Zijn Woord door het geloof, weersta dan den afval, en wacht dan alleen van Hem, die uw God is, de beschikking ook op uw akker en voor uw brood. En zoo Baäl God is, volg dan hem, en verlies u dan in de volken der wereld!"

Dàt is de tegenstelling, die beslissing van de conscientiën vordert; die beslissing vordert van het volk. Voor deze beslissing komt Elia op. Die beslissing eischt hij van het volk. Israël *mag* niet langer "hinken op twee gedachten", door bij handhaving van zijn naam als Israël zijn God in zijn leven te verzaken, en den dienst van Baäl te dulden en te volgen.

En als het volk stom blijft, eischt Elia de beslissing niettemin. Hij geeft niet zelf allereerst die beslissing in den regen. Neen, hier op den Karmel zal het vóór alles bij het volk vaststaan, wie de levende God is. De *erkenning* des volks, dat de Heere God is, moet vooraf gaan; dan zal Elia om regen bidden.

En die erkenning des volks moet vallen bij het altaar, bij het *offer;* het moet een erkennen van de ware religie, van den eenigen waren offerdienst voor den levenden God zijn. Het offer zal beslissen, het waarachtige offer. En de beslissing in dat offer zal gegeven worden door de openbaring van den levenden God, niet in regen, maar in vuur van den hemel. De God, die door vuur van den hemel antwoorden zal, die zal *God* zijn.

Door dit woord en door dit zijn optreden vangt Elia niet slechts de conscientiën des volks in dien zin, dat ze zwijgend bukken. Neen, maar het eerste geroep voor den profeet des Heeren klinkt als antwoord op Elia's vordering uit duizend kelen over den Karmel: "dat woord is goed!"

Het regenvraagstuk, het broodvraagstuk, het levensvraagstuk is allereerst een *religie*vraagstuk; het is *het vraagstuk van den levenden God* en van Zijn waarachtigen dienst, van het ware *offer*. Het is het vraagstuk van den eenigen Naam, die onder den hemel tot levensredding gegeven is, het vraagstuk van den levenden Christus en van het waarachtige Woord Gods.

Op den Karmel is dit vraagstuk gesteld, gelijk de Heere het door Zijn Woord gesteld heeft van ouds en voor alle volken der wereld.

En zóó staat het ook voor onze eeuw. Zóó staat het voor onze conscientiën. Geen oplossing zal er zijn zonder de *religie,* zonder het *Woord Gods,* zonder de erkenning van den eenigen waarachtigen levenden God als *God.*

Wee de Kerk des Heeren, zoo zij zich politiek en sociaal aan het worstelende leven der menschheid onttrekt; zoo zij zich onttrekt aan het natuurlijke leven! En wee de broodbeweging en de volksbeweging, zoo zij den Heere en Zijn Woord afwijzen.

"Hoe lang hinkt gij op twee gedachten?" Dat is de oproep, die ook in onze eeuw in de levensworsteling der Christenvolken tot de conscientiën moet uitgaan.

Waar is de oplossing van het levensvraagstuk der menschheid? Wie is *God?*

Vergeet den Karmel niet, gij volken, tot wie de levende God Zijn Woord gezonden heeft. *Hinkt niet op twee gedachten,* door wel eenerzijds den Christennaam aan te houden en de heilige traditie voor uw persoonlijke stichting te laten bestaan, maar door anderzijds in het menschenleven, in den gang der Historie, in het publieke leven der menschheid op aarde, in het leven der volken, den Naam en het Woord van den levenden God als *God* te verloochenen, door het natuurlijk leven en al wat "natuur" is van God en Zijn Woord te "emancipeeren"!

Wie zijn roeping van boven in Christus Jezus den Heere kent, die vordere de conscientiën aller menschen op tot beslissing in erkenning van den levenden God. Die aanvaarde en stelle het sociale en het politieke geding in de wereld der volken en in eigen volk als het *religie*geding. Die vordere de plaats van recht en eere in de conscientie en in het leven des volks *voor den Heere en voor Zijn Woord.*

XIII. O, BAÄL! ANTWOORD ONS! [1 Kon. 18:25-29]

> En zij namen den var, dien hij hun gegeven had, en bereidden [hem], en riepen den naam van Baäl aan, van den morgen tot op den middag, zeggende: O, Baäl! antwoord ons!
>
> Maar er was geen stem en geen antwoorder.
>
> 1 Koningen 18:25-29.

Op den Karmel zullen de priesters van Baäl, naar den voorslag van Elia, het eerst hun offer bereiden en roepen tot hun god, om het geding tusschen *Baäl* en den *Heere* voor het volk tot beslissing te brengen. Deze priesters van Baäl staan daar op den bergtop in dichten drom aan de ééne zijde, terwijl Elia aan de andere zijde alleen staat; Achab en de zijnen, de vertegenwoordigers van Israëls stammen en de groote menigte des volks daaromheen.

Nu treden de Baälpriesters naar voren, stellig in goede orde en met plechtig gebaar, terwijl de priesters van Astarte zich bij hen aansluiten. Hun voormannen geven orders, die de anderen helpen uitvoeren, en zij voltooien daarna zelf de schikking van het geslachte offerdier op het toegerichte altaar.

De verdere offerhandelingen der priesters moeten thans bestaan in het openlijk roepen tot hun god, tot Baäl, opdat hijzelf door vuur van den hemel het offer op het altaar doe ontvlammen en alzoo zich als de ware God openbare.

Dat de priesters van Astarte bij deze handeling op den achtergrond treden, ligt in den aard der zaak. In den dienst van Baäl-Astarte is Baäl de hoofdgod, de mannelijke god, de hemelkoning, de zonnegod, die machtig den daghemel beheerscht, heel het firmament in glans en gloed zet, en zonder wiens bewilliging geen wolkje kan rijzen. Astarte is dichter bij de aarde; zíj, de hemelkoningin, coquetteerend in den maansikkel en in maanglans van den nachtelijken hemel doorblinkend over de aarde, woont en werkt ook in de wellen van den bodem, in het uitspruitsel, in de opkomende vruchtbaarheid, in alle vruchtbaarheidsgisting en wellustgenieting, en in den betooverenden spelenden koelenden dauw; maar zij treedt in haar werking terug voor het daglicht, bij Baäls optreden; en zonder Baäls werking en zijn schikking kan Astarte's werking ook niet baten. Baäl is de eerste in dezen afgodischen natuurdienst. Hij ook bizonder heeft, naar het afgodisch gelooven, den bodem verschroeid, den hemel gespannen, nu maanden en jaren aaneen, zonder den nevel te laten opkomen of het wolkje toe te laten. Baäls priesters moeten hem verzoenen; wil hij den regen nog niet geven, dat hij zich thans toch door zijn hemelvuur op het altaar als god openbare, opdat van hem alleen Israëls verwachting zij.

De handeling van Baäls priesters vangt dan ook in den morgen aan, en loopt heel den dag voort, door den middag heen, tot naar den avond. Heel de zonnegang, in ongedempten gloed uit het Oosten rijzend, door het Zénit van het middaguur heen, en tot het dalen naar de zee, is door de groote menigte, die op den Karmel gebonden stond, gadegeslagen, onder het geroep der priesters van Baäl bij het altaar, waarop het offervleesch verdorde.

Schouwend en juichend naar de glanzende morgenzon hebben de Baälpriesters hun smeeking aangevangen. De hoofdpriesters gingen voor, de anderen sloten naar hun orde zich aan, de honderden priesters herhaalden tot in de achterste rijen het geroep der voorgangers, en als een legergeschrei heeft het van den Karmel uit heel den priesterdom geklonken naar den zonnehemel: "O, *Baäl! antwoord ons!*" In juichen en roepen, in roepen en smeeken, altoos weer opkorend, hebben de stemmen der priesterschaar van den Karmel alzoo geroepen naar den hemel heel den morgen en den middag.

Met den zonnestand wendde zich de priesterschaar om het altaar, het aangezicht

keerend van het Oosten naar het Zuiden; het opheffend met het klimmen der zon in altoos forscher en immer meer pijnigende beweging des lichaams. Rusteloos boeide deze handeling der priesters, in de vormen van hun hoogontwikkelden ceremonieelen dienst uitgevoerd, de menigte. In hun roepen en schreeuwen, hun smeeken en schreien, bewoog zich toch de priesterschaar op den Karmel niet enkel naar den zonnestand en naar het rijzen en dalen der kreten, maar ook in oosterschgevoelde plechtige bewegingen, en in klimmenden hartstocht: "O, *Baäl! antwoord ons!"*

Het gloeiend brandend zwijgen van den hemel en van den hemelkoning Baäl na elke nieuw opgekomen en geweldig groeiende priesterkreet moet in spannende stilte doorleefd en doorleden zijn bij het weder machteloos neerbuigen der hartstochtelijk opgestegen bewegingen.

En immer hooger klom de priesterlijke handeling tegen de stonde, dat de zon de *middaghoogte* bereikte.

Toen vooral moet het hemelantwoord in vuur door Baäls priesters zijn verwacht. Hun actie kwam dan ook tot steeds voller ontwikkeling.

In het zich emancipeerende leven van onze tegenwoordige eeuw komt in onze dagen, ook in ons vaderland in zich vormende kunst-scholen voor mystieken dans, de consequente gevoelsdans op, en het gerucht, de roep, gaat immer breeder uit, dat de macht van dezen dans geweldig zal zijn, in welke richting zij zich ook dienstbaar stelle aan het menschelijk gevoelsleven. In het Oosten is de gevoelsdans echter altoos meer ontwikkeld geweest en mystiek machtig gebleken over wie haar invloed onderging. Op Java weet men daar nog van te verhalen. En het bloed van Johannes den Dooper blijft in de Schrift het getuigenis dragen der overwinning van den oosterschen gevoelsdans.

Dat getuigenis dragen ook de Oostersche religiën door de eeuwen heen en tot op den huidigen dag. In die religiën heeft de gevoelsdans zich aan de religieuse gevoelsmystiek dienstbaar gemaakt, gelijk nog van de Derwischen meer bekend is. Onwillekeurig treedt deze gevoelsdans in de religiemystiek op, gelijk zelfs in Israëls eerste profetenscholen van Samuëls dagen bleek. Bizonder in de Oostersche Natuurreligiën, in den dienst ook van Baäl en Astarte, is deze gevoelsdans echter in de officiëele ceremoniën opgenomen, en in zekeren vasten en klimmenden gang gebracht.

Heel de handeling der priesters van Baäl-Astarte op den Karmel was bewegelijk, schoon in vaste orde uitgevoerd; de volle schare der honderden priesters deelde daarin, heel den morgen door en tot den middag toe. En die handeling brak vooral door en klom hoog op in den religieus-mystieken *gevoelsdans,* die door de gansche priesterschare naar de voorschriften van den hoogontwikkelden Baäldienst in vaste orde uitgevoerd werd. In rijzend mystiek gevoel met het smeekend bewegen opkomend, bewoog zich de priestermassa naar het altaar heen, zelf machtig aangegrepen, en allen aangrijpend bij het immer hartstochtelijker uitbreken van den kreet: *"O, Baäl! antwoord ons!"*

Ook in het Zénit, in den hoogen middagstand, blijft de zon echter, ondanks de geweldig grijpende gevoelssmeeking, brandend zwijgen over den Karmel, zonder vlammen naar het altaar uit te schieten.

De zon zal nu uit het hemelcentrum gaan *dalen,* nadat het godonteerend geroep naar Baäl heel den morgen van de Karmelhoogte geklonken heeft.

Het aangrijpende van dit zonnedalen, zonder dat het vuurantwoord op Baäls altaar gekomen zal zijn, moet elk gevoelen. Hier vangt de beschaming der Baäls-priesters en Baäls nederlaag aan.

En hier vangt daarom ook aan de kastijding van den Baäldienst en de strieming der conscientiën van Israël door den profeet des Heeren. Elia begint zich in het middaguur met de handeling van Baäls priesterschaar te bemoeien. Hij giet olie in het vuur. Hij *spot* met Baäl en Baäls dienst, en in zoover ook met Baäls dienaars.

En zou hij niet?

De handeling voor Baäl moet zich hier op den Karmel voleinden en daarin overwonnen worden. De gruwel van den valschen vleeschelijken zinnelijken godsdienst, van den afgodischen natuurdienst der zinnelijke verbeelding van het schepsel, de gruwel der natuurvergoding en gevoelsvergoding, zoo lasterlijk zich handhavende tegenover den Heere, den levenden God, en dat op de uitverkoren erve Israëls, — moet geheel ontmaskerd en doodelijk getroffen worden! Hier heeft de profeet des Heeren, die voor het aangezicht des Heeren staat, een roeping tegenover den Heere en tegenover Zijn volk, ja ook tegenover de wereldvolken, die in den verdoemelijken afgodsdienst vergingen.

Daarom heeft in het ontroerend benauwend middaguur Elia gespot met Baäls priesters, die zich reeds zoo geweldig hadden uitgeput. Zij moesten *krachtiger* optreden en *luider* roepen, want

— zoo spotte de profeet des Heeren, — hun god was een god en daarom zoo ver; en Baäl hoorde hen niet, omdat hij met wat anders bezig was, of sliep. Zij moesten als priesters van Baäl toch *alles* doen, wat zij voor hun religie doen konden.

En zij *hebben* zoo gedaan, de priesterprofeten van Baäl. Zij hebben luider geroepen. Angstverwekkend ontzettend heeft na het omgaand middaguur hun geroep, hun gegil van den Karmel opgeklonken, schier loodrecht naar den hemel: "O, *Baäl! antwoord ons!"*

De Baälpriesters komen daarbij tot geweldige actie. Zij doen, wat zij kunnen; en zij komen tot de hoogste handeling van hun priesterlijken dienst. Altoos heeter is hun bloed geworden en de krachtsontwikkeling van hun religie brak daarmee heeter, woester hartstochtelijk door. Zij offeren *zichzelf* aan Baäl. Hun gevoelsbrand mocht niet baten, hun *bloed* werd daarom gevorderd. En bij het altoos weer opkomen van hun stijgende beweging naar het altaar, en in het uitgillen van hun geroep naar Baäl, hebben zij naar de vaste hoogste orde van hun dienst zichzelf gesneden met messen en gestoken met priemen, zich doorwond en bebloed: "O *Baäl! antwoord ons!"*

Het middaguur ging voorbij; de zon begint langzaam te dalen,

— zonder dat Baäls antwoord in den vuurstraal van den hemel naar het altaar gekomen is.

Hoe hoog heeft in het ontzaglijk oogenblik van dat middaguur de profeet des Heeren gestaan in welbewuste geloofskracht! hij alleen te midden der geweldige menigte en bij de openbaring van den brandenden hartstocht der vereerders van den Baäl in hun machtig getal. Hij alleen, spottend uitdagend de overwinning van den Baäl, wien heel Azië godsdienst bewijst. Elia alleen staande in den Naam des Heeren, van wien hijzelf straks voor aller oor en oog het vuur van den hemel zal moeten begeeren.

Hoe hebben Baäls knechten zich uitgeput, in heel hun getal en in al hun kracht, tot in den hartstocht der wijding, waarvan hun afgerukte kleederen en bebloede gestalten getuigen!

En het volk? Het heeft uren lang in klimmende spanning verkeerd, gebonden door het woord van den profeet: "zoo de Heere God is, *volgt Hem na,* en zoo het Baäl is, *volgt hem na!" Het* optreden van Baäls priesterprofeten heeft machtigen invloed moeten hebben op het volk; en de klimmende actie tot in het middaguur, de bloedige crisis bij den hoogsten zonnestand moet wel het gevoel der menigte, het gevoel en de conscientie op het hoogste gespannen hebben.

Nu *daalt* echter waarlijk de zon. En de volksconscientie raakt daarmee uit de spanning los, nu *tegen* Baäl en *vóór* Elia, nu hopend verlangend naar het oogenblik, waarin de profeet des Heeren als offeraar bidden zal.

De zon daalt. En in stille zielsontroering en aanbidding geniet de profeet des Heeren, thans allen spot stakend, zijn aanvankelijke overwinning op den drekgod, die de wereld verleidt; zijn overwinning voor den Heere, den God van Israël, den eenigen waarachtigen eeuwig levenden God. Ja, in de conscientie des volks heeft de profeet des

Heeren aanvankelijk overwonnen; overwonnen heeft hij, — heel de omtrek der volkerenwereld zal er van getuigen!

De zon daalt. Daarmee komt de proef voor Elia nader, de proef, als *hij* nu zal moeten roepen tot den Heere en het vuurantwoord zal moeten ontvangen, eer de dag geheel voorbij is.

De zon daalt. En in onmachtlijden na de geweldige actie van hun valsche religie zinkt met het zonnedalen de energie van Baäls priesters in. Tot de ure van het spijsoffer toe, in den laten namiddag hebben Baäls priesters hun geroep naar Baäl nog volgehouden en telkens vernieuwd; zij profeteerden nog in afwisselende hartstochtelijke verheffing en daling, beweging en inzinking. Totdat zij de verstomming nabij waren. Baäl trok weg naar het verre Westen, — maar er kwam geen stem, geen antwoord en geen teeken!

Ontzaglijk is het pleit voor den Heere, den levenden God, ook in onze eeuw; het pleit voor den eenigen waarachtigen God en voor Jezus Christus, dien Hij heeft gezonden en verheerlijkt. Toch moet dit pleit gevoerd worden voor het oor en het oog der Christenvolken en van al de volken der wereld.

In nieuwe gestalte leeft de oude vleeschelijke dienst der creatuurvereering machtig op, zich huwend almeer aan valsche mystiek, en zich baanbrekend in valsche religievormen bij hooge idealen voor heel de menschheid.

Daartegenover staat de Naam des Heeren, die de God van den ganschen aardbodem zal zijn, en die de conscientiën der Wagen Israëls menschen voor Zijn Naam en Zijn Woord wil zien buigen bij beschaming der leugen-idealen.

O, de crisis komt en moet komen in Natuur en menschenwereld!

Roepe de wereld voor aller oog en oor tot den god harer verbeelding, grijpend alle creatuurlijk pogen, om het teeken der overwinning voor heel het leven, dat van God geslagen wordt! Roepe zij luider en krachtiger, en door al haar vereerders! Roepe zij tot de middaghoogte toe en door den middag heen!

En volharde dan het geloof van wie in den Naam des Heeren staan.

De zon gaat straks door den middag.

Dan komt de beschaming voor het machtelooze vleesch en voor zijn machtelooze gedachten. En dan komt de overwinning voor den Naam des Heeren en van Zijnen Christus, de overwinning voor den Naam en voor het Woord van den levenden God!

En daarmee ook de overwinning voor het geloof.

XIV. HET VERBROKEN ALTAAR [1 Kon. 18:30-35]

> En hij heelde het altaar des Heeren, dat verbroken was.
>
> En Elia nam twaalf steenen, naar het getal der stammen van de kinderen Jakobs, tot wien het woord des Heeren geschied was, zeggende: Israël zal uw naam zijn. En hij bouwde met die steenen het altaar in den Naam des Heeren.
>
> 1 Koningen 18:30-35.

Naar één zijde is het groote geding in het volkenleven der oudheid, het geding tusschen den Heere, den God des hemels en der aarde, en de natuurvergoding, de schepselvergoding in de vereering van Baäl en Astarte, vóór het dalen van den middag op den Karmel reeds beslist. Baäl is daar door heel de priesterschaar, heel den dag door, aangeroepen en met alle middelen van den afgodischen dienst vereerd, maar geen enkel teeken zelfs, dat voor antwoord kon gelden, is op dit roepen gevolgd. De zon buigt nu naar het Westen, en het uitgeput geroep der priesters begint weg te sterven.

De conscientiën des volks getuigen onder den indruk dezer dingen *tegen* Baäl, al roepen ze nog niet *vóór* den Heere. Baäl heeft zich op den Karmel niet als God geopenbaard, noch op het roepen en bloeden zijner priesters, noch tegen het spotten van den profeet des Heeren.

Nu echter zal Elia *den Heere* moeten aanroepen en zal het vuur des Heeren van den hemel als antwoord op het bidden van den profeet het pleit voor den Heere, den eenigen waarachtigen God, moeten beslechten.

Reeds daalt de middag; nog slechts enkele daguren resten. Maar nu ook treedt Elia, de profeet des Heeren, die eenige op den Karmel, naar voren. Hij roept het volk van het Baäl-altaar weg, om thans aan hem als profeet des Heeren zijn aandacht te geven.

Elia vangt nu zijn handeling aan met de toerusting van zijn altaar.

Op den Karmel was nog een overblijfsel van een altaar des Heeren, zij het uit de oude dagen der aartsvaders of van vóór de oprichting van Jeruzalems tempel; of wel later in het Tienstammenrijk opgericht, om tegen de opkomende valsche religie in de tijden tusschen Jerobeam en Achab het volk bij den dienst des Heeren te houden.

Zulke altaren waren er meer geweest in het Tienstammenrijk; maar bij het verzaken van het Verbond des Heeren voor den dienst van de afgoden waren die altaren des Heeren weggebroken, en het dooden van alle profeten des Heeren tot bevestiging der glorie van Baäl en Astarte was van de afvallige handelingen tegen het Verbond des Heeren en tegen Zijn altaren slechts het slot geweest; — gelijk Elia later vluchtend in de woestijn en bij Horeb over Zijn volk zal klagen: "zij hebben Uw Verbond verlaten. Uw altaren afgebroken en Uw profeten met het zwaard gedood, en ik ben alleen overgebleven!" (1 Kon. 19:10, 14).

Daarom vangt Elia zijn handeling op den Karmel aan met de herstelling van het verbroken altaar des Heeren.

Wij moeten hiervan echter meer zeggen.

De offerdienst voor den Heere op de altaren in het Tienstammenrijk, op bergen en hoogten, en ook op den Karmel, was uitwendig niet in overeenstemming met den eisch van de Wet des Heeren, die een bepaald altaar des Heeren aanwees. En dit offeren op de altaren in het Tienstammenrijk was daarom ook in zekeren zin in strijd met de eere des Heeren in Jeruzalems tempel.

Hier staat echter tegenover, dat de eigenlijke dienst van den Heere, den eenigen waarachtigen levenden God, wien heel het leven en al het schepsel dienen moet, ook

niet aan Jeruzalem en aan het koperen altaar van Salomo hing. Ja, die dienst hing zelfs niet aan Israël en aan altaar en slachtoffer in wettischen zin.

De Christus, de éénige Middelaar Gods en der menschen, zou in de volheid des tijds uit de schaduwen de waarheid in het licht doen treden, dat *Hij,* de gegeven Zoon des Vaders, de eenige weg tot den Vader is, en dat in *Hem* alleen de tempelgrond, het altaar, het offer en de priester gegeven zijn. Dan geldt in het geheel de vraag niet meer: op welken berg, onder welk volk, op welke plaats, zal de levende God, de God des hemels en der aarde, de God aller menschen, aller tijden en aller plaatsen, de Vader in de hemelen, worden aangeroepen; de ware aanbidders zullen alom den Vader aanbidden in geest en waarheid. (Joh. 4:24.)

Zoo was dan ook de vordering voor den tempel en het altaar te Jeruzalem, gelijk ook heel de bedeeling der openbaring en van den dienst des Heeren in Israël, slechts tijdelijk en ondergeschikt; de hoogere vordering voor den dienst des Heeren zelf, voor de aanbidding des Heeren naar Zijn Woord, ging daaraan vooraf en ging daar bovenuit.

Meer dan Jeruzalem en de tempel was het *altaar,* het altaar des Heeren, dat tevoren niet aan Jeruzalem gebonden was. Vóór Jeruzalem ging de Tabernakel, die aan elke plaats kon worden gesteld. In zekeren zin had de Heere dan ook niet ééne afzonderlijke plaats in Israël verkoren, om daar gediend te worden in een eigen tempel. Silo was Zijn woning geweest, de plaats voor Zijn Tabernakel, Zijn verplaatsbare Tent, waarmee Hij "wandelde" en die Hij zetten kon, waar Hij wilde (2 Sam. 7:5). Slechts heeft de Heere den bouw des Tempels te Jerusalem door Salomo vergund en dienstbaar gemaakt aan de eenheid van Zijn kennis en van Zijn dienst. Maar ook zonder den Tempel en vóór den Tempel, en zelfs tijdens de verstoring van den Tabernakel, bleef het recht van het *altaar* voor den Heere, een recht, door David en Samuël geëerbiedigd, wijl ze den Heere dienden door offeranden op het altaar.

Ja, het altaar gaat ook aan den Tabernakel vooraf en boven den Tabernakel uit, ook onder Mozes' hand zelf en bij de ontmoeting tusschen Israël en den Heere aan Sinaï. De Heere gaf daar onmiddellijk na Zijn Zelfopenbaring aan Zijn volk bevel, om Hem een *altaar* te maken; de oprichting van den Tabernakel is van dit altaar het gevolg en sluit er bij aan. Wel is sedert in ander opzicht de Arke des Verbonds het uitgangspunt van den Tabernakel, immers als openbaring van de tegenwoordigheid des Heeren, als de *Zelfopoffering* des Heeren, waarvan alleen het Verbond en daarom ook de religie uitgaat; maar het volk moet toch tot den Heere naderen in den Tabernakel bij het *altaar* (Exod. 20:24; 2:4; 25:10).

De aartsvaders, wier dienen van den Heere niet minder was dan dat van den nazaat, — Abraham, Izak en Jakob, die het Verbond des Heeren hadden, Zijn gemeenschap en belofte, Zijn kennis en Zijn Zelfopenbaring, waarvoor de Heere later heel den ceremoniëelen dienst in Israël deed opkomen, — de aartsvaders aanbaden den Heere niet anders dan bij het *altaar,* dat zij bouwden, en waar het den Heere beliefde hen te ontmoeten (Gen. 12:7, 8; 22:9; 26:25; 35:7; 46:1).

Bij het altaar, sinds den Zondvloed door de Schrift genoemd, gaat reeds Noachs aanbidding op (Gen. 9:20), een aanbidding bij het *offer,* in vorm zeker eenigszins verschillend van Abels aanbidding bij zijn offer zonder altaar, maar in wezen stellig daarmee overeenkomend.

De *aanbidding van den Heere als den levenden God* bij het teeken van het *offer* en in waarachtig *geloof,* in het licht van de genadige *Zelfopenbaring* des Heeren, en alzoo naar het *Woord* des Heeren, dàt was de dienst des Heeren op de aarde sedert den zondenval; dàt was de dienst des Heeren door de aartsvaders, en dàt was ook het wezen van den dienst des Heeren in Israël.

Het was juist de bizondere Zelfopenbaring des Heeren in Israël, de toenadering, de komst des Heeren tot vervulling van Zijn belofte, die in de komst van den Christus in het vleesch zou worden voltooid, waarom de schaduwen in Israël, als omhullend den Heere, moesten toenemen en vermenigvuldigen, openbarend het volle geheim van het

Middelaarschap. Maar de aanbidding des Heeren bleef ook in Israël aanbidding in het geloof, in overgegevenheid aan het *Woord* des Heeren, en daarom aan den profeet, die voor het aangezicht des Heeren staat, aan de *Profetie;* en die aanbidding vorderde slechts het offer en het altaar als het verordende teeken van het Middelaarschap, door de genadige Zelfopenbaring en indaling des Heeren gegeven.

Nu *kon* het pleit voor den Heere, den eenigen levenden God, en voor de ware aanbidding tegenover den valschen Baäldienst, door Elia niet gevoerd worden te Jeruzalem; dit pleit *moest* thans vallen in het Tienstammenrijk; het moest ook beslecht worden in tegenwoordigheid van heel de priesterschare van Baäl, en op eenzelfde plek, waar die priesters in den zonneglans ook hun altaar voor Baäl konden bouwen. Het geval was, geheel afgezien van de waarde van het oude altaar des Heeren op den Karmel, heel buitengewoon; het ging, ver boven Jeruzalems beteekenis uit, om den Naam en het Woord van den levenden God, die in de Noachitische volkenwereld sedert Abraham tegen de natuurvergoding en levensverzinnelijking der volken kampte, om Zich te openbaren aan Zijn menschen als hun God.

Elia handelt dan ook als profeet des Heeren, wiens zending van den Heere boven de priesterordening in Israël en boven de verhoudingen en vormen van den dag uitging; Elia handelt op den Karmel *in den Naam des Heeren,* voor wiens aangezicht hij staat. Het *Woord des Heeren* bepaalt hier de handeling, en er is geen plaats of vorm, er is geen religie, die daar boven gaat. Daarom past ons hier ook geen bedillen, maar een inzien in de heerlijkheid van die losmaking van den dienst des Heeren als voor een oogenblik en ten deele uit de kluisters der schaduwen van Jeruzalem, om Karmels eere als van een hoog opgaand offervuur ver boven die van Jeruzalem te doen uitvlammen en *den Naam en het Woord des Heeren* te verheerlijken tegenover Baäl in het Tienstammenrijk. Het offervuur moet op den Karmel hoog opvlammen, opheffend den roem van den Naam en het Woord des Heeren voor geheel Israël en voor de volken rondom; voor Samaria en Jizreël niet slechts, maar ook voor Tyrus en Sidon; voor heel het Oosten, dat er van gewagen zou; en voor het Westen over de zee, waarover de zon zou ondergaan.

Elia heelde dan op den Karmel in den Naam des Heeren het altaar des Heeren, dat door afgodischen moedwil verbroken was. Het teeken der versmading des Heeren door den Baäldienst greep Elia aan, om dat weg te doen en dien smaad van den levenden God te wreken.

Dit verbroken altaar wees ook de *breuke Israëls* aan, de breuke van het Verbond, waarin het den Heere beliefd had, dit volk met Zich te betrekken, en dat Hij aan dit volk in Zijn genade had toevertrouwd.

Altoos wijst het altaar op het Verbond der ontferming des Heeren. Indien de Heere na den zondeval en na den Zondvloed een plek op aarde voor heilig wil nemen, verkiezen en aanvaarden wil, om daarop van menschenhand te worden gediend en geëerd, dan is dit omdat *Hijzelf* nederdaalt. Zich geeft. Zijn Verbond geeft, en daarin het *Middelaarschap,* den weg tot Zijn aanbidding en dienst. Zulk een plek der aanbidding nu is het *altaar,* van aarde of van gehouwen steen.

Het altaar is echter zinnebeeld. Het Middelaarschap, dat de Heere in *Zichzelf* geeft, moet uit de *menschheid* zelf opkomen. Daarom geeft de Heere Zijn Verbond aan menschen; daarom verkiest Hij Abraham en diens zaad; daarom is Israël Zijn volk, waaruit de Middelaar zal opkomen, zooveel het vleesch aangaat. Maar daarom ook is Moria's altaar in *Izak* als het zaad Abrahams, het zaad der belofte, gewijd, en bouwt Mozes aan Sinaï's voet het altaar uit de twaalf opgerichte steenen, die *Israëls stammen* in hun eenheid als Gods Israël aanwijzen (Ex. 24:4). En daarom nu ook herbouwt Elia op den Karmel het altaar des Heeren als het symbool van Israël door twaalf steenen, als teeken der twaalf stammen van het ééne volk, dat het Verbond en het Woord des Heeren ontving en dat in zijn eenheid voor den Heere den naam van Israël droeg.

In *Israël* alleen staat naar des Heeren verkiezing het Verbond en het altaar des Heeren, het Middelaarschap onder de volken der wereld. In Israël komt de Heere onder de volken

der menschheid; in Israël brengt Hij verzoening; in Israël geeft Hij Zijn Zelfopenbaring, Zijn Naam en Woord, Zijn Profetie, Zijn aanbidding en Zijn dienst. Het Tienstammenrijk is hierin niet los van Juda en Jeruzalem, het is en blijft Israël, en Israël is één. In Israël alleen, in het ééne Israël, is het Middelaarschap, omdat de Heere in Jakob de twaalf stammen als Zijn erfvolk verkoor en ze den naam *"Israël"* gaf. Aan dit volk heeft de Heere het Zaad der belofte voor alle volken gegeven, den eeuwigen Zoon van God, die uit Israël zijn moest zooveel het vleesch aangaat; in wien alleen het altaar is, het Middelaarschap, de weg en de waarheid en het leven; niemand komt tot den Vader dan alleen door Hem.

Daarom moet Israëls smaad voor de volken, die de Baäls na-hoereeren, en voor de menigte van Israël zelf, op den Karmel gewroken worden in de herstelling van het altaar des Heeren, door de twaalf steenen als de eenheid van Israël. En Elia heeft zoo dit altaar hersteld *in den Naam des Heeren.*

Zoo ook moet Israëls volk in de conscientie gegrepen worden, en teruggeroepen tot het geschonden Verbond des Heeren, waarin het roepen moet voor den levenden God, van wiens heil en heerlijkheid, maar van wiens aanbidding ook door de menschheid op aarde, Israël de belofte draagt.

Zóó alleen zal de Heere Zich op den Karmel tegen den Baäldienst openbaren.

En zóó ook roept Elia's handeling in de herstelling van het verbroken altaar op den Karmel het geslacht, dat nog in onze eeuw het Verbond en den Naam des Heeren mag hebben, al schond het ook dat Verbond, terug tot de Wet en tot de Getuigenis, tot het Woord van den levenden God, tot den eenigen Christus, den eenigen Middelaar, het eenige Offer en Altaar, om te smeeken voor het oog der gansche menschheid om de openbaring der waarheid van den levenden God, den eenigen Verlosser, en om in aanbidding te juichen tegenover allen afval: "De Heere is God!"

XV. DE HEERE IS GOD [1 Konn 18:36-40]

> Toen viel het vuur des Heeren en verteerde dat brandoffer en dat hout, en die steenen, en dat stof, ja lekte dat water op, dat in de groeve was.
>
> Als nu het gansche volk dat zag, zoo vielen zij op hun aangezichten en zeiden: de Heere is God! de Heere is God!
>
> 1 Koningen 18:36-40.

Na het vergeefsch roepen der profeten van Baäl tot den leugengod der wereldvolken heeft Elia, de profeet des Heeren, op den Karmel het altaar des Heeren, in den Naam des Heeren hersteld, in het teeken van Israël, het volk der verkiezing en der openbaring des Heeren. Rondom dat altaar heeft Elia een groeve gemaakt; hij heeft het hout en het geslachte offerdier op het altaar geschikt, en uit den Kison, die aan Karmels voet in zee stroomt, heeft de profeet het water doen ophalen, waarmee hij offer en altaar overgoten heeft, en dat de groeve rondom het altaar heeft gevuld.

Nu komt het ontzaglijk oogenblik, waarin Elia als profeet des Heeren alleen staat en de *openbaring des Heeren* van den hemel inroept; het oogenblik, dat niet slechts over heel het optreden van den profeet Elia, over de beteekenis en het recht van Israël in de volken der wereld, maar ook over den Naam en de eer des Heeren in de historie en het leven der menschheid op aarde beslissen zal.

Elia heeft zelf het geding gesteld in dezen vorm: "de God. *die door vuur antwoorden zal,* die zal God zijn" (vs. 24); — thans zal Elia als profeet des Heeren den Naam des Heeren moeten aanroepen; hij moet nu roepen naar den koperen hemel, en het vuur des Heeren zal als antwoord op zijn roepen moeten vallen.

Onder ontroering der menigte op den Karmel trad dan nu Elia bij het altaar vooruit. Hij breidde zijn handen uit naar den hemel en riep tot den Heere. Elia riep den Heere aan bij den Naam, waarmee Hij Zichzelf als God geopenbaard heeft, "Jehova" *"Heere";* Elia riep den Heere aan als den waarachtigen God, die in Abraham Zijn Naam gesteld heeft tegenover de afzwervingen van de volken der wereld; als den levenden God, die Zich als *God* verbonden heeft aan *Abraham, Izak en Jakob;* als den God van *Israël,* in wiens Naam de profeet met zijn volk worstelt en het geding tegen de leugenreligie der volken voert. Het moet thans openbaar worden, klaar en onweersprekelijk, *dat de Heere God is in Israël;* dat *Elia profeet* is van den levenden God; en dat heel Elia's optreden geschiedt naar het Woord des Heeren. Elia smeekt den Heere, dat dit alles nu heden door het antwoord des Heeren *bekend* zal worden; dat de Heere het openbaren zal, opdat Israël en de gansche aarde het wete.

Ja, dit alles moet thans openbaar worden; het moet onweersprekelijk openbaar worden voor heel de wereld, opdat de Naam en het Woord des Heeren vast staan op aarde. En het moet openbaar worden allermeest en allereerst voor Israël. O, dit volk moet erkennen, dat de Heere de levende God is; dat Zijn Verbond waarachtig is met Abraham, Izak en Jakob; dat Zijn openbaring in Israël getrouw is, een licht voor alle volken. Dit volk moet weer tot kennis en erkenning van zichzelf komen als het volk der verkiezing, het volk des Heeren; Israëls hart moet weer voor den Heere gewonnen worden. Daarom moet de Heere Zich thans openbaren, door het geroep van Zijn profeet met vuur van den hemel op het altaar te beantwoorden. En daarom roept met smeekend opklinken van zijn rijzende stem Elia thans naar den hemel: *"Antwoord mij, Heere! antwoord mijl"*

.... Toen viel *het vuur des Heeren,* bliksemend zonder wolken, bij een helderen hemel, die in donkerend middagblauw zijn gloed begon los te laten. Het vuur des Heeren viel van den hemel, een daad van *openbaring des Heeren, een antwoord* zonder uitstel op Elia's roepen, een wonder van gebedsverhooring, maar een natuurwonder ook op dien

dag.

Het vuur des Heeren valt van den hemel, terwijl de menigte schrikschokkend in losbrekende kreten van ontroering na de eerste benauwende verstomming terugdeinst. Het vuur des Heeren valt en brandt en vlamt op het altaar; het verteert in heeten gloed en loeiende vlammen offer en hout en steenen en stof, en het lekt met vlammentongen het water op uit de groeve.

En bij het almeer oplaaien der vlammen van het altaar is Israëls menigte in zijn terugdeinzen aangegrepen, om als Israël voor den Heere weg te bukken, te knielen, en te roepen. De menigte buigt en bukt en knielt; en het kreunt eerst op, het krijt en het klinkt weldra, en het galmt en juicht eindelijk over den Karmel; *"de Heere is God! de Heere is God!"*

De profeten van Baäl en Astarte staan als verstorven, en heel de hooge groep, die hen dekt, beeft. Hier is geen vermogen meer; hier zinkt alle grond van recht weg. Baäl is verloren, vernietigd in het bewustzijn zelfs zijner vereerders.

En Elia? O wie zegt, wat deze man Gods, deze profeet, die voor het aangezicht des Heeren stond, doorleefde bij het krakend uitbreken van het hemelvuur op zijn geloofsvol smeekgeroep, en bij het geweldig doorvlammen van het altaar des Heeren op den Karmel! Hoe moet zijn ziel in aanbidding weggevloten zijn voor des Heeren aangezicht! Hoe heeft al wat in hem was gejuicht voor den Heere, den eenigen levenden waarachtigen God; voor den Heere, die God is, en die Zich in Abraham, aan Israël, voor al de volken geopenbaard en verbonden heeft. Hoe heeft Elia's ziel gejuicht in de ontroering van de menigte Israëls, in hun bukken en knielen en in hun roepen van den Karmel: "de Heere is God!"

Maar daarom ook kent Elia thans zijn hooge heilige verantwoordelijkheid, om hier en thans de vordering te stellen van de Wet des Heeren, de vordering, welke den dood eischte voor ieder, die Israël tot den dienst van valsche goden zou verleiden (Deut. 13; 17:2-7). Elia heeft dan ook bij de Zelfopenbaring des Heeren, bij de overwinning van den Naam des Heeren in de conscientiën des volks, voor den Heere die vordering van Zijn Woord gesteld; en zoo zijn de valsche profeten, onder hun onafwijsbaar vonnis huns ondanks stom buigend en van hun vernietiging zich bewust, door de menigte omringd, omstuwd, van den Karmel afgedaald naar den Kison, die stroomde aan Karmels voet; en daar zijn ze ten offer gevallen, gedood; — hun bloed en hun vleesch zijn door de Kisonwateren weggespoeld in de Middellandsche Zee.

Baäls dienst heeft in Israël op den Karmel den doodelijken slag ontvangen; Elia heeft op den Karmel in den Naam des Heeren heel den snooden toeleg van Sidon en Izebel, van het Kanaänisme, dat Achab dienstbaar maakte, *verijdeld.* Sinds den offerdag op den Karmel door het optreden van Elia, heeft geen machtige, hoe machtig ook, nieuwen gloed en nieuwe glorie voor Baäl op Israëls erve kunnen winnen. Na niet veel jaren valt Baäls tempel te Samaria en wordt Baäls dienst daar uitgeroeid. Wel komt het Tienstammenrijk geestelijk ook niet meer tot den glans van den Naam des Heeren. Ja, Israëls tien stammen gaan door Assyrië welhaast smadelijk in de wereldvolken onder. Maar vóór dit ondergaan hebben door Elia's optreden in dit Tienstammenrijk, in dit volk Israëls, toch voor der volken oog nog eenmaal, gelijk van het altaar van den Karmel, de vlammen gelicht van den Naam des Heeren, den éénigen waarachtigen God. Door Elia's optreden staat sinds, ook ondanks Israël, de Naam des Heeren onwankelbaar vast op aarde, als van den eenigen waarachtigen God, die Zich *geopenbaard* heeft. De *Profetie* bloeit sedert boven Israël onsterfelijk uit. En het *Woord Gods* spreekt sinds uit Israël voor alle volken. En gelijk het altaar des Heeren op den Karmel in zijn verteerd stof en zijn uitgebranden bodem, zoo blijft Israël ook in zijn wegzinken het getuigenis dragen voor den Naam en het Woord des Heeren.

"De Heere is God!"

Dit is het getuigenis van den Karmel. En dìt blijft het getuigenis van den Karmel voor Israël en voor heel de historie der menschheid van alle eeuwen: De Heere is God, de

eenige waarachtige God, die Zich nederbuigend en verlossend in Israël onder en voor alle geslachten der aarde openbaart, en die Zijn aanbidding, dienst en verheerlijking vordert.

De Heere is God, niet door Israël, maar veeleer ondanks Israël. Gelijk het altaar op den Karmel verbroken is, zoo is Israël veelszins des Heeren smaad en schande; en gelijk het altaar op den Karmel met het stof der aarde is verteerd, zoo is veelszins Israël in zijn historie verteerd door het vuur van de openbaring des Heeren. In dit alles openbaart Zich nochtans de Heere, en is de Heere God.

Ja, de openbaring des Heeren in Israël, die de waarachtige Zelfopenbaring des Heeren voor alle geslachten der aarde is, gaat noodzakelijk met de beschaming van Israël, met Israëls vertering gepaard. Het offer en het altaar spreken hier, en hun spraak is licht, openbarend licht Gods. De Zelfopenbaring des Heeren is vuur van den hemel, dat offer en altaar verteert.

Zóó staat het offer van den aanvang af in de historie der menschheid, en zoo staat het bizonder in Israël en als Israëls beeld. Zoo staat het als beeld en schaduw van het waarachtige Offer, dat als het Lam Gods uit Israël zou opkomen, en dat de Heere niet slechts uit Israël voor al de geslachten der aarde zou verwekken, maar dat Hij ook in Israël uit den hemel geven zou.

Dit offer van het Lam Gods is de Zelfopenbaring des Heeren, Zijn licht en Zijn verlossing in de wereld der menschheid. Maar dit offer, in de menschheid indalend en nochtans uit de menschheid voor de menschheid gegeven, waarin licht en verlossing van den Heere geschonken zijn, is dan ook het offer, dat gansch verteerd wordt door het geweldige hemelvuur; het is de verbreking, de vertreding van den Zoon van God in de menschelijke natuur, de uitgieting Zijner ziel in den dood. Zijn uitgang te Jeruzalem.

In dit waarachtige offer is Israël ten einde, en vallen alle schaduwen weg. De Historie gaat met het geroep des Evangelies, met het Woord Gods, van hier uit op nieuwe banen; in licht der waarheid, der genade en des levens; in verlossende vrijmakende kracht van Hem, die uit de dooden opstond, en die uit den hemel den Heiligen Geest heeft uitgestort. Zoo gaat van dit waarachtige offer het licht en de verlossing uit onder alle volken der aarde en in de menschheid in haar geheel; tot in de groote en beslissende eindworsteling, waarin beschaamd en geoordeeld zal worden alle valsche religie, alle menschenverzinnen en menschendweepen, dat het waarachtige licht en de waarachtige verlossing verwerpt voor de verheerlijking van vleesch en bloed, van stof en schepsel. Dan zullen de overwinning en de heerlijkheid zijn voor den Naam en het Woord des Heeren en voor het waarachtige geloof, dat zich alleen in dien Naam des Heeren naar Zijn Woord nederbuigt.

"De Heere is God!" Ja, dàt is de openbaring des Heeren op den Karmel. Dat is de inhoud ook van *heel* de Zelfopenbaring des Heeren in heel de historie der wereld en der menschheid, van den aanvang af; in Abrahams verkiezing en leiding, en in Israëls historisch opkomen en bestaan. En dàt is de Zelfopenbaring Gods in den Heere Jezus Christus, in diens komst in de wereld, in diens vernedering en verhooging, in de uitstorting des Heiligen Geestes en in de prediking des Evangelies. Het is de inhoud van heel het Woord Gods en van heel de belijdenis des geloofs.

Het teeken van die *Zelfopenbaring* des Heeren tot beschaming van alle valsche religie en tot verlichting onzer donkerheid, het teeken van licht en verlossing, het teeken van den Naam en het Woord Gods, is daarom het *wonder;* het ingrijpen des Heeren in de Natuur en de Historie, in ons verdorven menschelijk leven. Een wonder is de Zondvloed; een wonder is de spraakverwarring; een wonder is Izaks geboorte; een wonder is Israëls uitgang uit Egypte; in wonderen komt heel de weg des Heeren met Israël, ook in Elia, uit. *Het* Wonder in de Historie is de Christus; Zijn weg van den hemel naar de aarde en van de aarde naar den hemel is een wonderweg, en Zijn verlossend werk is een wonderwerk en door wonderen geteekend. Wonder is heel de Zelfopenbaring Gods, Zijn Woord, Zijn verlichting. Zijn verlossing, heel Zijn genade. Het is alles het vuur van den

hemel op ons verbroken altaar brandend tot licht en verlossing.

Maar in dit alles, in dit wonder, is de Zelfopenbaring des Heeren het feit, dat Hij *God* is, de eenige waarachtige levende God; *God* voor heel het menschenleven en voor heel de Creatuur; onze God. Hier vlamt de Naam des Heeren in hemelletteren, opdat de oogen, die zien mogen, zouden kennen; en opdat de mond, die ontsloten wordt, zou belijden: *"de Heere* is God! de Heere is *God!"*

"De Heere is God!" Ja, dat te belijden, dat uit te roepen, te getuigen en te beleven alom, dàt moet de vrucht zijn van de openbarende genade des Heeren.

Onze religie, ons geloof, — ze zijn niet maar ons godsdienstje, waarmee wij op onze manier en vroom en getroost de wereld doorgaan, — haar voorts latend, wat zij is.

Neen, o neen!

Onze religie en ons geloof zijn het opheffen van de banier van den Naam en het Woord des Heeren over de wereld aller menschen en van alle menschenleven. Zij zijn het opheffen van den Naam des Heeren, van het Woord Gods, van het licht der Zelfopenbaring van den levenden God in den Heere Jezus Christus, den eenigen Naam onder den hemel tot behoudenis des levens gegeven. Onze religie en ons geloof zijn het opheffen van dit eenige licht, dat over alle leven en over al wat mensch is beschikken moet en beschikken zal: "de Heere is God, de Heere is God!"

Hierin zullen we den Heere toebehooren, dat wij Hem uitroepen als *God,* als den eenigen levenden God aller menschen en aller dingen. Wij zullen *hierin* den strijd der eeuw strijden in heel het menschenleven. En daarin door het geloof Christus' eigendom, zullen we getroost zijn en belijden in leven en in sterven: "de Heere is God!"

XVI. NA ZEVENVOUDIG NEDERBUIGEN [1 Kon. 18:41-46]

> Maar Elia ging op naar de hoogte van Karmel en breidde zich uit voorwaarts ter aarde; daarna leidde hij zijn aangezicht tusschen zijn knieën.
>
> En hij zeide tot zijn jongen: ga nu op, en zie uit naar de zee.
>
> Toen ging hij op en zag uit, en zeide: Er is niets.
>
> Toen zeide hij: ga weder heen; zevenmaal.
>
> En het geschiedde bij de zevende maal, dat hij zeide: zie een kleine wolk, als eens mans hand, gaat op van de zee.
>
> 1 Koningen 18:41-46.

Na de ontzaglijke geestelijke worsteling te midden van de menigte, de geestelijke worsteling bij het altaar op den Karmel voor den Naam des Heeren als den waarachtigen levenden God, is de taak van Elia hier nog niet geëindigd. De volksmenigte mag wegstroomen en zich luidruchtig verspreiden onder den geweldigen indruk van het gebeurde; Achab en de zijnen moeten na den langen dag, nog onder de machtige greep der gebeurtenissen en als vastgehouden door Elia's woord, nu spijze nemen, eten en drinken; — de profeet des Heeren zelf blijft op den Karmel.

Het geding voor den Heere als den levenden God, den God Israëls, tegen Baäl, den leugengod der volken, is door Elia op den Karmel gesteld in dezen vorm, dat de levende God door vuur van den hemel op het altaar het smeekgebed beantwoorden zou. Deze vorm was gesteld met het oog op de conscientiën des volks en van de volken der wereld; de Zelfopenbaring van den levenden God in de afvallige wereld moest het teeken van het *wonder* dragen, en wel zóó, dat elke zweem van twijfel daarbij uitgesloten werd. Tevoren echter, jaren tevoren, was het geding voor den Heere tegen den leugengod der natuurkracht reeds aldus door Elia gesteld: "de Heere, de God Israëls leeft, voor wiens aangezicht ik sta! daarom zullen nu dauw noch regen zijn tenzij dan naar mijn woord!" (17:1).

Ook zóó werd de Zelfopenbaring des Heeren wel gesteld in het teeken van het wonder, maar toch van het wonder, gelijk dit in den gewonen loop der natuurlijke dingen gezien wordt. En bepaald werd hierin Baäl getrotseerd, die over den regenzegen heette te beschikken. Het oordeel des Heeren is hiermee ook over Israël gekomen, totdat de landsbodem scheurde en verstoof, en het leven verging. Toen heeft de Heere Elia tot Achab en Israël weergezonden, omdat de Heere regen op den aardbodem geven zou. De Zelfopenbaring des Heeren tot vernietiging der Baälgedachte en tot opvordering der belijdenis van het volk moest echter in het vuurwonder van den hemel op het altaar van den Karmel voorafgaan. Thans echter moet en zal ook de *regen* volgen; ook daarvoor staat Elia; en in den nu komenden regenstroom, in den regenzegen, dien de Heere nu geven zal, moet Israël weer van den Heere beweldadigd worden en moet de overwinning der conscientiën worden voltooid.

Daarom laat Elia door zijn machtig bindend woord Achab thans heengaan, om te eten en te drinken, waarbij de man Gods hem profeteert: "want er is een geruisch van een overvloedigen regen."

De regen, de groote regen moet thans komen, de regen als de genadige zegen van den Heere, die over heel den landbodem Israëls en voor de conscientiën aller menschen zal roepen: "de Heere is God!"

De Heere heeft Elia naar Achab en Israël gezonden onder de belofte, dat Hij regen geven zou op den aardbodem (18:1); en Elia heeft thans Achab van den Karmel laten gaan met het woord: "er is een geruisch van een overvloedigen regen"; — nochtans is de hemel,

terwijl de zon in het Westen wegdaalt, wolkeloos en hard heet. Zoo staat dan de profeet thans andermaal voor den Naam en het Woord des Heeren; indien thans, na het vuur, de regen niet van den zoo strakken hemel nederdaalt, zal de eere des Heeren ter aarde liggen en de conscientiën zullen zich weer losrukken van den levenden God.

Neen, Elia twijfelt niet. Hij is de dienstknecht des Heeren, die voor het aangezicht des Heeren staat; hij heeft gesproken des Heeren Woord; hij heeft de belofte des Heeren; hij is hier van den Heere gezonden om den regen.

Maar toch, dit sluit de roeping, de zware taak voor den profeet niet uit, om thans te bidden, te smeeken, in stille zielezuchting te roepen tot den Heere, te worstelen om den regen.

Zoo trekt dan Elia zich met zijn knecht eenzaam terug op den uitersten voorsprong van het voorgebergte van den Karmel, waar de wijde verre vlakte van de zee zich voor hem uitbreidt, weerspiegelend den gouden vuurglans der zon, die naar den horizont daalt.

Neen, met het gezicht zijner oogen zal Elia hier niet allereerst worstelen. De hemel is van koper; de horizont is strak; alleen de zon in welke de wereld Baäl eert, beheerscht door haar vuurgloed het uitzicht; geen wolkje geen nevelvlek brengt, ook slechts de flauwste hoop op regen. Zal Elia hier uitturen, totdat de Natuur aan zijn verwachting beantwoordt, — hij zou wanhopig moeten worden. Neen, zóó zal Elia niet worstelen.

En de profeet is alleen, al is zijn knecht in zijn nabijheid; in zijn zieleworsteling is hij alleen, al stroomt in de verte door de landswegen de menigte weg in druk gepraat over Elia. Wel, niemand verstaat den profeet des Heeren, niemand deelt zijn smeeking, zijn geloof; hij is als een dwaas, die den regen profeteert bij wolkeloozen zonnegloed. Ook is de actie die voorging, de actie in het midden der menigte, voor Elia voorbij. En de ontspanning volgt in de eenzaamheid noodzakelijk, in de eenzaamheid der ziel.

Elia zet zich zwijgend neder, nadat hij even het zeevlak overblikte. Daarna buigt hij hoofd en rug voorover, en verbergt zijn gelaat tusschen zijn knieën.

Elia "bidt een gebed"; — gelijk de Schrift het uitdrukt (Jak. 5:17, 18). Hij zegt maar niet enkele woorden, neen, maar zijn ziele buigt zich naar den Heere en grijpt worstelend den Naam, het Verbond, de trouw des Heeren aan. De Heere is God; Hij is de God Abrahams en Israëls; Hij heeft gesproken, en Hij zal Zijn Woord gestand doen; Hij heeft Elia geroepen en hem Zijn belofte gegeven; Hij heeft Zijn regenbelofte tegenover den Baäl gezet; Hij heeft Zijn vuurteeken van den hemel op het altaar geschonken; Hij zal den regen geven. Ja, terwijl Elia zijn aangezicht verbergt en zijn oog aan de gloeiende zeevlakte onttrekt, ziet hij den regen door het geloof; hij hoort door het geloof den regen ruischen in geweldigen overvloed. Maar wie zoo ziet en hoort, die bidt; die smeekt in onuitsprekelijke zuchtingen; die worstelt een Jakobsworsteling om den genadigen zegen van den Heere; die worstelt tot de overwinning, in bange ontwrichting ook van alle eigen kracht. Zóó is het gebed des geloofs; en zóó bad Elia een gebed.

Elia bidt, en daarom wacht hij de verhooring, zooals de wachter door de nachtwaken wacht, die wacht op den morgen. Daarom zendt Elia zijn knecht nu, om uit te staren over de zee in elke richting, of er iets komt. En het antwoord keert weer: "er is niets!"

En weer buigt biddend volhardend de ziel van den profeet met zijn verborgen aangezicht voor den Heere neder.

Zoo heeft Elia tot zesmaal ontvangen het antwoord: "er is niets."

Wie zal het *zevende* gebed van Elia vertolken? Neen, het was geen ander gebed dan het voorgaande, maar het was toch het zevende. Alle werk vindt in den Sabbat zijn einde; het klimt in de heiliging voltooid tot den Heere op, gelijk heel de wereld in den Christus en in Zijn Gemeente. Ook het geestelijk werk echter heeft zijn getijden; het moet ook zelf als werk voldragen, beproefd, voleindigd worden; het tarwegraan moet ook hier zwellend stervend uitkiemen. Er is zoo ook een mysterie der voleindiging van het gebed, waarvan het zevental het teeken draagt. En Elia heeft een gebed gebeden zevenmaal.

Ja, in dit zevende gebed breekt de ziele van den profeet, worstelend uitgeworsteld, maar daarin ook met Jakob vrijgeworsteld, overwinnend wegzinkend, door tot de blanke ruimte, die Godes is, — in het licht van Gods vriendelijk aangezicht, naar Zijn genade. Verbond en trouw, waarin de Heere Zijn Woord doet.. . En het antwoord van Elia's knecht over het gelaat des hemels luidt nu ook: "een kleine wolk als eens mans hand, gaat op van de zee."

.... Hoe moet Elia's ziel toen juichend wegsmeltend hebben aangebeden: "De Heere leeft! En geloofd zij mijn Rotssteen! En verhoogd zij de God mijns heils!" (Ps. 18:47).

.... Elia rijst op. Hij laat Achab aanzeggen, dat het tijd is, om haastig naar Jizreël te vertrekken, wijl de regen komt. 't Is alsof Elia door den maaltijd, dien hij Achab als voorschreef, dezen bij den Karmel vastgehouden heeft, totdat de regen kwam.

Met dien regen moet Achab naar zijn lustslot te Jizreël, op enkele uren afstands van den Karmel gelegen; naar Jizreël, waar Izebel Achab wacht.

Thans moet Achab gaan, nog onder den schrik van het hemelvuur; thans bij het geloei van den wind nu onder den zwarten hemel, zwiepend den piassenden regen. Zóó moet Achab tot Izebel te Jizreël komen, gebonden door de teekenen des Heeren, die den aardbodem dronken maakt van den regen.

En door de kracht des Heeren, door de hand des Heeren, loopt Elia met Achab mee en vóór hem uit naar Jizreël, een schrik voor de conscientie van Achab, — maar den koning ook tot troost en steun, indien deze zich verootmoedigen mocht voor den Heere, en zich naar Zijn roeping dienstbaar mocht stellen aan den levenden God.

Heel Israël werd tegelijk als toebereid voor den omkeer, waartoe Israëls koning geroepen werd. Terwijl onder de donders en bliksems van den hemel de kreet van den Karmel in slagen op de borsten terugkeerde, juichte Israël's bodem onder de regenstroomen: "de Heere is God! de Heere is God!"

Wij mogen de toepassing van het bidden van Elia niet te smal maken.

Ach, waar is het waarachtige gebed voor land en volk, voor mensch en vee en akker, voor den aardbodem en voor de wereld der volken, der menschen? Waar is het gebed voor heel het aardsche leven, voor heel het natuurlijke leven in Gods wereld, het gebed om den regen, om den zegen van den Heere, den eenigen, den levenden God? Waar is het gebed, voor aarde en menschheid om den zegen over het natuurlijke leven uit de hand van den levenden God, wiens alleen alles is en wien alles leven en dienen moet? Waar is het gebed om den natuurlijken zegen voor volken en landen als een teeken van den Heere, tegen de leugengoden des vleesches, waarbij het afvallig geslacht dweepend waant, den Heere, den levenden God, als den eenigen eigenaar en beschikker van heel het leven en van alle dingen te kunnen missen, verloochenen en lasteren? Waar is het gebed om de openbaring des Heeren in de werken Zijner handen, om de conscientiën der menschen weer te vangen onder Zijn Naam en Woord, en land en volk weer te drijven in den weg van Zijn eere? Waar is het gebed, dat grijpt heel de openbaring, het Woord en den last des Heeren, Zijn gebod en Zijn belofte over heel het menschengeslacht en heel het menschenleven, om midden in de ruïne van den afval, in den brand van den levensnood der tijden en in den gloed van het oordeel Gods, in waarachtige verootmoediging en zielevernedering te worstelen naar het Verbond, naar den Naam, naar het hart des Heeren, den eenigen en waarachtigen Verlosser?

Zóó bad Daniël; 2óó bad Mozes; zóó bad Elia, — in zwakke gestalte de vrucht dragend van Hem, die op de aarde gebeden heeft, Jezus Christus, den Zoon des Vaders, onzen eenigen Middelaar en Verlosser.

En toch, — dit gebed mag ook bij ons niet ontbreken. Geheel afgezien van de bekeering van land en volk, waarin wij den Raad des Heeren niet zullen bedillen, moeten wij voor heel het menschenleven uitkomst zoeken, getuigend van den levenden God voor de conscientiën aller menschen, en biddend smeekend om den genadigen zegen van den Heere tot beschaming van de goden der eeuw. In de bresse moeten wij staan, knielen,

liggen, voor de breuke van ons volk.

O, *het komt!* Ja, dàt komt, de regen, de zegen des Heeren komt, het licht en de uitkomst van den levenden God, zoo wij, *wij,* bidden een *gebed als Elia bad.*

Dat gebed is zwaar. Ja, daar is één vaak alleen in. Daarin is afzondering van de menigte. Daarin is zielsvereenzaming. Daarin is bange, machtelooze onmogelijkheid. Daarin is nederbuiging, tot wegsmelting en wegsterving toe. Daarin is een wegzinken met loslaten van alles, op den eenigen bodem van de gerechtigheid, het Verbond, den Naam en het Woord des Heeren. Daarin is een rijpworden tot stervens toe, maar waarbij de ontfermingen des Heeren in den Heere Jezus Christus zich in den hemel ontsluiten.

Laten wij, ach laten wij de roeping der wereld, der volken, de roeping ook van ons land en volk voor den Heere, den levenden God, niet loslaten! Laten wij bidden naar onze roeping, bidden in zevenvoudig nederbuigen, opdat de Heere Zich ontferme! En opdat Hij door Zijn eigen werk gekend en erkend worde als de levende God, als de God aller menschen, de God van den ganschen aardbodem en van alle, alle dingen.

En zeker, Elia's gebed draagt ook het merkteeken van *alle* bidden.

Gij moet in uw bidden uw ziel niet laten verwoesten, door wat voor uw oogen is. Och, wat wij zien, is zoo onwaarachtig. Dat alles zegt u menigmaal, dat gij verlaten zijt en vergeten. Het zegt, dat gij praktisch moet zijn en uw verwachtingen loslaten, wijl uw pogen en begeeren onbereikbaar zijn. Het zegt, dat gij niet bidden moet, wijl toch de menschen en de middelen er niet zijn, om u te doen overwinnen, of uw wensch u te geven.

Maar neen, gij moet *bidden,* gelijk Elia bad.

Verberg uw oogen, en wees eenzaam; vermag niets en heb niets; wees verlaten en vergeten. Maar zie het Woord des Heeren; zie de eenige uitkomst in uw God. En bid, smeek, pleit, volhard in het gebed. Bid zevenmaal. Bid, totdat gij uw gebed moogt kwijtraken als een rijpe vrucht, die van u wegvalt voor de voeten van uw God.

De Heere zal hooren. Hij zal verhooren. Hij zal Zijn Woord doen. En zoo zal Hij ook doen naar uw gebed.

"De Heere leeft!" En geloofd zij mijn Rotssteen! En verhoogd zij de God mijns heils!"

XVII. HELDENVLUCHT [1 Kon. 19:1-7]

> Toen hij dat zag, maakte hij zich op en ging heen, om zijns levens wil, en kwam te Berseba, dat in Juda is, en liet zijn jongen aldaar; maar hijzelf ging heen in de woestijn, een dagreis, en kwam, en zat onder een jeneverboom, en bad, dat zijn ziel stierve, en zeide: Het is genoeg! neem nu, Heere! mijn ziel! want ik ben niet beter dan mijn vaderen.
>
> 1 Koningen 19:1-7.

In Jizreël is Achab op zijn lustslot aangekomen.

Izebel wachtte hem daar. Izebel vooral heeft als koningsdochter van Sidon Baäl en Astarte fanatiek vereerd, en zij heeft Achab aan Baäls dienst dienstbaar gemaakt. Zij vooral is gestoken door Elia's optreden voor den Heere, en door Elia's woord, dat in den Naam des Heeren regen en dauw aan den aardbodem ontzegde. Zij heeft de profeten des Heeren doen ombrengen, verwachtende Baäls overwinning en Baäls zegen in den regen. Zij heeft in de doorgaande droogte, in den doorgaanden hongersnood, de profeten van Baäl en Astarte in Israël onderhouden. Voor Izebels conscientie vooral heeft het hongerlijden geprotesteerd.

En Izebel heeft zeker geweten van Elia's terugkeer, van zijn ontmoeting met Achab, en van Elia's vordering, dat Achab en de profeten van Baäl en Astarte, Izebels gunstelingen, met de menigte des volks op den Karmel zouden samenkomen. Die samenkomst heeft Izebel moeten toestaan om de overwinning en den regen, dien zij toch van Baäl verwachten moest.

Van den Karmel moet het gerucht der gebeurtenissen reeds vóór Achabs terugkomst tot Izebel zijn doorgedrongen, sinds de menigte luidruchtig het land in trok. Izebel heeft gehoord van het vergeefsch en machteloos roepen van Baäls profeten. Zij heeft gehoord, hoe op Elia's geroep het vuur des Heeren van den hemel is gevallen; hoe het volk ginds heeft gejuicht, en welk einde Baäls profeten hebben gevonden. En terwijl bij het alom uitgaand verhaal der bewegelijke menigte het land ook in Jizreël bewogen wordt door den Naam des Heeren, is intusschen de hemel zwart geworden en de regen losgebroken. Die regen heeft ook het paleis, waarin Izebel toeft, met zijn vlagen geslagen, loeiend getuigend van den Heere.

Nu is Achab in Jizreël weergekeerd en heeft zelf aan Izebel al het gebeurde gezegd; — ook, dat Elia in Jizreël is, Elia, de profeet des Heeren.

Zal de ontzaglijke gebeurtenis op den Karmel, die de conscientiën in geheel Israël aangrijpt, ook in den grooten regen, dien de Heere gegeven heeft en waardoor Hij het leven in Israël en in Israëls bodem redt, — zal die groote gebeurtenis in Jizreël worden voltooid door de erkenning des Heeren in het koninklijk hof, en door de erkenning van Elia, Zijn profeet? Zal Izebels Heidensche conscientie verschrikt worden, haar harde hart gebroken en vernederd, om te vragen naar den eenigen waarachtigen levenden God? Zal zij althans, zij het geveinsdelijk, zich in vreeze onderwerpen?

.... De bode, dien Izebel tot Elia in Jizreël zendt, is het antwoord op deze vragen. Izebel zweert bij de goden, bij Baäl en Astarte en welke goden er nog meer mogen zijn; zij roept hun wraak over zich in, indien zij de gedoode profeten niet op Elia wreken zal, zoo deze morgen nog binnen haar bereik is; sterven zal dan de profeet des Heeren, gelijk Baäls dienaars gestorven zijn!

Blijkbaar durft of kan Izebel het niet aan, om op dezen zelfden dag der overwinning van den Heere, en terwijl ieder over den regen juicht en naar Elia vraagt, dezen om te brengen. Zij laat Elia dezen éénen dag. Maar het mag voor hem slechts een dag zijn, waarvan de nacht hem tot vluchten gelegenheid laat. In Jizreël duldt Izebel Elia morgen

niet meer; morgen zal zij hem doodelijk treffen, waar zij hem vinden kan.

Zoo zal dus Izebel in Jizreël, in Achabs hof, op wrake voor Baäl blijven zinnen. Zij zal den koning niet toelaten, openlijk den Heere te huldigen door Elia den profeet des Heeren te erkennen. En zij zal haar schrik doen uitgaan in Israël over ieder, die voor Elia roepen durft. Elia, de profeet des Heeren, zal in Israël geen plaats meer vinden.

Hoe ontroerend is het beeld, dat wij hier, onder den indruk der ontzaglijke gebeurtenissen in Israël, van deze Izebel opvangen! Ook verder in de historie straalt haar goddeloosheid in schaamtelooze vermetelheid uit, totdat zij haar oordeel vindt. Maar *hier* vooral toont Izebel zich in al haar snoodheid, in haar drieste vijandschap tegen den Heere. Hemel en aarde gewagen van den waarachtigen Naam des Heeren, en van de gruwelijke leugen, die in Baäl is vereerd; in den regen stroomt de zegen van de waarachtige Levensbron uit, reddend land en volk. Elia is naar Jizreël gekomen, niet twistend tegen Achab, niet met het hemelvuur, maar met den regen. En het volk, ja ook Achab zelf, zij buigen onder den indruk van het gebeurde, onder den zegen van den regen. Maar Izebel verheft zich, zij alleen, driest hoonend, tegen den Heere, en zwerend haar wraak.

Neen, de wonderen Gods bekeeren de goddeloozen niet, en Zijn goedertierenheden verteederen niet het onbekeerlijke hart. Izebel, een vrouw, is in de Schrift één der schrikwekkende beelden, hoe groot, hoe vermetel, de goddeloosheid van het menschenhart, ook in een vrouw, zijn kan. Niet licht wordt Izebel overtroffen of geëvenaard. Nochtans keeren de trekken van haar beeld weer in zooveel onbekeerlijkheid en snoodheid tegenover de waarachtige openbaring van den levenden God en tegenover Zijn rijke goedertierenheid, die eiken morgen nieuw is en die Zich gedurig weer in rijke zegenstroomen vermenigvuldigt. Izebels trekken keeren weer in zooveel onbeschaamde en vermetele onbekeerlijken, ook vrouwen, in hooggeplaatsten en hoogontwikkelden, maar ook in kleinen en geringen, die rusteloos door het venijn van hun vijandschap der zielen dergenen, die den Heere dienen, zoeken te treffen, en die den levenden God hoonen in Zijn aangezicht.

Zij zullen hun oordeel vinden!

Elia is op Izebels dreiging van Jizreël gevloden, om zijns levens wil. Hij is gevlucht uit het Noorden, door Samaria en Judea, tot Berseba aan Kanaäns zuidergrens. Daar heeft hij zijn knecht achtergelaten en is van Israëls bodem gescheiden. In de woestijn.

die zich zuidwaarts naar Sinaï en Egypte uitbreidt, is Elia getrokken, een dagreis ver. Hier zoekt hem niemand. Hier is Elia veilig. En hier is hij eenzaam. Hij zet zich hier onder een "jeneverboom", één der hooggewassen bremstruiken, die in deze streken de vlakte breken, en die met eenige schaduw en beschutting tegen zon en wind haar bessen tot lafenis bieden. Hier zit Elia neer; hier vindt hij rust in het eenzaam uitzien, al beroert de dreiging nog zijn ziel. Elia gevoelt zich hier aan het einde van zijn levensweg en levenstaak; en hij zucht hier zijn ziel uit tot den Heere, om hier en thans te mogen sterven doordat de Heere zelf zijn ziel wegneemt: "Het is genoeg! Neem nu, Heere! mijn ziel! want ik ben niet beter dan mijn vaderen!"

Zoo heeft Elia zich, na zijn ziel den Heere bevolen te hebben, hier te slapen neergelegd, om te sterven. Maar Gods engel heeft hem gewekt en hem bevolen op te staan en te eten. En Elia heeft gegeten en gedronken; in een koek onder heeten asch op steenen over een aangelegd vuur gebakken, en in een daarbij liggende flesch of zak met water, door reizigers achtergelaten of door Gods hand wonderbaar besteld, vond en nam Elia zijn spijs en drank, — een teeken van den Heere, dat Elia nog niet sterven moet, maar leven. Toch heeft Elia zich toen andermaal te slapen gelegd; en eerst na het tweede wekken van den engel, die hem nu maande zijn weg verder de woestijn in, immers naar Horeb, te vervolgen, en zich daarom andermaal door voedsel te sterken, heeft Elia althans zijn gedachten om hier te sterven opgegeven, en is hij verder getrokken in de woestijn.

Ook in het beeld, dat wij hier van Elia, den profeet des Heeren, opvangen, moeten wij

het Woord Gods zoeken te verstaan.

We hebben hier zeker eenigermate een tegenbeeld van den Elia op den Karmel. Zij, die het Woord Gods en het leven der genade in den dienst des Heeren niet verstaan, spelen die twee tegen elkaar uit met de bewering, dat het ééne beeld van Elia het andere onmogelijk maakt, en dus niet beide tegelijk waar kunnen zijn. Bij het waarachtige licht van Gods Woord ziende zullen wij echter veeleer getuigen, dat het ééne beeld voor de waarheid van het andere instaat; deze twee kunnen elkaar in zekeren zin niet missen; het ééne is niet te verklaren zonder het andere.

Reeds een zekere geestelijke inzinking, terugbuiging of ontspanning, die bij Elia op de hooge spanning van den Karmeldag volgt, is zielkundig alleszins verklaarbaar en schier noodzakelijk; en die ontspanning of terugbuiging moest dan wel in zekeren zin in haar kracht aan de voorgaande spanning evenredig zijn.

Hiermee is echter veel te weinig gezegd en verklaard; te weinig en te veel.

Wij moeten verstaan, dat Elia's strijd in den Naam des Heeren Israël gold in volk en koningshuis, en daarmee de eere van den levenden God tegenover de afgodische volken rondom en tegenover de vereerders van Baäl en Astarte in het bizonder. Heel Elia's zending en taak was die strijd. Daarom is zijn optreden gezet in het teeken van den regen, dien de Heere zou weren van de aarde en dien Hij te Zijner tijd van den hemel geven zou. Zóó kwam de groote dag op den Karmel, waar Elia tegenover Achab en Israël en tegenover de vereering van Baäl voor den Heere stond, nadat in heel Israëls Tienstammenrijk des Heeren altaren verbroken en Zijn vereerders uitgeroeid waren. In den grooten strijd op den Karmel heeft de Heere gezegepraald en is Zijn profeet gerechtvaardigd voor de conscientiën van koning en volk. De Heere heeft Zich de levende God betoond na Baäls beschaming; en Israël heeft Hem beleden. Toen is de kracht van den Baäldienst in het dooden van Baäls profeten gebroken; en de regen des Heeren is gestroomd van den hemel over heel Israëls bodem, mensch en beest en aardrijk zegenend. Door de kracht des Heeren aangegrepen en juichend over zijn volk is Elia vóór Achab heen in Jizreël gekomen. En toen — toen bleek daar in Jizreël in Izebel de ongerechtigheid onverbrekelijk en voor het dooden van den profeet des Heeren niet terug te deinzen. Alle hoop op den zwakken laffen Achab verging en ook de hope voor Israël verging mee bij den profeet. Elia's taak was ten einde toe volvoerd; — en het scheen voor het oogenblik wel alles tevergeefs.

Wat heeft Elia dan nog in Jizreël te doen Wat heeft hij dan nog te doen in Israël! Zóó zal hij straks klagen bij Horeb, en zóó is zijn zielestemming bij zijn ontvlieden van Jizreël en Kanaän.

Zeker, Elia vlucht om zijns levens wil. Maar het is niet, omdat hij den dood vreest. Neen, *sterven* wil hij; te sterven begeert hij in de woestijn; hij bidt daar, om te mogen sterven, en hij maakt geen aanspraak, om te mogen leven tot zijn rechtvaardiging. Alleen, hij wil sterven doordat *de Heere* zijn ziel neemt. Elia wil niet sterven *door Izebel;* hij, die de eere van den Naam des Heeren in Israël tegen Baäl en Astarte ophief, hij wil niet, door als profeet des Heeren te vallen onder den slag van Izebel, de fanatieke beschermvrouw van Baäls dienst, dat de Naam des Heeren gelasterd zal worden in zijn dood, gelijk die geloofd is in zijn leven.

En zóó *zal* Elia ook niet sterven; zoo mag hij niet sterven; neen, zijn einde zal een getuigenis in Israël blijven, gelijk zijn leven een getuigenis voor den Heere was. Dat weet Elia niet; maar nu de taak, die de Heere hem in Israël heeft opgelegd, volbracht is, en de goddeloosheid in Jizreël volhardt, nu ontvlucht Elia Izebel *vluchtend tot den Heere* in de woestijneenzaamheid, en smeekend, om daar eenzaam bij zijn God te mogen sterven.

Neen, hier is bij Elia geen inzinking zonder geloof, geen vertwijfeling, geen daad zonder beraad, — al buigt in de eenzaamheid der woestijn Elia's ziel, nu zich loslatend in smartvollen weedom, voor den Heere diep ter neer, snikkend smeekend om te mogen sterven.

Die smartvolle nederbuiging in weeklacht teekent ons den profeet des Heeren in de woestijn. Zeker, Elia is hier aan het einde van zijn kracht; hij klaagt hier in zieledroefheid en levens-weerzin.

Maar Elia is hier in de woestijn voor het aangezicht des Heeren. Hij is hier eenzaam. Geen menschenoog bespiedt hem hier; geen menschenoor beluistert hier zijn zielesnikken. Hier is geen gevaar voor lastering van des Heeren Naam; hier is Elia alleen bij den Heere.

Zeker, er is een einde aan onze levenstaak voor den Heere, voor Zijn Naam en Woord, al kunnen wij ons in dat einde als Elia vergissen. Er is een einde ook aan de kracht, die door de genade des Heeren ons verleend is. O ja, en zeker, dan moeten wij ons terugtrekken; dan moeten wij ons onttrekken aan menschenoog. Dan mogen wij in eenzaamheid vluchten tot den Heere. En ja, dan mogen wij ook in onze woestijn in zekeren zin onze ziele voor den Heere laten gaan, al kan zij te ver gaan; en al gaat zij ook in haar klagend wegvlieten voor den Heere allicht te ver.

Er is een willen sterven ook na groote geestelijke levensworsteling, die op de blindheid en de onbekeerlijkheid der menschen stuit. Er is een stervensverlangen, ja er kan een smeekende zucht zijn, om te mogen sterven; immers een begeerte om ontbonden te worden en met Christus te mogen zijn; maar ook een innig heimwee, om alleen met den Heere, ver van alle menschen, te mogen sterven en tot de rust te mogen ingaan.

Dit kan te ver gaan, en het gaat allicht bij ons, zwakken, te ver na groote spanning en in diepe zielesmart. Maar het is niet enkel zwakheid, die hierin spreekt. Ook hierin ontbreekt niet geheel de waarachtige daad der zielewijding aan den Heere bij hen, die naar lichaam en ziel Hem ten dienst zijn overgegeven. Alle groote mannen Gods, allen, die waarlijk den grooten geestelijken heldenstrijd geestelijk gestreden hebben, zij hebben hun vluchten gekend tot den Heere, hun ver terugwijken in zieleëenzaamheid, in donkere nachten, en op verren afstand van het levensgewoel, om te mogen spreken en klagen, te mogen zuchten en smeeken, wat ze onder de menschen nooit zeggen of klagen wilden noch konden, en ook niet mochten. Ook de Heere Jezus Christus Zelf, Gods Zoon in Zijn Middelaarsvernedering in de dagen Zijns vleesches, had Zijn nachten op de bergen; en Hij heeft Zijn klacht gehad, eenmaal eenzaam in Getsémané, ja zelfs om onzentwille openbaar aan Zijn kruis.

Bij den Heere, in de eenzaamheid, voor Zijn oor en hart, daar mogen wij, ook mannen, schreien en snikken; daar mogen we klagen en smeeken; daar mogen we het harnas onzer ziele losgespen, en haar strijdensmoe laten zinken aan de voeten des Heeren.

Toch, wij zwakken, wij gaan daarin te ver. Wij willen daarin dan slapen en wegslapen, voor altoos ontslapen aan ons levensleed, onbegeerig om ooit weer moed te hebben, en in gevaar om te wanhopen aan de vrucht van ons leven.

De Heere waakt echter ook dan over wie Hem in oprechtheid vreezen en dienen. Hij is ook in onze woestijn bij ons, en Hij waakt ook daar over ons. Hij laat ons wel even slapen en rusten; maar Hij wekt ons dan weer. Hij voedt en verkwikt dan weer onze ziele. Hij leert ons dan weer leven; en Hij richt ons eindelijk weer op, opdat we onzen weg vervolgen, om weer Zijn aangezicht te zien en Zijn Woord te dienen.

Zoo komt in het einde Elia weer in de woestijn uit; zoo komt hij op Horeb; en zoo komt hij ook weer uit de woestijn, als de man Gods, die de eere des Heeren in Israël draagt.

Zoo zijn Gods helden, met verteederd oog, uit de eenzaamheid van hun zielsnood weergekeerd, met nieuwe olie gezalfd!

En zoo richt de Heere ook nog ons hoofd omhoog, en richt Hij weer onzen voet, om in het land der levenden te wandelen voor de eere van Zijn Naam en Woord.

XVIII. DE WOESTIJNSCHUILPLAATS [1 Kon. 19:8-11]

> En hij ging door de kracht dezer spijze veertig dagen en veertig nachten, tot aan den berg Gods, Horeb. En hij kwam aldaar in een spelonk en overnachtte aldaar.
>
> En zie, het woord des Heeren geschiedde tot hem, en zeide tot hem: Wat maakt gij hier, Elia?
>
> 1 Koningen 19:8-11.

De Heere heeft Elia door de *spijze* bij de schaduwrijke braamstruiken aan den woestijnweg niet slechts verkwikt en gevoed, zoodat Elia zijn tocht kon voortzetten, verder de woestijn in, maar Hij heeft Zijn profeet door die spijze ook op zoo wonderdadige wijze gesterkt, dat deze veertig dagen lang in de woeste streek, die tot den berg Horeb doorliep, en in Horebs gebergte zelf, heeft kunnen vertoeven.

Zoo is de Heere getrouw aan Zijn dienstknecht; Hij laat hem niet omkomen, maar Hij onderhoudt zijn lot. De Heere sterkt Elia op buitengewone wijze, zoodat Hij niet telkens weer hem brood verschaft, maar slechts éénmaal, om voorts de verborgen buitengewone kracht dier gave in Elia uit te werken.

De Heere is vrijmachtig in de verzorging Zijner schepselen en in de leiding Zijner geloovigen en Zijner dienaren. Hij kan onderhouden en leiden door regelmatige dagelijksche toebrenging der middelen; maar Hij doet ook wonderen, zoo het Hem belieft; en Hij doet menigmaal Zijn genade zoo diep in ons inwerken, dat wij ook bij langdurige ontbering van geestelijke middelen en van geestelijke verkwikkingen niet omkomen, maar leven door de verborgen kracht en werking der genade Gods in ons.

Het ééne en het andere is tot eere des Heeren; opdat de uitnemendheid der kracht Gods zou blijken te zijn van God en niet van ons, ook niet van de middelen en wegen, waarbij wij leven mogen.

Reeds hierin was Elia's lever in de woestijn door de spijze, die hij van den Heere ontving, ook voor hem vol leering, bepaald ook met het oog op Israël, waarover Elia's ziel benauwd was, omdat Israël geestelijk dreigde onder te zullen gaan.

En daarin is Elia's woestijnleven vol licht ook voor ons, met het oog op heel de Gemeente des Heeren in de wereld door alle tijden heen. De weg der middelen is ook voor Zijn Verbond, voor Zijn Naam en zaak, voor het volk Zijns eigendoms, voor Zijn Gemeente in het gemeen en voor ieder Zijner geloovigen in het bizonder, door den Heere verordend en bevolen; en heel Gods Schepping is hierin tot Zijn dienst gehouden. Maar de Heere Zelf is aan die middelen niet gebonden. Hij houdt Zijn Verbond in stand, ook te midden van den afval; ook al wijken alle middelen terug.

Zeker, de Gemeente Gods in de woestijn is steeds een aanklacht tegen de wereld, tegen vleesch en bloed, dat zich aan den Heere, den levenden God, niet onderwerpt. Maar de Heere behoeft de wereld niet; Hij doet, onafhankelijk van vleesch en bloed, al wat Hem behaagt. Al wat Hij zwoer aan Abraham, ook voor alle geslachten der aarde, dat volbrengt Hij in Elia's dagen, ook ondanks Israëls afval, en ook in Israël, ofschoon al wat voor oogen is beschaamt. En dat zal Hij volbrengen aan Zijn Gemeente tot aan de voleinding der wereld.

Hierin heeft niet slechts symbolisch Elia's kracht na de spijziging beteekenis, zijn leven vele dagen lang zonder voedsel, maar ook heel Elia's *vertoeven in de woestijn* en zijn *gang naar Horeb.*

Voor den tocht van Berseba naar Horeb en terug behoefde Elia geen veertig dagen. Wij weten, hoe deze zelfde Elia door de hand des Heeren heel het lange Kisondal, van den Karmel af tot Jizreël toe, vóór Achabs reiswagen heen gegaan is; wij weten ook, dat de

woestijnreis van Berseba naar Horeb te voet in vijf dagen gemakkelijk was af te leggen, en zeker geen tien dagen vorderde, ook al was thans Elia zwak, gelijk hij tevoren krachtig was.

De bedoeling der Schrift is kennelijk, dat Elia *veertig dagen in de woestijn* vertoefd heeft en al die dagen een woestijnleven heeft geleid. In dit veertigtal dagen krijgt Elia's woestijnleven zijn historisch-symbolisch merk. Wie denkt hier niet aan het veertigtal jaren, dat Mozes na zijn vlucht uit Egypte in Midian bij Jetro doorleefde, tot op de openbaring des Heeren in het braambosch? Wie denkt niet aan Mozes' later verblijf op den Sinaï bij den Heere, zonder spijze, veertig dagen lang? Wie denkt niet aan Israëls woestijnleven bij het manna, veertig jaren, totdat het land van melk en honig openging? En wie denkt niet allermeest aan de veertig dagen door onzen Heere Jezus Christus in de woestijn doorgebracht, zonder spijze, en onder Satans verzoekingen, waaruit de Christus doorbrak tot Zijn openbaring in Israël in woord en werk.

In de *woestijn,* — ja daar openbaart Zich op deze aarde de Heere. Daar daalt Hij in onze ellende in. Daar doet Hij Zijn genade, Zijn licht. Zijn kracht. Zijn Naam en werk uitgaan. Daar vindt Hij Zijn verslagen, Zijn verstorven erfenis, Zijn gunsteling in het bloed vertreden; daar breekt Hij in Zijn verlossingen door; daar splijt Hij den rotsteen tot een fontein; daar ontmoet en sterkt Hij Zijn volk *door Zichzelf.*

In de woestijn, — dáár ligt het Verbond des Heeren vast. Daar dwingt Hij den Satan tot den kamp, en daar redt Hij Zijn wereld. Neen, niet in het bloeiend Israël, niet in de krachtige helden des Woords, niet in het licht en de kracht der Gemeente Gods in de wereld, ligt het Verbond des Heeren vast; maar in den Heere Zelf alleen; in Zijn nederdalend komen, waar niemand is, die heil brengt. Het Verbond des Heeren ligt vast in den Zoon van God komend in de woestijn; in Zijn vernedering; in Zijn kamp met den Satan; in Zijn uitwerping en verlating in Zijn kruisvloek en in Zijn sterven.

Laat heel de wereld en heel het volk uit Abraham, heel het Kerkvolk ook, verflensen en teleurstellen, geestelijk ontzinken en verdorren, — *de Wortel* draagt den onsterfelijken stam, de Wortel in de dorre aarde, Immanuël, God met ons, de Heere Zelf, Die ingedaald is in deze in zichzelf verzinkende wereld.

Daarvan draagt de openbaring des Heeren in de woestijn het gedurige teeken, waarbij de Heere Zijn genade genoeg doet zijn, wijl Hij *Zichzelf* daar doet ontmoeten. De gewone spijze valt daar weg, en het leven bestaat daar alleen bij wat de Heere verordent door het Woord, dat van Zijn lippen uitgaat. Van die openbaring des Heeren in de woestijn draagt Mozes' naam in de Historie het getuigenis; en de heugenis dier openbaring, de onuitwischbare heilige traditie, is bizonder verbonden aan Horeb, aan Sinaï; Horeb en Sinaï zijn toch twee namen voor hetzelfde woestijngebergte, al worden mogelijk ook met die twee namen twee onderscheiden deelen of toppen van dat woestijngebergte bedoeld.

Sinaï-Horeb ontroert in de woestijnwildernis door den openbarenden verlossenden Naam des Heeren; het Licht in de duisternis; de Toevlucht voor het leven, dat in het leven vergaat. En rondom Horeb trekken de veertig dagen den heiligen cirkel, waarbinnen de waarheid van Horeb doorleefd wordt. Dat doorleven moet zijn tijd hebben; de woestijn van buiten moet ook *van binnen* in het menschenleven haar gestalte voltooien; het menschenleven moet hier ontledigd worden, opdat de Heere er Zich in openbare, en het licht van Zijn Naam, dat de woestijn verheerlijkt, er in heerlijkheid doorbreke.

Zoo heeft Elia zijn veertigdaagsch woestijnleven geleefd en uitgehouden door de kracht des Heeren, die Zich verheerlijkt in hetgeen niets is. En zoo heeft hij in het einde den Heere ontmoet. Mozes is ook hier voorgegaan; maar Elia heeft ook hier Mozes' voetstappen mogen drukken. En gelijk Mozes ook in zijn levensdonkerheid in de woestijn te midden van Israëls ellende den Heere gezien heeft van uit de klove der steenrotsen (Ex. 33:18- 34:8), zoo heeft ook Elia in zijn levensdonkerheid den Heere ontmoet in de rotskloven van Horeb in de woestijn.

En zoo ook dringt nog telkens weer het openbarende, vrijmakende en verheerlijkende

licht des Heeren tot Zijn Gemeente en tot Zijn dienstknechten en dienstmaagden door. Dat licht breekt uit in de donkerheid van den lijdenden Christus; maar het breekt tot ons ook door bij onze eigen verduistering en verarming. Zeker, noodgedwongen vasten, vereenzaming en verlating kunnen ook nu nog hierbij Gode dienstbaar zijn; maar vooral moet die vereenzaming innerlijk in ons heerschen, zoodat we zielshongerig uitzien, uitstaren naar het licht des Heeren. Dan blinkt voor ons des Heeren aangezicht door, en we hooren, we verstaan, we zien de waarheid Gods, zooals we die in anderen toestand niet zien konden.

In Horebs spelonk heeft Elia overnacht. En daar ook, daar vooral, heeft hem het Woord des Heeren gewekt, gelijk te voren aan den woestijnweg, maar thans vragend: "wat maakt gij hier, Elia?"

Deze vraag des Heeren in Horebs gebergte is niet een verwijtende beschuldiging, als voegde het Elia niet, aan deze plaats te komen. We hebben in deze vraag ook niet te doen met een verschrikking des Heeren, die Elia naar Kanaän wil terugdrijven.

De spijze, die de Heere op den woestijnweg voor Elia bereid had, moest hem naar het goddelijk bedoelen dienen, om het doordringen in de woestijn hem mogelijk te maken; de Heere heeft Zelf door die spijze Elia wonderbaar gesterkt, zoodat de gekozen weg, de woestijn in naar Horeb, en het woestijnleven in het verblijven bij Horeb, hem niet te veel zou zijn; de kracht des Heeren was over Elia.

Ook vluchtte Elia tot den Heere, en naar de plaats, waar de Heere met Israël Zijn Verbond gemaakt had; hij vluchtte tot den God des Verbonds, die hem alleen overbleef, terwijl in Israël hem geen plaats meer gegund werd.

Neen, het Woord des Heeren, dat vragend klonk door de spelonk van Horeb "wat maakt gij hier, Elia?" is een eerste antwoord op Elia's komen bij Horeb, een uitlokkend vragen des Heeren naar het doel van Elia's komst. Onder den jeneverboom heeft het Woord des Heeren op Elia's smeeking om te sterven, geantwoord, door hem te spijzigen, opdat Elia zijn weg in de woestijn tot Horeb toe vervolgen zou, en opdat Elia daar op Horeb voor het aangezicht des Heeren zijn ziel zou kunnen ontlasten. Op Horeb zal Elia het antwoord des Heeren vinden op de klacht zijner ziele.

Zeker, Elia moet op dit uitlokkend vragend Woord des Heeren op Horeb nu spreken, zijn ziel en zielestemming ontblooten en ontsluiten. En in dit opzicht is het onderzoekend Woord des Heeren voor Elia ontdekkend; Elia moet voor den Heere, en daarin ook voor zichzelf, uitkomen in zijn ellende, in zijn donkerheid, eenzaamheid en armoede, maar ook in zijn innerlijke vertwijfeling, voor zooveel immers het gezicht op de duurzaamheid, op de onvernietigbaarheid van het Verbond des Heeren in Israël hem ontgaat en zijn oog zelf zich onttrekt aan de teekenen van de duurzame genade Gods, die in Israël nog over bleven en die toch ook aan Elia niet geheel onbekend zijn.

Zoo klaagt dan Elia zijn ziel uit in een aanklacht tegen Israël bij den Heere; in een klacht over zijn eigen ijveren zonder vrucht.

wijl Israël het Verbond des Heeren verliet en verstiet, de altaren des Heeren afbrak en de profeten des Heeren uitroeide met het zwaard, zoodat Elia alleen overbleef, en nu, hij de eenzaam overgeblevene, gezocht werd om gedood te worden.

Hierin gaat Elia te ver, gelijk zijn zielestemming te diep wegzonk van de krachtige hope des geloofs. Straks zal de Heere Zijn vraag herhalen en Elia andermaal in dezelfde woorden laten klagen, maar dan reeds hem ongetwijfeld iets doen gevoelen van het ongegrond twijfelen zijner ziel. Dan zal de Zelfopenbaring des Heeren tot Elia doorbreken en hem wederbrengen en vooruit leiden in den weg zijner roeping. Thans geeft de Heere Elia slechts ten antwoord, dat Elia op Horeb blijven moet en op dezen berg voor het aangezicht des Heeren moet staan.

Zoo laat de Heere Elia zijn ziel uitklagen, en Hij laat Elia voorts bij Zich blijven en op de Zelfopenbaring des Heeren wachten. Hij verbindt Elia, om in de tegenwoordigheid des Heeren in de eenzaamheid van Horeb te vertoeven, en zich bij den Heere, den God des

Verbonds, te bepalen.

Ja, zoo leidt de Heere de zielen, die uit den levensstrijd voor den Naam en het Woord des Heeren, uit den strijd des geloofs, uitgeput vluchten tot Hem. Uit de vereenzaming, die het werkzaam strijdend inleven in den afval, in de ellende en den nood brengt, uit al den zieleweedom dergenen, die door Gods genadige en heilige roeping in ijver voor den Heere, voor Zijn Naam en Woord ontstoken zijn, laat de Heere, teeder ons onderzoekend, onze zieleklachten uitvloeien. Maar daarin ook verlicht Hij ons reeds, ons ontdekkend en sturend, opdat wij onze ziele geheel op Hem richten en ons bij Hem bepalen.

In Horebs eenzaamheid klinkt slechts de Naam des Heeren. En die Naam des Heeren is het licht, dat onze duisternis zal opklaren.

Blijve dan de ziele, die geen ontkomen kent, ook in haar klagen zonder troost, op Horeb, in de schuilplaats des Verbonds!

Daar gaat het licht op in de donkerheid!

XIX. IN ZACHTE STILTE [1 Kon. 19: 11-14]

> En zie, de Heere ging voorbij.
>
> En een groote en sterke wind, scheurende de bergen en brekende de steenrotsen voor den Heere heen; [doch] de Heere was in den wind niet. En na dezen wind een aardbeving; de Heere was [ook] in de aardbeving niet. En na de aardbeving een vuur; de Heere was [ook] in het vuur niet. En na het vuur het suizen van een zachte stilte.
>
> 1 Koningen 19: 11-14.

Dagen en weken heeft Elia het *woestijnleven* geleefd. Hooger kracht werkte in hem door de spijze, die de Heere hem bizonder verzorgd had. Hij leefde dat teruggetrokken leven, dat tot de openbaring Gods in Zijn Woord behoort, en waarvan door kluizenaars en kloosterlingen nog de nabeelding en nawerking gezocht wordt; dat leven, dat zich almeer terugtrekt in de verborgen werkelijkheid, die de bewegelijke wereld niet ontmoet; het leven in de meer bizondere nabijheid Gods; zoodat het aardsche, tijdelijke, zinnelijk aanschouwelijke steeds verder wegwijkt, en het onzienlijke, eeuwige, geestelijke nader komt.

Op den bodem der heiligste traditie verkeerde Elia daarbij; op het gebergte Horeb, waar de Heere eenmaal nederdaalde en met Israël in verbond trad. Hier mocht Mozes opklimmen en in de heerlijkheid des Heeren verkeeren bij het ontvangen der Wet. Hier heeft Mozes ook zijn toevlucht en troost gevonden in de bizondere openbaring des Heeren, die hem voorbijging, als antwoord op de bede van den godsman "toon mij nu Uw heerlijkheid" (Ex. 33:18-34:8). Hier heeft ook Elia getoefd, gewacht als voor de poorten van den God des Verbonds.

En de Heere heeft Zich hier ook aan Elia bizonder geopenbaard; eerst door hem het blijven en wachten op den berg te bevelen; en toen door meer bizondere openbaring van Zichzelf, van Zijn Raad en weg.

Wij hebben zeker toe te zien, dat wij niet zoodanige bizondere openbaringen des Heeren zoeken in woestijnen en spelonken, op heilige plaatsen en in visioenen. Zóó openbaart de Heere Zich aan ons niet. Hij spreekt tot ons door Zijn Woord en door de toepassing van den Heiligen Geest. Toch is er nòg in de afzondering een bizondere weg tot gemeenschapsoefening met den Heere. Toch is er nog bizonder voor wie den strijd mag en moet voeren voor den Naam en het Woord des Heeren, niet slechts een toevlucht-nemen in die afzondering, maar ook in het stille afgezonderde zielsverkeer bij het Woord des Heeren en in smeeking voor Zijn aangezicht, een bizondere ontsluiting van het Woord Gods door de genade des Heeren, — een ontmoeten van den Heere, waardoor Zijn volheerlijke glans onze nevelen doorbreekt en Zijn aangezicht ons aangezicht verlicht.

De Heere ging Elia voorbij.

De Heere openbaarde Zich aan Elia op bizondere wijze.

We hebben hier zeker te doen met een bizondere *stemming* en met een bizonderen *toestand* van Elia, waardoor hij op de openbaring des Heeren is voorbereid en voor haar ontvankelijk is. Het werk des Heeren is altoos tweevoudig; wat Hij doet komen voor ons en tot ons, daar doet Hij ons ook toe komen en daar leidt Hij ons heen. Zoo schiep Hij het licht voor het oog, en het oog voor het licht. En zoo doet Hij Zijn openbaring niet slechts doorbreken tot ons, maar Hij doet ons ook doorbreken tot Zijn openbaring. Het verblijf van Elia op Horeb en in de donkere spelonk der rotsen, uitziende naar den Heere, is hier symbool van de stemming zijner ziele bij het toekomen van de openbaring des Heeren.

Maar de openbaring des Heeren zelf is niet een stemming of toestand der menschen. In dien zin is de voorstelling, dat we in wat Elia op Horeb zag en hoorde, slechts met een innerlijk visioen van den profeet te doen hebben, opkomend uit zijn ziel, een schouwen van beelden zijner ziel, geheel verwerpelijk. Zóó is heel het Woord Gods door valsche verklaring, onder bewierooking der vroomheid tot een vrucht en produkt van menschenleven en zieleschouwing gemaakt, en de levende God tot een voortbrengsel en zelfafspiegeling van den mensch. Onderwerp en voorwerp zijn in de openbaring Gods beide onmisbaar, maar de openbaring Gods is niet in het onderwerp maar in het voorwerp. De Heere openbaart *Zich.* En wat ons menschen aangaat, onze innerlijke verlichting door Gods genade brengt ons de waarheid Gods niet; zij is slechts de bereiding en verlichting van het oog onzer ziel, dat het uitstralend licht des Heeren opvangt.

Tot Elia kwam de openbaring des Heeren in uitwendige gestalte, in de gestalte van natuurverschijnselen. Eerst brak buiten de spelonk over de rotsen een geweldige orkaan los, beukende de rotstoppen. De bergen dreunden en kraakten en scheurden. Rotsklompen donderen naar beneden. En het bergingewand zelf ontroerde; de rotsbodem sidderde; een aardbeving doorschokte heel den Horeb. Toen flitste tegen het zwarte donker daarbuiten de eerste bliksemstraal, en als regenstralen schoten de bliksems hun vuur voorbij, alles in den omtrek in vlammenlicht zettend.

Elia trok zich in de spelonk terug tegen den rotswand. Toch bleef hij nog met ongedekt aangezicht uitschouwen naar wat komen zou.

Maar de storm ging voorbij; en de aardbeving hield op; en het hemelvuur doofde; en toch had de Heere Zich nog niet bizonder aan Elia geopenbaard.

De Horeb herleeft in stilte en rust; de ontzettingen zijn voorbij, en de zoele bergkoelte beweegt de heerlijke berglucht en doet ze ruischen in zachte stilte langs en in de spelonk.

Daarin is de Heere; Hij geeft Zich aan Elia te kennen.

En Elia, man, held, wachter des Heeren, treedt uit zijn schuilhoek naar den spelonkuitgang, waar de bergomtrek oplicht en waar de Heere Zijn glanzen spreidt. En de profeet omwikkelt daarbij, nu, nu de natuurverschrikkingen voorbij zijn, zijn aangezicht met zijn mantel, zich *voor den Heere* omsluierend als een gering en onwaardig schepsel, een nederig dienstknecht voor het aangezicht van den levenden God.

We hebben hier stellig te doen met *natuurverschijnselen,* gelijk ze zich vooral in de bergen, in de rotstoppen, herhalen en plotseling optreden. Geweldig, die alles vernielende stormwind! dat scheuren en storten en beven der rotsmassa's! dat bliksemen boven u, onder u, bij u, één vuur! En dan die stilte, die volgt in tegenstelling; die verrukking van het schoon in het door nieuwen zonneglans verheerlijkte rotsgebergte; die verrukking van de berglucht, zacht ruischend in vrede.

Zeker, die natuurverschijnselen in de eenzaamheid der rotstoppen, boven rotskloven en afgronden, grijpen het menschenhart ontzaglijk aan, als de openbaring der majesteit en tegenwoordigheid Gods, die de knie onwillekeurig ter aarde doet buigen en het aangezicht doet verbergen voor den Heere des hemels en der aarde.

Toch is hiermee allerminst de openbaring des Heeren aan Elia verklaard.

Zeker, in de natuurverschijnselen openbaart Zich de Heere; maar wij menschen verstaan daarin niet meer nauwkeurig de stem des Heeren in wat zij op een bepaald oogenblik bizonder tot ons zegt. Zoo verstond eenmaal Adam in den Hof van Eden de stem des Heeren in de Natuur. In de natuurverschijnselen openbaart Zich zeker nog de Heere; maar dit is niet de bizondere openbaring des Heeren, waarvan Zijn Woord ons bericht geeft; dit was niet de bizondere openbaring des Heeren, die Elia op Horeb zocht, en die hem toegezegd was in het bevel des Heeren, dat Elia "*voor het aangezicht des Heeren*" op den Horeb moest staan. De Schrift spreekt hier van een *"voorbijgaan"* van den Heere

aan Elia gelijk Hij eenmaal op dezen zelfden Sinaï aan Mozes voorbijging. En zij verklaart daarbij uitdrukkelijk, dat de Heere niet was in den orkaan, noch in de aardbeving, noch in het vuur, d.i. de bizondere tegenwoordigheid en openbaring des Heeren aan Elia was in deze natuurverschijnselen niet gelegen.

In de bizondere openbaring des Heeren, gelijk Elia die op Horeb ontving, zijn de natuurverschijnselen niet *zelf* de openbaring des Heeren en niet als zoodanig de dragers dier openbaring, maar zij zijn aan die openbaring *dienstbaar* en zij zijn daarom ook aan haar ondergeschikt. De bizondere openbaring des Heeren volgt hier de natuurverschijnselen niet, sluit er zich niet bij aan, maar wekt ze op, zendt ze vooruit, geeft ze, zet ze in dienst. Het natuurverschijnsel is hier wonder, gelijk het hemelvuur, dat op het altaar van den Karmel viel. Elia doorleefde op den Horeb niet maar een natuurlijk opkomenden orkaan, een bergstorting, een aardbeving, een geweldig onweer, gelijk er meer in de bergen opkomen; neen, maar deze natuurverschijnselen werden op bovennatuurlijke wijze verwekt door de bizondere openbaring des Heeren, gelijk de donders en de bliksems op den Sinaï bij de nederdaling des Heeren tot Zijn verbondmaking met Israël.

De Heere ging voorbij. En gelijk de zee voor Hem wegvlood bij Israëls uitgang uit Egypte en de Jordaan achterwaarts keerde, zoo donderde, beefde en bliksemde de bergnatuur op Horeb en rondom de spelonk, waar Elia den Heere wachtte.

De Heere ging voorbij.

Daarom sloeg de orkaan, beefde de aarde en brandde het vuur.

Maar de Heere was noch in dien stormwind, noch in de aardbeving, noch in het vuur.

Niet alsof deze geweldige verschijnselen niet met de komst des Heeren in verband stonden of tot haar behoorden. Dat deden zij wel. Maar de Heere gaf Zijn bizondere tegenwoordigheid en openbaring aan Elia niet uit die verschijnselen te kennen. Niet uit den orkaan, en niet uit de aardbeving, en niet uit het vuur gaf de Heere Zich aan Elia te kennen. Niet in die schriktooneelen koos de Heere Zich de plaats voor Zijn Zelfopenbaring aan Elia. Neen, die plaats koos Hij *in de zachte stilte.* Toch gingen die schrikverwekkende verschijnselen voor, als teekenen van de nadering des Heeren, van Zijn heiligheid, majesteit en macht, van Zijn alles overwinnend vermogen, de grootheid Zijner kracht, waarmede Hij al Zijn welbehagen doet.

Laten wij hier ter verklaring een beeld mogen gebruiken. Wanneer onze koningin in één harer steden haar intocht doet, dan doet het kanongebulder u opschrikken, maar het zegt u haar aankomst. Toch is zij zelf daarin nog niet. De bereden politie stuift vooruit en jaagt den weg op; de huzaren volgen in krachtigen draf, de hoogwaardigheidsbekleeders ook gaan aan het koninklijk rijtuig vooraf. Het schittert alles de komst der Souvereine. Zij trekt in heel dien stoet voorbij. Maar zijzelf is dit alles niet, In eigen ruimte rolt eindelijk statig haar koets aan, en daarin is zij, zijzelf.

Zoo gaan de ontzaglijke natuurverschijnselen op den Horeb aan de komst des Heeren, die hen verwekte, vooraf, en zij zijn aan die komst des Heeren dienstbaar. Zij roepen Zijn majesteit uit en zij symboliseeren de nadering van den Almachtige. Maar de Heere Zelf, die in die ontzettingen aan Elia voorbij trekt, is noch in den wind, noch in de aardbeving, noch in het vuur. In het suizen der zachte stilte is *de Heere Zelf.* Daarin openbaart Hij Zichzelf aan Elia en daaruit spreekt Hij hem toe. En Elia treedt daarom naar het bevel des Heeren nu vooruit *voor het aangezicht des Heeren,* in de lieflijke stilte der heerlijkheid van Horeb, nochtans zijn aangezicht omwindend voor de heilige tegenwoordigheid van den Heere, die Zichzelf aan Elia openbaart.

In de suizende zachte stilte is de Heere bij Zijn Zelfopenbaring aan Elia.

Neen, de Heere komt Zijn dienaar hier niet verschrikken, niet bestraffen, niet verjagen. Hij komt Elia *ontmoeten* in vrede en gunst. De Heere komt Elia bemoedigen, troosten, sterken, zijn kracht vernieuwen, en hem stellen in het licht, waarin Elia door zijn God, den God des Verbonds, overwinnaar en meer dan overwinnaar is.

Zij, die hebben willen verklaren, dat de Heere op Horeb aan Elia verschenen is, om hem te verwijten, wat de profeet op Karmel bestaan heeft, of wel hem te verwijten zijn tegenwoordigheid op Horeb, waar hij niet behoorde, — zij hebben van de openbaring des Heeren aan Elia op Horeb niets verstaan; en zij hebben evenzeer niets verstaan van Elia's heilige handeling in den Naam des Heeren op den Karmel.

Het zou er dan op neerkomen, dat Elia, uit Jizreël verdreven door Izebel, nu van Horeb verdreven werd door den Heere.

Niets is minder waar. In de woestijn heeft de Heere Elia gespijzigd en vooruitgewezen op den weg naar Horeb. De Heere heeft Elia gegeven het woestijnleven te leven door wonderkracht. Hij heeft Elia na het eerste vragen des Heeren "wat maakt gij hier, Elia?" bevolen, op Horeb te blijven vertoeven voor het aangezicht des Heeren. Het tweede vragen des Heeren "wat maakt gij hier Elia?" uit de zachte stilte is een vernieuwd ontlokken aan den profeet van diens zielestemming, maar opdat de Heere thans in Zijn bizondere openbaring aan Elia dezen in liefde en vrede, bemoedigend, vertroostend, besturend, versterkend, zou antwoorden en aan Elia diens nieuwe levenstaak zou wijzen.

Zeker, Elia's ziel is op Horeb eerst nog steeds onder schaduwen gebogen; hij gaat te ver, ook hier nog in zijn klacht; en daar gaat ook de openbaring des Heeren tegen in. Maar die openbaring is voor den getrouwen profeet geen verwijt of bestraffing, geen afkeuring of terugstooting, geen verschrikking. Zij is dat juist in het geheel niet. Orkaan en bergstorting, aardbeving en vuur gingen Elia voorbij; zij waren niet door den Heere tegen Elia gericht; zij hadden hem in dit opzicht niets te zeggen; zij raakten hem niet aan. Daarin was voor Elia de Heere niet. De Heere was voor Elia in de zachte vrede-stilte van het vriendelijk aangezicht des Heeren, dat na de donders en het vuur Horeb's gebergte triumfeerend overlichtte.

Zóó kwam de Heere tot Elia.

Ja, de Heere was Elia's Toevlucht en zijn Vertrooster. Bij zijn God, den God des Verbonds, was het oordeel voor Elia weggenomen. Voor hem was, na de stormen van zijn leven, de vrederust bij zijn God. En Elia's leven zelf, waarin hij als dienstknecht des Heeren voor des Heeren aangezicht heenging, mocht een leven zijn in storm en aardbeving en vuur, een leven van verschrikking ook over Israël van wege den afval en de dreiging der ongerechtigheid; — nochtans stond Elia ook daarin als dienstknecht voor den Heere en ging hij ook daarin in Israël voor den Heere heen; in dit alles was het vrede tusschen Elia en den Heere, en ook in Israël zou de Heere ondanks Zijn onweders Zichzelf na Elia's dienst openbaren in vrede.

Versta dan iedere oprechte ziel, die zelf onder de teekenen van donder en vuur moet leven en dienen, deze openbaring des Heeren aan Elia. Na het scheurende, schokkende leven, na de vlammige beweging, waarin ook gij den Heere dienen moet, zij het ook verlaten en verstooten en stervende in uw levensmoed, — komt de Heere! De vuurgloed gaat Hem voor — Die gloed is Hijzelf niet; maar Hij komt toch in dien weg. En Zijn komst is vrede. Vrede voor uw aemechtige ziel, getrouwe gewonde strijder of strijderes in den dienst van uw God en Heer. Vrede is de Heere voor u, uw goede Herder, die uw ziele troost.

En na alle stormen komt voor u met al Gods volk in zachte stilte de volle vrede van de heerlijkheid des Heeren.

XX. HET ZOEKLICHT VAN DEN HOREB [1 Kon. 19:14-18]

> En de Heere zeide tot hem: Ga, keer weder op uw weg, naar de woestijn van Damaskus; en ga daar in en zalf Hazaël ten koning over Syrië; daartoe zult gij Jehu, den zoon van Nímsi, zalven ten koning over Israël; en Elisa, den zoon van Safat, van Abel-Mehola, zult gij tot profeet zalven in uw plaats.
>
> –
>
> Ook heb Ik in Israël doen overblijven zevenduizend, alle knieën, die zich niet gebogen hebben voor Baäl, en allen mond, die hem niet gekust heeft.
>
> 1 Koningen 19:14-18.

In de zachte stilte van Horebs eenzaamheid heeft de Heere in vrede en gunst tot Elia gesproken.

Eerst heeft de Heere aan Elia, Zijn dienaar, na diens volbrachte zending in Israël, andermaal de klacht over het volk der verkiezing ontlokt, die ook tevoren bij Elia's aankomst in Horebs spelonk de smartvolle zielestemming van den profeet over diens lippen bracht. Het vertoeven in Horebs eenzaamheid, in de geestelijke aanraking der onzichtbare werkelijkheid, in het mystieke licht van de schuilplaats des Allerhoogsten, heeft Elia's klacht tegen Israël niet gewijzigd, al moet wel reeds Elia's zielestemming dichter bij den Heere zijn. Ook nu Elia met den Heere alleen is in de hooge begenadiging der ontmoeting op den Horeb, nu de vrede van de gunst des Heeren den profeet omruischt, terwijl hij zijn aangezicht met zijn mantel voor Gods heilige tegenwoordigheid omhult, blijft Elia Israël voor den Heere aanklagen. Elia blijft zich, toevluchtnemend tot den Heere, den God Israëls, beklagen over de onvruchtbaarheid van zijn ijverenden levensarbeid. En de bitterheid, die nog zijn zielesmart is, laat zijn zucht, om bij den Heere eenzaam te mogen blijven en te mogen sterven, uitkomen in de woorden.

waarin hij van zijn komst op Horeb af geklaagd heeft, en die hij thans nog weer letterlijk herhaalt: "ik heb zeer geijverd voor den Heere, den God der heirscharen; want de kinderen Israëls hebben Uw Verbond verlaten. Uw altaren afgebroken, en Uw profeten met het zwaard gedood; en ik alleen ben overgebleven, en zij zoeken mijn ziel, om die weg te nemen."

Zeker, een klacht, een aanklacht voegt den profeet tegen Israël. Er is ook een *aanklacht* op grond van het Verbond en de openbaring des Heeren, een aanklacht tegen een afvallig volk, tegen het verlaten van den Heere, tegen het verwerpen van Zijn Woord, tegen het verachten van Zijn dienst, tegen het verstooten van Zijn knechten, tegen de onvruchtbaarheid en de vijandschap, waarmee de waarachtige ijver voor den Heere vergolden wordt. De ijver der liefde voor de eere des Heeren moet hier wel klagen en aanklagen ook; en die ijver doet de klacht in zielebitterheid uitvloeien, gelijk ook in de Psalmen zoo vele malen voorkomt. Ook de Heere Jezus Christus, de Middelaar Gods en der menschen, heeft in heiligen zieleweedom geklaagd: "Jeruzalem, Jeruzalem! hoeveel malen heb Ik uw kinderen willen bijeenvergaderen, gelijk een hen haar kiekens onder de schaduw harer vleugelen maar gij hebt niet gewild! Zie, uw huis wordt u woest gelaten!" Hij, die zachtmoedig was en nederig van hart, heeft den steden, waarin Zijn krachten meest geschied waren, verweten, dat zij zich niet bekeerd hebben; en Zijn laatste woorden tot de Schriftgeleerden en Farizeën, die Hem verstieten, deden het "wee u! wee u!" over hen klinken.

Er is daarom ook voor des Heeren knechten, die in oprechtheid des harten hun ziel voor den Heere en voor Zijn Woord hebben gegeven en ijverend hebben verteerd, een recht tot klagen en tot aanklagen. Ja, want de vrucht van het Woord Gods rijpt ook in het

oordeel des Heeren tegen degenen, die hooren en niet verstaan; die het heilige Woord Gods voorbij zich heen laten waaien, en in hun vleeschelijk oordeel slechts smaad en vijandschap vergelden voor wat in den Naam des Heeren is gesproken en gedaan. Maar *onze* weegschaal is hier onzuiver en in zwakke hand. De klacht van den Christus is zooveel teederder en soberder dan de onze, hoewel Hij alleen ook voor wat Hemzelf aangaat het volle recht tot klagen heeft. Wij wegen zoo licht, ook al zijn we door genade verloochend aan onszelf, teveel onszelf mee. Wij zien zoo licht, gelijk ook zelfs Elia, voorbij, wat er toch nog goed is en waarvan we toch ook wel weten. En bovenal, de onzuiverheid onzer ziel brengt zoo het gevaar mee, dat wij in onze klacht, ook in de heiligste stemming, en al drukken wij het niet zoo bepaald uit, ons beklagen ook over den Heere.

O, er is bij ons gedurig zooveel gevaar voor zonde in de klacht van onzen ijver; wij gevoelen dan, als wilden wij wel den Naam, het Woord en de zaak des Heeren dienen, terwijl de Heere ons eigenlijk maar liet tobben, zonder Zich te bekommeren over wat Hemzelf toch bovenal aangaat. Er is gedurig bij ons zooveel gevaar voor zonde in onzen ijver, als we de wereld en de menschen wel willen omzetten, maar zonder, ook bij schijnbare onvruchtbaarheid, *enkel* dienstbaar te willen zijn aan den Raad en het Woord des Heeren, die zoo ver, zoo aanbiddelijk heerlijk ver, boven onze gedachten en wegen verheven zijn. Gods Verbond is zoo diep van grondslagen, dat wij het niet doorzien kunnen; en het enkel aanbidden is ons vaak zoo vreemd.

De volle overgave van onzelf aan den Heere, ziende in het gebod en blind in de uitkomst, de volle overgave des geloofs aan den Heere, naar de Schriften, zou ons zoo in de ruimte zetten. Zij zou ons meer den Heere doen genieten in Zijn zachten stillen vrede, en ons met vroolijke liederen van bevrijding omringen, al gaat onze weg dan ook eenzaam, ongekend, en veronachtzaamd door. De Heere zal het toch licht maken op Zijn tijd. Dit staat toch vaster dan Horebs rotsen; — al toeft Hij ook, Hij kent Zijn tijd, en Hij komt gewis. De Heere is toch geheel en enkel heerlijkheid. In het licht van Zijn aangezicht moeten wij toch alleen in diepe nederbuiging opjuichend aanbidden: Geloofd zij God!

Het *"goddelijk antwoord"* op Horeb, zooals de apostel Paulus het noemt (Rom. 11:4), heeft zeker Elia's ziel getroost en verkwikt.

De Heere zegt echter in dat antwoord aan Elia *niet alles* wat Elia's klacht zou kunnen veranderen in aanbiddend juichen vanwege de groote heerlijkheid des Heeren, die voor Elia is weggelegd en die ook zijn werk volgt.

Althans, de Schrift verhaalt ons daarvan niet. De Heere zegt Elia niet, hoe groot diens loon is in de hemelen. Hij zegt hem niet, hoe Elia's weg, ook in de diepe nederbuiging en in het woestijnverblijf op Horeb, in de tegenwoordigheid des Heeren, hem reeds verheerlijkt bij aanvang.

Wel, Elia heeft op Horeb ontuitsprekelijke woorden gehoord; hij is als in de hemelen opgetrokken; hij is, als Mozes, verwaardigd op Horeb den Heere te ontmoeten, die hem voorbijging. Elia's aangezicht moet onder zijn mantel geblonken hebben; zijn ziel is gezalfd met de olie van de heiligheid en van den vrede des Heeren. Elia is voortaan meer dan ooit onschendbaar. Sinds zijn verblijf op Horeb raakt niemand hem aan; het vuur van den hemel, dat Ahazia's vermetele knechten verteert (2 Kon. 1), is sinds Elia's verblijf op Horeb symbool van de hemelkracht, die Elia in de gemeenschap des Heeren omgeeft en zijn optreden kenmerkt. Zoo is Elia's weg voortaan gericht op zijn ingaan in de heerlijkheid Gods in den vurigen wagen, waarin hij ten hemel zal varen.

En na Elia's hemelvaart vlamt het vuur, door Elia ontstoken, niet slechts hoog op in den weg van Elisa, op wien Elia's mantel valt, maar ook in heel de Profetie, die sinds Elia in Israël machtig doorbreekt voor den Naam en het Woord des Heeren, en die als het licht Gods op aarde blijft schijnen. Elia's naam blijft in Israël de hooge naam van den gezant, die als Gods engel voor het aangezicht des Heeren heengaat; van allen, die in Israël uit vrouwen geboren zijn, is niemand meer dan Johannes de Dooper, den Elia uit de volheid

des tijds. Elia is met Mozes de getuige des Heeren uit Israëls historie, om den Christus in de wolk der verheerlijking op den berg te spreken van Diens uitgang, door het lijden des doods, in de vreugde Hem voorgesteld. En voor de Gemeente des Heeren van alle eeuwen blijft Elia het voorbeeld van den overwinnaar door het smeekend gebed (Jak. 5:17, 18).

Elia is in dit alles in zekeren zin Israëls redder, die den Naam en de eere, het Verbond en het Woord des Heeren in Israël gehandhaafd heeft, en die ze in het waarachtige licht heeft doen uitbreken uit de puinhoopen, waarin het historisch Israël uiteenviel. Hij is de levende profetie van het onsterfelijk getuigenis des Heeren; van de trouw, die nooit vergaat; en van de gewisse en volle openbaring der waarheid Gods, die komt. Ja Elia is het voorbeeld van den Christus hierin, dat hij geen dadelijke vrucht vond, maar zijn ziel, zij het niet in zijn sterven dan toch in zijn leven, geven mocht. Voor alle getrouwe getuigen des Heeren, en tot op de wederkomst van Christus, is Elia hierin tot groote vertroosting en verkwikking, tot gemeenschap en tot eere. Elia staat in de Schrift voor heel de Gemeente Gods in het goddelijk licht; hij staat als op Horeb, eenzaam, in gebogen gestalte, voor het aangezicht des Heeren.

Hoog is Elia begenadigd. De Heere heeft hem vergolden.

Dit alles vertolkt de Schrift ons in het goddelijk antwoord aan Elia op Horeb, gelijk zij dit opteekent, niet. Zij doet het ons in haar geheele verdere ontsluiting kennen. En dit alles is uit de begenadiging des Heeren, waarin Elia op Horeb verkeeren mocht, over hem gekomen.

Elia moest, ook in den lichtnymbus, die sinds Horeb hem meer dan ooit omgaf, nog veelszins door de wolk heen; ook opdat verslonden wierd, wat zijn zielsoog verduisterde door de zwakheid des vleesches, en door de zonde, die in hem overbleef.

Daarom is er in het goddelijk antwoord wel overvloedige vertroosting voor Elia, maar ook inhouding, terughouding, ja terechtwijzing, beschaming en voortdrijving.

De Heere zegt Elia, dat hij thans in den dienst des Heeren moet *terugkeeren op zijn weg,* en dat hij zijn pad in dien dienst met lijdzaamheid moet afloopen.

Daarbij doet de Heere Zijn heilig *zoeklicht* van Horebs hoogte vallen ver en breed over den weg, waarin Elia vóór het aangezicht des Heeren heeft te gaan; en over Israël en de wereld, waarin de Heere Zijn Woord gewisselijk doet; Zijn Woord, waarvoor Hij Elia riep en heiligde en waarin Hij Elia's dienst ook na Elia duurzaam doet voortgaan. Daarin doet de Heere Elia verstaan, dat zijn werk niet ijdel is. Het is het werk des Heeren; en de Heere zal Zijn werk handhaven, al zal Hij daarbij ook over Israël het oordeel brengen.

Zoo wordt hier door het lichtende Woord des Heeren voor den profeet onthuld het uitbreken van *het zwaard der Heidensche rijken* uit het Noorden tegen Israël. *Syrië* zal Israël slaan; Syrië eerst. Achter Syrië komt later Assyrië, en komt eindelijk Babel. Aan de latere profeten wordt dit uitbreken der rijken uit het Noorden voortgaande onthuld; totdat voor hen het zwaard des Heeren ten volle ontbloot wordt, het zwaard tegen Gods Gunstgenoot. Dit zwaard is niet tegen het Verbond des Heeren, maar het is het geheim van Zijn Verbond, dat Hij, Hijzelf, Hij alleen handhaaft en uitvoert.

Niet slechts tegen Israël, maar ook *in Israël zelf* zal het zwaard des Heeren richtend uitgaan; allereerst door *Jehu,* die Achabs huis en Baäls dienst treffen zal. In Israël zelf werkt het oordeel Gods snoeiend, tot op den wortel toe. En in die taak van het oordeel des Heeren staat niet alleen Jehu en wie na hem in Israël het wereldlijke zwaard zal voeren; neen, in die taak staat ook, en niet het minst, *de Profetie* in Israël. In die taak staat *Elisa* na Elia; en in die taak staan al de gezalfde getuigen van het Woord des Heeren, de heilige profeten, die door het Woord Gods Israël zullen treffen, en die daarmee de waarheid Gods doen uitkomen in het waarachtige licht, stralend straks om het Lam Gods, een licht tot verlichting der Heidenen en tot verheerlijking van Israël.

Ja, het Verbond des Heeren met Israël is waarachtig en getrouw. En de Heere doet daarom *het zaad der verkiezing* in Israël ook niet vergaan. Van Obadja en de verscholen

mannen uit den omgeworpen profetenkring spreekt de Heere niet opzettelijk tot Elia. Elia weet daarvan, al wilde hij in zijn klacht er niet aan denken. Maar wat Elia niet weet en zelfs niet denkt, is het feit, dat in Israël nog een overblijfsel wegschuilt en immer blijven zal, een overblijfsel ook in Elia's dagen van duizenden, van *zevenduizend,* wier knieën zich voor Baäl niet buigen en wier mond den voetkus aan Baäl's beeld geweigerd heeft en weigeren zal, omdat de Heere hen in Zijn genade daarvoor heeft behoed.

Dit alles wordt aan Elia ontdekt bij de opdracht des Heeren, dat Elia Hazaël moet gaan zalven tot koning over Syrië, Jehu tot koning over Israël, en Elisa tot profeet en tot opvolger van Elia.

Van de uitvoering van deze opdracht des Heeren door Elia weten we niet veel. We weten slechts van Elisa's roeping door Elia; van zalving lezen we daarbij niets (vs. 20). Van Jehu's zalving door een bode van Elisa lezen we later (2 Kon. 9:7); maar van een ontmoeting tusschen Jehu en Elia zwijgt de Schrift. En aan Hazaël heeft Elia's opvolger Elisa wel persoonlijk aangezegd, dat hij koning over Syrië zou zijn, waarbij Elisa weende over het kwaad, dat Hazaël over Israël zou brengen; een zalving van Hazaël door Elisa wordt ons echter daarbij niet beschreven, terwijl ook Elisa noch Hazaël eenige kennis van een vroegere zalving van Hazaël door Elia doen blijken (2 Kon. 8:10-13).

Niettemin kan het zeer wel zijn, dat de last des Heeren aan Elia, om Hazaël, Jehu en Elisa te zalven, in letterlijken zin bedoeld is en ook in letterlijken zin door Elia is verstaan en persoonlijk uitgevoerd, al wordt het verhaal daarvan ons door de Schrift niet gegeven.

Maar het kan ook zeer wel anders zijn.

Het Woord des Heeren, dat op Horeb tot Elia geschiedde, was vóór alle dingen openbaring, *goddelijk licht* over Elia's weg en taak, over den weg des Heeren in Israël, en over het Verbond des Heeren.

In letterlijken zin is het dan ook zeker niet te verstaan, dat Hazaël, Jehu en Elisa achter elkander zóó met het zwaard over Israël zullen komen, dat Jehu doodt, wat Hazaël overlaat, en dat Elisa doodt, wat Jehu nog laat leven. Elisa's zending in Israël was ook een zending als profeet, als opvolger van Elia, en was niet een zending met het wereldlijke zwaard.

Neen, Hazaël, Jehu en Elisa sluiten slechts aaneen als Gode dienstbaar in het oordeel des Heeren over Israël, in den voortgang en de overwinning van het *Woord* des Heeren. Het zwaard des oordeels, dat de Heere zendt, is ook Zijn Woord, dat Hij doet, en waaraan Hij ook het wereldlijk zwaard dienstbaar stelt. Hazaël Jehu en Elisa sluiten bij *Elia* aan in de volvoering van den Raad des Heeren in Israël, in den voortgang en de vervulling van het Woord des Heeren. Zij volgen Elia, en zij troosten hem in de voortgaande uitvoering en openbaring van het Verbond en het Woord des Heeren, dat in den weg van Gods oordeelen het licht en den vrede zou doen doorbreken, gelijk de zachte stilte op den Horeb kwam na den orkaan, de aardbeving en het vuur.

Hazaël, Jehu en Elisa sluiten aan Elia's tijd en arbeid aan; ze vervolgen het werk des Heeren, waarin Elia dienstbaar was; maar ze zijn zelf weer vertegenwoordigers van die drie machten, die de Heere, ook na hen, voortgaande over Israël werken deed in het zwaard der Heidensche rijken, in den inwendigen kamp, die Israël zou verteren, en in den dienst van het woord der Profetie.

Zoo ontving dan Elia op Horeb de openbaring des Heeren over den *voortgang van zijn werk;* en hij ontving die openbaring in woorden, als waarin de Heere immer in de Profetie maar bizonder in Horebs heilige geheimzinnigheid spreekt.

Nadere beschrijving der uitvoering van den last des Heeren, aan Elia verstrekt, is ons dan ook niet noodig. Elia zal die last verstaan hebben gelijk de Heere hem bedoeld heeft, en zoo zal hij ook naar die bedoeling den last des Heeren hebben uitgevoerd. Hij zal zijn weg in den dienst des Heeren vervolgd hebben in het licht der goddelijke openbaring, die hij op Horeb ontving.

De lichtende wolk der openbaring des Heeren zweeft voor ons ook van den Horeb over het *overblijfsel in Israël,* waarvan de Heere tot Elia in de heilige stilte sprak.

Niemand zal er aan denken, dat de Heere hier aan Elia het getal noemt der overgebleven getrouwen in dien zin, dat er nu ook niet één enkele meer kon zijn dan die zevenduizend. Wel kon dit getal allerminst Elia misleiden; uitdrukkelijk noemt de Heere het groote getal, dat Hij nog liet overblijven, als het getal van hen, die in Israël voor Baäl niet buigen noch aan Baäls beeld eer bewijzen. Aan die zevenduizend heeft er stellig niet één ontbroken. Toch is ook dit getal symbolisch; het drukt een groote volheid uit.

O, het geslacht, dat de Heere Zich behoudt, ook na Elia, en tot aan het einde der wereld, is rijk en vol. Het zal eenmaal openbaar worden in de vervulling van het symbolisch zevenduizendtal, in de schare, die niemand tellen kan. Maar het blijft ook in den tijd de schoonheid der goddelijke verkiezing dragen, ook in het symbolische getal; het blijft *het volle volk des Heeren.*

Zoo heeft dan Elia zijn weg, zijn levensweg mogen vervolgen, getroost en verrijkt, *in het licht des Heeren.*

O, keere zoo ook uit de lichtende gemeenschap des Heeren, uit de afzondering onder het licht van het Woord Gods, elke dienstknecht en dienstmaagd des Heeren in het leven terug, die, in den strijd gewond, in de spelonk van Gods Verbond voor het aangezicht des Heeren verschuiling en genezing gezocht heeft.

In den strijd, die dagen van afval, van benauwende oppervlakkigheid en geestelijke botheid brengen, komen onder hen, die waarlijk den ijver des Geestes voor den Naam en het Woord des Heeren kennen, gedurig gewonden voor.

Voor zulke gewonden is rust in het Verbond des Heeren.

En zij mogen uit die rust wederkeeren op hun weg, door den vrede verkwikt, maar ook in beschaming gelouterd door het waarachtige licht, wetende dat het werk des Heeren doorgaat tot de volle ontsluiting en vervulling van Zijn Raad en Woord, en, ook door de oordeelen heen, tot den vrede.

En zij mogen bij het licht des Heeren, dat zoo ver over hun pad heen zijn glansen werpt, ook weten, dat het heilige zaad van het werk Gods de vrucht draagt; het heilige zaad, dat de Heere bewaart, en dat niet een overblijfsel is bij ongeluk, maar de volheid van het waarachtige Israël, de schoone volheid en de volle schoonheid van den olijfboom des Heeren, van heel het volk van God (vgl. Rom. 11).

XXI. NAAR ABEL-MEHOLA [1 Kon. 19: 19-21]

> Zoo ging hij van daar, en vond Elisa, den zoon van Safat. Deze ploegde met twaalf juk [runderen] voor zich heen, en hij was bij het twaalfde; en Elia ging over tot hem, en wierp zijn mantel op hem.
>
> 1 Koningen 19: 19-21.

Eenzaam en verlaten is Elia na zijn vertoeven op Horeb niet meer geweest. Elisa is hem daar door het Woord des Heeren als zijn opvolger in de profetische roeping aangewezen en gegeven. Elia kan daarom nu naar Abel-Mehola in het Jordaandal trekken en Elisa daar opvorderen, om hem te volgen, hem te vergezellen en hem te dienen in het profetisch ambt.

Hierin is ongetwijfeld een groote verkwikking gegeven aan den grooten profeet des Heeren.

Niets menschelijks is vreemd ook aan dezen man Gods Elia. Het "ik ben alleen overgebleven" heeft na zijn overwinning op Karmel en de daarop gevolgde dreiging van Izebel zijn ziel benauwd, en hem doen bidden om te mogen sterven. We hebben hierin echter bij Elia niet zoozeer te doen met de kwelling der eenzaamheid uit behoefte aan gezelligheid en omgang. Elia's eenzaamheid was een staan in het leven met den heiligen last des Heeren, in den ijver voor den Heere, in gloeiende liefdevereering voor den Naam des Heeren, terwijl de wereld naar den Heere niet vroeg, ja Hem versmaadde; en bovenal, terwijl Israël, dat voor des Heeren Naam geroepen werd, afviel. Wie dàt eenzaam-zijn in zielesmart over het verlaten en versmaden van den Heere, van Zijn genade, Zijn Naam en Zijn Woord, eenigermate bij ervaring kent, die verstaat ook, vooral na bizondere zielespanning, door onaandoenlijkheid en vijandschap beantwoord, iets van zulk een eenzaamheidspijn, waardoor wij het leven niet meer kunnen dragen, en verlangen ja zuchten kunnen, om door den Heere te worden weggenomen. En die kan ook iets verstaan van de weldaad, die Elia in Elisa van den Heere ontving.

Aan zulke verkwikkende weldaden laat de Heere het Zijn knechten en dienstmaagden niet ontbreken; Hij schenkt ze op Zijn tijd. Zoo heeft Hij profeten en apostelen, hervormers en strijders en lijders in Zijn dienst getroost; ze moed doen grijpen. Hij heeft hun blik uitgeleid naar de wolke der getuigen, maar ook hun den beker koud water doen reiken, en de ingewanden der heiligen door de liefde en de gemeenschap der geloovigen verkwikt. En zoo laat Hij ook thans nog aan de oprechte strijders voor Zijn Naam en Woord de ervaring toekomen der gemeenschap in Zijn vreeze en dienst, de liefdevolle erkenning en toewijding van hen, die de getrouwe getuigen des Heeren verkwikken, volgen en dienen willen om des Heeren wil.

Toch moet het roepen van Elisa door Elia, al wordt daarin aan Elia verkwikking bereid voor zijn menschelijk dorsten naar vriendelijke gemeenschap in zijn levensstrijd, door ons niet enkel uit dit gezichtspunt verstaan worden.

Elisa is aan Elia door den Heere niet enkel en niet vooral aangewezen en gegeven tot levensvertroosting in den genoemden zin. Wel, onze vertroosting staat in het werk en het Woord Gods nooit op den voorgrond; zij is gevolg, maar niet eerste doel. Dit juist is ook het geloof en de dienst des Heeren, dat wij niet allereerst naar ons gelukgevoelen, naar onze vertroosting en naar onszelf vragen, maar naar het werk, den weg en de zaak des Heeren. Elisa is door het lichtend Woord des Heeren aan Elia aangewezen en gegeven voor het profetisch ambt, voor de profetische taak; voor de Profetie; voor het *Woord Gods* in de uitvoering van den Raad des Heeren; voor den Naam des Heeren; voor den Heere Zelf. Elisa is door den Heere voor Zich verkoren en aan Zich gewijd, en zóó is hij aan Elia aangewezen en gegeven. Zoo moeten de heiligen zich steeds eerst aan den Heere geven en daarin dan ook aan des Heeren knechten. Zoo zijn alle geloovigen

eerst lidmaten van Christus en daarna van elkander. Alle gave moet eerst den Heere gewijd zijn, dan is zij heilig en komt zij ook ons ten goede.

Zoo is dan Elia's zending en gang naar Abel-Mehola, om Elisa tot het profetisch ambt te roepen, niet allereerst een zending om Elia zelf en tot verkwikking zijner ziel. Het is een ambtelijke zending van Elia. Het profetisch ambt moet uitgevoerd worden; het moet verzorgd worden en doorgaan, wijl het werk des Heeren doorgaat en Zijn Naam en Woord uitgeroepen moeten worden. In dien weg wordt ook Elia vertroost. Het doorgaan van het werk en het Woord des Heeren is zelf reeds een vertroosting voor Elia. Ja, dàt juist vertroost Elia. Zijn ziele leeft in den ijver des Heeren; zij klaagt, indien die ijver geen vlam ontsteekt en dreigt weg te sterven; Elia moet daarom juichen, zoo de Heere dien ijver ontsteekt ook in anderen, en om na Elia te branden. En juist omdat Elia Elisa zoekt en roept voor het profetisch ambt, voor het Woord des Heeren, voor den Heere zelf, wordt zijn ziele straks door Elisa's gemeenschap verkwikt.

Hebben zoo ook niet de apostelen hun leerlingen geroepen en gevormd voor den Heere, en zijn die leerlingen niet juist in hun ijver voor het Woord des Heeren ook voor hun leermeesters tot grooten troost geweest? O, hoe verkwikt die ongezochte vertroosting, zoo wij de roeping des Heeren doen uitgaan, zoo wij in ijver voor het Woord des Heeren branden, en zoo daarna de liefde en toewijding van hen, die wij zóó voor den Heere roepen en vormen mochten en aan Hem dienstbaar maakten, ook tot ons zelf terugkeert.

Een zegen des Heeren, een verkwikking der ziele was het reeds voor Elia, dat hij *weer in actie* kwam om te doen en te dienen het Woord des Heeren; dat hij zelf weer in zijn profetisch ambt in den Naam des Heeren moest optreden in het roepen van Elisa. Elia werd hiermee weer aan het werk gezet; hij werd hiermee als profeet des Heeren weer zichzelf.

Kinderen kunnen zich reeds ongelukkig gevoelen, omdat ze niet weten wat ze doen moeten. Ledigheid is een bron van veel kwaad, ook van veel leed. Wie de kinderen hierin niet verstaat en ze niet zonder hardheid weet te leiden zóó, dat ze niet slechts bezig gehouden worden maar ook zelf bezig worden, zoo dat ze iets kunnen doen, die troost hen niet en leert hun niet leven.

Ook volwassenen hebben gelijke behoeften. Werkeloosheid is de grootste verlatenheid; en arbeid, verantwoordelijke arbeid is een zegen, een eere, een weldaad in het leven. Hoe snakt de kranke naar den dag, waarop hij weer wat doen mag!

Dit mag ook op geestelijk gebied niet uit het oog verloren worden; de dienst des Heeren is ook als dienst een genade, een weldaad; en schoon het werk Gods, waartoe wij door het Woord Gods geroepen zijn en de zielen roepen, enkel het geloof is, — de gehoorzaamheid is met dit geloof één, en wij moeten daarom ook onze zaligheid werken, werkzaam worden met en voor het Woord en den Naam des Heeren; en we moeten niet enkel roepen tot het hooren maar ook tot het doen van het Woord des Heeren. De Gemeente des Heeren moet altoos weer in den geestelijken strijd der eeuw tot actie geroepen worden; de geloovigen hebben een taak voor den Heere, en die taak moet hun worden geleerd; zij moeten daarin geholpen worden en aan het werk gezet.

Zóó doet de Heere nu ook met Zijn knechten en dienstmaagden, die Hij na diepe nederbuiging weer opricht. Ze zien soms hun werk afgebroken. Hun stem sterft weg als in de woestijn; hun pogen wordt verijdeld; hun werk wordt afgewezen en onmogelijk gemaakt; het zinkt voor hun oogen weg als in de zee. Ze zijn aan het einde. Wat zullen zij meer beginnen? Het is toch alles tevergeefs geweest, zoo het schijnt. Dan doet de Heere hun echter weer Zijn Woord verstaan; dan klemt Zijn last bij vernieuwing op hun ziel. Wat weten zij ook van den weg des Heeren! Hij roept, en zij hebben te volgen; Hij beveelt, en zij hebben uit te voeren. Er is toch zulk een zegen, zulk een troost ook, in deze roeping tot vernieuwde gehoorzaamheid na nederbuigende teleurstelling; de verantwoordelijkheid rust toch in hoofdzaak allerminst op ons, maar op den Heere Zelf. Dat leert Hij ons dan beter verstaan. Hij doet ons dan bij vernieuwing verstaan, dat Hij

van ons geloof en gehoorzaamheid wil, enkel geloofsgehoorzaamheid; Hij richt ons oog, onze ziel, onzen gang dan weer op onze roeping, en doet ons die weer in nieuwe taak onderscheiden. De Heere zet ons dan weer aan het werk en brengt ons weer in actie om Zijn Woord te doen en te dienen. En daarin verkwikt Hij onze ziel, terwijl Hij ons in het spoor der gerechtigheid leidt om Zijns Naams wil.

Gezegend is deze trouw des Heeren!

Nog een gezichtspunt moeten wij aanwijzen, om wel te onderscheiden den langen tocht van Elia, van Horeb naar Abel-Mehola, waar Elisa tot het profetisch ambt in den Naam des Heeren geroepen moet worden.

Elia moet Elisa roepen tot het profetisch ambt, waarin Elisa Elia moet opvolgen. Deze taak, waarvoor Elia hier als profeet des Heeren in actie moet komen, is van een bizonderen aard.

Zeker er is een weelde in, dat Elia zijn *opvolger* mag kennen en zelf mag roepen; er is voor hem na zijn eenzaam strijden een zielsverkwikking in gegeven. Het roepen van Elisa als opvolgende profeet is voor Elia echter allereerst een taak, een taak voor den Heere. Het Koninkrijk is des Heeren, en Zijns is ook de Profetie, het profetisch getuigen en ijveren; Elia is hierin slechts dienstbaar; hij is hierin ook in zekeren zin slechts voor een tijd; zijn taak gaat na hem op anderen over en door anderen voort. Dit moet Elia wel verkwikken, want het houdt het werk des Heeren en daarin ook Elia's werk in het leven. Maar er is toch voor onze menschelijke natuur altoos ook iets pijnlijks in, dat een ander tot onze taak ingaat; dat onze taak overgaat op een ander. Daarin is iets, waartegen ons vleesch opkomt. Als Aäron heengaat, moet hij zijn priesterlijk kleed afleggen, opdat het zijn zoon aangetrokken worde; zoo moet Elia zijn mantel op Elisa werpen. En Elia moet dit niet slechts doen bij zijn scheiden van de aarde; hij moet dit reeds nu doen, terwijl zijn dienst op aarde nog voortgaat.

Zoo hebben de apostelen ook moeten arbeiden, opdat het Woord Gods niet aan hun leven gebonden bleef, maar ook na hen vaststond in de Gemeente des Heeren; en zoo heeft Paulus het aan Timotheüs opgelegd, dat deze, wat hij ontvangen had, ook zou betrouwen aan andere getrouwen, die bekwaam zouden zijn, om ook anderen te leeren.

De neiging is soms niet vreemd gebleven aan wie eenmaal tot een licht gesteld werd voor den Naam en het Woord des Heeren, om het op zichzelf alleen aan te laten komen. Er is in die werkelijkheid, dat wij voorbijgaan en dat anderen volgen moeten, en in den last des Heeren, dat wij hun moeten opdragen en bevelen onze taak op te nemen en als eigen dienstknechten des Heeren voort te zetten, een hardheid, waarover het vleesch vaak niet heen wil. Ouders laten soms hun zonen en dochteren kinderen, terwijl ze hen mannen en vrouwen moesten laten zijn. Bejaarden, wier tijd voorbijgaat, zijn niet altoos willig, om aan andere handen toe te vertrouwen, wat hun handen verzorgd hebben. Leeraars en ouderlingen kunnen soms hun opvolgers niet goed verdragen. Geleerden, hoofden van instellingen, voorgangers en leiders op elk gebied, verstaan hierin niet altoos willig den last des Heeren, waardoor zij hun tijd behooren te onderscheiden en de roeping van anderen en jongeren, zoo goed als hun eigen roeping, moeten kennen, ja uitspreken.

Groot, ook in de genade en den dienst des Heeren, is hij, die ook op dit punt zijn roeping verstaat; en die dienstknecht des Heeren blijft ook daarin, dat hij zijn eigen mantel op anderen, dien de Heere kennen doet, zelf weet te leggen, ook zonder zich nog aan de eigen taak te onttrekken. Jaloesie in de roeping en den dienst des Heeren, waardoor we alleen ons zelf zien en onzen kring, en anderer opkomen, roeping en arbeid niet goed kunnen verdragen, is wel een groote smaad en dwaasheid tegenover het Woord en den Naam onzes Gods. Wie de genadige verkiezing des Heeren belijdt, moet dien smaad en die dwaasheid haten en in eigen ziel bestrijden.

Ook hierin is Elia, de groote profeet des Heeren, waarlijk groot geweest.

De *roeping van Elisa door Elia* is ons echter hier niet beschreven als het begin van Elisa's

profetischen arbeid, waarbij Elisa voor Elia in de plaats treedt. Neen, we hebben hier nog met een stuk van Elia's leven en arbeid te doen, en als zoodanig moeten we het ook overdenken.

Elisa's optreden in Elia's plaats vangt later aan, na Elia's hemelvaart. Van zijn roeping af is Elisa niettemin als Elia's opvolger geroepen, maar daarmee is hij ook aan Elia gebonden; hij is als geroepene des Heeren niet vrij van Elia, evenmin als Elia van Elisa. Neen, Elisa moet Elia volgen; hij moet zich geven aan diens arbeid, in dien arbeid geheel ingaan, en zoo Elia dienen. Elisa's eigen zelfstandige taak volgt later, maar sluit ook dan bij dit dienen van Elia aan; Elisa gaat dan geheel tot het werk van Elia in en zet dit werk voort, immers den dienst van den Naam en het Woord des Heeren.

In dit verband hebben we hier op Elisa te letten. Elia werpt zijn mantel op Elisa; die mantel is de profetenmantel, het kleed, dat den profeet kenmerkte (vgl. 1 Sam. 28:14; 2 Kon. 2:8; Zach. 13:4; Matt. 3:4). Met deze handeling riep Elia Elisa in den Naam des Heeren tot den profetischen dienst. Elisa heeft ook aanstonds deze handeling van Elia verstaan; hij weet zich van dit oogenblik af geroepen, om Elia als profeet te volgen en zich aan den profetischen arbeid, gelijk die in Elia geteekend stond, en gelijk die aan Elia bevolen was, te geven. En Elisa verklaart zich onverwijld tot het opvolgen van die roeping bereid.

Alleen vraagt Elisa verlof, om zijn vader en moeder tot afscheid te omhelzen; daarna zal hij den grooten profeet volgen. Elia staat dit aan Elisa toe, maar hij wijst hem daarbij met nadruk op de beteekenis van wat Elia met zijn mantel aan Elisa deed. De roeping, in die handeling uitgedrukt, moet Elisa bewegen tot beslistheid, om weer te keeren en te volgen. En die beslistheid kenmerkte voorts ook Elisa. De runderen, waarmee hij ploegde, worden door Elisa bij zijn afscheid geslacht, en ploeghout en tuig verbrand bij de toebereiding van het vleesch, dat hij aan het landvolk tot een afscheidsmaal geeft. Zoo scheidt Elisa beslist van zijn verleden; hij staat van den maaltijd op, volgt Elia, en geeft zich over ten dienste van den gezant des Heeren en daarmee tot den profetischen dienst. In dien dienst des Heeren heeft Elisa van dit oogenblik af al de dagen van Elia den grooten meester gediend, en met dezen samen gearbeid voor het Woord des Heeren in Israël (zie 2 Kon. 2). En na Elia bleef Elisa de getrouwe profeet des Heeren, op wien de geest van Elia rustte.

Wij weten niet, of Elia Elisa te voren van aangezicht kende. Dit is zeker niet onmogelijk. Indien Elia bij zijn handeling met den mantel niet sprak, volgt daaruit wel, dat Elia voor Elisa geen onbekende was. Elia was ook allerminst een onbekende in Israël, ook niet in zijn uiterlijke verschijning als profeet. In elk geval, Elisa heeft bij zijn roeping geweten, dat hij door den profeet des Heeren en tot den profetischen dienst geroepen werd; en hij heeft geweten, wie die profeet was, die hem den mantel omwierp. Elisa heeft, al zag hij toen Elia voor het eerst, ook vooraf wel den naam van den grooten profeet hooren noemen en de beteekenis van Elia gekend. Elisa heeft Elia gekend als dien man, wiens naam met den Naam des Heeren, vooral sedert de gebeurtenis op den Karmel, op aller tong in Israël geweest is; hij heeft Elia gekend als dien man, die vlamde van ijver voor den Heere, en tegen wien het vuur van Izebel en van wie haar dienden, brandde. Elisa heeft geweten, wat het zeggen wilde, zich aan den dienst van Elia over te geven, en tot diens roeping in te gaan. Elisa heeft dit alles geweten, en hij heeft niettemin volvaardig en vreugdevol zich overgegeven tot dien dienst, tot dien dienst zóó ontzaglijk en onberekenbaar.

Wij zullen niet uitrekenen, hoeveel die overgave van zichzelf aan Elisa gekost heeft. Wie ooit de roeping tot den dienst des Heeren te duur vond en eigenlijk in zijn hart oordeelt, dat de Heere het toch wel op grooten prijs mag stellen, zoo een mensch van eenige positie wat voor den Heere verlaat of opoffert, — die heeft van den dienst des Heeren nog niets verstaan. Maar toch, Elisa was een rustig burger, en een welgesteld man, die uitgebreide akkers met twaalf juk runderen ploegde. O, wie in natuurlijken zin zijn leven genieten wil, die kan zulk een leven op eigen akker niet hoog genoeg schatten. De profetische dienst is daarentegen een dienst van strijd en zielemoeite. Dit is de dienst

van den Heere, van Zijn Naam en Woord, niet het minst in een afvallige eeuw; en vooral in Elia's dagen en in samenwerking met Elia was die dienst zwaar en bang. Het volgen van Elia was voor Elisa het afscheid van zijn landelijk geluk en van zijn aardsche weelde, om den Heere te volgen, waar Hij ook heenging. Toch was Elisa's keuze beslist. En die keuze was onberouwelijk.

Waar zijn ze, de welgestelden, de rijken der aarde, de menschen van een gerust, vrij en onafhankelijk leven, die zich geven, van harte en beslist, voor den strijd en het lijden in den geest en de kracht van Elia?

En, aan de andere zijde, — wie weet hoe lang reeds Elisa's ziele werkzaam is geweest, om Elia te ontmoeten! Wie weet, hoe begeerig Elisa reeds lang tevoren was om den man Gods Elia in zijn dienst te eeren en te volgen; hoe begeerig Elisa was, om den Heere te mogen dienen in het profetisch ambt! Dan heeft Elisa dit vuur in zijn hart verborgen, zich lijdzaam gebogen, onderdrukkend, wat hij zonder bizondere roeping niet voeden of koesteren mocht. Hij heeft als kloek landbouwer geleefd, ploegend met twaalf juk runderen, en levend met en voor zijns vaders huis en zijn dienstvolk. Ook hierin is Elisa velen tot verlichting der oogen. Hoog is de begenadiging, niet om een brooddienaar te zijn in het Woord Gods, maar om waarlijk het Woord des Heeren te dienen, om den strijd des Heeren in den ijver voor Zijn Woord te strijden. Niemand echter neme die eere van zichzelf, maar alleen hij, die van God geroepen is. Die roeping heeft zeker een innerlijke zijde door de werking des Heeren in ons; maar zij heeft ook een uiterlijke zijde, ze geschiedt ook middellijk; en juist ook in die middellijke roeping moet des Heeren weg helder voor ons zijn, zullen we den blijden vrede kennen in den strijd en het lijden des Woords.

Neen, dat heeft Elia niet kunnen denken, ook al heeft hij Elisa gekend. Dat heeft Elia niet geweten, niet vermoed ook, hoe de Heere hem een geestelijken zoon, een dienaar en opvolger bereid had in Elisa, een man, die zijn lichaam en ziel alzoo zou overgeven voor den dienst van den Naam en het Woord des Heeren.

O, wat verrassingen schuilen er in Gods verborgen Raad! En ze schuilen ook reeds in de dingen, die zijn, maar die wij nog niet zien en niet weten kunnen.

Wie van den Heere tot Zijn dienst geroepen is, die mistrouwe Hem toch nooit!

XXII. OM DEN HEILIGEN NAAM [1 Kon. 20]

> En de man Gods trad toe, en sprak tot den koning van Israël, en zeide: Zoo zegt de Heere: daarom dat de Syriërs gezegd hebben: de Heere is een God der bergen, en Hij is niet een God der laagten; zoo zal Ik al deze groote menigte in uw hand geven, opdat gijlieden weet, dat Ik de Heere ben.
>
> 1 Koningen 20.

Elia's ijveren voor den Naam en het Woord des Heeren zal niet ijdel zijn. De Heere heeft dit op Horeb aan Zijn dienaar geopenbaard. Hij heeft hem de namen genoemd van Hazaël, Syrië's toekomstigen koning; van Jehu, die koning van Israël zou worden; en van Elisa, die Elia moest opvolgen. Bij die drie namen wees de Heere het oordeel aan, dat komen zou, het oordeel over Israël door de volken van het Noorden, het oordeel over Achabs huis, en het oordeel, dat doorgaat door het Woord Gods. En de Heere troostte daarbij Elia niet slechts door het oordeel, dat voor Zijn Naam en Woord zou ijveren, maar ook door de verzekering, dat Hijzelf Zich een volk des eigendoms bewaarde en bewaren zou, dat voor Hem alleen de knie boog, Zijn Naam en Woord hoog hield, en op Hem alleen hoopte.

Niet alsof Elia's ijveren voor den Heere het hoogste ware, waarnaar de Heere Zijn wereldbestuur en het bestuur over Israël richtte, om voldoening te geven aan Zijn dienaar.

Het vroom gemoed wil wel in bewogen zelfgevoel zoo oordeelen; en het loopt daardoor, gelijk zelfs wel uit Elia's klagen sprak, onder invloed van het vleesch gevaar, den Heere eenigermate tot verantwoording te roepen over het lijden des geloofs, dat geen vrucht ziet.

Neen, niet onze ijver voor den Heere vraagt boven alles om voldoening; niet voor onzen ijver regeert en richt de Heere de wereld. Het hoogste doel des Heeren is Hijzelf als *de Heilige,* en is daarin mede Zijn Naam, Zijn Raad, Zijn Woord; Zijn willen en zeggen en doen in de wereld, die Hij schiep, in Zijn menschheid, die aan Zijn bedoelen beantwoorden moet. De verheerlijking des Heeren, Zijn zelfverheerlijking in Zijn eigen weg en in het einde van Zijn wegen, dàt is het hooge en eigenlijke doel aller dingen; en daarvoor allermeest moet de zielzucht des geloofs opgaan; dáárvoor moet de ziele zuchten en bidden in heel den levensstrijd, en ook in de nachtschaduwen, die de afval van den levenden God over de wereld en het menschenleven werpt.

Ook in die schaduwen zelf van den afval kan en zal mede de verheerlijking des Heeren komen; en uit die schaduwen ook moet die heerlijkheid oprijzen. Ook het lijden van het ijverend geloof behoort mede tot de donkere schaduwen, die de afval van den Heere en van Zijn Woord doet opdoemen; en daarom moet, zoo de Heere slechts Zijn Naam verheerlijkt, ook in de donkerheid onze ziele zwijgen en aanbidden, gelijk Christus bad in Zijn lijden: "Vader, verheerlijk Uw Naam!" Wij verstaan van Gods weg zoo weinig; wij zullen verstaan na dezen; maar in het heden moeten wij willig zijn tot aanbidding, ook al blijft *onze eere* ter aarde liggen, en al bloesemt de vrucht van ons werk niet uit voor *ons.*

Toch, de waarachtige geestelijke heilige ijver voor den Naam en de eere des Heeren is, afgezien van onze zucht naar vrucht voor ons leven, het hoogste menschenwerk op aarde, het hoogste werk, waarin de vrucht van Gods genade in ons uitkomt, de hoogste vrucht van het leven des geloofs, en voor dat werk der genade en des geloofs, voor die vrucht, mogen en moeten we daarom ook bidden, mits met onderwerping en onderschikking aan de hoogere wegen des Heeren, die wij niet doorgronden kunnen.

De Heere heeft dan ook Elia over diens ijveren getroost. Hij heeft Elia getroost, door hem te doen verstaan dat het werk des Heeren doorging, en dat daarin ook Elia's werk

duurzaam en onvergankelijk zou zijn. Maar de Heere liet daarin den troost voor Elia reeds ver boven diens leven uitgaan. Hij liet daarin ook vooral voor Elia uitkomen, wat *Hijzelf* boven Elia en in zekeren zin *zonder Elia* deed en doet en doen zou.

Zóó is tot Elia de last des Heeren gekomen, om Elisa te roepen tot des Heeren dienst als profeet. En Elia heeft dien last uitgevoerd.

En nu laat ons de Heilige Schrift in de volgende hoofdstukken van het Boek der Koningen den voortgang van het werk des Heeren zien, waarin ook wel de vrucht van Elia's levenswerk ligt, en waarin ook Elia nog wel meermalen werkzaam optreedt, maar waarin toch bizonder het eigen werk des Heeren uitkomt, waar Elia in vele opzichten buiten staat. In 1 Kon. 20, het hoofdstuk, dat op het bericht van Elisa's roeping in de Schrift volgt, komt Elia niet voor, maar treden andere profeten, wier namen niet genoemd worden, in den dienst van den Naam des Heeren op, en schijnt het licht van den Naam en het Woord des Heeren over Achab en Israël. In 1 Kon. 21 komt Elia slechts uit, om het oordeel des Heeren over Achab te spreken. In 1 Kon. 22 is niet Elia maar Micha de profeet des Heeren, die genoemd wordt en die het Woord des Heeren over Achab doet hooren. Over Ahazia spreekt Elia in 2 Kon. 1 nog eenmaal oordeel; de uitroeiing van Achabs huis ziet Elia echter niet. Elia's figuur blijft op den achtergrond; en in 2 Kon. 2 boekt de Schrift dan Elia's hemelvaart, al laat zij daarbij vooraf het licht vallen over een belangrijk deel van Elia's levensarbeid, waarin Elisa met hem deelen moest, maar dat de Schrift te voren buiten ons gezicht hield.

Zoo leert ons het Woord Gods de hoogere wegen des Heeren zien, opdat wij den Heere aanbidden, die Zelf Zijn Woord doet. In die hoogere wegen is echter ook mede de vrucht en het loon der genade voor den ijver van den dienstknecht, die branden mag voor des Heeren Naam en eere.

De hoofdstukken 20 tot 22 van het eerste Boek der Koningen doen ons het licht des Heeren over Achab en over Israël onder Achabs regeering na de gebeurtenis op de Karmel schijnen; — de uitvoering van het oordeel des Heeren over Izebel en het gericht over Achabs huis volgen later.

Syrië komt dan nu tegen Israël op en breekt door; Achab zal daarin binnen enkele jaren zijn einde vinden (1 Kon. 22); en het oordeel des Heeren komt daarin aanvankelijk over Israël.

Let er nu echter op, *hoe* dit oordeel door Syrië over Achab en Israël doorbreekt.

Mede als een vrucht van Elia's optreden op den Karmel en door het eigen werk des Heeren staat in 1 Kon. 20, terwijl Syrië Israël aanvalt, Israël in het licht van den Naam en het Woord des Heeren. Baäl wordt hier niet genoemd, maar de Heere alleen. Profeten en profetenzonen, mannen, geschoold in weer opkomende vrije profetenscholen, komen veelszins vrijmoedig voor den Naam des Heeren uit; niet alleen tegen Achab, maar ook bij Achab, en om hem als Israëls koning in den Naam des Heeren te steunen en aan te moedigen in zijn strijd tegen Syrië.

Syrië komt hier alzoo niet aanstonds tegen Israël op door den Naam des Heeren en met het getuigenis der profeten, — gelijk later volgen moet, — maar Syrië wordt eerst nog van uit Israël door den Naam des Heeren gebannen en geslagen. De Heere staat en strijdt nog vóór Israël, en daarmee vóór Achab, tegen Syrië. In Achab's eersten strijd tegen Syrië en in heel het hoofdstuk der Schrift, dat van dien eersten strijd bericht geeft, komt de Heilige Naam des Heeren over Israël als zijn volk *tegen Syrië* heerlijk lichtend uit. Tegen Syrië, dat in Zijn volk Zijn Naam aanrandt, openbaart en handhaaft de Heere Zich als God, als de God Israëls.

Slechts aan het einde van dit hoofdstuk, en omdat Achab den Heere niet had geëerd, maar den vijand des Heeren gespaard had; omdat Achab Benhadad niet had verbannen; valt dan het Woord des Heeren als een oordeel tegen Achab en daarmee tegen Israël. In hoofdstuk 21 valt dit oordeel des Heeren andermaal op Achab om diens gruwel tegen Nabot, het beslissende vonnis des Heeren, nu door den dienst van Elia; en in hoofdstuk

22 keert dan na drie jaar de strijd met Syrië terug en valt Achab door het Woord des Heeren.

De aanvang dezer historie van het doorbrekend oordeel des Heeren is dus, dat de Heere nog weer Zijn Naam over Israël uitbreidt en in Israël lichten laat, en dat Hij door Zijn Naam en Woord Syrië als Zijn weerpartijder opwacht, weerstaat en slaat, ja bant.

Benhadad, Syrië's koning, komt met al zijn strijdmacht, versterkt door twee-en-dertig vasalvorsten, tegen Israël op; hij dringt tot Samaria door en belegert het; en hij vordert Achabs schatten en diens huis op.

De laffe Achab wil wel kruipend die vordering toestaan (vs. 4); maar als Benhadad overmoedig daarna bericht, dat Samaria bij zijn intocht geplunderd zal worden, hoort Achab naar den raad zijner oudsten en verklaart, die plundering niet te kunnen toestaan (vs. 5-9).

De Syrische vorst zweert nu bij zijn goden, dat zelfs het stof van Samaria niet genoeg zal zijn, om de handen van zijn krijgers te vullen; en Achab antwoordt dan met dat opmerkelijk schoone woord: "die zich aangordt, beroeme zich niet, als die zich losmaakt" (vs. 10, 11).

Benhadad, met zijn vorsten aan den wijn, beveelt den aanval tegen de stad. Dan treedt een profeet des Heeren tot Achab en spreekt het Woord des Heeren: "Ik zal Syrië's krijgsmenigte in uw hand geven, opdat gij weet, dat ik de Heere ben". De Heere geeft Achab daarbij last tot aanval, waarbij een afdeeling van tweehonderd-twee-en-dertig jonge mannen voorop moet gaan. Benhadad verneemt hun uitkomen en geeft bevel om ze te grijpen; maar Syrië's leger wordt geslagen en verslagen (vs. 14-22).

Weer treedt nu de ongenoemde profeet op en zegt den koning Achab aan, dat hij zich versterken moet, wijl de Syriërs na den winter zullen weerkomen. En ze komen weer. Benhadads hovelingen hebben hem geraden, dat Israëls goden berggoden zijn en dat hij daarom Israël liever in de vlakte moet aanvallen. De vasalkoningen worden door Syrië afgezet en de macht geconcentreerd. Zoo valt Syrië Israël aan in de vlakte bij Afek, in Isschaschars stamgebied. Ach, Israëls leger is daarbij als twee geitenkudden gelegerd tegenover Syrië's geweldige heirschare. Maar de man Gods treedt weer vooruit tot Achab en spreekt tot hem des Heeren Woord: "omdat de Syriërs hebben gezegd, dat de Heere een God der bergen is, maar niet der vlakten, daarom zal Ik, de Heere, heel deze legermacht in uw hand geven, opdat gij weet, dat Ik de Heere ben". En Israël vernietigt Syrië's legermacht; Afek's muren vallen daarbij op de vluchtende menigte; en Benhadad sluipt in Afek van schuilhoek tot schuilhoek (vs. 23-30).

Zoo heeft de Heere in dezen strijd, en tot tweemaal toe, Zich tegenover Syrië en voor Achab geopenbaard, door Zijn Woord en door Zijn machtige hand, als God, als de God Israëls. De Heere deed dit om *Zijn heiligen Naam,* om Zijn eere als de Heere, de waarachtige God; maar Hij riep daarmee ook nog Achab en Israël tot verootmoediging en bekeering. Syrië was geslagen en Benhadad lag onder den ban des Heeren. Toen smeekten enkele Syrische hovelingen, koorden om hun halzen, Achab om genade voor Benhadad. Achab verheugt zich, dat Benhadad nog leeft, en hij noemt hem zijn broeder; hij laat hem tot zich brengen en bij zich op zijn wagen klimmen; en Achab maakt met Benhadad een verbond en hij laat hem vrij, waarbij door Benhadad aan Achab teruggave van vroeger geroofde steden wordt toegezegd, en dezelfde eere in Damaskus, die Benhadads vader zich vroeger in Samaria had toegeëigend.

Hiermee heeft Achab den ban des Heeren over Benhadad, Israëls belager, geschonden, en zich vergrepen aan de heiligheid des Heeren.

Weer treedt daarom één der mannen uit den kring der profeten op; hij vordert van een ander door het Woord des Heeren, dat deze hem wonden zal; als deze weigert, treft hem het oordeel des Heeren; een leeuw doodt hem, ten teeken der majesteit van des Heeren Woord tegen ieder, die de stem des Heeren eigendunkelijk weerstaat; een teeken in Israël van den heiligen Naam des Heeren. Een volgende, die door den profeet

opgevorderd wordt, weigert nu niet. De gewonde profeet maakt zich dan onkenbaar en dient zich bij Achab aan als een gewonden krijger, wien een gevangen Syriër onder ernstige bedreiging ter bewaking was toebetrouwd, maar die zijn vijand liet gaan. Achab spreekt over den onbekende zijn oordeel uit. Nu ontdekt zich de profeet en geeft aan Achab naar diens eigen woord het vonnis terug over de vrijlating van Benhadad; de profeet spreekt in den Naam des Heeren het oordeel uit over Achab en diens volk. Nu zal de ban des Heeren, die tegen Benhadad en Syrië ging, Achab en Israël treffen.

Achab trekt daarna af naar Samaria, gemelijk en toornig (vs. 35-43).

Een merkwaardig verhaal.

Hoe blijkt hier onopzettelijk de vrucht van Elia's voorgaand optreden op den Karmel. Elia blijft wel de gevreesde en gehate man; voor hem is in Achabs kring geen plaats. En Achab is geen betere dan tevoren. Maar toch, profetenscholen staan weer open in Israël, en profeten treden weer vrijmoedig op in den Naam des Heeren. De Heere is weer God in Israël, al heeft Achab zich niet bekeerd; de laffe karakterlooze koning buigt weer onder het profetenwoord, al heeft hij het niet lief, en al blijft hij er de wereldsche ijdelling onder. En de Heere Zelf openbaart Zich weer in Israël. Hij openbaart Zich als de Heere, de God Israëls, vóór Israël en tegen Syrië. Hij dekt Israël met Zijn schild, en Hij strijdt voor Israël en daarom ook voor Achab. De Heere weerstaat Syrië, dat grijpt naar Zijn volk; Hij bant Syrië uit door Zijn Woord; Hij ijvert voor Zijn Naam en doet Zich kennen als *den Heilige,* die aan Israël getrouw is, en die Zijn Naam in Israël niet straffeloos laat aanranden. En als het oordeel des Heeren over Achab en Israël komen moet, dan moet het komen en dan komt het, omdat de Heere de Heere is, *de Heilige,* die Zijn eigen Woord en Zichzelf tegen Achab en Israël handhaaft, wijl Achab Hem verzaakt, door Zijn ban te schenden.

Elia blijft hier op den achtergrond; *de Heere Zelf* treedt in Israël naar voren, mede door den dienst van Zijn eenvoudige knechten.

Zóó kan het gaan. De Heere kan den getrouwe, die voor Hem aan de spitse stond, achteruit houden, en den wrok tegen Zijn dienstknecht, die boven en vóór alle anderen ijverde voor Zijn Naam, laten voortduren, terwijl Hij voor andere getuigen van Zijn Naam, voor eenvoudigen vaak, nog ruimte laat. Dit is dan wel ten deele hard, voor wie grooter strijd streed; en het is zonde voor land en volk en Overheid, die deze dingen zoo laten. Toch, indien de Heere zóó het gericht nog uitstelt en keert, en Zich om Zijn heiligen Naam, om Zijn eigen eere als de Heilige, in land en volk ook ondanks het voortwerken van den afval nog openbaart, nog genade en eere geeft, en zelfs de schuldige Overheid nog richt naar Zijn gunstig bedoelen, — wij zullen daarin den Heere eerbiedigen als God, die voor Zijn eigen Naam en in Zijn eigen zaak doet wat Hem behaagt; wij zullen Hem eeren als den Heilige en Hem loven voor Zijn genade. Wij zullen niet als Jona den kwaden dag begeeren; eerder zullen wij dien als Jeremia verbidden, zoolang we mogen. Het oordeel komt helaas wel, voor wie zich tot den Heere niet waarachtig bekeeren. Zij zullen zich dan in het eind aan den Heilige vergrijpen en zoo zelf het oordeel des Heeren over zich halen. Daarom, zoo de Heere Zijn weerpartij nog weerstaat en vernedert en daarin nog ijvert ook over en voor een volk, dat de afval groot gemaakt heeft, zoo zullen wij niet tot Hem zeggen: "wat doet Gij?" Neen, we zullen juichen over Zijn Heiligen Naam; en wij zullen juichen in Zijn genade en eere.

O, zoo nog in onze eeuw de Naam des Heeren werd gehoord en aangegrepen door de Christenvolken! De Heere toont nòg wel, dat Hij de Heere is! Hij toont het nog, niet enkel aan Zijn gunstgenooten, maar ook aan Volk en Overheid, bij wie Hij Zijn Woord geplant heeft. Hij betuigt en toont hun nog de waarachtigheid van Zijn Woord. Dat wij er maar meer getuigenis aan mochten geven, onbeschroomd; niet enkel voor de vromen, maar voor heel ons volk en onze Overheid. Dat wij toch enkel ijveren mochten voor den Heere en Zijn Woord, en niet voor onszelf. Dan wordt er nog zooveel bewaard. Dan vallen er nog slagen tegen den vijand. Dan strijdt de Heere nog Zelf voor Zijn Naam en Woord. Dan wordt het oordeel nog teruggedrongen. Niet in onzen naam en kracht en in onze menigte is de overwinning, maar in den Naam en het Woord des Heeren, in den

Heilige. Die heilige Naam des Heeren alleen is ons schild; dat Woord alleen is ons zwaard. En onze overwinning is enkel in ons geloof.

Maar die Naam en dat Woord des Heeren verzwaren ook en verhaasten het oordeel, waar ze niet bewegen tot geloof en bekeering. Dan blijft het einde het zoeken van wereldsche gunst en glorie, de willekeur van het laffe zelfbehagen, en het vergrijp aan den ban, dien Gods Woord uitspreekt; het vergrijp aan den *Heilige.* Dan komt het oordeel des Heeren over hen, die de redding door Hemzelf niet hebben gewild, en Hem als God, als den Heilige, niet hebben erkend en geëerd. In dat oordeel zullen de Naam en het Woord des Heeren dan tegen hen komen, omdat Hij goedertieren was en des ontfermens ook in Zijn toorn gedacht; omdat Hij nog Zijn Naam geopenbaard heeft te hunnen gunste; en omdat zij niet hebben willen hooren tot bekeering en geloof, maar hun zonde tegen den Heere, die heilig is, des te grooter hebben gemaakt.

XXIII. LEVENSVERROTTING [1 Kon. 21:1-15]

> Het geschiedde nu, toen Izebel hoorde, dat Nabot gesteenigd en dood was, dat Izebel tot Achab zeide: Sta op, bezit den wijngaard van Nabot den Jizreëliet erfelijk, dien hij u weigerde om geld te geven; want Nabot leeft niet, maar is dood.
>
> 1 Koningen 21:1-15.

Achab de zoon van Omri, heeft als koning het oordeel des Heeren gehaald over zich en zijn huis en over Israël, door zich. over te geven aan Izebel, de fanatieke afgodische koningsdochter van Sidon; door, haar ten gevalle, den dienst der Kanaänieten van weleer en der geheele oude Oostersche wereld, tot hoon van den levenden waarachtigen God, den God Israëls, in Israël in te voeren; en door Izebel en haar profetische afgodspriesters toe te laten, des Heeren altaren te verwoesten en Zijn profeten om te brengen. Niet aanstonds is echter dit oordeel des Heeren over Achab en Israël gekomen. En niet aanstonds ook is het uitgesproken door het Woord des Heeren. Elia, de profeet des Heeren, heeft eerst het pleit voor den Naam des Heeren gevoerd, door regen en dauw over Israël, Baäl en Astarte ter beschaming, te binden aan het profetische woord, in den Naam des Heeren gesproken. En door, na de verdorring des lands, op den Karmel Baäls machteloosheid ten toon te stellen; de waarheid des Heeren in het hemelvuur, dat het offer verteerde, te doen uitkomen voor de conscientiën des volks; Baäls priesters te doen dooden; den regen aan te kondigen; en zoo koning en volk te roepen tot verootmoediging en bekeering.

Izebel heeft zich toen zonder Achabs verzet in haar wraakdorst tegen Elia gehandhaafd, zoodat dezen de vlucht slechts overbleef. En op Horeb heeft de Heere Zijn wrekend zwaard aan Elia ontdekt; maar het spreken van het oordeel over Achab en Israël heeft Hij hem nog niet bevolen.

Dan volgt het uiterlijk opbloeien der religie in Israël, mede door invloed van opkomende profetenscholen, en de openbaring van de genadige beschutting van Israël door den heiligen Naam des Heeren in Achabs strijd tegen Syrië. En na Achabs weigering om met Syrië te breken door Benhadad, Israëls vijand, in eerbiediging van den heiligen ban des Heeren uit te roeien, komt het profetenwoord voor het eerst in den Naam des Heeren het oordeel tegen Achab spreken: "omdat gij den man, dien Ik, de Heere verbannen heb, uit uw hand hebt laten gaan, zoo zal uw ziel in de plaats zijner ziel zijn en uw volk in de plaats van zijn volk" (20:42). Elia staat echter hier buiten. En het gesproken oordeel zegt nog niet de verwerping van Achab en Israël in bizonderheden. De weg der verootmoediging blijft in zekeren zin nog open.

Thans echter nadert het beslissende woord. Achabs ongerechtigheid moest *volkomen* worden, en wordt volkomen. En daarmee komt dan ook het Woord des Heeren door Elia uit in den doodelijken slag, dien het aankondigt over Achabs huis. Als er daarna teekenen van verootmoediging bij Achab volgen, dan volgt er ook nog matiging van het oordeel des Heeren door uitstel. Maar de uitroeiing van Achabs huis nadert niettemin. En de Profetie zal dan voortgaan, — zij het telkens nog weer den slag voor een tijd of ten deele afkeerend door de ontfermingen Gods, — nochtans zal de Profetie voortgaan, het zwaard van Gods oordeel over Israël te ontblooten, totdat de laatste slag het Noorderrijk door Assyrië treft.

Zoo spreekt het Woord des Heeren!

Het brengt bij de openbaring van den Heere, die geen lust heeft in onzen dood, het oordeel Gods over ongerechtigheid en afval. Maar het houdt ook dat oordeel zooveel en zoolang mogelijk tegen. Het gaat in zekeren zin tegen dit oordeel in en zoekt het te keeren. Het doet de glansen der genade des Heeren nog weer uitstralen en brengt de verlenging Zijner goedertierenheid. Het treft nog niet met den doodelijken slag.

Dan schijnt soms en vaak de afval op te houden. Dan komt nog het onverbiddelijke woord niet. Dan mogen ook de gezanten des Heeren het uiterste woord der verwerping niet spreken. Dan is het nog de dag der bezoeking, het heden der genade; niet alleen voor personen maar ook voor volken en Overheden. De Elia-figuur moet dan achteruit; hij schijnt onwaarachtig en overdreven. Ja, de vlammen van Gods Woord schijnen dan velen ijdel; en het gevaar komt daarmee op, zelfs voor hen die tot getuigen voor Gods Woord geroepen zijn, om enkel "goede dingen" te spreken, en om te roemen, in plaats van te roepen tot verootmoediging en bekeering.

Zoo spreken de profeten in Samaria straks "goede dingen" voor Achab, terwijl Micha in den kerker zuchten moet (1 Kon. 22). Zoo staat later Jeremia in Jeruzalem als de ongeluksprofeet tegenover de anderen. Zoo wijkt Elia in Achabs dagen terug. En zoo gaat ook in den ontzaglijken geestelijken strijd onze eeuw die over het lot der Christenvolken beslissen zal, het Woord des Heeren schuil, wijl alles nog weer roemt van bloei en kracht. Het waarachtige Woord Gods schijnt in Zijn beslissende uitspraak te liegen, wijl alle dingen blijven, zooals ze zijn (2 Petr. 3:4).

Niettemin, — tenzij er waarachtige bekeering kome tot den levenden God! — het oordeel des Heeren komt! Het wachtte eertijds op de volheid der ongerechtigheid van de oude wereld vóór den Zondvloed; het wachtte ook op de volheid der ongerechtigheid van de Kanaänieten; het heeft ook gewacht op de voltooiing der zonde van Achab en Israël. Het wacht eenmaal op de openbaring van den mensch der zonde. En het wacht ook thans in onze eeuw op de beslissende doorwerking van ongerechtigheid of van bekeering.

De *doorwerking* en *rijping* van Achabs zonde, waardoor de doodelijke slag valt, wordt voltooid in zijn gruwelijke misdaad tegen Nabot.

De schandelijke gebeurtenis is bekend.

Achab begeerde den hof bij zijn lustslot uit te breiden, door er een terrein bij te trekken, dat aan Nabot toebehoorde en dezen voor wijnteelt diende. Nabot wilde zijn vaderlijk erfgoed echter niet tegen de voorgestelde vergoeding aan den koning afstaan; en hij hield daarbij de Wet in eere, die de Heere voor Israël gegeven had (vgl. Lev. 25:13—28; Num. 36:7 v.v.).

Achab is dan gemelijk over Nabots weigering; hij is ongenaakbaar en klaagt eindelijk zijn wrevel aan Izebel. Izebel spot met Achab; is hij een koning, en laat hij zich ontzeggen, wat hem lust? *zij* zal dan aan Achab den wijngaard van Nabot geven. Daartoe schrijft zij, met Achabs zegel, brieven aan Jizreëls plaatselijke Overheid, bevelend, dat Nabot door valsche getuigen beschuldigd en gedood moet worden.

Naar dit voorschrift, door Izebel onder Achabs zegel in bizonderheden gegeven, wordt nu in Jizreël een dag van vasten bevolen; voorgewend wordt daarbij, dat er een ban in de stad is, die door verootmoediging voor God moet worden gevonden en weggedaan. Nabot wordt in de rij der lieden van Jizreël, die zich in de volksvergadering opstelt, als één der voornaamsten vooraan gesteld. Nu treden tegen hem twee getuigen op, twee, gelijk de Wet vorderde; zij beschuldigen Nabot, dat deze de gehoorzaamheid en den eerbied aan God en den koning had ontzegd, beide "gezegend" heeft, d.i. vaarwel gezegd, hun gezag en wil heeft veracht en verworpen. Hierdoor valt Nabot onder den eisch der Wet; Nabot wordt als de ban uit Jizreël uitgeworpen en gesteenigd; en ook Nabots huis wordt met hem uitgeroeid (zíe 2 Kon. 9:26).

Nabots wijngaard wordt dan zoo als onbeheerd goed door Achab geëigend.

Dit is de misdaad tegen Nabot, die het beslissende Woord des Heeren tot Achabs verwerping en tot uitroeiing van zijn huis heeft gebracht.

Zeker, de zonde van Achab en Izebel door de invoering van den gruweldienst van Baäl en Astarte in Israël, door de verwoesting van de altaren des Heeren en de vervolging van Zijn profeten, was geen mindere dan hun ongerechtigheid tegen Nabot. Zij was zooveel grooter als de Heere hooger is dan de mensch. Zij was de zonde van Achab, die het oordeel des Heeren, het oordeel der uitroeiing over Achabs huis gebracht heeft,

gelijk te voren over Jerobeam en Baësa (vgl. vs. 22). Door hun gruwel tegen den Heere hebben zij Israël doen zondigen de groote zonde Israëls, de zonde van afval van den Heere; die Israël Zich ten eigendom had verkoren, om Zich tegenover de afvallige volken te handhaven als den eenigen waarachtigen God, die de God der gansche aarde is, en die Zich daartoe aan Israël in bizondere genade geopenbaard en verbonden had. In het Woord Gods, dat het oordeel des Heeren vermeldt door Elia over Achab gesproken, wordt dan ook op *dien* gruwel van Achab en Izebel teruggegaan (zie vs. 22, 25, 26 vgl. 16:31-33).

In de *rijpwording* der ongerechtigheid werkt echter de zonde der verheerlijking van het schepsel tot onteering van den Schepper, de zonde van den afval en van de vijandschap tegen den Heere, uit het middelpunt en den wortel naar den omtrek des levens uit, in het vertreden en verachten van alle gerechtigheid onder menschen, in den onbeschaamden gruwel, die niets ook in het schepsel ontziet. Zoo wordt de zonde rijp en in haar rijpheid openbaar in het wegvallen van alle gerechtigheid, in het dienstbaar maken van het recht aan de misdaad, in de schandelijkste corruptie, het laagst en schaamteloos bederf van leven en zeden, doorwerkend in heel het organisme van het leven. Daar wacht het Woord Gods op; daarop wacht het oordeel des Heeren. Maar dan ook komt het uit, rechtvaardig en ten volle gerechtvaardigd ook voor de conscientie van het schepsel.

De oude wereld ging daarom ook niet onder door het Woord des Heeren, voordat de ongerechtigheid van den afval in Adams geslacht alzoo uit den wortel naar den omtrek en over heel de oppervlakte uitgewerkt en openbaar was, zoodat de aarde vervuld was van wrevel, van onrecht, dat zij niet langer dragen kon (Gen. 6). Sodom en de steden van het Siddimdal werden door den Heere omgekeerd, toen het voldingend bewijs van de doorwerking der gruwelen in heel de bevolking geleverd was (Gen. 19). De Kanaänieten werden door het Woord des Heeren aan uitroeiing prijsgegeven, toen hun ongerechtigheid wereldkundig en spreekwoordelijk was geworden (Gen. 15:16; 1 Kon. 21:26). Wanneer de apostel Paulus in zijn zendbrief naar Rome den reddeloozen toestand der wereld teekent, bij het uitgaan van het Evangelie der genade in den Heere Jezus Christus onder de volken van het Romeinsche wereldrijk, dan wijst hij als de eigenlijke zonde en den wortel van de ellende der menschheid den afval van den levenden God aan, en de vereering van het schepsel boven den Schepper in den gruwelijken afgodsdienst; maar dan vervolgt hij in zijn schrijven de uitwerking van die zonde in immer lager zinkend leven, tot de volkomen onteering der menschelijke natuur in schandelijkheden, die niet te zeggen zijn (Rom. 1:18-32).

Zoo wacht ook het eindoordeel der wereld op de doorwerking der zonde in de menschheid als eenheid, tot in de laagste vergruwelijking en onteering van het menschelijk leven, waarin de vertreding van het Evangelie van den Heere Jezus Christus op aarde voltooid zal worden. De macht en werking des Satans zal daarin ten volle openbaar worden; de Antichrist zal zich daarin ten volle toonen; de mensch der zonde zal daarin onbeschaamd gruwelijk zijn, zeker met verleidelijke machtsopenbaring en met een schijn van religie zelfs, maar in de laagste zonden (2 Petr. 2; 2 Tim. 3: 1-5; 2 Thess. 2:3-12; Openb. 18).

Goddeloosheid heet dan ook de zonde der corruptie in personen, gezinnen, geslachten en volken, die de wortelverkankering der geestelijke versmading van den levenden waarachtigen God in den omtrek en aan de oppervlakte des levens als *gewetenloosheid* doet uitkomen. Het gevoel voor recht, de eerbied voor waarheid, het ontzien van den naaste, het zelfrespect en het bewaren van karakter houden dan op; het natuurlijke gevoel zwijgt zelfs; religie en recht, macht en positie, en heel het menschelijk verkeer worden dan enkel gebruikt, misbruikt, tot uitvoering van vleeschelijke berekening, tot bereiking van vleeschelijke oogmerken; en die besmettende zonde werkt voort, totdat er ook naar menschelijk oordeel slechts een vloek voor zulk gewetenloos optreden onder menschen overblijft. Dan zijn wij menschen een stank in Gods neusgaten. Dan spuwt de Heere ons uit Zijn mond.

Van de afschuwelijkheid der *misdaad tegen Nabot* bedreven, kan niet teveel gezegd worden.

Het koningschap kent hier in Achab geenerlei zorg voor den onderdaan, maar slechts één doel, namelijk vervulling van eigen begeerte. Izebel geeft onbeschaamd haar meening te kennen, dat dáártoe de koninklijke macht ook strekt. Zij ontziet zich niet, hierin Achab te leiden en de taak uit zijn handen te nemen. En hij laat zijn zegel, zijn scepter, heel zijn koninklijke verantwoordelijkheid, ter wille van den wijngaard in de vuile handen der gewetenlooze vrouw. Izebel schrijft onbeschaamd de oudsten van Jizreël, de Overheden en rechters aan, en beveelt hun een gerechtelijke moord, door opzettelijk geworven valsche getuigen. En bij Jizreëls oversten is geen weigering, geen aarzeling. De "mannen Belials", de valsche getuigen, zijn in Jizreël ook licht te vinden.

De zaak moet daarbij echter een godsdienstigen vorm aannemen; de meer "godsdienstige" tijd is hierin gunstig. De oversten in Jizreël toonen zich daarom bezwaard, wijl een ban des Heeren op hen en het volk drukt. Die ban moet onder publiek vasten voor God worden gezocht en weggedaan.

Zoo geschiedde het.

Zoo worden het koninklijk zegel. Overheid en wet, religie en recht, volk en leven, en de heilige Naam des Heeren geëxploiteerd voor de lage hebzucht, voor de ijdelheid van den vorst. Zoo wordt Gods Naam in Israël ijdellijk gebruikt, het gezag met voeten getreden, valsch getuigenis gegeven, gestolen en gemoord, en met de heiligheid van den ban, dat is met Israël in heel zijn positie als heilig volk van God, en met de heilige tegenwoordigheid des Heeren in Israël een laag spel gespeeld.

Voorwaar, de eenige gebenedijde in Jizreël is Nabot, die gebannen wordt met een beroep op de Wet des Heeren, welke hijzelf alleen in eere hield.

O, wie de conscientiën van de Overheden en de machthebbers op aarde losmaakt van het Woord Gods, die drijft een roekeloos spel. Losgemaakt van den levenden God en Zijn Woord, en daarmee in het einde ook van de menschelijke conscientie zelf, is elke macht van mensch over menschen allergevaarlijkst, allereerst voor wie machtig is. Dan wordt de macht een wapen voor menschelijke, voor vleeschelijke hoogheid en willekeur. Dan werkt de gruwel der ongerechtigheid aan de hoven en in de kringen en overleggingen der machthebbers. En die gruwel werkt door. Zoo worden de lagere beschikkers en leidslieden serviel en karakterloos. De zonde van zelfbehagen en ongerechtigheid, van machtsmisbruik en eigenbaat, sijpelt door in heel de residentie, in heel den leidenden kring, in de voornamen en in de voormannen, en tot in de lagere en laagste kringen des volks. Zoo verrot het leven. Het onschuldig bloed wordt dan vertreden, nog met een beroep, een volksberoep ook, op religie en wet. De ban zelfs wordt dan op heilig terrein vromelijk in werking gebracht, om te treffen wie niet wil bukken voor de ongerechtgheid. Het heilige wordt dan gewetenloos tot een werktuig gemaakt voor de zonde, gelijk Eli's zonen de ark des Heeren haalden om in den vleeschelijken strijd dienstbaar te zijn. En het oordeel der vervloeking des Heeren komt zoo onafwendbaar.

Ja, dit oordeel komt gewis. Het onschuldig vergoten en vertreden bloed roept immer naar den hemel.

Verdorven karakters, laffe lage machthebbers, slaafsche onder-machthebbers, vleiend en gevleid verdorven, eerlooze handlangers, gewetenlooze schelmen, ze vreten voort als de kanker; o, als de corruptie doorwerkt, dan moeten we òf mee bederven en verdorven worden tot den gruwel der ontheiliging van het heilige toe, òf we moeten met Nabot vallen.

Geve de Heere ons dan genade, om gebannen te worden. Zoo zal ons bloed, ons leven, onze naam, onze ziel, dierbaar zijn in Zijn oogen, en wij zullen de eere der smaadheid van den Christus dragen in onze uitwerping door de verdorven machthebbers en door het verdorven geslacht, dat God wel aanroept, maar enkel om het vleesch te dienen.

XXIV. GEVONDEN GRUWELEN [1 Kon. 21:17-29]

> En Achab zeide tot Elia: hebt gij mij gevonden, o mijn vijand?
>
> En hij zeide: ik heb [u] gevonden, overmits gij uzelf verkocht hebt, om te doen, wat kwaad is in de oogen des Heeren.
>
> 1 Koningen 21:17-29.

De misdaad tegen Nabot bedreven, brengt het oordeel des Heeren over Achab.

Elia, de groote profeet des Heeren, moet dan Achab het oordeel gaan aanzeggen. Hij moet naar Achab heen; hij moet den koning opwachten bij Nabots wijngaard en hem *dáár* in den Naam des Heeren toespreken. Daar moet Achabs zonde tegen zijn eigen conscientie opkomen, al is de gruwel der ongerechtigheid ook voor de menschen bedekt door de schijnheiligheid van den goddelijken ban, die aan Nabot voltrokken is; en daar moet Elia, in wien het getuigenis des Heeren tegen heel Achabs leven belichaamd is, Achab onder de oogen treden. Elia moet daar den koning allereerst wijzen op dien wijngaard, die Nabots naam en Nabots bloed uitroept; en hij moet Achab in het aangezicht zeggen: gij zijt een moordenaar, en een dief, één, die zich vergrijpt aan het erfdeel en de erfenis des Heeren. En bij dien wijngaard, die roept van Nabots bloed, moet Elia het oordeel des Heeren over al de gruwelen van Achab spreken: hier zullen de honden uw bloed lekken, ja het uwe! en uw huis zal uitgeroeid worden.

Zoo heeft dan ook Elia naar den last des Heeren gedaan.

Dit was de derde maal, voor zooveel wij weten, dat Elia in den Naam des Heeren Achab in den weg trad.

De eerste maal was het, toen onder Achabs regeering en medewerking naar Izebels drijven de dienst van Baäl Astarte in Israël was ingevoerd, en het gejuich der zinnelijke, vleeschelijke vereering van de vergoddelijkte natuurkrachten den Naam des Heeren in Zijn Israël hoonde. Toen had Elia naar den last des Heeren het woord gesproken: "noch dauw noch regen zal zijn dan naar mijn woord". Wij weten niet, dat Achab toen tegen Elia een wederwoord had; maar hij heeft ongetwijfeld reeds toen de strekking der zending van Elia, als van den profeet, die voor het aangezicht des Heeren stond, verstaan, en hij is in zijn conscientie veroordeeld geweest en tot verootmoediging en bekeering geroepen.

Die verootmoedinging tot bekeering kwam echter niet.

Elia is toen, na het spreken van zijn woord, voor Achab verdwenen; Achab heeft de uitroeiing van des Heeren profeten en de verwoesting van Zijn altaren door Izebel toegelaten; en hij heeft in alle richtingen naar Elia doen speuren, om zoo den regen over zijn land af te dwingen. Na meer dan drie jaar is eindelijk Elia voor de tweede maal Achab tegengetreden. Achab heeft den profeet, die de levende aanklacht des Heeren tegen hem was, bij die tweede ontmoeting begroet als den "beroerder Israëls!" zonder dat hij zich nochtans aan Elia dorst te vergrijpen. En Achab heeft toen van Elia de beschuldiging moeten hooren, dat *hij,* de koning, Israëls beroerder was, om zijn dienstbaarheid aan den afval van den Heere en aan de gruwelgoden der Heidenen. En Achab heeft zich moeten onderwerpen aan Elia's opvordering voor den Karmel, waar de Naam des Heeren over Hem geblonken heeft, waar Baäl voor Achabs oogen getroffen werd, en waar de regen over Israëls land door den Heere werd gegeven.

Achab heeft zich ook toen niet verootmoedigd, al heeft hij zich laf gebogen; hij heeft Elia uit Jizreël laten wegdreigen door Izebel. Elia bleef wel voor Achabs conscientie de levende getuigenis des Heeren, maar Achab heeft zich niet bekeerd, en hij heeft naar Elia niet gevraagd. Elia bleef ook later tegen Achab getuigen door zijn afwezig-blijven in de dagen van Benhadads krijg, terwijl het schild des Heeren over Achab en Israël zich

nog uitstrekte en mindere profeten het Woord des Heeren voor Achab spraken, waarbij ook het oordeel des Heeren door die profeten niet zweeg. Achab heeft zich ook toen niet bekeerd, en hij heeft daarom ook toen niet naar Elia gevraagd, wiens getuigenis hij toch als het Woord des Heeren, dat zijn persoon en leven en volk opvorderde, behoorde te eeren, en onder wiens woord hij tot vernedering komen moest. In alles echter moest, ondanks Achabs onbekeerlijkheid, Elia's naam wel tot Achab blijven spreken, juist ook door het terugblijven van den profeet. Heel het getuigenis des Heeren stond in Elia tegenover Achab; en indien Achab zich naar dat getuigenis niet uitstrekte, zoo moest dat getuigenis zich toch uitstrekken tegen hem. Toen is Achabs zedelijke verkankering voortgegaan, en hij heeft zichzelf onder den invloed van Izebels vermetele goddeloosheid en gewetenloosheid tot een lagen moordenaar laten maken, een dief en eerroover, een lagen verderver van zijn volk, van des Heeren erfdeel; en dat onder dienstbaarmaking van den heiligen ban des Heeren tegen Nabot, terwijl Achab zeer wel wist, dat de Heere Zijn ban door Zijn Woord juist tegen Achab gericht had (vgl. 1 Kon. 20:42). Als daarom bij Nabots wijngaard Achab thans Elia voor zich ziet, verstaat hij het oordeel Gods, dat hem treffen moet en treft. De slag des Heeren valt op Achab, en — hij kon niet anders verwachten! — die slag valt door *Elia.* Hier kon, hier mocht niet een profeet optreden met een woord voor het oogenblik, enkel over het gebeurde met Nabot; hier moest *heel* Achabs gewetenloos laf en laag leven, zijn zonde tegen den Heere en tegen Israël, zijn *tergen* van het Woord des Heeren, hem tegentreden; hier moest bij Nabots wijngaard het oordeel, dat de honden Achabs bloed zouden lekken, de *volle* beschuldiging over Achabs leven inhouden en hem in het aangezicht spreken van heel zijn goddeloos bedrijf.

Zoo heeft Achab het ook verstaan. Hij heeft naar geen verontschuldiging, naar geen schijn van recht gezocht maar hij heeft zich gevangen en gegrepen gevoeld; hij heeft zich gevoeld gezocht en *"gevonden".* Ja, Elia, de groote getuige des Heeren tegen Achabs leven, *vindt* Achab hier. Achabs woord is dan ook: "hebt gij mij gevonden, o mijn vijand?" Dit "vinden" doelt niet op een toevalligheid, maar op het einde van een langen levensstrijd, waarin Achab eindelijk den doodelijken slag niet meer kan ontwijken. En Elia's antwoord volgt daarom ook in den Naam des Heeren, wijzend op heel het leven en doen van Achab, dat laf en laag tegen het Woord des Heeren inging: "ik heb u gevonden, overmits gij uzelf verkocht hebt, om te doen wat kwaad is in de oogen des Heeren".

En nu breekt dan het volle oordeel des Heeren tegen Achab door, het oordeel des Heeren door den dienst van Elia, dat heel Achabs leven en regeering als koning van Israël geldt: Ik zal het kwaad over u brengen; Ik zal uw huis uitroeien, tot den verlatene toe, die van uw huis versmeten over de wegen zwerft: Ik zal uw huis maken als dat van Jerobeam en Baësa, wier stam vóór de uwe werd uitgeroeid, om de *terging* waarmee gij, tegen Mijn getuigenis in. Mij getergd hebt, door Israël te drijven in de wegen der ongerechtigheid en het te doen zondigen tegen Mij!

In het oordeel over Achabs huis, dat den smadelijken ondergang van al Achabs zaad verkondigt, wordt door Elia over Izebel bizonder gesproken: haar zullen de honden eten onder den wal van Jizreël.

En het Woord Gods ontsluit dan nog eens Zijn licht over de zonde van Achab als koning Israëls, waardoor dit oordeel des Heeren over hem komt; Achab heeft als koning Israëls de ongerechtigheid ten top gevoerd; hij heeft zichzelf laf en gewetenloos als een willoos werktuig overgegeven, ja zich *"verkocht",* om te doen wat kwaad is in de oogen des Heeren; hij heeft zich laten gebruiken en ophitsen door Izebel, zijn vrouw; en hij heeft zich zoo dienstbaar gemaakt aan de drekgoden, aan de gruwelen der Amorieten, die de Heere had verdelgd en voor Israël uit de bezitting gedreven; Achab heeft het Israël des Heeren zelf tot de *gruwelen der Amorieten* gebracht.

Het oordeel des Heeren over Achab, bij Nabots wijngaard gesproken, is het oordeel over *heel* Achabs goddelooze regeering, over zijn zonde tegen den Heere en tegen Israël, over zijn verleiden en verderven van Israël tegen het Woord des Heeren in; het is het

oordeel des Heeren over Achab om diens tergen van het Woord des Heeren, in Elia's dienst belichaamd en door Elia tot Achab gesproken. En dit oordeel des Heeren wordt daarom bij Nabots wijngaard door den dienst van *Elia,* Achabs wederpartijder van 's Heeren wege, in den Naam des Heeren gesproken.

Toen is Achab ook onder Elia's woord gevallen. Hij heeft Elia niet gegrepen; hij heeft hem niet weer gescholden, en zich tegen hem niet verzet. Achab heeft toen tegenover Elia gezwegen, en zich gebogen. Achab heeft het oordeel des Heeren door Elia's dienst aanvaard. Hij heeft het niet aanvaard in waarachtige geestelijke verootmoediging tot bekeering, gelijk later ook uit Achabs houding tegenover den profeet Micha wel blijkt (1 Kon. 22); maar hij heeft het toch zoo aanvaard, dat Achab onder het oordeel, dat Elia sprak, bukte, het erkende als waarachtig en ontwijfelbaar, en zich in rouwgewaad openlijk en voor ieders oog dag en nacht vernederde.

Zeker, die rouw van Achab was vleeschelijk en drong niet door tot de droefheid naar God; maar toch kwam daarin Achab als een verwonnene tegenover het Woord des Heeren door Elia's dienst uit; toch kwam daarin uit de rechtvaardiging van Elia, van het Woord Gods, en van den Heere, den God Israëls, den levenden waarachtigen God, die Zijn Woord doet.

Zoo heeft de Heere dan ook Achabs vernedering aangezien en Elia daarop gewezen. En daarom heeft de Heere ook Zijn oordeel over Achab, dat onafwendbaar was, nochtans verzacht, door de uitroeiing van Achabs huis niet in zijn dagen te doen komen.

De zonde vindt haar *einde* en daarin ook haar *oordeel* van den Heere. Zij wast uit één wortel op; elke voortgaande volgende zonde getuigt daarom van de vorige mee; zij voltooit de vorige zonde en maakt het oordeel des Heeren over haar vast; zij voert heel de zonde des levens aan het oordeel des Heeren tegemoet.

De vermetele zondaar gelooft dit niet. Hij beziet iedere zonde op zichzelf, en wat dan zonder ongelukken voorbij is, daar is hij weer van af. Het Woord des Heeren is te voren tot hem gekomen om zijn verlaten en versmaden van God, roepend tot bekeering; maar het schijnt met hem ook zonder verootmoediging en bekeering toch terecht gekomen te zijn; het vroegere is, — schoon on-verzoend, — voorbij. De dreigende getuige Gods, het onverbiddelijke Woord des Heeren en daarmee ook menige getrouwe des Heeren, die de bijl aan den wortel legde, is daarbij op den achtergrond geweken. Het leven heeft zich zonder dat getuigenis aardig gered. Er zijn stemmen gekomen, die dragelijker waren. En er zijn zelfs teekenen en rijke teekenen gekomen van zegen, goede woorden en goede dingen.

Wel staat dan, als Elia bij Achab, als Samuël bij Saul, als bij Herodes de figuur van Johannes den Dooper, het onontwijkbaar Woord Gods nog op den achtergrond der conscientie; wel blijft het getuigenis Gods, dat met weerzin ontvangen, gesmaad en teruggedrongen is, om rechtvaardiging roepen. Maar volgende bestraffing schijnt toch zachter te zijn en op zichzelf te staan, zonder het vorige getuigenis te deelen. En iedere volgende zonde, ofschoon ze als de giftige plant uit den ouden verdorven bodem wast en heel het leven voortgaande verkankert, wordt weer minder ernstig gerekend.

Totdat het Woord des Heeren zich als het zwaard verheft. Dan komt het terug, wrekend de versmading van weleer, tegelijk met de misdaad van het heden. De ondragelijke Eliasfiguur, de Eliasdienst van het Woord Gods, vorderend rechtvaardiging en verzoening voor het volle waarachtige Woord Gods, komt dan uit. En de slag des Heeren valt dan ook door hetzelfde Woord, dat weleer versmaad is voor een goed woord van vermaan ín het heden. Dat versmade volle Woord Gods wordt dan gerechtvaardigd èn in de voldragen ongerechtigheid, èn in de openbaring der gerechtigheid des Heeren.

Zoo hebben oude zondaren, in het ongeluk na een zonde van den ouden dag, gekermd over vader en moeder, wier stof lang verging, maar wier woord beschuldigend en veroordeelend terugkeerde in de grijsheid van hun weerspannig kind. Zoo hebben ook Kerken en volken, in dagen van nood en gericht na tijdelijke inbeelding van vrede, geleden onder den pijnigenden slag van den machtigen, trouwen beginselvasten dienst

van Gods Woord, waar men zich langen tijd over heen gewerkt had, maar waarvan de rechtvaardiging komen moest. Zoo heeft Israël zijn zonde tegenover den Christus geleden bij Jeruzalems ondergang. Zoo zal in het eindgericht alle onschuldig bloed, van Abel af, gewroken worden met de voleindiging van alle ongerechtigheid der wereld. Zoo zullen de heiligen, die niet gehoord werden, eenmaal mee de wereld oordeelen in het gericht des Heeren. Zoo komt heel het Woord Gods in Zijn eenheid, roepend niet slechts tegen dit en dat, maar voor den Heere, den levenden God, eens ten volle uit als het blinkende Zwaard des Heeren, waaronder alle conscientiën moeten bukken.

Achabs zonde is zijn zonde als vorst, als *koning van Israël.*

Zeker, Achabs zonde is zijn zonde tegen Nabot; en Nabots wijngaard vordert dan ook Achabs bloed voor de honden. Achabs zonde is zijn laf bukken onder Izebel, zijn dienstbaar-zijn als haar werktuig, waarom haar vleesch ook hondenspijs zal zijn. Achabs zonde is zijn laf dienstbaar-zijn aan de gruwelgoden, in wier oordeel hij deelen zal; het is zijn dalen en zinken tot de gemeenschap der Amorieten, wier verderf hem zal treffen. Maar Achabs zonde is bij dit alles en in dit alles zijn zonde als *koning,* als voorganger Israëls; als koning Israëls moest Achab dienen den Heere, wiens dienaar hij was en wiens volk hij moest leiden. Achabs zonde was daarom het *verleiden* en *verderven* van Israël, en daarin zijn vergrijp aan de verheerlijking des Heeren, waartoe zijn koningschap en zijn volk dienen moesten. Hierin deelt Achab de ongerechtigheid van Jerobeam en van Baësa; en hij gaat hierin boven hen uit. En hierom deelt hij ook hun oordeel in de uitroeiing van zijn huis; ja hij wordt smadelijker nog verworpen dan zij.

Neen, de ongerechtigheid van Overheden, van vorsten en voorgangers, bij wie het Woord des Heeren geplant is, raakt niet slechts hun personen; zij verderft hun kring, zij verderft de volken. En zij is niet slechts in persoonlijke wandaden gelegen, maar zij is allermeest gelegen in het versmaden van den levenden God en van Zijn getrouwe Woord, dat om de eere van Zijn Naam in het menschenleven en daarom in de *leiding* van het menschenleven en van het leven der volken roept.

Lang kan dit getuigend Woord Gods door Overheden en voorgangers worden versmaad. Er kan wat op gevonden worden, om dat Woord in Zijn eigenlijken eisch buiten den gang des levens te houden, en om tot een zachter, gematigder, dragelijker, praktischer vordering met eenige inschikkelijkheid te komen. Maar het Woord Gods in Zijn volle scherpte en volheid, het Eliaswoord, komt terug, ook voor Overheden en volken. En het zal gerechtvaardigd worden, hetzij door hun bekeering, hetzij door hun eindelijken ondergang.

Achabs *vernedering* onder het Woord des Heeren door Elia's dienst brengt nog matiging van het oordeel des Heeren, al wendt zij dit oordeel niet af.

Sprak nog maar de conscientie alom, waar het getrouwe Woord is weerstaan. Sprak het nog maar voor het waarachtige Woord Gods! Ninevé werd gespaard door vernedering van Ninevé's koning en volk op Jona's woord. En met Ninevé blijft Achabs naam nog getuigen tegen het geslacht, dat het leven laat verderven en het oordeel Gods laat spreken, zonder te komen tot erkenning van het waarachtige Woord Gods, en daarmee tot vrees en tot vernedering voor God en menschen.

Bukte nog maar de conscientie onder het waarachtige Woord Gods! Dat ware althans recht. Er zou dan ook nog verlenging van vrede zijn; en dit niet enkel in het persoonlijk leven, maar ook in het publieke leven, in het leven van volken en Overheden. Ook hierin moet de Eliasdienst het Woord des Heeren verstaan. En die dienst moet ook het Woord des Heeren prijzen, zoo het althans in de conscientie van Overheid en volk gerechtvaardigd wordt. En zoo het daarmee nog vrucht draagt in de vernieuwde lankmoedigheid Gods.

XXV. TEGEN DEN BAN IN [1 Kon. 22:1-6]

> Daarna zeide hij tot Josafat: zult gij met mij trekken in den strijd naar Ramot in Gilead? En Josafat zeide tot den koning van Israël: zoo zal ik zijn, gelijk gij zijt, zoo mijn paarden, als uw paarden.
>
> Voorts zeide Josafat tot den koning van Israël: Vraag toch heden naar het Woord des Heeren.
>
> 1 Koningen 22:1-6.

Na al wat er geschied was, lag er een *ban* op Achab en op zijn regeering, een ban door het Woord des Heeren.

Op Horeb was het oordeel des Heeren tegen Achab en Israël aan Elia eenigermate onthuld; bij den Heere, die daar aan Ela verscheen, stond dit oordeel reeds vast, ofschoon het naar buiten nog niet uitkwam; het school weg in de woeste eenzaamheid van Horeb; maar het werd daar toen ook aan den gewijden profeet, die tegen Achab voor den Heere ijverde, ontdekt. Sinds werd het ook bij aanvang ontdekt aan Achab, na voorafgaande openbaring der lankmoedigheid des Heeren over Achab en Israël in den strijd met Syrië, toen een profeet Achab toesprak in den Naam des Heeren, omdat hij als Israëls koning Benhadad, Israëls vijand, had vereerd en vrijgelaten (20:42), En het oordeel des Heeren werd aan Achab door Elia zelf ontdekt bij Nabots wijngaard na de misdaad tegen Nabot (21:19 vv.). Eenigermate is daarna het oordeel des Heeren over Achab naar buiten uitgekomen, toen Achab in zijn boetekleed door zijn hovelingen is gezien; maar juist ook weer tengevolge van die boete is de openbaring van het oordeel des Heeren teruggeweken.

De ban des Heeren rust evenwel op Achab; het oordeel des Heeren komt.

Het laatste hoofdstuk van het eerste Boek der Koningen verhaalt ons dit uitkomend oordeel des Heeren over Achab; het geeft ons daarvan een eenigszins omstandig bericht; het laat ons daarbij ook over de verhoudingen in Israël veel licht opgaan; en het doet het licht des Heeren schijnen over de wijze, waarop het oordeel Gods over Achab komt.

Syrië is stil, het valt Israël niet weer aan; en zoo dreigt van die zijde het oordeel niet.

Ook thans is het *Achab zelf,* die het oordeel inhaalt, door den strijd tegen Syrië aan te vangen.

Want Achab gedenkt *het Woord des Heeren* niet, dat door Elia's mond het oordeel als een ban des Heeren over Achab uitgesproken heeft. En Achab gedenkt daarom ook het Woord des Heeren niet, dat, sinds Achab Benhadad vrijliet, als een ban tegen Achab tusschen hem en Syrië ligt, en waardoor in den krijg de slag des Heeren tegen Achab en Israël zal zijn, gelijk tevoren tegen Syrië: "omdat gij den man, dien Ik verbannen heb, uit uw hand hebt laten gaan, zoo zal uw ziel in de plaats zijner ziel zijn, en uw volk in de plaats van zijn volk" (20:32).

Had Benhadad slechts zijn belofte aan Achab gehouden, Achab zou Syrië met rust gelaten hebben; maar juist is die belofte van Benhadad, waarop Achab vertrouwd heeft en waarop hij Benhadad heeft laten gaan, de prikkel, die Achab, onder de werking van allerlei invloeden aan zijn hof, tot den krijg drijft, waarvan hij zich door het Woord des Heeren niet laat terughouden. Benhadad heeft toch aan Achab beloofd, dat hij de steden, die Syrië weleer aan Israël ontroofde, weergeven zou (20:34). Sinds echter zijn drie jaar verloopen en nog is Ramot in Gilead, een bekende stad, die Israël toebehoorde, in Syrië's macht. Diplomatieke onderhandelingen schijnen niet gebaat te hebben; en zoo wordt Achab bewogen tot het besluit, om Ramot met wapengeweld aan de Syriërs te

ontrukken.

Achab heeft hier in zekeren zin recht. Hij heeft recht tegenover Syrië, en recht tegenover Benhadad, wiens belofte voldoening vordert. En Achab heeft ook recht tegenover zijn eigen volk tegenover Israël; Achab heeft als Israëls koning Israëls steden vrij te maken van den vijand. De Schrift noemt dan ook Achab hier met opvallenden nadruk den "koning Israëls", zelfs met opzettelijke verzwijging van zijn naam; slechts in den raadslag des Heeren, dien de profeet Micha openbaart, wordt Achabs naam genoemd (vs. 20), en voorts keert die naam terug na het verhaal van Achabs einde (vs. 30), maar anders wordt hier slechts over den "koning Israëls" gesproken, en dat terwijl Josafat, de koning van Juda, steeds met name genoemd wordt. Als "koning Israëls" nu is Achab ongetwijfeld formeel in zijn volle recht tegenover Syrië.

Bij dit *formeele recht* van den koning Israëls sluit zich dan ook het woord der profeten te Samaria aan, met wie Achab op goeden voet staat, en om wier getuigenis ook Josafat vraagt. Zij verklaren, tot een getal van vierhonderd toe, te spreken in den Naam des Heeren; zij juichen over den koning, dat hij Israëls vijand weer zal aangrijpen; de Heere zal dien vijand Israëls geven in de hand des konings; en ja, Israëls koning zal de Syriërs slaan tot verdelging toe (vs. 6, 11, 12).

Het formeele recht is aan Achabs zijde, en de eenparigheid van de toejuiching der profeten is zeer verklaarbaar en verstaanbaar; hun getuigenis schijnt zich ook aan te sluiten bij het profetenwoord van drie jaar vroeger, dat in den Naam des Heeren overwinning op de Syriërs aan Achab toezegde (20: 13, 14, 28). Achab, met Benhadad als zijn broeder door Samaria rijdend, moest den nationalen weerzin wekken, die zich met het profetisch getuigenis tegen Achab verhief; maar Achab, brekend met Benhadad en optrekkend tegen hem, om Israëls stad Ramot in Gilead vrij te maken, moest het nationaal, het Israëlitisch getuigenis mee hebben, en had ook het getuigenis van de schare der profeten mee; zij spraken onbeschroomd in den Naam des Heeren zegen over Achabs voornemen.

Daarbij komt dan nog de tegenwoordigheid van *Josafat, koning van Juda;* voorts Achabs noodiging, dat Josafat in dezen strijd met hem één zal zijn; en Josafats bewilliging in die eenheid.

Wij moeten op de beteekenis van dezen band, die Josafat met Achab verbond, wel ernstig letten, om de openbaring der Schrift in deze historie te verstaan. De Schrift teekent uitdrukkelijk aan, dat Achabs voornemen tot den krijg om Ramot opkwam, toen Josafat, de koning van Juda, tot Achab te Samaria gekomen was.

Josafat was de koning van Juda; hij was de koning uit het huis van David. Josafat was de zoon van Asa, die den Heere diende; en Josafat diende den Heere godvruchtig, gelijk zijn vader. Ditzelfde hoofdstuk geeft van Josafats godvruchtige regeering bericht (vs. 41-51). De Boeken der Kronieken doen die regeering van Josafat nog meer uitkomen, terwijl zij toch de gebeurtenis aan Achabs hof, die hier verhaald wordt, als een stuk van Josofats historie geheel gelijk meedeelen als de Boeken der Koningen.

Wij vinden in de Kronieken Josafats regeering uitvoerig geteekend als een zeer bizondere (2 Kron. 17-20). Josafat heeft, als een getrouw dienaar des Heeren op Davids troon, Juda vrij en sterk gemaakt; hij was, gelijk David vóór hem, de overwinnaar van Israëls vijanden; ook reinigde hij het land veelszins van valschen godsdienst; hij zorgde voor de onderwijzing van het volk in de Wet en de wegen des Heeren, en voor een rechtvaardige rechtspraak. Toen richtte zich sinds de blik uit Jeruzalem naar het Noorderrijk; de hope op hereeniging van geheel Israël leefde in Jeruzalem op. Josafat onderscheidde zich daarom ook in zijn politiek van zijn vader Asa. Asa had met het goud des tempels Syrië omgekocht, om zich daardoor te sterken tegen het Tienstammenrijk; en de ongunst des Heeren was hierover tegen Asa gesproken (2 Kron. 16:7vv.). Geheel anders deed nu Josafat; hij zocht den vrede niet met Syrië maar met Israël (1 Kon. 22:45). Zoo kwam Josafat naar Samaria. Hij heeft daar zijn invloed laten gelden; en Achab bleek voor dien invloed gevoelig (vgl. vs. 5, 7, 8). Nu heeft Josafat ook zichzelf en zijn macht dienstbaar

willen stellen, om Ramot in Gilead, één der steden, die de Heere aan Israël gegeven had, aan Syrië te onttrukken. Dit heeft bijna Josafats leven gekost (vs. 32); en het Woord des Heeren is Josafat bij zijn terugkeer te Jeruzalem tegengekomen, openbarend den toorn des Heeren over Josafats bond met Achab (2 Kron. 19:2). Dit neemt echter niet weg, dat vóór Achabs val de komst van Josafat naar Achabs hof te Samaria, de invloed van Josafat aan Achabs hof, en Josafats onvoorwaardelijke toeslag, om in den strijd tot bevrijding van Ramot in broederlijke eenheid Juda's macht met die van Israël te doen samenwerken, een schijn van recht moeten gegeven hebben aan Achabs beslissing, om naar Ramot in Gilead op te trekken.

Inderdaad schenen er betere dagen voor Israël aangebroken te zijn. Achab gaat over zijn rijk en volk denken; hij gevoelt zich koning; en hij beraadt zich, om een stad, die in 's vijands macht zucht, te bevrijden. Achab strijdt niet met Juda, maar hij heeft vrede met Jeruzalem en met Davids huis; Davids zoon, de godvruchtige Josafat bevindt zich in Samaria bij Achab. En dit verblijf van Josafat bij Achab staat zelfs in verband met een huwelijk tusschen Josafats zoon Joram en Achabs dochter Atalia. Bezien we dit huwelijk van Jeruzalem uit, zoo schijnt de hope te dagen, die Josafat gekoesterd kan hebben, de hope op hereeniging van Israëls stammen, liefst onder één koninklijk huis, of althans in eenheid van optreden voor den Heere en tegenover de volkeren. En bezien we dit huwelijk van uit Samaria, zoo schijnt het op een grooten omkeer ten goede aan Achabs hof te duiden; heeft Achab zijn vrouw gezocht bij de altaren van Baäl te Sidon, Achabs dochter, de prinses Atalia, zal koningin worden te Jeruzalem, en zich geven aan Davids huis als schoondochter van den godvruchtigen Josafat. Wat omkeer ten goede kan daarvan voor Samaria verwacht zijn! Niemand denkt er toch aan, dat Josafat in Samaria naar Baäl zal vragen; hij vraagt dan ook nadrukkelijk naar het Woord des Heeren, en Achab geeft daarbij aan Josafats raad gehoor, zelfs als deze den strengeren profeet wil hooren (5:7).

Trouwens, heel de toestand in Samaria schijnt veranderd te zijn. Het getal profeten, die in des Heeren Naam spreken, is hier gegroeid en schijnt heel de schare der priesters van Izebel in den hofdienst verdrongen te hebben. Alles schijnt in Samaria en aan Achabs hof te vragen naar des Heeren Woord, en naar de eere en de eenheid van Israël.

Zoo is Achab straks naar Ramot in Gilead opgetrokken.

En in dien tocht heeft Achab zijn oordeel gevonden.

In al de omstandigheden, die wij opsomden, en die het goede over Achab schenen te profeteeren, is met één omstandigheid niet gerekend, en is één enkele buiten rekening gelaten. Die Ééne was *de Heere* zelf; en die ééne omstandigheid was *de ban des Heeren* over Achab. Over dien Ééne en over dat ééne was Achab heen. Zoo had Achab van alles den schijn, maar hij miste het ééne, dat wezenlijk was. En hij lag onder het oordeel des Heeren, dat komen moest.

Nochtans wist Achab alles wel; hij wist zeer wel het Woord en het oordeel des Heeren. Samaria was er ook allerminst onkundig van. En ook Josafat kan en zal in Jeruzalem van Achab en ook van Elia alles hebben gehoord; de vraag van Josafat, of er nog niet een andere bij Achab profeet was dan de vierhonderd, die het goede profeteerden, schijnt hier ook wel op te duiden. Ook is Micha, de zoon van Jimla, die mede met het oog op den krijgstocht naar Ramot uit het huis der bewaring gehaald wordt, tevoren in Samaria een getuige tegen Achab geweest; en hij was het nog voor Achab en Josafat en voor geheel Israël op den dag, waarop de beslissing over den tocht naar Ramot genomen werd.

Het oordeel, de ban des Heeren, in Elia belichaamd en door hem uitgesproken, werd echter in Samaria niet gerekend; en ook Josafat is daar overheen gegaan. Politiek, hooge politiek, die immers "het goede" zocht, en die er zoo mooi voor stond, stelde den ban des Heeren buiten de rekening. Zoo was er dan ook voor Micha's getuigenis aan Samaria's hof, en zelfs bij Josafat, geen plaats.

En toch, dat oordeel, de ban des Heeren alleen, heeft over den tocht naar Ramot beslist,

en heeft beslist over Achab en Samaria en ten deele over Josafat en over Jeruzalems toekomst.

Het oordeel, de *ban des Heeren* wordt niet gerekend. Daar rekent het menschelijk oordeel, ook zelfs onder geloovigen, gedurig over heen. Daar rekent men overheen, ook in berekeningen over landen en volken. Zoo slechts andere gegevens de som maken, durft men die som aan, en verwacht goede uitkomsten.

Toch sloeg de ban des Heeren Israël in de woestijn en voor Ai, en wederom in de dagen van Eli's zonen; de ban des Heeren sloeg Saul en zijn legermacht; Achab is door dien ban gevallen; en Jeruzalem is er in Jeremia's dagen, en eindelijk na Christus' verhooging, na de verwerping van het Evangelie, door ondergegaan.

Er is geen middel, geen schild, geen rekening, die waarborg geeft, tegen den ban des Heeren. Er is tegen den ban des Heeren geen middel dan alleen verootmoediging en bekeering in oprechte onderwerping aan het volle Woord Gods. Dan leggen wij al onze wapenen af, en doen den *schijn van recht* weg. Dan smeeken wij om genade en geen recht. Dan vragen wij, of er nog een weg is, waarin de Heere ons uit vrije ontferming wil laten ontkomen.

Neen, niet altoos mogen wij maar doen, al schijnt wat wij doen willen ook ons en anderen recht en goed. Het vergeten, het versmaden en vertreden Woord des Heeren leeft. En het komt. Daartegen baat geen vroommakerij en geen goed gezelschap, geen politieke berekening en geen dubbele macht. Zoolang het volle Woord des Heeren niet door ons erkend is en over ons heengaat, brandt het tegen ons, en ook tegen land en volk, als een vuur, dat ons met al ons schoone gedoe zal verteren.

Ja, in onzen eigen raadslag zelf, in den raadslag, waarin alles mee schijnt en waarin allen schijnen samen te stemmen, kan het dan komen tot den slag, die ons van Gods aangezicht verdelgt — voor eeuwig.

XXVI. PROFETEN VAN HET GOEDE [1 Kon. 22:6-12]

> En al de profeten profeteerden alzoo, zeggende: Trek op naar Ramot in Gilead, en gij zult voorspoedig zijn, want de Heere zal het in de hand des konings geven.
>
> 1 Koningen 22:6-12.

Tijdens het verblijf van Josafat, den vromen koning van Juda, aan het hof van Achab te Samaria, toen het besluit zou vallen tot den krijgstocht naar Ramot in Gilead, waarin Achab zou omkomen, vinden we aan Achabs hof een leger van profeten, vierhonderd, die verklaren in den Naam des Heeren te spreken.

Zij juichen Achabs voornemen tot den krijg om Ramot toe en voorspellen hem zegepraal. Ze doen dit met groote eenparigheid, als uit één mond. In geestdriftige woorden en bewegingen zoeken ze elkaar te overtreffen en winden ze elkaar op, terwijl ze voor het oog en het oor des volks hun geroep, dat de koning zal optrekken, en hun voorspelling van overwinning, doen opklinken naar de troonzetels, waarop Achab en Josafat in koninklijk prachtgewaad op het plein bij Samaria's poort gezeten zijn (vs. 10-12).

De twijfeling, die tusschen Achab en Josafat nog zou kunnen opkomen, terwijl de koninklijke bode heenging om Micha den zoon van Jimla te halen, schijnt het getuigenis der profeten te prikkelen, om zich nog krachtiger, beslister, en met vuriger geestdrift te doen hooren: "Trek op, o koning, trek op naar Ramot in Gilead, en gij zult voorspoedig zijn, want de Heere zal het in de hand des konings geven" (vs. 10-12).

Alle aarzeling is aan deze profeten vreemd. Zij spreken beslister dan ooit, en zonder eenig voorbehoud. Hun woord is geen inval. Eén hunner, Zedekia, de zoon van Kenaäna, treedt als hun aller tolk naar voren; hij heeft zich ijzeren horens gemaakt, en symboliseerend naar profetisch gebruik het woord, dat hij spreekt, doet hij de kracht dier horens voor Achab uitkomen en geeft ze daarna den koning over, sprekende: "met deze zult ge de Syriërs stooten, totdat gij ze gansch verdelgd zult hebben" (vs. 11).

Wie zou aan dit optreden van een zoo achtbare en breede profetenschaar, zoo vurig en beslist, weerstand kunnen bieden! Hier is geen dof en dor geesteloos en suf gepreek van afgezaagde woorden. Hier is geen koel en afgemeten uitleggen en uitrekenen, geen koud gecijfer en geredeneer. Hier is geen flegmatiek deftig dienstbaar spreken, keurig van vorm en gebaar maar zonder zielegloed. Hier is geen weerzinwekkende vleiende lip met strijkages van ledematen en glimlachend gelonk. Hier komt een durven uit, dat den koning opvordert en dat voor de uitkomst instaat; een dringen van nationale geestdrift en ambtelijke welbewustheid. We kunnen ons dan ook niet anders voorstellen, dan dat heel de menigte der volksgenooten, die bij deze profetische actie tegenwoordig was (vs. 28), door de woorden dezer profeten in gelijke drift ontstoken werd en tot het koninklijke optreden mede drong, juichende reeds in Achabs gewisse overwinning en in Israëls glorie, die komen moest.

Alle gedachte aan opzettelijk bedrog en laffe geestelooze vleierij sluit het verhaal der Schrift bij de mededeeling van dit optreden der profeten van Samaria uit. Wanneer straks Micha in anderen zin gesproken heeft dan deze eendrachtige profeten-schaar, dan treedt Zedekia hem verontwaardigd tegen, slaat hem onbeschroomd in het aangezicht, en spreekt: "door wat weg is de Geest des Heeren van mij doorgegaan, om u aan te spreken?" De Schrift geeft ons dan ook door Micha zelf te kennen, dat inderdaad een geestelijke werking, die over hen gekomen is, deze profeten heeft beheerscht; en dat zij daardoor bewogen zijn, om aldus eendrachtig uit te komen en als uit één mond voor Achab te spreken met die overtuiging en die geestdrift. Deze geest, die de profeten van Samaria aangreep, was een *"leugengeest";* hij heeft echter nochtans deze profeten beheerscht en bezield, en hen bekwaamd, om Achab te overreden niet door berekeningen of vleierijen maar door geestdriftvolle besliste taal, gelijk profeten

spreken.

Over dien "leugengeest" beluisteren wij afzonderlijk Micha's woord; zonder Micha's woord wisten wij echter van dien leugengeest niet; en vóórdat Micha sprak, heeft niemand dan hij van dien leugengeest geweten, ook niet de profeten van Samaria zelf. Deze profeten hebben, door een onweerstaanbaren geest aangegrepen, gewaand te spreken in den Naam des Heeren; en hun getuigenis is in krachtige besliste geestelijke beweging opgegolfd naar den troon van Achab en over de menigte van Samaria.

Een merkwaardige gebeurtenis is dit profetisch optreden te Samaria.

Van Baäls profeten schijnt in Achabs hoofdstad geen spoor meer aanwezig te zijn, al bedriegt ook deze schijn en al staat in Samaria Baäls tempel ook nog (vs. 54). Sinds de schokkende en onweerstaanbare gebeurtenis op den Karmel is Izebel noch Achab bekeerd; maar de publieke conscientie is toch gegrepen en gedrongen om den Naam des Heeren te noemen en van den Heere als den God Israëls te spreken.

Voor Elia was in Jizreël noch in Samaria plaats; zijn figuur wekte te veel den hartstocht op; zijn woord sneed te diep in en was te absoluut; het viel als vuur van den hemel; het sloeg als een zwaard naar Baäls dienst en naar de ongerechtigheid in Israël; het vorderde neerwerping, ook van Achab, voor den levenden God; het was altoos gevaarlijk. Daarom bleef voor Elia in Samaria en in Jizreël de ban gelden, gelijk de waarachtige bekeering er ontbrak en het waarachtig en beslist doorbrekende Woord Gods er steeds gevaar liep.

Maar overigens waren Samaria en Israël in de jaren sinds het geding op den Karmel schijnbaar tot den Heere teruggekeerd. In de dagen van den vorigen strijd tegen Benhadad kwamen reeds de vruchten der profetenscholen in Israël en rondom Achab uit, en trad meer dan éénmaal het getuigenis in den Naam des Heeren in Samaria vrijmoedig naar voren (1 Kon. 20). Zelfs de geschiedenis der misdaad tegen Nabot toont, hoe deze man slechts uit den weg kon geruimd worden in den vorm van den Israëlitischen ban naar de Wet des Heeren (1 Kon. 21). Sinds sprak Elia den ban des Heeren over Achabs troon en huis, en droeg de koning het boetekleed. En sinds werd in Samaria de ruimte voor het profetisch optreden blijkbaar grooter.

Hebben profetische mannen, buiten Elia om, aan wiens dienst zij toch in getrouwheid aan den Heere en aan Zijn Woord, zich behoorden aan te sluiten, — hebben zulke profetische mannen Achab getroost, zonder hem tot oprechte bekeering te dringen? Heeft Achab hun gunst gezocht en gunsten hun bewezen, uitlokkende hun woord om "goed" over hem te spreken; om "het goede" over hem te spreken in den Naam des Heeren?

Er is reden, om aan zoo iets te denken. In Baäls naam komen deze mannen allerminst; zij komen uit als profeten in Israël; zij komen om het Woord des Heeren te spreken (vs. 5). Daarbij doet de Schrift uitkomen, dat Achab "het goede" uit hun mond wil hooren, het goede in den Naam des Heeren; hij wil het goede hooren, maar hij vordert daarbij met bezwering, dat de profeten in den Naam des Heeren zullen spreken (vs. 8, 16). Achab zal wel vele malen naar deze profeten gevraagd hebben; indien zij slechts het goede over hem profeteerden, hoorde hij hen gaarne, en hij zal dan ook wel, gelijk later Herodes, "vele dingen gedaan hebben" (Mark. 6:20). Eén ding moest daarbij echter vóór alles vaststaan: deze profeten moesten niet hard tegen Achab zijn; zij moesten weten te geven en te nemen; zij moesten Achab troosten en dekken tegen zijn eigen conscientie; zij moesten het goede over hem spreken. Zij moesten hem het Woord des Heeren doen hooren, maar zóó, dat hij er mee uit kon; en dat hun woord hem dekte tegen die Elia-gestalte op den achtergrond, die hem bedreigde; tegen den Heere zelf, met wien Achab geen waarachtige verzoening zocht.

Toen en zóó is in Samaria, gelijk zelfs nimmer in Jeruzalem, opgekomen dat bloeiend profetisme, dat stond in het teeken van *"het goede* spreken in den Naam des Heeren".

Wie weet, hoe dit profetisme gewerkt heeft door allerlei invloed in de richting ook van

verbinding met Jeruzalem, met Davids huis; en in de richting van het Israëlitisch patriotisme, dat nationale zelfstandigheid, herleving en kracht zocht in nationalen religieusen vorm tegen de ontwikkeling der invloeden uit het Noorden, tegen Syrië!

Zoo zijn, terwijl zij hun arbeid dienstbaar maakten aan het nationale Israëlitische leven, en daarin ook elkaar sterkten, de geesten dezer *"profeten van het goede"* gevormd; en zoo heeft heel hun gemeenschap zich ontwikkeld.

Zeker, op den dag, waarop ze zoo geweldig voor den krijgstocht naar Ramot profeteerden, heeft een machtige geest hen aangegrepen en voortgedreven; maar toch stonden zij ook reeds tevoren immer in de stemming der "profeten van het goede". Zij lieten steeds krachtigen drang op Achab gelden tot nationale en religieuse overleggingen, en tot het zoeken slechts van wie in den Naam des Heeren sprak; maar overigens stemden zij ook overeen in hun bedoelen, om "het goede" over Achab te profeteeren. Dat "goede" spraken zij toch niet slechts op den dag der beslissing over den krijgstocht naar Ramot, maar ze spraken ook tevoren en steeds velerlei goeds over Achab; om dat "goede" dat ze spraken, was Achab dan ook aan hen gehecht en leefden zij aan zijn hof in eere, in tegenstelling met Micha, die het goede over Achab niet sprak (vs. 8).

Hierin zijn de toestand en het karakter der profetie te Samaria geteekend. De profetie was hier dienstbaar aan "het goede", en ze ging daarbij over het oordeel des Heeren heen; zij verzaakte Elia uit allerlei overlegging en berekening en om naar eigen verzinning wat goeds in Samaria en voor Israël te bereiken. Zoo kwam deze profetie almeer onder verkeerden invloed en ontging ze het rechte pad. Zoo sloeg haar zelf ook eindelijk de ban des Heeren en werd ze ten slotte door den Raad des Heeren overgegeven aan den leugengeest.

Heel Samaria, heel de goedwillige overlegging aldaar, stond door deze profetie in dienzelfden levenstoon van "het goede".

De bode, die door Achab afgezonden wordt, om Micha den zoon van Jimla te halen, raadt en bidt dezen profeet des Heeren dan ook, dat hij toch ook, heden althans, "het goede" spreken zal, gelijk immers al de profeten uit één mond het goede spreken.

Die Micha was Samaria's ongeluksprofeet. Hij paste in het kader der profeten te Samaria niet. Hij heeft het met hen niet kunnen vinden; en hij is geworden een profeet tegen de profeten. De slag van Zedekia in Micha's aangezicht teekent de verhouding. En die verhouding is ook geteekend in Achabs woord over Micha, door Josafat hem ontlokt: "ik haat dien Micha, omdat hij over mij niets goeds profeteert, maar kwaad" (vs. 8).

Wie kon in Samaria, en allermeest op den schoonen dag, waarin tot den tocht naar Ramot besloten werd, nog luisteren naar Micha!

Wie zou ook thans nog naar den profeet des Heeren, naar Micha of Elia luisteren, wanneer alle profeten uit één mond "het goede" profeteeren en allen immers met één bedoeling het goede voorhebben?

De zaak, de heilige zaak, die door de profeten van het goede steeds verduisterd en vertreden wordt, is echter, dat de Heere God is; en dat Hij leeft en zelf beschikt over Zijn Woord. De groote zaak voor den profetischen dienst, voor het getuigenis in den Naam des Heeren, dat het leven moet leiden, is maar, dat de profetie er niet is, om "het goede" te spreken over allerlei nationale overleggingen, en over wat zoowat den godsdienstigen en vromen kant uitgaat, maar dat zij alleen te spreken heeft het waarachtige en het volle *Woord des Heeren.*

De Profetie mag daarom Elia niet verloochenen; zij mag niet verloochenen den last des Heeren, dien Elia bracht, en den ban des Heeren, dien Elia uitsprak. Zij mag *den Heere* niet verloochenen voor allerlei menschelijke overleggingen. Anders ontaardt ook nu en steeds weer de prediking van Gods Woord in het *"prediken van het goede"* maar ten koste van het waarachtige Woord Gods. En zoo komt die prediking, hoe schoon ook van gestalte, met hoeveel talent ook bedeeld, en hoe eendrachtig en vurig ook uitkomend,

nochtans zelf eindelijk onder den ban des Heeren en wordt overgegeven aan een leugengeest.

O, voor Micha, die zich alleen aan het waarachtige Woord Gods aansluit en een getrouwe getuige blijft ook voor Elia's dienst, voor den waarachtigen dienst van het Woord Gods, kan zoo enkel de kerker verblijven, waaruit zelfs Josafat hem niet zoekt vrij te maken.

Evenwel, in dien kerker bewaart dan Micha *het Woord des Heeren.* En in dien kerker schijnt dan het waarachtige goddelijke licht, terwijl de juichende profeten, die goed en zoet spreken in allerlei vorm, overgegeven worden aan den *leugengeest.*

XXVII. LICHT UIT DEN TROON [1 Kon. 22:13-28]

> Ik zag den Heere, zittende op Zijn troon, en al het hemelsche heir staande nevens Hem, aan Zijn rechter- en aan Zijn linkerhand. En de Heere zeide: wie zal Achab overreden, dat hij optrekke en valle te Ramot in Gilead?
>
> 1 Koningen 22:13-28.

Nadat de profeten te Samaria uit één mond hebben geprofeteerd, dat Achab als de koning Israëls naar Ramot in Gilead moet optrekken en in dien krijgstocht zal zegepralen, vraagt Josefat, of in deze profetenschaar *al* de profeten des Heeren bijeen zijn: of er niet nòg een profeet des Heeren is. Achab moet nu voor zijn bondgenoot erkennen, dat er behalve deze profeten nog één man in Samaria is, om door hem den Heere te vragen. Die man is echter niet hier; Achab heeft hem reeds eerder doen opsluiten; want Achab haat dien man, omdat die man niets goeds over hem profeteert maar kwaad. Die man is *Micha, de zoon van Jimla*.[1]

Josafat heeft deze houding van Achab met een zacht woord afgekeurd, en daarmee op het hooren van Micha aangedrongen.

Toen liet Achab onverwijld Micha halen, terwijl de profeten-stroom middelerwijl in toenemende geestdrift voor den tocht naar Ramot riep en Achabs zegepraal in den Naam des Heeren verzekerde.

Micha, de zoon van Jimla komt.

De bode, die Micha geleidt, heeft hem bescheiden bejegend, maar vriendelijk dringend op een toezegging van het goede voor den koning bij Micha aangedrongen; opdat Micha's woord voor heden toch zal samenstemmen met het patriotsch getuigen der groote schare van profeten, en opdat deze schoone dag zoo een keerpunt der eere in Israël zal zijn, ook voor Micha. Maar Micha heeft met een beroep op den Heere, die leeft, geantwoord: "hetgeen de Heere tot mij zeggen zal, dat zal ik spreken."

Micha, de zoon van Jimla, wordt nu door de schare der profeten heen geleid en staat voor de tronen van de koningen Achab en Josafat, om het Woord des Heeren te doen hooren.

Koning Achab spreekt Micha niet onvriendelijk aan. Het kan wel reeds maanden geleden zijn, sinds Micha het laatst voor Achab geroepen is; de koning heeft Micha sinds doen opsluiten, omdat hij het goede over Achab niet spreken wou. Thans vraagt Achab Micha, zonder eenige dreiging of voorwaarde, om het getuigenis van den profeet over den voorgenomen tocht naar Ramot. En Micha geeft den koning, wat deze eigenlijk wenscht; hij spreekt "het goede" over den tocht naar Ramot, en in hoofdzaak met dezelfde woorden als heel de profetenschaar. Koning Achab onderscheidt echter zeer wel, dat deze woorden in Micha's mond slechts nagesproken klanken zijn; neen, dit is het profetisch optreden van Micha niet, gelijk Achab dat kent. De koning verstaat daarmee thans ook, dat dit getuigenis over den overwinningstocht naar Ramot, dat zoo vurig opklonk uit de groote profetenschare en dat thans door Micha wordt nagesproken, niet door den Geest der Profetie, die Micha steeds bezielde, gegeven wordt. Dit woord over zegepraal bij Ramot is thans dood en onwaarachtig voor Achab; en hij vordert daarom, met een eed bij den Heere, dat Micha enkel de waarheid zal spreken in den Naam des Heeren; niet om een "goed woord" heeft Achab Micha geroepen, maar om het Woord des Heeren.

Toen sprak Micha, uitkomend nu door den Geest des Heeren in zijn profetisch optreden, dat Achab maar al te goed weet te onderscheiden, *het Woord des Heeren* tot Achab.

[1] Hij was een andere dan Micha, de Moraschtiet, wiens profetisch Boek wij in de Schrift hebben.

Micha heeft hier, voor Achabs troon, het Woord des Heeren ontvangen; hij heeft het gezien en gehoord in het profetisch gezicht, dat de Heere hem hier thans schonk.

Ook tevoren, en vele malen, heeft Micha het Woord des Heeren gesproken tot Achab; dat Woord des Heeren is Achab allerminst onbekend; het heeft ondanks de uitbanning van Elia in Micha's profetischen dienst Achabs troon gedurig weer ontmoet.

Nooit heeft dat Woord des Heeren, door Micha gesproken, het oordeel des Heeren, dat Elia over Achab sprak, losgelaten; en immer heeft het Achab gedrongen onder dit oordeel des Heeren te buigen. Maar Achab heeft den uitweg gekozen der "profeten van het goede"; misschien zelfs, tegen zijn conscientie in, zich vastklemmend aan de gunstige beschikking des Heeren na zijn aanvankelijke verootmoediging sinds Nabots dood, en aan zijn sedert gevolgde welwillende houding tegenover de profeten, die den Naam des Heeren noemden. Achab heeft wat goeds willen doen, maar hij heeft dan ook wat goeds willen hooren, en hij heeft daarmee het oordeel des Heeren willen ontvlieden. Toch blijft dit oordeel. En het gezicht, dat de Heere aan Micha voor Achabs troon thans geeft, heeft Achab en heel zijn jubelende profetenschaar weggevraagd en het oordeel des Heeren over Achab doen uitkomen.

Micha heeft thans voor Achabs troon in het gezicht des Heeren het gansche Israël als schapen op de bergen verstrooid gezien; en de Heere heeft Micha bij dit gezicht te kennen gegeven, dat Israëls koning niet meer is.

In eenigszins zachten, sparenden vorm, in een vorm, waarin geen vreugde sprak, maar deernis met een beroofd volk, welks heer gevallen is, werd met dit eerste gezicht des Heeren het oordeel over Achab aan Micha geopenbaard, en door Micha tot Achab gesproken. Ramot noch de profeten van Achab worden hierin genoemd; alleen heeft de profeet Micha koning Achab Israël doen zien, gelijk de Heere het hem heeft doen zien: *zonder koning.*

Achab wordt echter ook thans door dit profetisch gezicht niet verteederd, om naar den weg des Heeren in vernedering te vragen. Achab heeft wel gezworen, dat Micha het Woord des Heeren spreken moet, maar Achab neemt het Woord des Heeren niet aan; hij werpt het nijdig weg; en hij spreekt enkel tot Josefat zijn verbittering uit, dat Micha ook nu weer over hem niets goeds profeteert maar kwaad.

Micha geeft daarom aan Achab te kennen, dat hij nu het Woord des Heeren tot den koning verder spreken en verklaren zal. Een nader gezicht heeft dit Woord des Heeren aan Micha meer ontdekt.

Heeft het pralend zitten van Achab op zijn troon, terwijl al zijn profeten tot zijn dienst staan, het beeld moeten geven voor het gezicht, dat nu aan Micha tebeurt viel? Het is niet onmogelijk. Dit gezicht heeft althans voor Micha het licht des Heeren doen opgaan over wat hier op Samaria's plein voorviel; over heel het optreden van Samaria's profeten, om Achab te overreden tot den tocht naar Ramot.

Die *tocht naar Ramot* moet Achabs ongeluk worden, zijn oordeel van den Heere; Achab heeft het zelf zoo gewild, door het oordeel des Heeren, het waarachtige Woord des Heeren, af te wijzen en enkel te vragen naar een spreken van het goede. Hoog boven Achabs troon en boven zijn profetenschaar heeft de Heere Micha doen zien den *Troon des Heeren,* wien al het hemelsche heir omringt en wien alle geesten dienstbaar moeten zijn, — zij het ook huns ondanks. Micha heeft in het gezicht des Heeren gezien den *Heere,* tronend tusschen en boven Zijn hemelsche heirschare. Micha heeft in dit gezicht den *Raad* des Heeren verstaan, dat Achab inderdaad naar Ramot in Gilead moet trekken, opdat zoo het oordeel des Heeren over Achab vervuld worde. Van den Troon des Heeren heeft Micha gehoord het *Woord* des Heeren, dat Achab naar Ramot in Gilead trekken moet; en dat Achab tot dien tocht naar Ramot moet worden overreed, opdat de Raad des Heeren alzoo over Achab worde uitgevoerd. En die overreding moest naar den Raad en het Woord des Heeren geschieden door *Achab's profeten,* door *zijn* profeten van het goede. Die profeten moesten daarom zelf op ongewone wijze aangegrepen worden door een geestelijken waan, waaraan ze werden overgegeven en dienstbaar gemaakt om

Achab te overreden. Zoo zou en moest het nu geschieden naar het toelaten des Heeren, naar Zijn Raad en beschikking, naar Zijn Woord. En daarom moest en zou nu Achab naar Ramot door den Raad des Heeren, door het waarachtige Woord des Heeren, dat de Heere van Zijn Troon over Achab gesproken heeft; maar Achab moest tot den tocht naar Ramot bewogen worden door zijn eigen gunstelingen, als dienstbare werktuigen nu overgegeven aan een waangeest, een *leugengeest,* die "het goede" sprak, terwijl de Heere het kwade over Achab gesproken heeft.

Dit profetisch gezicht van Micha, dat *het Woord des Heeren* uit de valsche verneveling der "profeten van het goede" te voorschijn trok; dit profetisch gezicht van Micha, zoo hoog van licht, waarachtig sprekend het Woord naar den Raad des Heeren; dit Woord des Heeren, dat Achab nu tot den tocht naar Ramot verbond, maar om daar het kwade van den Heere te vinden; — deze waarachtige Profetie door Micha's dienst heeft nu ook Samaria's profeten in het licht des Heeren gezet; en dit waarachtig getuigenis des Heeren heeft deze profeten zóó verbitterd, dat Zedekia Micha in het aangezicht slaat, maar om zelf daarna in onderscheiding van de anderen door het Woord des Heeren geslagen te worden.

Achab heeft echter niet willen buigen onder de waarachtige Profetie. Hij moest en zou "het goede" hebben, en in vrede uit Ramot wederkeeren; en hij gaf bevel, dat Micha in zware gevangenschap op water en brood zou zitten tot op de zegepralende terugkomst des konings.

En Micha heeft toen, met een beroep op de volksschare, die gevangenschap als de proef voor het waarachtige Woord des Heeren aanvaard, door te verklaren, dat de Heere door hem niet gesproken had, zoo de koning met vrede uit Ramot zou wederkeeren.

Welk een ontzaglijk drama geeft de Schrift ons hier te kennen, opdat ook wij het Woord naar den Raad des Heeren eenigermate zullen hooren en verstaan.

Neen, niet het goede en zoete, maar de waarheid, het waarachtige Woord des Heeren behoeven wij. En dat Woord is veel schooner en heerlijker dan al het goede en zoete, al is dit Woord des Heeren ook bitter.

Hoe schoon komt hier al aanstonds de profeet Micha als *de ware profeet des Heeren* te Samaria voor ons uit! Deze Micha is door den Heere bewaard, dat hij geen dienstknecht van menschen werd, of van de gezichten zijns harten; daarom is hij wel door menschen verworpen, maar daarom is hij ook door genade waarachtig profeet des Heeren. Gedachten des vleesches dient Micha niet; daarom is hem het gezicht in den Raad des Heeren gegund.

Het moet donker op aarde worden, zullen de hemelzalen voor ons opengaan en het starrenheir van Gods heerlijkheid ons worden ontdekt. Des Heeren gedachten zijn zooveel hooger dan onze gedachten; ze kunnen geen plaats bij ons vinden, zoolang wij slechts voor onze eigen gedachten plaats hebben. Daarom is ook de ware profeet, immers ieder ware profeet, tot op Johannes den Dooper toe, veelszins een lijder, gelijk Micha was. Hij staat in conflict met hen, die als het Woord des Heeren slechts goede gedachten van menschenharten aflezen; hij wordt door hen als door een muur gekeerd en geweerd, opdat het waarachtige Woord Gods tot het menschenleven niet doordringen zal; en hij vindt als zijn deel vaak het brood en het water van verdrukking en vertreding. Zóó is de ware profeet met het Woord des Heeren vereenigd ook in zijn lot. En, gelijk reeds bij Jozef in de gevangenis, dringt dan toch, en juist temeer, in den kuil, waarin de ware profeet geworpen wordt, het licht, het openbarend licht van het Woord des Heeren tot den dienstknecht des Heeren door.

En de ware dienstknecht des Heeren vereenigt zich ook zelf gewillig met dat Woord en wil geen ander lot en deel dan het Woord des Heeren; hij geeft er zich voor te pand.

Zalig, wie zóó het Woord des Heeren dienen mag!

Zoo heel anders is Achab, die het Woord des Heeren niet begeert, maar die zijn profeten houdt voor zich, om "het goede" door hen te hooren. Van hem wijkt het Woord des

Heeren terug; en het wijkt terug van zijn profeten. Zij worden aan "het goede" overgegeven; en zij worden overgegeven aan een waangeest, aan een leugengeest.

Het Woord des Heeren bemoeit zich niettemin met hen.

Wat Micha geschouwd heeft, was een gezicht, waarin het Woord des Heeren hem te kennen gegeven werd. Het was niet een bedoelde openbaring van hemelsche toestanden, van de overleggingen tusschen den Heere en Zijn troongeesten; de vorm van het gezicht werd aan Achab's eigen hof ontleend, waar de dingen in dien vorm gekend en verstaan werden.

Was niet Nabot gevallen door leugengetuigen, die ten dienste van het hof de rechters met een schijn van recht misleidden? Gingen de dingen niet zóó toe aan Achabs hof en werden ze niet zóó door den koning gevorderd? Stond aan Achabs hof niet te voren vast, wat geschieden moest, en werden niet daarna de wegen en middelen gezocht?

Als de waarachtige levende God, die Zijn aanbiddelijk welbehagen doet, is de Heere op Zijn Troon gezeten; Zijn Raad is voor Hem en Zijn Woord staat bij Hem vast, onwankelbaar; en alle geesten moeten Hem, huns ondanks; zij moeten Zijn Raad dienen en Zijn Woord.

Ja, naar den onontwijkbaren Raad des Heeren bemoeit het Woord *des Heeren* zich met Achab. Hij spreekt Achabs naam uit; het spreekt en beraadslaagt over hem. Het Woord des Heeren staat over Achab en over zijn profeten vast, al ontwijken zij het. En het Woord des Heeren komt zelfs door den dienst van Achabs profeten, al buigen zij het om ten dienste van "het goede", ja al spreken zij onder inspiratie van een leugengeest. Achab moer naar Ramot naar den Raad en het Woord des Heeren; en zijn profeten moeten dienstbaar zijn aan des Heeren Woord, door Achab te overreden. Alleen, zij spreken daarbij hun waan, wijl ze naar het waarachtige Woord Gods niet vragen met verloochening van hun eigen gedachten; zij spreken "het goede", zij *moeten* nu wel, terwijl en juist ook *omdat* de Heere het kwade gesproken heeft. Hun spreken van het goede is nu juist het oordeel des Heeren over Achab en over henzelf; het is het Woord van het gericht des Heeren, dat over Achab en daarin mede over deze profeten gesproken *is* en komt.

Neen, het is niet *alles* leugen, wat ook eeuw na eeuw en tot op dezen dag, sinds Achab, de "profeten van het goede" spreken.

Al wijken zij, die altoos weer de prediking van "het goede" vragen, en zij, die, den menschen ten gevalle, "het goede" prediken — al wijken zij van het waarachtige Woord des Heeren af, al ontwijken zij dat Woord, toch wijkt dat Woord niet geheel van hen. Zij kunnen, ondanks al hun inbeelding en verzinning, aan den Raad en aan het Woord Gods niet ontkomen.

Het Woord Gods spreekt bizonder ook steeds over zulke predikers van het goede; het is op hen gemunt; het richt den Raad des Heeren op hen; het maakt hen en hun prediking van het goede, tegen hun willen en weten in, dienstbaar aan het Woord des Heeren en aan de uitvoering van Zijn Raad.

"Trek op naar Ramot in Gilead," zoo spraken de "profeten van het goede" voor Achab, naar den zin van hun hart en van zijn hart. En dat *was* ook inderdaad het Woord des Heeren, dat Achab moest bewegen; Achab *moest* door het Woord des Heeren naar Ramot. En Achabs "profeten van het goede" konden niet anders meer spreken, zij *moesten* zoo spreken. Nochtans was hun prediking leugen en bedrog; zij spraken door dit woord *het goede,* en de Heere sprak door ditzelfde woord *het kwade* uit, dat Zijn Woord over Achab overeenkomstig zijn onwankelbaren Raad gesproken had. Deze profeten zeiden, wijzende naar Ramot in Gilead, overwinning toe, die de Heere niet gaf; terwijl de Heere juist door hun bedriegelijk woord Achab naar Ramot opvorderde voor Zijn oordeel.

Zoo is niet alles leugen, wat de "profeten van het goede" spreken. Wèl zij nemen hun woorden uit het Woord des Heeren. Zij moeten dit nog doen. Maar zij maken daarbij het

Woord des Heeren dienstbaar aan hun waan, aan de zucht van het vleesch om "het goede" te hooren. En zij *moeten* dit ook in het eind wel doen; zij zijn er toe gezet. Hun waanwoord wordt dienstbaar en moet dienstbaar worden aan het waarachtige maar voor hen verborgen Woord Gods en aan het oordeel des Heeren. Zij worden naar den Raad en het Woord des Heeren overgegeven aan hun weg en werk, om "het goede" te spreken als een begeerde leugen tot verleiding en bedrog; om zóó het Woord des Heeren te dienen, dat *het kwade* spreekt, en dat het kwade brengt juist door hun laffe prediking van "het goede". Zoo wordt, wie Gods waarachtig Woord verwerpt, om het goede te prediken, overgegeven aan de leugen, aan den leugengeest. Zóó brengen zulke predikers van het goede het oordeel naar het Woord des Heeren; en zoo hebben zij hun oordeel, omdat zij de gezichten van hun hart hebben gesproken.

Hoevelen vonden en vinden zoo hun oordeel door het prediken van "het goede" waarbij zij het Woord des Heeren dienstbaar maken, maar nochtans aan het Woord des Heeren dienstbaar gemaakt worden!

Want dat Woord des Heeren is waarachtig, en het is geen leugen. Het komt; het komt gewis; het komt ten oordeel over allen, die onder het Woord des Heeren niet willen vallen, maar die een uitweg zoeken door de prediking van "het goede".

Neen, de Heere spreekt geen leugen en zendt geen leugenen uit. Maar Hij geeft den Satan over aan zichzelf, zoodat geen waarheid meer in hem is. Zoo geeft Hij ook de menschen, die de waarheid in ongerechtigheid ten onder houden, over aan een verkeerden geest; en Hij geeft ze in het eind over aan den Satan (Rom. 1:24, 26, 28). Wie de gezonde leer niet verdragen, die geeft de Heere over, dat ze zichzelf leeraars opgaderen naar hun eigen begeerlijkheden (2 Tim. 4:3); en die de liefde der waarheid niet hebben aangenomen tot hun behoudenis, over hen zendt de Heere eindelijk een kracht der dwaling uit, dat zij de leugen moeten gelooven, en dat zij zoo hun oordeel vinden, wijl ze slechts de ongerechtigheid lusten (2 Tess. 2:11). Ja, zoo komt in het eind de mensch der zonde in den tempel Gods, zichzelf als God vertoonende; zoo gaat de geest van den Antichrist naar den Raad des Heeren uit in de wereld (2 Tess. 2:3-12; 2 Joh.: 7).

Zoo moeten er dan valsche profeten en valsche leeraars zijn, opdat het oordeel Gods worde gewrocht.

En daarom vermaant ons het heilige Woord des Heeren: "gelooft niet een iegelijken geest, maar beproeft de geesten, of zij uit God zijn!"

XXVIII. DE DOODELIJKE PIJL [1 Kon. 22:29-38]

> Toen spande een man den boog in zijn eenvoudigheid, en schoot den koning van Israël tusschen de gespen en tusschen het pantsier. Toen zeide hij tot zijn voerman: keer uw hand en voer mij uit het leger, want ik ben zeer gewond.
>
> 1 Koningen 22:29-38.

Achab, de koning van Israël, trekt naar *Ramot in Gilead,* om de Syriërs te bestrijden en Ramot weer te brengen aan Israël. Hij volgt den raad zijner "profeten van het goede" te Samaria.

Door het Woord des Heeren, dat Micha sprak en waarin Achabs einde in den strijd om Ramot geprofeteerd werd, laat Achab zich niet weerhouden en niet leiden tot verootmoediging. Integendeel, Achab laat Micha in de gevangenis verdrukken; en hij laat den profeet geen uitkomst uit de boeien toe, tenzij dan dat de koning, over wien Micha het kwade profeteerde, zegepralend uit Ramot wederkeert. Achab trekt naar Ramot in Gilead, trotseerend het Woord des Heeren door het getuigenis van den getrouwen profeet gesproken.

En Josefat, de koning van Juda, uit Davids huis, de man, die toch den Heere vreesde, trok met Achab; hij weerhield Achab niet; hij heeft niet geweigerd, zijn deel in de verantwoordelijkheid voor Achabs daad op zich te nemen; hij heeft zich niet op het Woord des Heeren teruggetrokken; hij heeft thans zelfs niet voor Micha gesproken.

Zoo trekt dan de heirstoet der vereenigde koningen van Israël en Juda, de rossen en wagens der vorsten omgevend met veel gedruisch uit Samaria. Hoe zullen de banieren of veldteekens fier zijn opgestoken! Hoe zal het geroep uit de gelederen opgeklonken zijn, afscheid wuivend en roepend van de zegepraal, die in de verlossing van Ramot zou worden behaald! Hoe zullen de "profeten van het goede", in houding en geestdriftvol getuigen, de vonken en vlammen van de geestdrift hebben aangeblazen! Hoe zal de menigte des volks hebben gejuicht! Israël, door Juda gesteund, zal roem behalen in de vernedering der Syriërs, nationalen roem in eenheid bij de wederbrenging van Ramot, één van Israëls erfsteden, aan het Israëlitische rijksgebied!

't Is maar goed, dat Micha achter de gevangenismuren gesloten is; hier op den vrijen weg, waar alles voor den tocht naar Ramot schittert en juicht, zou voor hem geen plaats zijn; hier zou hij vertreden zijn geworden.

Maar Achab *moet* naar Ramot in Gilead naar *den Raad en door het Woord des Heeren.* De Heere is gezeten boven den watervloed, ook boven de beweging en de overleggingen in Samaria; ja de Heere zit, Koning in eeuwigheid! Hij heeft gesproken, dat Achab naar Ramot in Gilead moet; dat is Zijn Woord, en dat Woord moet geschieden. In dat Woord heeft de Heere het kwade gesproken over Achab; en Hij heeft daarom in Zijn toorn Achabs "profeten van het goede" overgegeven in hun overleggingen, om het goede over Achab te spreken, nochtans hen dringend om, in hun geest en in hun waan aangegrepen, in steigerende geestdrift uit te roepen het Woord des Heeren: "trek op naar Ramot in Gilead!" De Heere heeft in Achabs verharding juist door Micha's optreden alle aarzeling bij Achab afgesneden, en toch Zijn volle licht door Micha's dienst over heel den toestand doen schijnen; Hij heeft Zijn eere, Zijn waarheid, Zijn Woord over Achab en Samaria en Israël, over de "profeten van het goede" en over Micha doen blinken, dat *Hij* regeert en Hij alleen. Door Micha's gevangenschap is Achabs terugtreden en elke verandering in Achabs houding tegenover Micha onmogelijk geworden. En terwijl de schitterende stoet rondom Achab Samaria uittrekt bij de juichkreten der menigte, zit eenzaam in den zwarten kerker de profeet Micha, de getuige van het Woord des Heeren, dat heel de groep en menigte daarbuiten, huns ondanks, beheerscht.

Achab en Josefat hebben met hun legerscharen den tocht van Samaria naar Gilead volbracht; zij zijn den Jordaan overgetrokken en in het gezicht van het leger der Syriërs aangekomen.

De strijd zal aanvangen; hij is reeds aangevangen en begint zich ernstig te ontwikkelen.

De overlegging is in de partijen aan beide zijden gespannen. De vereenigde troepen van Israël en Juda zullen de Syrische macht breken en Ramot innemen. Syrië's koning is echter niet enkel op weerstand bedacht, ook niet op het vernietigen van Israëls legermacht, maar bizonder en schier alleen op *het treffen van Achab,* den koning van Israël. Dood of levend moet Achab in de hand van Syrië's koning geleverd worden door de Syrische strijders.

Mogelijk dorst de koning van Syrië in den hartstocht, die bizonder de koningen der oudheid kenmerkte, er naar, om te wreken den smaad, dat Benhadad drie jaar tevoren om Achabs genade heeft moeten smeeken, weerloos in diens handen viel en door de gunst van den Israëlitischen koning is vrijgelaten, gebonden door de belofte, dat hij de Israëlitische steden aan Israël zou wedergeven (1 Kon. 20:30-34). In elk geval liet de Syrische vorst zich door Achabs vernederende gunst en door zijn eigen belofte niet weerhouden, om Ramot te sterker in zijn macht te sluiten; en hij laat er zich thans niet door weerhouden, om heel zijn krijgsoverleggingen te richten op het grijpen van Achab.

De toeleg van Syrië's koning kan door spionnen tot Achabs kennis gekomen zijn. Achab kan ook zonder spionnen dien toeleg hebben vermoed, en er iets van hebben bespeurd. Er is reden om het één of ander te vermoeden, wijl anders Achabs voorslag, dat alleen Josafat in koninklijk kleed in den strijd zal uitkomen, verraad van zijn bondgenoot kon schijnen en door dezen niet licht zou zijn ingewilligd. Slechts indien de zekerheid voor beide koningen bestond, dat Josafat Syrië's vorst niet bevredigen kon en Josafat daarin alzoo beveiliging zou vinden, is het onderling goedvinden verklaarbaar, dat Josafat als koning in den strijd zal trekken, terwijl Achab zich in nederiger kleed, over zijn harnas getrokken, voor zijn vijand onkenbaar zal maken.

Of begon *het Woord des Heeren,* dat op Achab afkwam, al wou deze het keeren, Achab te verontrusten? en begon de zekerheid hem te benauwen, dat hij in den krijg zou vallen terwijl Josafat geen gevaar liep? En heeft die overweging de houding der verbonden koningen bepaald? In elk geval, Achab weet thans en verstaat beter dan te voren, dat het in dezen krijg alleen om *hem* gaat; en hij stelt zich daarom tegen die bedreiging te weer; niet door zich aan den krijg te onttrekken, — hoe kon hij ook? maar door op zijn strijdwagen als koning in het midden van zijn legerschare den krijg te beheerschen, kenbaar voor zijn strijders maar onkenbaar voor de Syriërs.

De Raad en het Woord des Heeren beheerschen ook hier den toestand en den gang der zaken, de ontwikkeling van het drama. Het gaat alles om *Achab,* wijl om Achab gaat het Woord des Heeren, dat heel den strijd om Ramot bepaalde. Daarom richt Syrië het zwaard op Achab; en daarom stellen Achab en Josafat zich tegen den slag, dien Achab treffen moet, te weer, alleen door beveiliging van Achab.

Toch kan de overlegging van Achab en Josafat Achab niet redden. Maar ook Syrië's overlegging zal het niet zijn, waardoor Achab valt. De overlegging aan beide zijden moet slechts dienen, om straks te doen uitkomen, dat het alleen de Raad en het Woord des Heeren zijn, waardoor Achab getroffen en neergeslagen is. Die overleggingen moeten de ruimte maken in het gezichtsveld, waardoor *de pijl des Heeren,* die Achab zonder menschenweten of menschenbedoelen treffen moet, voor het oog uitkomt.

Achab komt, degelijk geharnast maar eenvoudig gekleed, en daardoor voor zijn volk slechts kenbaar aan zijn bekenden wagen, onkenbaar echter voor den vijand, in den strijd.

De strijd ontwikkelt zich. Naar het bevel van hun koning houden de twee-en-dertig oversten der Syrische strijdwagens er op aan, om enkel den koning van Israël te omsingelen en te grijpen. Zij worden door de list van hun tegenpartij misleid, en houden

op Josafat aan. Achab heeft met zijn krijgsmacht hierdoor zeker gelegenheid, om de Syriërs te naderen en te krenken. Het gelukt intusschen de Syrische strijdwagens inderdaad, Josafat naderbij te komen en hem te omsingelen.

Toen heeft Josafat een kreet doen hooren, roepend ook tot den Heere om uitkomst (2 Kon. 18:13), maar tevens zich ontdekkend voor de Syriërs als koning van Juda. En de Syriërs lieten bij de ontdekking der misleiding van Josafat af, naar het bevel van hun koning, waardoor zij zich slechts op Achab richten mochten.

Achab houdt den strijd tegen de Syriërs vol, den strijd, die gaat om hem; hij bevindt zich als één voor den vijand onkenbare midden in het strijdgewoel, staande op zijn strijdwagen. De troepen der Syriërs, die Achab moeten treffen, weten echter niet, hoe hun last te volvoeren, en strijden slechts uit verweer.

Toen schoot een man, — niemand weet wie, en het doet er ook niet toe; de man is eenvoudig iemand, een man, een Syrische krijger met boog en pijl gewapend. Die man schiet zijn boog af in zijn eenvoudigheid, zonder bizonder opzet, zonder bizonder bedoelen; slechts richt hij zijn pijl op de Israëlitische legermacht, wijl niemand toch weet, waar de koning van Israël is.

Die pijl treft Achab. Neen, zij doorboort niet slechts zijn kleed, om af te stuiten op zijn harnas; zij treft Achab tusschen de gespen en het pantsier, op één der plaatsen, waar de deelen van het harnas aaneensluiten en een kleine opening voor de lichaamsbeweging laten. Daar wordt Achab door de pijl getroffen. En die pijl dringt diep in zijn lichaam door.

Achab is doodelijk gewond. Hij wil zich met zijn strijdwagen uit het gedrang van het leger laten voeren. Evenwel ontkomt Achab aan het krijgsgewoel niet. "Met" zijn wagen, of beter "in" zijn wagen, wordt Achab door sterke armen rechtop staande gehouden, heel den langen strijddag door, opdat de legerschare niet ontmoedigd worde, en niemand nog het bezwijken van den koning Israëls vermoedde. De slag is op Achab reeds gevallen, maar de schijn wordt ook nu nog opgehouden. Zoo staat de doodelijk doorwonde Achab in zijn strijdwagen; gestadig druipt zijn bloed in den strijdwagen af, verft den bodem, en stolt onder de voeten van Achab en van die hem opgericht houden. In toenemende en duldelooze pijnen moet zoo Achab in het gezicht van den strijd stervende in den wagen gestaan hebben heel dien dag. Met den avond echter bezwijkt Achab en sterft.

Toen ging de roep, de kreet door Israëls legerschare, dat de koning gevallen en gedood was. En op dien roep trok heel het leger van Israël zich uit den strijd terug. Als schapen op de bergen verstrooid, gelijk Micha hen gezien had, zóó trokken Achabs strijders terug naar de landstreek hunner woning.

Achabs lijk werd naar Samaria gevoerd en daar begraven.

Het *Woord des Heeren,* door Micha gesproken, werd in dit lijk des konings zonder woorden bevestigd, ter beschaming van al de "profeten van het goede". Dat Woord des Heeren moest in Samaria tot allen doordringen, heel Israël beschamend, terwijl Josafat beschaamd naar Jeruzalem trok. En in Micha's kerker is toen het licht doorgedrongen, het licht van den Getrouwe, die Zijn Woord doet, en die daarin ook Zijn getrouwe knechten eert.

Over Achab is alzoo vervuld niet slechts het Woord des Heeren door Micha, maar ook het Woord des Heeren door den profeet, die getrouw gesproken had bij Benhadads vrijlating (1 Kon. 20:42). En vervuld is over Achab het Woord des Heeren, gesproken door Elia, den knecht des Heeren, wiens figuur, hoezeer hij uit Samaria gebannen bleef, immer stand hield op den achtergrond van Achabs historie.

Achabs strijdwagen, waarin zijn bloed geronnen was, is in Samaria's vijver getrokken, om gereinigd te worden, en smadelijk is toen dit bloed van Achab daar door de honden gelekt, in het vijverwater, waar de hoeren baadden.

Over Achab is vervuld het Woord des Heeren, dat gesproken is over hem al zijn dagen,

en dat gesproken is in den hemel van den Troon des Heeren. Des Heeren Raad zal bestaan en Hij zal al Zijn welbehagen doen. En daarom ook doet Hij Zijn Woord.

Het Woord des Heeren is waarachtig, en het geschiedt. De Heere *doet* Zijn Woord.

Daarom ook zijn, ondanks alle menschelijke overleggingen, alle dingen en alle omstandigheden in de hand des Heeren. Zij zijn, met alle menschen, in het eind de boog, waarmee de Heere Zijn pijl spant en trekt en drijft, de pijl des Heeren, die Zijn Woord doet.

Och, het was een dood gewoon geval: een man in den strijd schoot een pijl en wondde onwetend Achab. Maar die pijl was de pijl des Heeren, die Zijn Woord doet.

Zoo geschieden er dag aan dag en uur aan uur tienduizend gewone, heel gewone dingen, met overlegging of zonder overlegging. En in al die dingen en door die alle doet de Heere Zijn Woord.

De pijl des Heeren vliegt van Zijn boog, en treft wien en waar de Heere wil. De Heere doet er Zijn Woord door.

Daarom komt het oordeel des Heeren.

Maar daarom komt ook Zijn verlossing.

En daarom komt ook de eere voor Zijn Woord en voor wie het Woord des Heeren door genade in getrouwheid dient.

Ja, hier is de schrik voor alle zondaren, die zich verharden; de vernedering voor alle hooge oogen, die wanen te kunnen doen boven den Raad en het Woord des Heeren.

Maar hier is ook de troost, de volle troost voor het nederige geloof, dat den Heere verwacht.

De Heere doet Zijn Woord. Reeds spant Hij den boog. Straks drijft Hij Zijn pijl van de pees. En die pijl treft gewis.

XXIX. EEN VERTEREND VUUR [2 Kon. 1]

> Maar de engel des Heeren sprak tot Elia den Tisbiet: Maak u op, ga op, den boden des konings van Samaria tegemoet, en spreek tot hen: is het omdat er geen God in Israël is, dat gij heengaat om Baäl-Zebub, den god van Ekron te vragen? Daarom nu zegt de Heere alzoo: gij zult niet afkomen van het bed, waarop gij geklommen zijt, maar gij zult den dood sterven.
>
> –
>
> Gij man Gods, de koning zegt: kom af!
>
> Maar Elia antwoordde en sprak tot den hoofdman van vijftigen: Indien ik dan een man Gods ben, zoo dale vuur van den hemel, en vertere u en uw vijftigen.
>
> 2 Koningen 1.

Achab is dood; *Achabs geslacht* leeft nog.

Ook dat geslacht ligt onder het oordeel, dat de Heere door Elia om Achabs zonde over diens huis uitgesproken heeft. Achabs huis zal uitgeroeid worden (1 Kon. 21:21, 22).

Ahazia, Achabs zoon en opvolger, regeert slechts twee jaar en gaat dan onder door het Woord des Heeren (1 Kon. 22:52). Hij laat geen zoon na en wordt opgevolgd door zijn broeder Joram.

Deze Joram, Achabs zoon, regeert nog twaalf jaar. Onder zijn regeering valt Syrië weder met groote kracht Israël aan en belegert Samaria tot uithongering toe, maar de Heere geeft nog uitkomst en bevrijding in verband met den dienst van den profeet Elisa (2 Kon. 6 en 7). Daarna is ook Joram getrokken naar Ramot in Gilead, om den Syriër aan te vallen. Achabs huis houdt zich in Ramot staande tegenover het oordeel des Heeren, gelijk Achab, nadat de doodelijke pijl hem trof, daar in het gezicht van de stad, waaraan zijn oordeel verbonden was, rechtop staande gehouden werd in zijn strijdwagen, totdat hij het bestierf. Ook Joram, Achabs zoon, wordt bij Ramot getroffen, en gewond naar Jizreël gevoerd (2 Kon 8:28, 29).

Bij ditzelfde Ramot heeft de Heere Jorams krijgsoverste Jehu door Elia's dienst tot koning doen zalven, en dezen Jehu geroepen, om als Israëls koning het oordeel des Heeren over Achabs huis te voltrekken. Uit Ramot is Jehu met zijn macht naar Jizreël getrokken. Joram heeft nog ondanks zijn wonden den wagen beklommen en Jehu ontmoet, maar om door Jehu's pijl in zijn hart doorschoten en op Nabots akker gesmeten te worden. En Izebel, ondanks haar blanketsel en versierselen uitgestooten uit haar venster, is door de paardenhoeven vertreden en door de honden gegeten (2 Kon. 9). Toen heeft Jehu Achabs huis uitgeroeid, en hij heeft in Samaria alle Baälpriesters verdelgd en Baäls tempel afgebroken, welbewust uitvoerend het oordeel des Heeren met nadrukkelijke herinnering aan den dienst en het woord van den profeet Elia (2 Kon. 10).

Joram, de zoon van Josafat, koning van Juda, huwde met Atalia, dochter van Achab en Izebel. Hij heeft zich na den dood van zijn vader Josafat vergrepen aan Davids huis en aan des Heeren dienst te Jeruzalem; hij heeft het koninklijk zaad gedood en de ongerechtigheid van Achabs huis in Jeruzalem gebracht. Daarom is deze Joram van Juda getroffen door een geschrift van den profeet Elia, door dezen stellig met het oog op het gevaar, dat Davids huis en Jeruzalem in Atalia bedreigde, vóór zijn wegneming opgesteld en achtergelaten, een geschrift, waarin het oordeel des Heeren over Joram werd uitgesproken. En Joram is onder dit oordeel des Heeren door zijn vijanden vertreden en in walgelijke krankheid vergaan (2 Kron. 21).

Ahazia zijn zoon, toen koning van Juda, trok met Joram van Israël naar Ramot; hij ook vond daar zijn wonden, ja door Jehu's aanslag op Jizreël vond hij mede zijn dood; en met Achabs huis werden ook Ahazia's verwanten door Jehu getroffen (2 Kon. 8:28; 9:27; 10: 13, 14).

De goddelooze Atalia, een andere Izebel, dochter van die moeder, heeft na den dood van haar zoon Ahazia al het Davidische zaad in Jeruzalem uitgeroeid, en is daar als koningin opgetreden; slechts de kleine Joäs werd haar ontroofd en heimelijk grootgebracht. Toen is Baäl in Jeruzalem schaamteloos gediend. Maar in het zevende jaar van Jehu's regeering te Samaria is Joäs in Jeruzalem tot koning uitgeroepen; Atalia is daar met het zwaard gedood; en Baäls tempel in Jeruzalem is vernietigd (2 Kron. 22, 23; 2 Kon. 11).

Alzoo zijn het Woord en de Naam des Heeren in Israël bevestigd.

De profeet *Elia* draagt het vlammend licht van den Naam en het Woord des Heeren in Israël in dagen van afval, die dagen van crisis voor Israël waren. Heel de Profetie, door alle volgende profeten tot op Johannes den Dooper toe in Israël gebracht, en heel het Woord des Heeren, dat vóór den Heere heengaat, en dat Hij doet, is in *Elia's dienst* getypeerd.

Wijkt Israël af? valt het af? beschaamt het? is het onbekwaam, om Gods volk te zijn? dringen de wereldvolken zegepralend naar voren? worden de altaren, de tooverijen en de vleeschelijke dienst der afgoden zelf in Israël verheerlijkt? — evenwel is de *Heere* God en Hij alleen, en Hij is *God in Israël.* In Israël spreekt Hij Zijn Woord en doet Hij Zijn Woord, openbaart Hij Zijn Raad en voert dien uit in het midden der volken en voor alle geslachten der aarde, tot Zijn aanbidding en verheerlijking.

Neen, Israël brengt als Israël het Woord des Heeren niet voort uit zichzelf, en brengt den zegen voor de volken niet aan; veeleer komt in Israël en uit Israël het Woord des Heeren en Zijn verlossend werk ondanks Israël op; het licht des Heeren vlamt op den achtergrond van Israël, worstelend met Israël en tegen Israël in. Daarom wordt het Woord des Heeren over Israël en de volken *Profetie,* en wordt de Profetie *Schrift;* en daarom draagt dit profetische Woord, bij Israëls beschaming en vergruizeling en op Israëls puinhoopen, het licht des Heeren in het midden der volken voor alle eeuwen.

Zóó komt ook in de volheid des tijds de Christus als het eeuwige Woord, dat vleesch wordt, in Israëls overblijfsel op, en brengt Hij in Golgota's donkerheid het goddelijk licht der zaligmakende verlossing uit, alle dingen verlichtend door Zijn verrijzenis, Zijn hemelvaart, de uitstorting des Heiligen Geestes en de prediking van den Naam des Heeren onder alle volken.

Elia is *type.*

Ja, het tafereel van Israëls leven in zijn dagen is ellendig; nochtans schijnt in Elia en door zijn dienst het schoone licht van den Naam en het Woord des Heeren, — alle dingen en verhoudingen beheerschend, en ze verlichtend en kleurend tot schoonheid, openbarend de heerlijkheid van het licht des Heeren.

Zoo is Elia de getuige, de drager, de lichtdrager van het Woord des Heeren onder heel Achabs regeering in Israël, in Achabs tijd en geslacht. Elia treedt met den Naam en het Woord des Heeren telkens machtig op den voorgrond, maar trekt zich ook weer geheimzinnig op den achtergrond terug. Hij vraagt aan Israël geen gunst, geen plaats voor zich. Hij staat en valt met het Woord des Heeren.

Eerst verschijnt Elia, om tegen Achab en Baäl te profeteeren van de beschikking over droogte en regen door den Heere alleen als den eenigen God. Dan verdwijnt Elia uit Israëls gezicht, totdat hij later weer op den Karmel als profeet des Heeren Baäl uitdaagt, en Israël opvordert voor den Heere bij de onbedriegelijke teekenen, dat de Heere God is. Jizreël heeft ook daarna voor Elia slechts den ban; en Israël ziet Elia niet weer. In Horebs kloven woont hij bij den Heere, in de bizondere openbaring des Heeren, waarin de onwankelbaarheid van het Verbond en het Woord des Heeren vast staat. Dan werpt, naar den last des Heeren, Elia op Elisa den mantel, om den profetischen dienst in Israël

duurzaam te doen zijn. Sinds arbeidt Elisa met Elia; die arbeid is van groot gewicht in Israël en beheerscht heel den toestand; in de profetenscholen en in heel de wijziging van Israëls houding tegenover Baäl en tegenover den Naam des Heeren komt Elia's invloed en arbeid uit; maar Israël zelf ziet Elia bij dit alles niet, en de Schrift verbergt zijn spoor. Elisa mag straks in Israël meer midden in het leven optreden; in Samaria mogen ook bij Elia's leven op aarde getuigen des Heeren spreken; de verbasterde "profeten van het goede" mogen daar het gehoor hebben zelfs van heel het hof; en Micha mag daar de getrouwe getuige des Heeren tegenover hen zijn; Elia blijft op den achtergrond. Slechts na de misdaad tegen Nabot treedt Elia met het Woord des Heeren Achab onder de oogen, om het oordeel des Heeren te spreken, dat thans onafwendbaar is. Dan ziet Achab Elia niet weer; en Israël ziet hem niet weer in de levensbeweging van den dag, al kent ieder Elia den Tisbiet.

Waar bevond zich Elia? De overlevering zegt, dat hij meest in de bergkloven van den Karmel woonde, gelijk ook later Elisa (vgl. 2 Kon. 2:25; 4:25). Ook wijst men ons naar de woestijn van Damaskus, door den Heere in Zijn openbaring aan Elia op Horeb genoemd (1 Kon. 19:15). Wij hebben hierin geen zekerheid. Wel weten wij, dat Elia nederzat in de schuilplaats des Allerhoogsten en overnachtte in de schaduw des Almachtigen. Sinds zijn verblijf op Horeb leeft Elia in heilige omgeving, als door de lichtvlammen des Heeren omringd, waarin hij straks het heerlijk einde van zijn weg zal vinden in zijn hemelvaart.

Nog eenmaal treedt na Achabs dood Elia tegenover Achabs huis in het Schriftverhaal naar voren, als de getuige van den Heere, den God van Israël, en van het Woord des Heeren, waarin het oordeel vast staat over Achabs huis en over Israël, dat den Heere verzaakt.

Het was onder de tweejarige regeering van *Ahazia,* Achabs zoon en opvolger.

Deze Ahazia heeft door Achabs einde niets geleerd; hij is er zelfs niet door geroerd tot voorzichtigheid; ja, hij verwerpt zelfs den schijn, dien Achab na zijn verootmoediging in het boetekleed toch door zijn "profeten van het goede" nog zocht te behouden. Ahazia heeft blijkbaar Izebel tot raadsvrouw gehad; hij heeft na Achabs dood weer openlijk Baäl geëerd en gediend; en Baäls priesters zijn sinds zijn optreden in Samaria weer vermenigvuldigd en machtig geworden (1 Kon. 22:53, 54).

Na twee jaren geregeerd te hebben, kreeg Ahazia een ongeluk. Hij viel door een betralied venster in zijn paleis te Samaria of door een borstwering, die brak, en werd door doodsgevaar bedreigd. Ook toen heeft deze koning Israëls niet gevraagd naar den Heere, veel minder zich voor Hem verootmoedigd. Naar Elia had hij nimmer omgezien, en hij vroeg ook thans niet naar hem, al was Elia aan Ahazia geenszins onbekend (vgl. vs. 8). Neen, Ahazia heeft om licht en uitkomst gezonden naar de Filistijnen, naar Ekron; hij heeft zijn boden gezonden, om daar in Ekron te vragen de godsspraak van *Baäl-Zebub, één* der Baäls van de Kanaänieten, één der vormen, waarin Baäl in Kanaän vereerd werd. Deze Baäl-Zebub was de "vliegengod", de god, die machtige zwermen van insecten aanvoerde en daarmede als met plagen sloeg, een god van kwalen en ongevallen, en bij wien daarom ook beschutting en genezing gezocht werd. Naar dien afgod zond de koning Israëls als dienaar van Baäl om licht en uitkomst.

Elia is toen echter op den weg der boden van Ahazia verschenen, en hij heeft *het Woord des Heeren* gesproken, waarnaar Ahazia niet vroeg, maar dat deze boden niettemin zullen brengen tot Ahazia. Neen, naar Baäl-Zebub zullen deze boden niet gaan! "Is er geen *God in Israël?"* Is *de Heere* niet in Israël? en is de Heere niet God, de waarachtige God, die alleen over alle dingen beschikt en beslist, en bij Wien alleen uitkomsten zijn? Is de Heere niet God ook over Ahazia? Ja, die God leeft; *die* God is *God*; die God zal Zijn Woord spreken tot Ahazia; en dat Woord zal Ahazia's oordeel zijn; Ahazia zal van zijn leger niet herrijzen maar sterven.

Zóó handhaaft en wreekt Elia het Woord des Heeren, dat Israël en Achabs huis bindt, tegen de verzaking en verguizing. Als een bliksemstraal breekt Elia hier in Ahazia's

historie en tegenover diens gruweldaad te voorschijn, waar blijkbaar geen enkel getuige voor den Heere Ahazia weerhoudt. De Heere zelf handhaaft en wreekt Zich hierin door Zijn dienstknecht Elia en door het Woord, dat Hij Zijn profeet in Israël en over Achabs huis te spreken geeft. Het zal voor Ahazia niet twijfelachtig, zijn, wie God in Israël is en wie over Israëls koning, over Achabs zoon, beschikt en beslist; Ahazia zal weten, dat de Heere hem slaat tot den dood.

Ja, de Heere is God in Israël; daarom zal Ahazia van zijn leger niet herrijzen.

Als Ahazia hoort van den man, die zijn boden in den Naam des Heeren toegesproken heeft, weet hij aanstonds, dat die man Elia is (vs. 7, 8). Ahazia wordt echter ook door deze verschijning van Elia en door het Woord des Heeren, dat hierin tot hem kwam, niet verschrikt en allerminst ontmoedigd. Integendeel: hij zendt een hoofdman met vijftig mannen af, om Elia door koninklijk bevel met geweld van wapenen te halen. Deze krijgsbende ziet Elia op een bergtop zitten, en de hoofdman spreekt bevelend: "gij man Gods, de koning zegt: kom af!"

In dit optreden is geen schijn of schaduw van eerbied voor den heiligen profeet des Heeren; geen schijn of schaduw van eerbied voor den Heere, die alleen Israëls God is, en die Zijn Woord bij vernieuwing in Israël en over Achabs huis, over Ahazia, den koning van Israël, gesproken heeft en doen zal.

Daarom heeft Elia den afgezant van Ahazia geantwoord: "indien ik een man Gods ben, zoo dale vuur van den hemel en vertere u, hoofdman, met uw mannen!" En het teeken is op Elia's woord gevolgd; het vuur is van den hemel gebliksemd en heeft Ahazia's vermetele knechten verteerd. Ook toen nog boog Samaria niet; en een tweede slag door het hemelvuur heeft de tweede bende getroffen, die thans nog driester dan de eerste riep: "kom terstond af!" De derde hoofdman heeft echter, ondanks zijn koninklijken meester, den Heere eere gegeven, en eere gegeven aan Elia als den man Gods; hij heeft Elia als man Gods geëerd en hem nederig gebeden, zijn leven te sparen. Op bevel van den Engel des Heeren heeft Elia aan de bede van dezen hoofdman gehoor gegeven. Toen heeft Elia persoonlijk voor Ahazia, die geen verootmoediging kende, het Woord des Heeren herhaald, dat hij te voren tot de koninklijke boden sprak. En Ahazia is gestorven naar het Woord des Heeren, dat Elia gesproken had (vs. 17).

Ja, *de Heere is God in Israël.*

Dàt heeft Hij door Elia's dienst geopenbaard in de droogte, die het land verteerde; bij het offer op den Karmel; in het oordeel over Achab en diens huis; en bizonder ook nog in den slag, waarmee Hij Ahazia velde door Zijn Woord, en in het hemelvuur over Ahazia's benden.

In de dagen der vernedering van den Heere Jezus Christus, Die geen wonderen tot verdelging deed, was het inroepen van het hemelvuur, waartoe de discipelen op Elia's voorbeeld neigden, verkeerd, wijl de Zoon des menschen kwam, niet allereerst om door het oordeel te treffen, maar om te behouden (Luk. 9:54, 55). De prediking in den geest en de kracht van Elia ging voor den Christus heen, roepend tot vernedering voor den Heere, Wiens oordeel na de openbaring Zijner genade volgen moest. Dat oordeel is ook over Israël gekomen na Christus' verhooging en na de verwerping van het Evangelie, dat met de kracht des Heiligen Geestes uitging. In de dagen van Christus' vernedering trof het oordeel des Heeren echter Hem alleen.

In Elia's dagen daarentegen kwam het gericht des Heeren over het Israël des Ouden Verbonds, immers om het vereeren in Israël van den gruwel der Kanaänieten ten hoon van den Heere, die God was in *Israël.* Hierin was ook de genade des Heeren, die Zich nog als God in Israël handhaafde, en die Israël nog handhaafde als Zijn volk, het roepend tot verootmoediging en bekeering; maar hierdoor ook moest het vuur van den hemel vallen tegen wie met opgeheven hand den Heere in Zijn heiligheid tergde en den gruwelgod in Israël eere gaf. Het Woord des Heeren door Elia riep tegen de vermetelheid van den afval van Israël uit, dat er een God in Israël is; dat de Heere God is; dat Hij leeft; dat Hij alleen beschikt en beslist over Israël; dat Hij Israëls God is; en dat Hij, wie

Hem verwerpt, door Zijn Woord slaat tot den dood en met vuur van den hemel.

Ja de Heere is *God;* Hij is *God in Israël;* Hij is de God, die Zijn profeten zond en Zijn Woord gaf. Hij is God, die Zichzelf gegeven heeft in Zijn genade en in Zijn Zelfopenbaring; Hij is God, die alleen behoudt, maar die daarom ook over allen en alles Zijn welbehagen doet, en de verwerpers van Zijn Woord door Zijn vuur verteert.

Wat is het vermetel, om den Heere, Wiens Naam alleen heerlijk is, die redt, maar die ook komt ten gerichte, te verguizen, en voor niets te achten! Wat is het vermetel en dwaas, om hulp te zoeken en uitkomst tegen den Heere bij de ijdelheden der menschen en bij de snoode verzinningen des vleesches! Wat is het vermetel, den getuige, die getrouw is, te verachten, te bespotten en te dreigen, of te wanen, dat die aan vleeschelijke macht onderworpen is en dienstbaar zal zijn!

O, het vuur dreigt van den hemel tegen alle hoogheid der verwaande ongerechtigheid! Er is een God in Israël!

Hierin is ook de troost des geloofs.

Neen, de openbaring, de Naam, de genade en het Woord des Heeren, de getuigenis der getrouwheid, ze zijn er niet, om duurzaam verguisd, bespot en gehoond te worden. In de verbanning der verguizing wijkt Elia steeds meer terug. Maar we vinden hem hier op den bergtop, terwijl *de Engel des Heeren* nabij hem is en tot hem spreekt (vs. 3, 15). Elia is niet alleen; de Heere Zelf is bij hem, en hij is bij den Heere. De vurige wagens en paarden der hemelsche heirschare vormen daarom hier reeds een kring om Elia en slaan als bliksems uit tegen zijn weerpartijders. Dat is het hemelvuur, dat de vermetelen verteert. Elia is hier reeds dicht bij zijn hemelvaart; hoe verder hij van Israël en van het leven zijns volks af moet zijn, hoe dichter hij is bij den Heere.

Zóó trekt zich het Woord des Heeren terug in den afval. Zóó worden de heiligen, die getuigen voor den Heere en Zijn Woord, door Gods engelen omringd, al ziet de wereld dit niet, en al merken de geloovigen ook zelf het niet op. Gods getuigen zijn veel meer onschendbaar, dan zij zelf meenen; bij hun verguizing van de aarde buigt de hemel tot hen neer en omringt hen. Daarom is Elia's figuur in zijn laatste openbaring aan Achabs huis zoo ontzettend, dat de vlammen slaan, waar men hem durft te dreigen. En daarom ook wreekt de Heere de getrouwe getuigen voor Zijn Woord, die verworpen worden. Hij wreekt hen van uit de verheffing in Zijn heilige nabijheid, waartoe Hij hen verwaardigt.

Ja, er is een God in Israël, ook nog als de getuige voor het Woord des Heeren eenzaam en verworpen overblijft. Ook dan is er nog een God in Israël; en Hij is in dezelfde majesteit, heerlijkheid en kracht rondom den enkele, die bij Zijn Woord blijft, als over de duizenden in dagen, waarin het geloof in menigten van begenadigden juicht en getuigt.

XXX. IN HEILIG AVONDLICHT [2 Kon. 2:1-10]

> Het geschiedde nu, als de Heere Elia met een onweder ten hemel opnemen zou, dat Elia met Elisa ging van Gilgal.
>
> En Elia zeide tot Elisa: blijf toch hier, want de Heere heeft mij naar Bet-el gezonden. Maar Elisa zeide: [Zoo waarachtig als] de Heere leeft en uw ziel leeft, ik zal u niet verlaten.
>
> Alzoo gingen zij af naar Bet-el.
>
> Toen gingen de zonen der profeten, die te Bet-el waren, tot Elisa uit, en zeiden tot hem: weet gij, dat de Heere heden uw heer van uw hoofd wegnemen zal? En hij zeide: ik weet het ook wel, zwijgt gij stil.
>
> 2 Koningen 2:1-10.

Elia is in de Heilige Schrift als een verschijning; zijn figuur komt glansrijk uit als in het bliksemlicht bij een donkeren hemel, en verdwijnt dan weer uit het gezicht. 't Is in zekeren zin, alsof Elia niet tot het Israël zijner dagen behoort, of althans buiten het leven van zijn volk staat. Als een Engel Gods strijkt Elia in het leven van Israël even neer, om het Woord des Heeren te spreken en den wil des Heeren uit te voeren; dan wordt hij weer voor ons oog uit de levensbeweging teruggetrokken; en dan blijft hij slechts op den donkeren achtergrond in den lichtglans van het Woord des Heeren, dat niet wijkt, voor de conscientie te onderscheiden. Elia is in dit opzicht als één met het Woord des Heeren. Zijn figuur wordt geheel aan het Woord des Heeren dienstbaar gemaakt en als door dat Woord geabsorbeerd. Elia is er enkel om het Woord en den Naam des Heeren. Hij is in alles voor en bij en met den Heere. Zijn verblijf op Horeb is typeerend voor heel zijn verschijning.

Het *einde* van Elia's weg op aarde zal hiermee in overeenstemming zijn. En Elia zal daarna in de historie en in de Schrift in dezen geheimzinnigen lichtglans, in dezen nymbus van den Heere, van Zijn openbaring en van Zijn Woord, blijven staan.

Ook Elia's laatste gang op aarde, vóórdat hij door den Heere wordt weggenomen, wordt ons door de Schrift in geheimzinnig licht en in geheimzinnigen toon geteekend. Er is in het Schrift-verhaal van Elia's laatsten gang op aarde, zoo hoog en diep en teer van schoonheid, iets, dat een wondervol einde doet veronderstellen, doet vóórgevoelen.

Die gang zelf van Gilgal naar Bet-el, van Bet-el naar Jericho, van Jericho over den Jordaan, en voorts tot aan de eenzame plek, waar Elia's weg van de aarde scheidt, komt in de Schrift zoo geheimzinnig uit.

Geheimzinnig is de stemming van Elia, die zich voor ons slechts verraadt in zijn weerkeerende woorden tot Elisa: "blijf toch hier, want de Heere heeft mij naar Bet-el, naar Jericho, naar den Jordaan gezonden"; in zijn zwijgend slaan met zijn profetenkleed op het Jordaanwater; en in zijn laatste woord tot Elisa: "begeer, wat ik u doen zal, eer ik van bij u weggenomen worde".

Geheimzinnig is de stemming van Elisa, die tot driemaal toe zijn meester antwoordt: "de Heere leeft en uw ziel leeft! ik zal u niet verlaten"; en die van Elia begeert: "dat toch twee deelen van uw geest op mij zijn!"

Geheimzinnig is hier het optreden van de "zonen der profeten"; hun betrekking tot Elia, waarop wij niet verdacht konden zijn; hun woord tot Elisa, zoowel in Bet-el als in Jericho: "weet gij, dat de Heere heden uw heer van uw hoofd wegnemen zal?" door Elisa zoowel in Jericho als in Bet-el beantwoord met zijn: "ik weet het ook wel, zwijgt gij stil!" En het staan van de vijftig profetenzonen aan den Jordaan, waar ze Elia en Elisa zien doortrekken op het droge, nadat Elia met zijn profetenkleed het Jordaanwater geslagen

heeft.

Er is een *heilige toon* en een *heilige stemming,* zoowel in de woorden en in de teekening van het Schriftverhaal als in de houding en de woorden der personen, die hier op Elia's weg voorkomen.

Wat is hier toch?

Is hier niet de Heere, al openbaart Hij Zich niet door zichtbare verschijning? Bewegen zich hier niet geruischloos en onzichtbaar de vleugelen der engelen Gods, die straks in het onweder in vurige gestalten zullen uitkomen? Heeft Jesaja bij de ontdekking der beteekenis van zijn zending, ook niet den Heere der heirscharen gezien en de serafijnen rondom Hem? Heeft Henoch in zijn heiligen levensweg, in zijn wandel met God te midden van een afvallig geslacht, niet geprofeteerd van de komst des Heeren met Zijn vele duizenden heiligen? Heeft David in Psalm 18 met het oog op zijn roeping en weg niet gezongen van de openbaring des Heeren op cherubs en windvleugelen, en in Psalm 68 van Sions berg, waar de Heere woont in heiligheid van Sinaï, Zijn wagenen tweemaal tienduizend, de duizenden verdubbeld? Heeft ook Elisa zelf later den Heere niet nabij zich gekend in zijn weg, toen hij bad om de opening der oogen van zijn knecht voor de vurige wagens en paarden, die des Heeren heilige tegenwoordigheid en majesteit deden kennen?

Elia noch Elisa spreken hier van de heiligheid des Heeren, die met hen in eenige kennelijke aanraking is. Toch bestaat die tegenwoordigheid van de heiligheid des Heeren hier tusschen Gilgal, Bet-el, Jericho en den Jordaan. Zeker, die tegenwoordigheid der heiligheid bestaat hier in andere mate dan bij de zooveel hoogere hemelvaart van Christus in de volheid des tijds; maar gelijk daar, al is het niet eens in die soberheid, is die heilige tegenwoordigheid ook hier zichtbaar, en komt ze eerst slechts uit in stemming en toon, in het zielsgevoel en in de zielsbeweging met betrekking tot de dingen, die Godes zijn. Voor wie het onderscheiden mag, duidt hier echter alles de naderende openbaring van de tegenwoordige heiligheid des Heeren, het naderende wonder van Elia's wegneming aan.

Elia gaat zijn laatsten gang in de heilige tegenwoordigheid, in de gemeenschap, in de gevoelige aanraking, maar ook in den dienst des Heeren; hij wandelt met God. De Heere zendt hem en leidt hem; de Heere gaat voor hem heen, en het pad van den profeet is daarin zeker. Elia weet, dat de Heere hem wegnemen zal; maar hij weet ook, waarheen eerst zijn weg nog leidt. Hij wacht af; en hij gaat, gelijk hij geleid en gezonden wordt. Elia weet, dat de Heere hem wegnemen zal, en hij verbergt dit niet; hij weet ook, wat hij eerst nog in Gilgal en in Bet-el en in Jericho te doen heeft, en hij doet het; maar hij weet niet. of Elisa van zijn wegneming getuige zal zijn, en hij laat het dus aan diens verantwoordelijkheid over, of Elisa hem zal volgen. Hij weet niet, of naar het begeeren van Elisa twee deelen van den profetischen geest, het dubbel deel des eerstgeborenen in de erfenis, op Elisa zullen zijn; dit is een beschikking des Heeren, die geheel buiten de macht van den profeet staat; voor Elia is deze bede van zijn getrouwen Elisa een harde zaak, die ver boven zijn vermogen gaat, maar waarover de Heere Zelf bij Elia's wegneming door een zichtbaar teeken Zijn wil zal openbaren.

Elia is geheel overgegeven aan den Heere; hij is als één met het Woord des Heeren, dat hij gediend heeft en nog dient; met dit Woord is hij in de heilige tegenwoordigheid des Heeren; de heilige lichtglans van het Woord des Heeren omringt hem. Zeker, hierin staat Elia in zekeren zin buiten en boven het leven van zijn volk en tijd, dat in de laagte der ijdelheid van menschenzinnen woelt en worstelt. Daarmee staat Elia op den weg der engelen, en op het pad des hemels; de heiligheden omringen hem en doen zijn gestalte lichten.

Zoo is het pad dergenen, die waarachtig overgegeven zijn aan het Woord des Heeren. Want zoo is het pad des Heeren op aarde; zoo is het pad van Zijn Woord. Wie Hem waarlijk dienen naar Zijn Woord, in Zijn gemeenschap, die worden door Gods engelen omringd en bewaard; en de hemel dringt door, al dieper en inniger, in hun hart en leven,

in hun weg, en in hun stemming en toon. Zoo is dan hun weg nog wel op aarde, maar toch reeds in den hemel. En zoo vinden ze op des Heeren tijd een ruimen ingang in de heerlijkheid Gods; de aarde weerhoudt hen niet, en de hemel komt hun tegemoet.

Dit wil echter allerminst zeggen, dat het Woord des Heeren in Elia's dagen of in Elia's einde *buiten het leven* van Israël stond, of dat het Woord des Heeren ook thans staat buiten het bewegelijke leven.

Het tegendeel is waar, zoo waarlijk als de wereld des Heeren is en als alle dingen beheerscht worden door de openbaring, het Woord en den dienst des Heeren.

Anders toch zou het Woord des Heeren niet op aarde zijn.

En anders zou ook de aarde niet meer zijn.

Elia's laatste gang op aarde, zoo geheimzinnig, zoo afzonderlijk en heilig als die is, zoo als die de openbaring der bizondere tegenwoordigheid des Heeren en van Zijn heilige engelen doet gevoelen en eindelijk zien, is als een zonsondergang, die vóór u ver en breed het gouden licht uitstraalt, en achter u heel den omtrent in de uitstraling van dat gouden licht scherper afteekent.

De gebeurtenis, hier meer in stemming geteekend dan in bizonderheden verhaald, doet het werk des Heeren in Elia's dagen en door Elia's dienst in Israëls leven uitkomen; en zij doet Elia uitkomen, gelijk hij te voren ons niet opzettelijk geteekend werd, namelijk niet als staande buiten het leven van zijn tijd en volk, maar als zich bewegende midden in dat leven, en als daarin arbeidende in heilig overleg, in overeenstemming met en naar de bedoeling van het Woord des Heeren, arbeidende voor Zijn volk en voor Israëls toekomst, voor de toekomst van het Woord des Heeren.

In Gilgal treffen wij toch *Elia met Elisa* samen. De Schrift zegt er uitdrukkelijk bij, dat het was, toen de Heere Elia met een onweder ten hemel opnemen zou. En dan wordt Elia door den Heere van Gilgal naar Bet-el en van Bet-el naar Jericho gezonden, voordat zijn weg over den Jordaan leidt en ten hemel gaat. Zoo heeft het samenzijn van Elia en Elisa naar de aanwijzing der Schrift met Elia's hemelvaart aan het einde van zijn weg op aarde te maken. Maar het heeft daarom ook te maken met heel het levenswerk van Elia, dat hier in de hemelvaart verheerlijkt wordt.

Op Horeb is Elisa door den Heere aan Elia als diens opvolger aangewezen. Elia is daardoor getroost in zijn klagende smart, alsof zijn werk ijdel zou zijn. Neen, ijdel zal Elia's levenswerk allerminst zijn; Elia's werk is het werk des Heeren; het gaat door in Israël en daarmee voor de volken; het gaat door met en in den profetendienst en de Profetie; het gaat door met het Woord des Heeren. Elisa wordt daarom aan Elia en aan diens levenswerk verbonden; en hij moet dat werk na Elia voortzetten. Daarom is ook Elisa bij Elia, als Elia door den Heere zal worden weggenomen, al weet Elia niet of Elisa van die wegneming getuige kan zijn. Maar daarom ook heeft Elia in zijn leven, dat voorafging, en dat wij, wat het verkeer met Elisa betreft, niet in bizonderheden kennen, met Elisa geleefd.

In hoever Elisa vóór zijn roeping tot Elia in betrekking stond, weten wij niet. Wel weten wij, dat Elisa bij zijn roeping Elia in diens beteekenis als profeet des Heeren reeds kende, en dat hij bij het omwerpen van Elia's mantel zijn eigen roeping om Elia te volgen en te dienen verstond (1 Kon. 19). En ook, dat van toen af Elisa Elia gevolgd is en hem gediend heeft. Elia heeft sinds met Elisa verkeerd en hem meer bizonder gevormd voor den heiligen dienst des Heeren.

Hoe Elisa aan Elia verbonden is, blijkt wel uit het woord, dat hij op den laatsten weg, waarop wij hen samen vinden, herhaalt: "Ik zal u niet verlaten". Hoe Elisa zijn verhouding tot Elia en de beteekenis van zijn roeping voor de voortzetting van Elia's levenswerk verstaan heeft, blijkt wel uit zijn begeeren: "dat toch twee deelen van uw geest op mij zijn". En welke waarde het verkeer met Elia voor Elisa gehad heeft, hoe Elisa Elia kent en hoe hij de beteekenis van Elia's leven verstaat en schat, hoort ge wel uit Elisa's zielekreet bij Elia's opneming: "mijn vader! mijn vader! wagen Israëls en zijn

ruiteren!"

Maar de band tusschen Elia en Elisa komt ook uit in het woord van de profetenzonen, zoo te Jericho als te Bet-el, als zij Elia noemen Elisa's heer, en zeggen, dat de Heere Elia van Elisa's hoofd wegnemen zal, en Elisa dus voortaan zonder Elia als leidsman zijn weg zal moeten gaan.

Deze gegevens zeggen ons, hoe Elia na de roeping van Elisa met dezen verkeerd heeft; en hoe heel het volgend optreden van Elisa middellijk vrucht is van Elia's levenswerk. Het werk van Elia, voor zooveel het Elisa geldt, bleef tevoren wel aan ons oog onttrokken, maar het is niettemin het ernstig werk des meesters voor zijn volgeling geweest, en het heeft zich gericht op den dienst van het Woord des Heeren en op het leven van Israël. We zien dan ook na Elia's wegneming Elisa zich bewegen midden in Israëls leven en daarin veelvoudig werkzaam zijn; en we zien daarin de vrucht van Elia's arbeid.

Maar er is meer.

Toen de Heere Elia wegnemen zou, zond Hij hem van *Gilgal* naar *Bet-el* en daarna naar *Jericho.* Vóór zijn wegneming moest Elia dus van 's Heeren wege die plaatsen bezoeken, om daar zijn levenswerk te eindigen.

Elia bezoekt dus die plaatsen. En dan zien we bij Elia's vertrek uit Bet-el en uit Jericho een kring van *profetenzonen* uitkomen, die door Elia met zijn aanstaande wegneming in kennis gesteld zijn en daarover in ontroering Elisa aanspreken, om hem de beteekenis van die komende gebeurtenis voor zijn hart te leggen. Elisa antwoordt, hun dan, niet minder geroerd, dat zij maar stil moeten zijn, wijl hij zeer wel weet, wat te komen staat en al het gewicht daarvan gevoelt.

"Profetenzonen" nu zijn leerlingen van profeten gelijk de leermeesters in Israël hun leerlingen steeds "zonen" noemden. Wij vinden hier dus in Bet-el en in Jericho *profetenscholen.* Blijkens 2 Kon. 4:38 bestond later ook te Gilgal[2] zulk een profeten-school, waarin Elisa de erkende leidsman was; Gilgal werd dus door Elia en Elisa waarschijnlijk om dezelfde reden bezocht als Bet-el en Jericho; of het bezoek van Elia met Elisa te Gilgal heeft daar de stichting der profetenschool voorbereid.

In deze profetenscholen is blijkbaar Elia de voornaamste man; hij wordt dan ook door den Heere er heen gezonden; en de profetenzonen spreken blijkbaar Elisa aan, nadat Elia hen toegesproken heeft. Zij kennen Elia, en getuigen later, dat de geest van Elia op Elisa rust. Na Elia's hemelvaart keert Elisa ook allereerst tot de profetenzonen terug, eerst te Jericho en daarna te Bet-el, en hij treedt daarbij kennelijk als opvolger van Elia op.

Hierin komt nu het voorgaand levenswerk van Elia, waarvan ons deze bizonderheden niet eerder bericht waren, uit. Elia heeft door het Woord des Heeren, maar ook door opzettelijke zorg, profetenscholen in Israël gesticht, kringen van mannen gevormd, om voor het Woord des Heeren in Israël te getuigen.

Was reeds vroeger de schare van profeten, die Obadja tegen Izebels woede beveiligde, een vrucht van Elia's werk in Israël, voordat hij terugwijken moest naar Gilead? Wij weten het niet. Wel weten wij, dat Elia over het dooden der profeten bij den Heere op den Horeb klaagde, en dat zijn eenzaam overblijven voor den Heere hem de grootste levenssmart was. Ook vinden we, na Elia's optreden op Karmel en na de roeping van Elisa, in 1 Kon. 20 op Achabs weg reeds weer profetenzonen genoemd; en Micha is tot op Achabs dood toe een getrouwe getuige voor het Woord des Heeren geweest te Samaria, al verbasterden daar de mannen, die profeten moesten zijn. Bij Elia's laatsten levensgang komen nu de profetenscholen in Israël voor ons uit als scholen, waaraan Elia's levensarbeid verbonden was; en we vinden daarbij die scholen niet alleen te Gilgal

[2] Dit is Gilgal in het gebergte van Efraïm, niet het Gilgal uit de Jordaanvlakte. Van Gilgal ging Elia af naar Bet-el (vs. 2).

en te Jericho, maar ook te Bet-el, den zetel der valsche religie van den kalverendienst sedert Jerobeam.

Zóó heeft Elia het Woord des Heeren geplant in het leven van Israël, en hij heeft die planting van 's Heeren wege verzorgd tot op den dag van zijn wegneming.

Ook onder Samuël kwamen reeds profetenscholen op, juist als tegenhangers tegen den afval en het bederf in Israël en te Silo. Sinds Davids optreden als koning vinden we ze niet meer. In Israëls Tienstammenrijk zijn ze echter met Elia, vooral ook na de roeping van Elisa, teruggekeerd, vervangend Jeruzalem als protest tegen de valsche religie en den afval, en als getuige voor het Woord des Heeren.

Die profetenscholen zijn niet zelf de Profetie, maar ze zijn vrucht van de Profetie; en ze zijn in Israël dienstbaar geweest niet alleen aan het bewaren van het godvruchtig leven des geloofs, maar ook aan den voortgang en het werk der Profetie, aan het Woord des Heeren, en zoo ook aan de Schrift, die bij Israëls verdorring het levende bloeiende Woord des Heeren is en blijft.

Die stichtingen heeft de Heere verbinding gegeven met Elia's hemelvaart; en zoo heeft Hij ook ons het getuigenis, het leven en het werk van Elia en de heugenis van Elia's hemelvaart in Schrift bewaard en doen uitkomen.

Ook de hemelvaart van Christus staat blijkens het verhaal der Schrift in Hand. 1 in nauw verband met de discipelen en apostelen des Heeren en met hun roeping op aarde; die hemelvaart staat in nauw verband met het eigen en duurzame werk van Christus op aarde en alzoo met het Woord Gods in het leven der menschheid.

Hier straalt het licht over het Woord des Heeren en over wie het dienen mag in het midden der levensbeweging.

Dat Woord Gods is heilig als de Zoon van God, de Middelaar en Verlosser; en heilig zijn daarom ook de dienst en het leven, aan Gods Woord overgegeven. In zekeren zin staat die heiligheid buiten het menschenleven, dat ijdelheid bedenkt. Maar toch ook weer en juist staat zij midden in dat leven. De dienst des Woords gaat op heel het leven in, plant er zich in voort en zaait er het Woord des Heeren in uit van geslacht op geslacht.

Ook hierin is Elia ons openbaring en voorbeeld.

En kan de vrucht van het worstelend leven en arbeiden voor het Woord des Heeren lang verborgen blijven, zoo dit heilige levenswerk zich maar aan den Heere voor Zijn Woord in de geroepen menschheid op aarde geven mag, zoo het maar mag zaaien en planten en kweeken, — dan gaat in het einde over dit werk de zon op; en deze arbeid, die niet ijdel is in den Heere, komt dan in het leven op aarde uit Gode tot eere, en tot eere voor Zijn Woord, dat blijft tot in eeuwigheid.

XXXI. MET EEN ONWEDER TEN HEMEL [2 Kon. 2:8-12]

> En het gebeurde, als zij voortgingen, gaande en sprekende, zie, zoo was er een vurige wagen met vurige paarden, die tusschen hen beiden scheiding maakten. Alzoo voer Elia met een onweder ten hemel.
>
> En Elisa zag het.
>
> 2 Koningen 2:8-12.

Elia heeft, door het Woord des Heeren geleid, de profeten-scholen te Gilgal, Bet-el en Jericho voor het laatst bezocht; hij heeft het Woord des Heeren daar gesproken en verzorgd, en er zijn levenswerk geëindigd. En hij heeft dit gedaan in gezelschap van Elisa, zijn geestelijken zoon, zijn leerling en opvolger, die bizonder door den Heere geroepen en begenadigd is in verband met Elia's levenstaak, en met den profetischen dienst, die ook na Elia in Israël moet doorgaan.

Elisa wijkt niet van Elia. Hij heeft dezen grooten dienstknecht des Heeren als zijn meester en heer gediend, sedert deze in den Naam des Heeren den profetenmantel op hem wierp; hij heeft daarin met Elia medegearbeid voor het Woord des Heeren. Hij blijft bij Elia, hem dienende, maar ook naar hem hoorende en met hem sprekende, tijdens diens laatste verblijf in Gilgal, en daarna te Bet-el en te Jericho. Elisa blijft bij Elia op heel den langen weg over de bergen en door de dalen, van Gilgal naar Bet-el, van Bet-el naar Jericho; toen de vlakte in naar den Jordaan, en door het pad, dat zich in den Jordaan voor hen ontsluit; en verder van den anderen Jordaanoever over de vlakte oostwaarts in de richting naar het gebergte (vgl. vs. 16).

Elia en Elisa zijn na hun doorgang door den Jordaan ongestoord samen. Het land, waarin Elia zijn levensstrijd gestreden heeft, ligt thans achter hem aan de andere zijde der rivier. Een getal der "profetenzonen" van Jericho is Elia en Elisa nog op een afstand gevolgd uit Jericho, maar is van verre blijven staan, toen de groote meester met zijn getrouwe den Jordaanoever bereikte en door den Jordaan een pad baande; niemand van hen is de rivier genaderd, veel minder die overgegaan; ze hebben slechts lang uitgetuurd, totdat de groote profeet Elia met zijn getrouwen Elisa uit hun gezicht verdween.

Zoo gaan Elia en Elisa samen voort, "gaande en sprekende". Ze spreken over het groote levenswerk, waarin ze verbonden zijn; ze spreken over den Heere, over Zijn Woord, en over Israël, over het verleden en over de toekomst.

Maar ze spreken ook over het heden. Elia weet, dat de Heere hem heden wegnemen zal; en Elisa weet dit ook. Elia heeft het niet verborgen, ook niet voor de profetenzonen, maar veel minder voor Elisa. De aanstaande wegneming van Elia door den Heere heeft heel den langen weg van Gilgal af voor hem bepaald, ook het verblijf en de verrichtingen te Gilgal, te Bet-el en te Jericho; en die aanstaande wegneming van Elia heeft geen oogenblik afgelaten, de gedachten en de stemming van Elia en Elisa te beheerschen.

Vooral sedert zij den Jordaan achter zich hebben, weten deze groote mannen Gods, dat de wegneming van Elia nabij is, en treedt die wegneming in hun ziel en in hun woord ieder volgend oogenblik dieper ontroerend op den voorgrond. Elia begint afscheid te nemen van zijn getrouwe, door te vragen, wat Elisa vóór het scheiden nog van hem begeert; en Elisa heeft, hoe zwaar het hem valt, de nabijzijnde scheiding aanvaard, door zijn antwoord: "dat toch twee deelen van uw geest op mij zijn!" De groote meester heeft er toen op gewezen, dat de beschikking hierin van den Heere alleen zou zijn; indien Elisa Elia, in het oogenblik waarin deze weggenomen wordt, zal zien, zoo zal de begeerte van Elisa ook worden vervuld.

Sinds gaan Elia en Elisa nu voort, afwachtende de heilige gebeurtenis, die komt. Toch

zwijgen ze niet in hun voortgaan; maar elk woord, dat ze verder wisselen over den weg des Heeren en van Zijn Woord in Israël, en daarmee over hun eigen weg en werk, wordt door de nabijzijnde wegneming van Elia aangeraakt, verlicht en gericht.

De Heere is nabij, om Elia weg te nemen — dat verstaan en gevoelen deze twee mannen, die zoo innig verbonden zijn, en wier leven op aarde, wier leven in Israël zoo gebonden is aan het Woord des Heeren. Met dat Woord, met het werk, met de openbaring, het Koninkrijk en de toekomst des Heeren is bizonder Elia in zijn leven en weg zoo innig één; en de Heere is nu nabij, om Zich in Elia te verheerlijken en Elia tot Zich te nemen.

Zijn Elia en Elisa tot het gebergte genaderd en hebben ze één der toppen beklommen? heeft hun weg hen reeds dieper in het gebergte gevoerd? In elk geval moet Elia's wegneming in de bergstreek gedacht worden, waarin toch na het bekend worden van Elia's wegneming de profetenzonen zijn gaan zoeken, of ze hem mochten weervinden (vs. 16).

In die bergstreek, waarin Elia en Elisa voortgingen, is toen plotseling de heilige gebeurtenis doorgebroken. Elisa heeft daar de wegneming van Elia gezien (vs. 12); en mede daardoor heeft de schrijfstift der profeten uit de scholen ons de beschrijving dezer heilige gebeurtenis bewaard, die de Schrift als het Woord Gods ons brengt en waardoor ons eenige kennis van die gebeurtenis gegund is.

Elia voer met een onweder ten hemel.

Dat spreekt de Schrift bij zijn wegneming met nadruk uit; en reeds bij den aanvang van het Schriftstuk, dat wij in 1 Kon. 2 bezitten, als de Schrift op Elia's verblijf te Gilgal de aandacht vestigt en zijn gang met Elisa naar Bet-el en Jericho en over den Jordaan verhalen zal, spreekt zij het uit, dat dit alles in verband stond met het feit, dat de Heere Elia met een onweder ten hemel opnemen zou (vs. 1).

Op den weg tusschen Gilgal en de plaats, waar Elia van Elisa scheidde, geeft de Schrift ons van het naderend *onweder* en ook van het *opgenomen* worden, van het *opvaren* van Elia *ten hemel* niets te hooren. Elia zelf heeft niet in bizonderheden geweten, of hij zichtbaar of onzichtbaar weggenomen zou worden; al heeft hij wel verstaan, dat zijn wegneming een bizondere gebeurtenis zou zijn, die buiten den kring van het gewone gebeuren onder menschen stond, waarom hij aanvankelijk, en ook nog na het bezoeken der laatste profetenschool, oordeelde, dat hij bij zijn wegneming met den Heere alleen zou zijn en dat Elisa bij dit ontzaglijk feit niet tegenwoordig zou kunnen zijn (vs. 6, 10).

In heel het onderhoud tusschen Elia en Elisa, en ook vooral in het getuigenis der profetenzonen, doet de Schrift het naderend heengaan van Elia ons kennen als zijn *weggenomen* worden door den Heere. Zij stelt ook daarmee het feit van Elia's heengaan in bizonder licht, namelijk in het licht, waarin dit feit vooral met het oog op Elisa, op de profetenscholen, op Israël en het menschenleven op aarde staat, en waarin het ook staat met het oog op Elia's eigen leven en strijden op aarde. Elia wordt *weggenomen* door den Heere, gelijk ook Henoch in den strijd der oude wereld door den Heere *weggenomen* is (Gen. 5:24; Hebr. 11:5).

In de nadrukkelijke mededeeling der Schrift, die het feit der wegneming van Elia door den Heere beschrijft, staan echter twee dingen onweersprekelijk vast, namelijk dat de Heere Elia *met een onweder* wegnam, en dat Hij Elia *ten hemel opnam;* dat Elia met een onweder *ten hemel* voer.

Wat dit laatste aangaat, dat we de hoofdzaak achten in het feit van Elia's wegneming door den Heere, zoo heeft men willen verklaren, dat hiermee enkel gezegd zou zijn, hoe Elia's lichaam bij zijn wegneming door het onweder een eind van de aarde zou zijn opgeheven en door den stormwind zou zijn meegevoerd, zonder dat we daarom van een *hemelvaart* van Elia zouden mogen spreken. En men heeft dit gevoelen ook ondersteund door de opmerking, dat aan Christus' hemelvaart Elia's hemelvaart niet kon voorafgaan.

Deze verklaring moeten wij verwerpen, wijl de Schrift uitdrukkelijk aankondigt, dat "de

Heere Elia met een onweder ten hemel opnemen zou", en verhaalt, dat Elia "met een onweder ten hemel voer". Deze uitspraken der Heilige Schrift kunnen toch zeker niet beteekenen, dat de Heere Elia door een onweder zou dooden en zijn lichaam daarbij een eind door de lucht zou sleuren; en dat de Heere ook zoo gedaan heeft. Ten overvloede snijdt de Schrift elke gedachte aan de lichamelijke verongelukking van Elia door een onweder af, door ons mee te deelen, hoe Elisa, die Elia's opvaart zag, aan geen overblijfsel van Elia op aarde geloofde, en hoe de profetenzonen, die trouwens ook aan geen sterven van Elia geloofden, drie dagen in het gebergte hebben gezocht, zonder iets van Elia te vinden (vs. 16, 17).

Ook van de hemelvaart onzes Heeren Jezus Christus zegt de Schrift in Hand. 1, dat Hij sprekende opgenomen werd, terwijl Zijn discipelen het zagen, en dat een wolk Hem weg nam van hun oogen; van den hemel wordt daarin niets gezegd, en toch verklaren daarop de engelen aan de discipelen: "deze Jezus is van u opgenomen in den hemel" (vgl. Luk. 24:51; Mark. 16:19).

Zeker gaat de hemelvaart van Elia niet boven die van den Heere Jezus Christus uit; zij is daaraan ver ondergeschikt. Elia's -hemelvaart is een feit uit de bedeeling des Ouden Verbonds. Toch, gelijk wij reeds bij Elia's offeren op den Karmel en ook in heel zijn weg en werk opmerkten, gaat Elia's dienst en leven in zekeren zin boven de wettische bedeeling, waaronder Israël leefde, uit en sluit meer bij het optreden van Mozes en van de aartsvaders aan; gelijk trouwens ook heel de Profetie boven den schaduwendienst van Israël uitging. Dat Elia, gelijk Mozes, een zeer bizondere plaats heeft gehad in de openbaring en de genade-bedeeling des Heeren onder het Oude Verbond, blijkt wel uit alles, wat de Schrift van hem verhaalt, en uit heel de wijze, waarop de Schrift ook voorts over Elia spreekt; ook uit het feit, dat Mozes en Elia in de lichtende wolk, waarin de Heere Jezus Christus op den berg in Galilea vóór Zijn lijden en sterven verheerlijkt is, gezien zijn in heerlijkheid, zonder dat zij daarom boven den Christus verheven waren. Het bizondere van Elia's hemelvaart behoort mede tot het bizondere van zijn beteekenis.

Ook de gebeurtenis van den ingang onzes Heeren Jezus Christus in den hemel door Zijn opgenomen worden en weggenomen worden achter de wolk, kan niemand verklaren; ook die gebeurtenis onttrekt zich aan onze voorstelling; en niemand mag er zich daarom aan stooten, dat ook het zooveel lagere feit van Elia's hemelvaart zich aan onze voorstelling onttrekt.

Slechts weten we zeer stellig door heel het apostolisch getuigenis, gelijk ook door het eigen woord van den Heere Jezus Christus, dat Christus' hemelvaart de verhooging was van den Christus, ook in Zijn menschelijke natuur, aan de rechterhand Gods in den hemel, verre boven alle machten in hemel en op aarde.

Aan zulk een verhooging in den troon van God als Verlosser en Heer valt natuurlijk bij Elia niet te denken; Elia was een mensch van gelijke bewegingen als wij (Jak. 5:17). De overwinning van Christus toefde ook nog in Elia's dagen; en Elia's hemelvaart was daarom ook geen verhooging met den verhoogden Christus; zij bleef een feit uit de bedeeling der Profetie.

Hiermee is echter allerminst gezegd, dat Elia's lichamlijke opneming en verheerlijking in den hemel niet mogelijk was.

Ook Henoch is in den geestelijken kamp der oude wereld door den Heere weggenomen, weggerukt, en hij is niet gevonden door wie hem zochten, wijl God hem weggenomen had; maar de Schrift verklaart ons deze gebeurtenis ook verder als een hooge genade aan Henoch geschied; zij verklaart ons, dat Henoch is weggenomen, "opdat hij den dood niet zien zou", en dat hij vóór zijn wegneming getuigenis bekomen had, dat hij Gode behaagde (Gen. 5:24; Hebr. 11:5). Zoo kunnen en mogen we dan ook Henochs wegneming niet anders verstaan dan als zijn opneming, ook naar het lichaam, tot God in den hemel. En aldus moeten we ook Elia's wegneming verstaan, al heeft Elia's hemelvaart haar maat en perk mede naar de Oud-Testamentische bedeeling, en al is het ons niet gegeven, de verhooging en verheerlijking van Elia in den hemel in

bizonderheden te bepalen, veel minder te beschrijven.

De Profetie heeft ook niet alleen haar woorden; ze heeft ook haar openbarende feiten. Zij heeft haar wonderen, tot opwekking van dooden toe; en ze heeft ook haar groote heilsfeiten, waartoe niet alleen de hooge begenadiging der profeten door den Heiligen Geest behoord heeft en hun schouwen in de toekomst der heerlijkheid van het Koninkrijk Gods, maar ook hun zien van de heerlijkheid des Heeren, hun aanraking met Gods heilige engelen, en hun bizondere omgang met den Heere, waardoor ze ook dingen gezien en ervaren hebben, die ver verheven zijn buiten en boven de zinnelijke wereld. Tot die bizondere heilsfeiten behooren ook de opneming van Henoch tot God in den hemel en de hemelvaart van Elia, in verband met de bizondere beteekenis en roeping dezer mannen tot openbaring van den Naam en het Woord des Heeren.

Elia en Elisa treden eenzaam voort op het bergpad, zich bewust van de naderende nabijheid des Heeren.

Er komt beweging aan den hemel boven hen en in het luchtruim rondom hen. De hemel wordt voortgedreven door geweldigen wind. Daar flitst omhoog in de verte de bliksem; de wolken dalen, de hemel wordt zwart; de bliksemvlammen vermenigvuldigen zich, scheurend de zware hemelgordijnen. De donder rolt met geweldige stooten tusschen de wolken en wordt in zijn rollende slagen tusschen de bergen door voortgedragen. Het gebergte davert en kraakt.

Het onweert. En dit onweer is naar het oorspronkelijke Schriftwoord gekenmerkt door een geweldigen voortrukkenden wervelwind. Dien wind kende Elia van den Horeb; in dien wind, die de bergen scheurde en de rotsen brak, in dien wind, door aardbeving en vuur vergezeld, kwam daar de Heere tot Elia, maar om Zich aan Zijn dienaar in zachte stilte te ontdekken (1 Kon. 19).

Zóó nadert nu ook de Heere, die Elia wegnemen zal, terwijl Elisa nog zijn meester vergezelt. De orkaan slaat door met donderend geweld; het hemelvuur vermenigvuldigt zich, opalen wegen van vlammend geel en witblauw in verblindend licht openbliksemend tusschen den hemel en de aarde. De bliksemstralen dreigen de godsmannen te omsingelen. Daar zien ze de hemelvlammen nabij; en terwijl geweldige kracht hen vaneenscheidt, teekent zich in de onweersvlammen een vurige wagen met vurige paarden tusschen hen af, die de scheiding tusschen hen voltooid.

Elia is niet meer bij Elisa; Elia wordt door den Heere van Elisa weggenomen; Elia wordt door den Heere ten hemel opgenomen; Elia vaart met een onweder ten hemel.

Elisa is niet verblind. Reeds is de rukwind hem voorbij en laat hem vrij; de vuurvlammen, de vurige wagen en de vurige paarden, hebben Elisa geschokt en hem afgescheiden van Elia, maar ze doodden en ze deerden hem niet. Elisa ziet; hij ziet den vurigen wagen en de vurige paarden; en hij ziet Elia met een onweder ten hemel varen. Ja, Elisa ziet het; hij ziet zijn meester ten hemel varen; en hij roept in het aanschouwen van Elia's hemelvaart; "mijn vader! mijn vader! wagen Israëls en zijn ruiteren!"

Zoo heeft de Heere Zijn dienstknecht Elia uit Israël en van de aarde weggenomen; Hij heeft hem opgenomen ten hemel.

Elia's hemelvaart is zijn hooge begenadiging van den Heere. Eenzaam heeft Elia op aarde in Israël voor den Heere, voor Zijn Naam en Woord gestaan, gestreden, geleden. Hij heeft gedragen den smaad, maar ook daarin mede de eer van des Heeren Naam en Woord. Hij heeft daarin den Heere vertegenwoordigd op aarde en in Israël; hij heeft daarin vertegenwoordigd den Naam en het Woord des Heeren, de Profetie; maar hij heeft daarin ook vertegenwoordigd Israël in zijn overblijfsel, het heilige Zaad. Zoo heeft Elia op aarde gestaan tegenover het wereldleven der volken, tegenover de valsche religie des vleesches, tegenover de schepselverheerlijking in den dienst der drekgoden Baäl en Astarte, tegenover den gruwel van Achabs huis en tegenover Israëls afval.

Met genade heeft de Heere Elia gekroond, den man Gods, die aldus op aarde voor den Heere stond. Hij heeft hem genade gegeven en eere. Elia's eere heeft gestaan in de

droogte, die de aarde versmachten deed; in het heilig geding op den Karmel; in het vuur des Heeren, dat daar van den hemel viel, en in de regenstroomen, die daarna gevolgd zijn. Elia's eere heeft sinds gestaan in de conscientiën der menschen en in de onschendbaarheid van den profeet; in zijn toeven bij den Heere op Horeb en in zijn spreken van het oordeel des Heeren over Achab en Ahazia; maar ook in het opkomen der Profetie als het machtig Woord en wapen des Heeren in Israël, en in de planting van de scholen der profeten. Elia's eere heeft gestaan in de heiligheid des Heeren, die hem omgaf, en waarin zijn weg op aarde eindigde.

Achab is reeds gevallen naar het Woord des Heeren door Elia gesproken, en Ahazia is reeds gevallen na zijn vader; Achabs huis wordt uitgeroeid en zal voortgaand uitgeroeid worden; Izebel zal worden gegeten door de honden. De Profetie, het Woord des Heeren, zal echter in Israël niet vergaan, maar het Woord des Heeren zal bestaan in de wereld der volken; het zal bestaan tot in eeuwigheid. Het Koninkrijk des Heeren komt door Hemzelf, door Zijn Gezalfde, een eeuwig Koninkrijk voor alle volken, een Koninkrijk, waarin God alles zal zijn in allen. En glorieus verheft de Heere daarom Zijn dienstknecht Elia; Hij neemt hem weg. Hij rukt hem weg van de aarde door de heerlijkheid des hemels; en Hij neemt Elia in Zijn hemelsche heerlijkheid en zaligheid op.

Elia voer met een onweder ten hemel.

Wij weten niet, welke geestelijke werking des hemels schuilt in de natuurlijke werking, die de Heere in het onweder van den hemel des luchtruims naar de aarde doet dragen. Wel noemt de Schrift den donder ook de stem des Heeren, en ze zegt, dat de Heere wandelt op de vleugelen des winds; Hij maakt Zijn engelen geesten of winden. Zijn dienaars vlammen vuurs. (Ps. 29; 104:2, 3). In Zijn bliksemen en donders komt des Heeren legermacht uit. Zijn majesteit, Zijn heiligheid, zoo het Hem behaagt in de tienduizenden Zijner vurige wagens en paarden. Zoo daalde de Heere op den Sinaï neder; en zoo zond Hij Zijn heilige machtboden uit. Zijn vurigen wagen en vurige paarden in het onweder, waarin Elia ten hemel voer (vgl. ook Jes. 66:15).

Achab is op zijn strijdwagen getroffen en bezweken door den pijl des Heeren. Elia is in den strijdwagen des Heeren ingegaan in de eeuwige heerlijkheid.

De Heere heeft Elia weggenomen, hem weggerukt van de aarde, die voor Elia's dienst aansprakelijk blijft. Hij heeft Elia opgenomen tot Zich.

Zoo verheerlijkt de Heere Zijn Woord en dienst, na den strijd tegen de ongerechtigheid op aarde, na het volstrijden in aller eeuwen gang.

Zoo is de Christus, Gods eeuwige Zoon, de Zaligmaker der wereld, die op aarde het goddelijk verlossingswerk volbracht, Hij als Overwinnaar de Koning der eere, de Christus, de Heer, voor wien alle knieën zullen moeten buigen, ingegaan in Zijn heerlijkheid, in eeuwige glorie, waarin Hij komt met al de heilige engelen in de voleinding der eeuwen.

Zoo komt voor eiken strijder van den strijd des Heeren eindelijk de ingang in de rust en de heerlijkheid des Heeren.

En in het eind komt na den laatsten kamp, met de opstanding der dooden, in de vuurvlammen der majesteit en heiligheid des Heeren, de opneming aller heiligen den Heere tegemoet in de lucht.

En zoo zullen wij altijd met den Heere zijn!

XXXII. MIJN VADER! MIJN VADER! [2 Kon. 2:12]

> En Elisa zag het, en hij riep: Mijn vader! mijn vader! Wagen Israëls en zijn ruiteren!
>
> 2 Koningen 2:12.

Elia is opgevaren ten hemel.

Door de bliksemen des onweders heeft Elisa den hemel geopend gezien. Elisa zag de breede heirbaan, uit het verblindend licht der hemelsche heerlijkheid slingerend door het luchtruim en buigend over de aarde, om weer te keeren naar omhoog en op te juichen naar den Troon van Hem, die eeuwig leeft. Elisa zag in het lichtpad des hemels, dat over de aarde boog, zonder schaduwen de vurige gestalten zich bewegen der troongeesten Gods, vliegend Hem dienend op Zijn wenken; de uitgezondenen uit de hemelsche heirschare, dienstbaar aan het Koninkrijk der eere van den Heere Zebaöt, en aan de zaligheid en heerlijkheid dergenen, die op aarde Gode gewijd Hem dienend verwachten. Elisa zag ze, de uitkomende cherubs, als vuurvlammen zich bewegend; zich spoedend vooruit, als de bliksems, die de hand van den Eeuwige loslaat. Hij zag ze, de vurige paarden, de strijdwagens van vuur, de vlammende helden des Allerhoogsten, in bliksemenden gang dalend uit de legioenen der duizendmaal duizenden, der legerschare van den Koning der eere, overwinnend en uitgaande om te overwinnen. Elisa zag de blinkend wit lichtende gestalten der heilige engelen Gods, bliksemend uitvliegend, om te doen het Welbehagen des Heeren; om te doen Zijn Woord.

Door de bliksemende strijdwagens van de machtige helden des Heeren omgeven, zag Elisa Elia opnemen en opvaren. Hij zag zijn meester, den grooten profeet des Heeren, opgenomen in het midden der legerschare van de heilige engelen en opvoeren naar den Troon van God.

Toen heeft, meer dan ooit te voren, Elisa, verlicht in het heilige hemellicht, de beteekenis verstaan van den uitverkoren profeet des Heeren, die ten hemel voer. Elisa heeft toen verstaan de beteekenis van zijn grooten meester, van Elia, de beteekenis van Elia's arbeid en strijd. En vallend op zijn knieën, het aangezicht en de handen omhoog heffend, heeft Elisa's ziel toen in diepe en machtige ontroering van heilig ervaren, van heilig aanschouwen, gekreten maar tegelijk gejuicht, geroepen, gejubeld, geprofeteerd, wat hij kennen mocht: "Mijn vader! mijn vader! Wagen Israëls en zijn ruiteren!"

Dit is de eerste profetie van Elisa, waarvan de Heilige Schrift ons bericht geeft.

Het is *profetie.*

Op Horeb heeft de Heere Elisa aan Elia aangewezen als den uitverkoren man, die tot den profetischen arbeid van Elia zal ingaan en in zijn plaats profeet des Heeren op aarde zal zijn. De Heere heeft Elisa vergund, met den grooten meester te leven) en te arbeiden; Hij heeft Elia aan Elisa als een vader aan zijn zoon gegeven; Hij heeft Elisa bij Elia doen blijven tot in het oogenblik van diens hemelvaart. De Heere heeft aan Elisa door Elia de belofte gegeven, dat van den geest van Elia, den geest der Profetie, een dubbel deel, een deel naar het eerstgeboorterecht, door de beschikking des Heeren aan Elisa zou toekomen, indien Elisa Elia zou zien, in het oogenblik, waarin deze door den Heere weggenomen werd. En Elisa *heeft* Elia gezien, toen Elia door den Heere werd opgenomen ten hemel; toen de vurige hemelboden Elia opvoerden. De vurige paarden en de vurige wagen der strijdhelden van den Heere zijn tusschen Elia en Elisa doorgegaan; zij hebben Elia opgenomen, maar ze hebben ook Elisa aangeraakt met de vlammen der heiligheid Gods. Elia's mantel valt af naar Elisa. Elia's geest als profeet des Heeren, de geestelijke begenadiging tot den grooten profetischen dienst, is, naar het deel der erfenis aan Elisa toegezegd, in dit oogenblik ook aan dezen gegeven. Als Elisa straks uit het heilig gebergte van Elia's hemelvaart in Elia's voetstappen terugkeert naar de vlakte, dan slaat

hij ook als de profeet, die tot Elia's dienst ingaat, de Jordaanwateren met den profetenmantel, roepend naar den God van Elia, die ook zijn God is (vs. 14). En dan wordt Elisa in Jericho door de profetenzonen als de hoogbegenadigde profeet des Heeren onderscheiden; zij buigen niet slechts voor Elisa neer, maar ze spreken het ook uit: "de geest van Elia rust op Elisa" (vs. 15).

Zoo *profeteerde* dan Elisa over Elia bij diens hemelvaart. Elisa zag Elia in dien heiligen stond, en hij kende hem, gelijk nooit tevoren, terwijl hij profeteerend riep: *"Mijn vader! mijn vader! Wagen Israëls en zijn ruiteren!"*

In dit woord van Elisa vlamt alzoo het licht der Profetie over Elia; en dit licht doet ook ons den grooten profeet des Heeren, die ten hemel voer, beter kennen.

Israëls koning Joäs heeft later, toen Elisa in hoogen ouderdom op zijn stervenssponde lag, ook in de ontroering van den nood, waarin Israël toen verkeerde, Elisa met dezelfde woorden genoemd, waarin Elisa over Elia profeteerde (2 Kon. 13:14). Hierin heeft die koning van Israël echter slechts den naam herhaald, waarmee Elisa Elia genoemd heeft. Die naam kwam ook aan Elisa, als Elia's opvolger, toe, juist omdat dit de naam van Elia was, de naam van den profeet des Heeren. Maar die naam komt Elisa slechts toe als profeet des Heeren na Elia, als de toepassing op Elisa zelf van het profetisch woord, dat deze over Elia sprak. De profetie zelf, die dezen naam door Elisa gaf, gold allereerst en in den eigenlijken zin *Elia;* ze stelt als een lichtende hemelvlam, de beteekenis van Elia, van zijn persoon en werk, in goddelijk licht; en ze wijst daarmee ook de beteekenis aan van den profetischen dienst, tot welken Elisa, en alle volgende profeten des Heeren na hem, met Elia zijn ingegaan.

In het licht van die hemelvlam zullen ook wij met Elisa Elia na diens hemelvaart zien; in dat licht zullen wij zien den dienst van Elia in al zijn dagen op aarde; en in dat licht zullen wij zien heel den profetischen dienst, den dienst van het "Woord des Heeren al de dagen tot de voleinding der wereld.

Elisa noemt Elia *"mijn vader".*

Zoo noemt Elisa den grooten profeet, die van hem opgenomen werd in den hemel, niet maar omdat deze zijn leermeester was, gelijk alle leerlingen in Israël hun leermeester "vader" noemden. Leermeester was Elia ongetwijfeld, en leermeesters waren alle profeten in Israël; leermeesters waren zij bizonder van hen, die zich in de profetenscholen lieten onderwijzen en "zonen der profeten" genoemd werden; en leermeesters waren en blijven de profeten voor alle volgende geslachten, tot wie hun woord en de werking van hun dienst komt.

Toch is "vader" niet de gewone naam, waarmee in de Schrift de profeten toegesproken worden; en we lezen ook niet, dat Elisa tevoren Elia met dien naam genoemd heeft. De profetenzonen noemen Elia, zoowel na als vóór diens hemelvaart Elisa's "heer" (2 Kon. 2:3, 5, 16); en ook Elisa noemen zij daarna "heer" (2 Kon. 2: 19; 6:5).

De reden, waarom Elisa Elia met grooten nadruk "mijn vader" noemt in het heilig oogenblik, waarin Elia ten hemel vaart en waarin de geest der Profetie, de Geest des Heeren, Elisa aangrijpt, is dus nog een andere.

Die reden is gelegen in de beteekenis van Elia als profeet des Heeren; en meer bepaald in Elia's bizondere verhouding als profeet des Heeren tot Elisa, die tot den profetischen dienst van Elia ingaat.

Elia's dienst als profeet des Heeren eindigt in zekeren zin met zijn hemelvaart niet; er blijft, gelijk de Heere reeds op Horeb aanwees, na Elia een profeet in Elia's plaats. Elia's profetische arbeid gaat in Elisa door. Ofschoon het merk der eigen persoonlijkheid en der eigen roeping van Elisa aan Elisa's arbeid in Israël niet ontbreekt, en het heilige profetische werk het werk van Elisa een eigen maat heeft, die beneden de maat van Elia's werk blijft, zoo is nochtans Elisa's werk, het werk van Elia, dat Elisa voortzet. Het werk van Elia is onvergankelijk door de genade des Heeren; gelijk Elia onsterfelijk in den hemel werd opgenomen, zoo leeft zijn werk op aarde voort; Elisa's arbeid is Elia's werk,

door Elisa voortgaande.

Zeker, de profetische genade, de genade tot den profetischen dienst, is een onmiddellijke genade van den Heere. Zij gaat niet van man op man over; en Elia had dan ook niet de beschikking over de "twee deelen" van zijn geest die Elisa begeerde. Het profetische werk, het werk der Profetie, is het eigen werk des Heeren op aarde, het werk van Hemzelf, van zijn Geest en van Zijn Woord.

Maar daarom juist ook houdt de Heere dit werk in stand, en zet het voort; het is onvergankelijk. En daarom ook beschikt de Heere in dit werk naar Zijn believen.

En de Heere heeft in dit werk naar Zijn believen alzóó beschikt, dat Hij in dit werk aan Elia in Elisa een geestelijken erfgenaam gegeven heeft, die hem aankleefde bij zijn leven en tot in zijn hemelvaart, en op wien Elia bij zijn opvaren twee deelen van zijn geest heeft zien dalen. De Heere heeft in den profetischen dienst naar Zijn believen alzóó beschikt, dat Elia Elisa in zekeren zin als profeet heeft geteeld en dat Elia in zijn hemelvaart Elisa als zijn zoon en erfgenaam in den profetischen dienst heeft zien uitkomen. Hierin is Elisa als profeet Elia's zoon en Elia is Elisa's *vader.*

Elia staat ook hierin eenig als profeet.

Elia is in het ontzaglijk tijdsgewricht, waarin de Naam des Heeren door Baäl en Astarte en daarmee door heel den zinnelijken vleeschelijken natuurdienst der oude wereldvolken dreigde verhoond te worden en in Israël en de historie der menschheid dreigde onder te gaan, door de genade des Heeren gegrepen tot den dienst van den Naam en het Woord des Heeren, tot den profetischen dienst; en Elia heeft zich toen, als Henoch weleer in de eerste wereld, aan den Naam en het Woord des Heeren overgegeven. Elia heeft tegen Baäl en Astarte, tegen Israël en de volken, den Naam en het Woord des Heeren opgeheven; hij heeft den Naam en het Woord des Heeren in Israël voor heel het menschelijk leven weer doen gelden. Elia heeft zich hierin onbepaald aan den Heere voor Zijn Naam en Woord mogen geven en kwijt raken. Hij heeft in heel zijn verschijning, leven en dienst *den Heere* als *God* mogen openbaren, handhaven, wreken op Zijn versmaders. Elia is hierin een openbaring des Heeren geweest, innig met den Heere, met Zijn Naam en Woord vereenigd. Hij heeft bij den Heere mogen verkeeren op Horeb; de heiligheid des Heeren heeft hem om-schenen en vergezeld; des Heeren heilige engelen waren op zijn pad; en in den glans der heiligheid is Elia met de vuurvlammen van des Heeren machtige helden, die Zijn Woord doen, ten hemel gevaren.

Hierin is Elia *de* profeet des Heeren geweest, de groote profeet in het Israël van zijn tijd; in de wereldcrisis, die door de botsing van Israël met de volken tot beslissing moest komen. En de Heere heeft Elia's dienst hierin *beslissend* gemaakt. Hij heeft Elia hierin *vader* gemaakt der Profetie, die door den Heere na Elia in Elisa doorgaat, en die sinds doorgaat in heel den dienst der heilige profeten, die in Israëls beroering, beschaming en vergruizeling het Woord en den Naam des Heeren op aarde onvergankelijk hebben vastgemaakt.

Elia is *Elisa's* vader in den profetischen dienst door de genadige beschikking van het believen des Heeren. In heel Elisa's leven en dienst vlamt het vuur voort en verder, door Elia in den Naam des Heeren ontstoken. Israël wordt daardoor nog begenadigd en beschut; het oordeel des Heeren gaat wel door, maar het wordt ook nog gekeerd. En hoog licht nog in de historie van Israël in Elisa's dagen het licht van den Naam en het Woord des Heeren, als een vuurbaak in de branding der golven; als het offervuur, na Elia's smeeking op den Karmel ontstoken.

Met Elia breekt in Israëls historie een nieuw tijdperk aan, het tijdperk der profeten, der Profetie. Elia is *vader ook der Profetie,* die in de profeten na hem voortgaat in het Tienstammenrijk, en in Juda, in Jeruzalem; en die voortgaat ook in Israëls overblijfsel in Babel en na de ballingschap.

Elia is de profeet, wiens woord ook in schrift nog na zijn hemelvaart sprak en getuigde in Jeruzalem (2 Kron. 21:12). En Elia is vader der Profetie, die sinds door de profeten naar

den last des Heeren *in schrift* gesteld is; Elia is vader der Profetie, die ons het Israël der profeten als openbaring Gods doet kennen en die het Woord Gods onwankelbaar en onvergankelijk op aarde in de profetische Schrift heeft gegeven.

Heel de Profetie in Israël na Elia is de vertolking en uitwerking van wat Elia, die voor het aangezicht des Heeren stond, door zijn leven en dienst in Israël tegenover de volken en voor heel het menschelijk leven op aarde geopenbaard heeft: dat de *Heere* God is; dat de Heere is God; dat de Heere is de eenige Beschikker en Behouder in het leven op aarde, een verterend vuur ook voor wie Zijn Raad veracht en Zijn Naam en Woord vertreedt; dat de Heere is God *in Israël,* die in Israël leeft en komt, doende Zijn Woord en uitvoerende Zijn Raad in het midden der volken.

Dit Elia-getuigenis, dit getuigenis des Heeren, van Zijn Geest en Raad, van Zijn Naam en Woord, dít *Woord des Heeren,* herhaalt heel de Profetie; en zij werkt dit uit door des Heeren Geest; zij geeft dit en dit alleen in altoos klaarder, dieper en breeder ontsluiting door den Geest des Heeren te kennen; zij spreekt het *Woord des Heeren.*

Zoo is Elia door de genade des Heeren vader der Profetie, die na hem voortgaat.

En hierin *blijft* door de genade des Heeren de eere van Elia.

Elia is, gelijk Mozes vóór hem, bij den Heere Zelf in Horeb geweest; des Heeren heiligheid heeft hem sinds omschenen; des Heeren engelen hebben hem omgeven; en Elia is tot den Heere opgenomen ten hemel. Maar Elia is ook innig vereenigd met het Woord des Heeren, en Elia blijft daarmee vereenigd.

De Profetie, de openbaring van den Raad en de komst des Heeren, is en blijft aan Elia's naam onlosmakelijk verbonden. Het wederkeeren der Profetie is altoos het wederkeeren van Elia's dienst, en het is daarin in zekeren zin het wederkeeren van Elia.

Wanneer in Maliachi de laatste profeet getuigt, voordat de eeuwen tot op Christus' komst in het vleesch zullen zwijgen, dan belooft de Heere in Maliachi's laatste woord, dat Zijn groote dag komt en dat de profetische dienst, de dienst van *Elia,* als Zijn engel vóór Hem heengaat: "ziet, Ik zend u den grooten profeet Elia, eer dat die groote en die vreeselijke dag des Heeren komt" (Mal. 4:5).

Israël heeft dan ook sinds Maliachi het weerkeeren van Elia's dienst verwacht. En wanneer in Johannes den Dooper de Profetie wederkeert, dan is de dienst van Johannes ook de Eliasdienst; in Johannes den Dooper, dien grootste uit vrouwen geboren in het Israël des Ouden Verbonds, is *Elia* gekomen; Johannes gaat vóór den Heere heen in den geest en de kracht van Elia; hij is de Elia die komen zou (Luk. 1:17; Matt. 11:4; 17: 11, 12).

Elia gaat altoos en duurzaam in de Profetie vóór den Heere heen, om Zijn wegen te bereiden. Daarom gaat de dienst van Johannes den Dooper noodzakelijk aan de openbaring van den Christus in Israël vooraf. Ja daarom daalt ook de Christus Zelf niet uit den glans der heerlijkheid Gods en van Zijn hemelsche heirschare, van den berg der verheerlijking in Galilea, naar de vallei van Zijn lijden tot den dood des kruises af, in overgegevenheid aan het Woord Gods, aan de Schriften, zonder dat Mozes en Elia, de vertegenwoordigers der Wet en der Profetie, in de heilige wolk op den berg Hem verschenen zijn (Matth. 17:3). En met Elias, die komen moest, is de Heere Jezus als de Christus dan ook nog aan Zijn kruis gehoond: "deze roept Elias; laat ons zien, of Elias komt!" (Matt. 27:47).

Ja, Elia is de groote profeet, de vader der Profetie, die vóór den Heere heengaat.

In hoever Elia, bij zijn hemelvaart met de hemelsche heirschare der engelen in de heerlijkheid Gods ingegaan, ook sinds met hun dienst te maken heeft, staat niet aan ons te beslissen; maar de heilige strijdende profetische dienst des Heeren door den Heiligen Geest, het waarachtig getuigenis voor den Heere als God, voor Zijn Naam en Woord, blijft op aarde al de dagen aan Elia's naam, en aan den geest en de kracht van Elia als vader der Profetie, verbonden.

Elia blijft in den dienst van het Woord *des Heeren,* dat op aarde uitgaat, vóór den Heere heengaan. Elia blijft vóór den Heere heengaan bizonder in de groote geestelijke worsteling, die de Zoon van God, de verheerlijkte Christus van uit den hemel op aarde door den Heiligen Geest in heel het menschelijk geslacht strijden doet voor het Woord en den Naam des Heeren tegen alle verzinning en afval van het schepsel. In de geestelijke crisis, die telkens op aarde in de menschheid weerkeert, en bizonder ook in de alles beslissende eindcrisis, gaat *Elia* vóór den Heere heen.

Of Elia ook persoonlijk op aarde zal weerkeeren vóór of in de groote laatste beslissing over den Naam en het Woord des Heeren, en daarmee over de Gemeente van Christus, over de menschheid en over de wereld, kan niemand zeggen; maar in de Profetie, in het worstelend getuigenis voor en om het Woord Gods, gaat Elia vóór den Heere heen, bizonder ook in de eindbeslissing, die komt.

Merkwaardig is hierin het elfde hoofdstuk van Johannes' Openbaring.

De crisisstrijd van des Heeren Gemeente in de wereldbeweging, om haar getuigenis voor den Naam en het Woord des Heeren tegenover volken en koningen, wordt daar geteekend als een vertreding van de heilige stad door de Heidenen, twee-en-veertig maanden lang, dat is drie-en-een-half jaar, — een gelijken tijd, als waarin Elia voor het Baäldienend Israël door den Heere verborgen werd, nadat Elia tegen Baäl den hemel in den Naam des Heeren gesloten had.

Daartegenover komen dan twee getuigen des Heeren uit, die profeteeren duizend-tweehonderd-zestig dagen, — dus ook diezelfde twee-en-veertig maanden of drie-en-een-half jaar, waarin de alles verschroeiende droogte het Woord des Heeren door Elia's dienst herhaald en bevestigd heeft.

Deze gegevens duiden reeds op Elia; en in de twee getuigen des Heeren, van wie de Openbaring hier spreekt, heeft men dan ook Henoch en Elia of Mozes en Elia genoemd, de twee groote getuigen voor den Heere als God in de crisis der eerste wereld en in de crisis van Israël, of tegenover Egypte en tegenover Baäl, — de groote getuigen in de weerkeerende wereldcrisis, waarin het getuigenis voor den Naam en het Woord des Heeren positie nam en sinds stand hield.

Die twee getuigen zijn dan "de twee olijfboomen, die voor den God der aarde staan"; die het recht des Heeren als God op de aarde handhaven.

Niemand kan deze twee getuigen beschadigen; vuur gaat van hun mond uit en verteert hun vijanden.

Zij hebben "macht, om den hemel te sluiten, opdat geen regen regene in de dagen hunner profeteering"; en om de aarde te slaan met allerlei plagen.

Na hun getuigenis zal het Beest uit den afgrond tegen hen doorbreken, hen schijnbaar overwinnen, ja hen dooden. Hun doode lichamen zullen onbegraven liggen in de stad, die den Heere gekruisigd heeft. Daar zullen zij liggen voor het oog van heel de menschheid, en onder het vreugdebedrijf der gansche aarde.

Maar na drie dagen en een halven herrijzen deze twee gedooden. Een stem uit den hemel roept hen dan ten hemel. En zij varen voor het oog hunner vijanden in de wolken ten hemel op.

Dan breekt des Heeren oordeel op aarde met een geweldige aardbeving door. De lof voor den God des hemels klinkt daarop van de aarde; en bij bliksemen en donderslagen juicht de hemel van het Koninkrijk des Heeren en van Zijn Christus, aan Wien alle koninkrijken der aarde gegeven zijn.

Wij verklaren dit apokalyptisch gezicht hier niet. De Elia-figuur is hierin evenwel onmiskenbaar. *Elia* gaat vóór den Heere heen tot in het groote gericht; de geest en de kracht van Elia zijn en blijven de geest en de kracht der Profetie. Elia is en blijft tot aan het einde der wereld de vader der profeten; zij volgen hem, getuigend het Woord Gods voor den Naam des Heeren, tegen de wereld en het vleesch, die den God des hemels

niet erkennen op de aarde.

Wagen Israëls en zijn ruiteren!

Elisa zag de hemelsche strijdmacht van bliksemend licht, die Elia naderde en met zich voerde. Het was de strijdmacht van den Heere-Zebaöt, als machtige helden wachtend zijn wenk, om te spoeden naar de aarde en te doen Zijn Woord.

Met die strijdmacht was Elia in zijn opvaren één; met die vurige wagens en paarden voer Elia ten hemel.

Maar met die wagens en die ruiteren was Elia ook één in zijn voorafgaand leven en in zijn dienst op de aarde.

Terwijl de bliksemende lichtheiden in de witte heiligheid van den Troon des Heeren teruggetrokken wachtten, of op aarde ongezien zich bewogen rondom Elia, was Elia in Israël voor het oog der menschen eenzaam en verlaten de strijder des Heeren, de strijder voor des Heeren Naam en Woord. Wagen en ruiteren van de heilige macht des Heeren waren echter in Elia zelf op aarde. Elia zelf was de heilige strijdwagen des Heeren *in* Israël, vlammende in heldengloed als de hemelsche ruiterij.

Wat waren de strijdwagens en de ruiters van Achab en Ahazia en Joram, de vleeschelijke macht van Israël! En wat was tegen Israël de strijdmacht van Syrië en de volken!

Israëls legermacht was de profeet des Heeren, *Elia:* "Wagen Israëls en zijn ruiteren!"

Ja, dàt was Elia.

Israël is Israël door den *Heere* alleen, den levenden eenigen waarachtigen God, door Zijn Naam en Woord. Israëls macht was *de Naam en het Woord des Heeren,* de *Profetie,* de strijdmacht van den Heere der heirscharen, van den Heere, die God is, God in Israël.

Wagen Israëls en zijn ruiteren!

Dàt is Elia geweest al zijn dagen. Hij heeft gestreden en hij heeft overwonnen voor den Heere; tot beschaming van den afgod der wereld, van den lustdienst des vleesches; tot beschaming van Sidon en de volken, van Achab en Izebel; tot beschaming ook van Israël, en tot redding nog in het oordeel. Achabs huis zinkt weg, en Israëls rijk zinkt weg, maar het Woord en het Koninkrijk des Heeren bestaan onwankelbaar. Elia heeft gestreden en hij heeft overwonnen in de Profetie; in het Woord des Heeren, dat blijft in Israël. Elia heeft overwonnen in den Naam des Heeren, den God des hemels en der aarde, den eenigen waarachtigen eeuwig levenden God, die Zijn Naam in Israël voor alle volken gegeven heeft, en die uit Israël voor alle volken openbaar is geworden tot behoudenis of tot oordeel. Elia heeft overwonnen in den Christus, den Overwinnaar, den Koning der eere, Elia's Verlosser, Wien alle dingen van den Vader zijn overgegeven; voor Wien alle knie zal buigen en Dien alle tong als als aller schepselen Heer belijden zal.

Wagen Israëls en zijn ruiteren!

Dat *is* Elia.

Dat is de Profetie; dat *is* de dienst van het Woord Gods, waaraan Elia's naam als vader der profeten verbonden blijft tot aan de einden der eeuwen, waarin Elia vóór den Heere heengaat.

Wagen Israëls en zijn ruiteren!

Dat is Elia ook voor onze eeuw, voor heel de worstelende menschheid en heel het opkomende crisisleven der wereld, voor ons geslacht en volk ook, in de *wereldcrisis,* die komt en is. Dat is Elia in heel het getuigenis van zijn persoon en historie, van zijn leven en arbeid, en in heel het profetisch getuigenis der Schrift.

Het *Woord des Heeren* is op aarde, het Woord en de Naam des Heeren, en daarmee de *Heere* Zelf, die *God* is, de Vader en de Zoon en de Heilige Geest, de Heere, Wiens alles is en Wien alles moet eeren en dienen. In het Woord, den Geest en den Naam des Heeren alleen is de onoverwinnelijke strijdmacht in het midden der menschen. En daarom is die

strijdmacht ook in het getuigenis, dat naar de hemelsche roeping enkel voor den Naam en het Woord des Heeren staat.

Wagen Israëls en zijn ruiteren!

Wat bazelt men, dat de Heere God is voor een deel der menschen, die Hem vereeren willen als particuliere liefhebberij, als "privaatzaak"! *Het Woord Gods* is op aarde als het Woord van *God,* vorderend heel het leven op voor den Allerhoogste, den eenigen waarachtigen eeuwig levenden God, uit Wien en door Wien en tot Wien alleen alle dingen zijn.

Wagen Israëls en zijn ruiteren!

Wat verzint men in afvallige lustbeweging, om de aarde en het leven der menschheid, om volken en tijden, om de natuur, de kracht en den gang der dingen, aan den Heere te ontzeggen! Om ze buiten verband met het Woord des Heeren te stellen, en heul te zoeken in de neutraal-verklaring, in de losmaking der dingen van God en Zijn Woord! De emancipatie van het schepsel wil men, het losrukken uit de banden en koorden van den levenden God; de bewierooking immer meer van het schepsel; den dienst en de verheerlijking van vleesch en zinnen! *Het Woord Gods* is evenwel op aarde, verlichtend alle dingen en vorderend alle dingen op voor den Heere, die God is.

"Wagen Israëls en zijn ruiteren!

De Heere is als God op aarde met Zijn Woord en Geest; de lastgeving is op aarde van den Christus, die ten hemel opvoer, alle dingen aan Zijn voeten onderworpen, Overwinnaar en onoverwinnelijk.

Wagen Israëls en zijn ruiteren!

Vervloekt is de mensch, die vleesch tot zijn arm stelt en die zich vrijmaakt van het Woord Gods.

De Heere is God!

Zalig zijn ze daarom, die het Woord Gods hooren en bewaren! Zalig zijn ze, die bewaren en doen des Heeren Woord!

Hunner is de Christus, die gekomen is en komt, en vóór Wiens aangezicht Elia heengaat naar den dag der eeuwige heerlijkheid Gods.

Maar hunner zijn daarom ook de hemelsche legerscharen. Hunner is de strijd op aarde, maar hunner is ook de overwinning.

Wagen Israëls en zijn ruiteren!